

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب چهل و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۱/۴/۱۹

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی

رشته: مامایی

دوره: کارشناسی پیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در چهل و هشتمین جلسه مورخ ۹۱/۴/۱۹ بر اساس طرح دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره ها را در چهار فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱- برنامه آموزشی کارشناسی پیوسته رشته مامایی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ۹۱/۴/۱۹ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه کارشناسی پیوسته رشته مامایی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه کارشناسی پیوسته رشته مامایی در چهار فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

۴

رأی صادره در چهل و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۱/۴/۱۹ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی

- ۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی با اکثریت آراء به تصویب رسید.
- ۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سید منصور رضوی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر مصطفی رضائیان

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت

و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر محمدعلی محقق

معاون آموزشی

رأی صادره در چهل و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۱/۴/۱۹ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مرضیه وحید دستجردی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

و رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

فصل اول
مشخصات کلی برنامه آموزشی
دوره کارشناسی پیوسته
رشته مامایی

۱- نام، مقطع و تعریف رشته:

Midwifery Bachelor of Science (continuous)

کارشناسی پیوسته رشته مامایی

تعریف رشته:

رشته مامایی از رشته های علوم پزشکی است که دانش آموختگان آن در سطح کارشناسی با ارائه خدمات بهداشت باروری و انجام مراقبتهای دوران بارداری، حین و بعد از زایمان، انجام مراقبتهای نوزادان و شیرخواران و ارائه آموزش و مشاوره سلامت جنسی و باروری به زنان در حدود وظایف تعیین شده، ترویج زایمان طبیعی و ایمن، تشخیص حالات غیرطبیعی در مادر، جنین یا نوزاد تازه متولد شده، انجام اقدامات اضطراری در حین بارداری یا زایمان و ارجاع به موقع موارد غیرطبیعی، در جهت تامین و ارتقای سلامت مادر و جنین - نوزاد و شیرخوار و کودک تلاش می کنند.

۲- تاریخچه رشته و پیشرفتهای جدید:

تاریخچه رشته در جهان و ایران:

بر اساس مدارک و مستندات باقیمانده از قرنهای پیش، هیپوکرات پزشک یونانی، برنامه آموزش مامایی را در قرن پنجم قبل از میلاد شروع کرد. سراتوس پزشک رومی در قرن دوم میلادی مشخصات یک مامای خوب را شامل نیاز به تحصیل و دسترسی به دانش مامایی تعیین کرد. او همچنین کتابی را نوشت که تا سال ۱۵۰۰ میلادی مورد استفاده بود. در سال ۱۴۵۲ میلادی آلمان اولین قانون در مورد مامایی در زمینه زایمان زنان را تصویب کرد. در کشورهای غربی که با مهاجرت دیگر اقوام تشکیل شده بود نظیر ایالات متحده، آمریکای لاتین و استرالیا، ماماها برای این جوامع مهاجری یک ضرورت محسوب می شدند و همواره مورد احترام بودند. آموزش مامایی در این جوامع به حدود ۲۰۰ سال قبل برمی گردد. در آمریکا در سالهای ۱۹۲۱ تا ۱۹۲۹ آموزش و صدور مجوزکار برای ماماها انجام شد و بتدریج آموزشکده های مامایی تاسیس شد.

در ایران، اولین مدرسه مامائی در سال ۱۲۹۸ در بیمارستان بانوان (زنان) سابق شهر تهران تأسیس شد. پس از گذشت ۱۰ سال اولین آموزشگاه عالی مامائی با دوره ۳ ساله معادل لیسانس بعنوان یکی از شعب مدرسه طب در سال ۱۳۰۸ آغاز بکار کرد. پس از تأسیس دانشگاه تهران در سال ۱۳۱۲ و دانشکده پزشکی آن در سال ۱۳۱۵، بیمارستان زنان به همراه آموزشگاه مامائی آن در سال ۱۳۱۹ ضمیمه دانشکده پزشکی شد. از سال ۱۳۵۴ تا زمان انقلاب اسلامی، دوره های لیسانس مامائی در مراکز اصفهان، مشهد و دانشگاه شهید بهشتی (ملی سابق) گسترش یافت. در سالهای قبل از انقلاب علاوه بر لیسانس مامائی در بعضی از مراکز دوره های کاردانی مامائی و معادل لیسانس پرستاری مامائی وجود داشت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و بازگشایی دانشگاهها بدنبال انقلاب فرهنگی دوره های کاردانی مامائی و کارشناسی ناپیوسته و سپس کارشناسی پیوسته مامائی در اکثر استانهای کشور تأسیس شد. همچنین از سال ۱۳۶۴ کارشناسی ارشد مامائی در دانشگاه تربیت مدرس و از سال ۱۳۷۰ در ۸ دانشگاه بزرگ دیگر کشور برقرار گردید. مقطع کارشناسی پیوسته و ناپیوسته در دانشگاه آزاد اسلامی (غیردولتی) نیز موجود است. مقطع کاردانی این رشته، به دلیل عدم نیاز کشور، از سال ۱۳۸۵ تا کنون متوقف شده است.

۳- ارزشها و باورها:

در کشور جمهوری اسلامی ایران با توجه به اینکه علم آموزی یک فریضه دینی است، بر رشد و تکامل انسانها تأکید می شود، از اینرو هر گونه آموزش برای تعالی انسانها و ایجاد یک زندگی بهتر و سازنده تر امری ضروری و مطلوب است. از آنجا که خانواده واحد بنیادی جامعه و کانون اصلی رشد تعالی انسانها است و زنان و مادران در این کانون نقش محوری و تعیین کننده ای را به عهده دارند، لذا توجه به سلامت جسمی و روانی مادران و کودکان و ارائه خدمات بهداشتی برای این گروه های آسیب پذیر در رأس برنامه های بهداشتی و درمانی دولت جمهوری اسلامی ایران قرار دارد. از این رو پوشش دهی اینگونه خدمات با توجه به تعریف رشته مامائی در حیطه ابعاد بالینی و بهداشتی آن قرار می گیرد.

در این دوره آموزشی با اعتقاد به اینکه امور مربوط به باروری نظیر حاملگی و زایمان، رخداد طبیعی و فیزیولوژیک زندگی هستند و اینکه پیشگیری بر درمان مقدم است، حفظ شرایط طبیعی برای رخدادهای باروری امری ضروری است و انحرافات از حالات طبیعی باید به درستی و به دقت شناسایی و به مسیر طبیعی هدایت شوند.

برخورداری از مراقبتها و خدمات مطلوب مامائی بدون در نظر گرفتن محل زندگی، نژاد، قوم، سن، فرهنگ، مذهب، اعتقادات سیاسی، وضعیت اقتصادی و موقعیت اجتماعی حق همه خانواده ها است.

دانش آموخته این دوره مسئولیت دارد که، استانداردهای بالای خدمات و مراقبتهای مامائی را از طریق آموزش و یادگیری مطلوب دوران تحصیلی، آموزشهای مداوم پس از آن و بکارگیری نتایج تحقیقات، هماهنگ با اهداف کشوری و در محدوده وظایف همراه با رعایت قوانین و اخلاقیات و عدالت به مددجویان ارائه نمایند.

۴- رسالت (Mission):

رسالت این برنامه تربیت نیروی انسانی متعهد، آگاه و متبحر در زمینه مامائی است که خدمات مامائی را در سطوح مختلف پیشگیری، به عنوان یک فرد از اعضای تیم سلامت و یا به صورت مستقل، به مددجویان ارائه می نماید.

۵- چشم انداز (Vision):

در ۱۰ سال آینده، دانش آموختگان این رشته، با توجه به فلسفه و رسالت برنامه، ضمن تکمیل پست های مورد نیاز کشور در مراکز بهداشتی درمانی، خدمات مامائی مؤثر و کارآمد خود را در بالاترین استانداردهای حرفه ای و تأمین رضایتمندی مراجعین و مددجویان ارائه خواهند نمود.

۶- اهداف کلی دوره (Aims):

- کمک به ارتقاء شاخصهای مرتبط با سلامت باروری زنان و خانواده
- کمک به کاهش مشکلات مرتبط با مادر و جنین - نوزاد و شیرخوار و کودک و کاهش مرگ و میر ناشی از دوران بارداری
- کمک به ترویج زایمان های طبیعی در کشور

۷- نقش دانش آموختگان (Role definition):

دانش آموختگان این رشته در نقشهای زیر در جامعه انجام وظیفه می کنند:

- تشخیصی، مراقبتی - مداخله ای
- آموزشی
- مشاوره ای
- پیشگیری
- مدیریتی

۸- وظایف حرفه ای دانش آموختگان (Task analysis):

وظایف حرفه ای دانش آموختگان رشته مامایی در نقشهای مختلف خود به شرح زیرند:

الف: در نقش تشخیصی، مراقبتی - مداخله ای

- ۱- برقراری ارتباط موثر حرفه ای با مددجویان، همکاران و مسئولین مربوطه
- ۲- گرفتن شرح حال مددجویان و ثبت آن در پرونده بهداشتی درمانی آنان
- ۳- انجام معاینات فیزیکی مددجویان و ثبت آن در پرونده
- ۴- درخواست و تفسیر اولیه آزمایشات لازم برای مراقبت زنان باردار در واحد تحت فعالیت، طبق دستورالعمل های کشوری
- ۵- تشخیص اقدامات مورد نیاز مراقبتی و مداخله ای برای مددجویان
- ۶- تشخیص موارد غیر طبیعی و ارجاع به موقع مددجویانی که نیاز به کمک متخصص دارند به متخصص مربوطه و پیگیری موارد
- ۷- انجام مراقبتهای دوره بارداری (تنظیم خانواده شامل گذاشتن IUD و ...) در شرایط عادی و ارجاع موارد براساس دستورالعمل های موجود کشوری برای مددجویان
- ۸- هدایت و انجام زایمان طبیعی و ایمن
- ۹- به کارگیری رویه های مجاز (Permitted Procedures) مراقبتی برای مددجویان
- ۱۰- ثبت دقیق کلیه اقدامات انجام شده در پرونده مددجو
- ۱۱- شناسایی نیازهای جسمی، روانی و عاطفی مددجویان و ثبت آن در پرونده مددجو

ب: در نقش آموزشی:

- آموزش مددجویان و همراهان وی در زمینه های خودمراقبتی و مراجعه برای مراقبت، تغذیه دوران بارداری، شناسایی عوامل خطر در دوره بارداری، تدارکات زایمان، نکات مربوط به شیردهی، نکات مرتبط با جلوگیری از بارداری
- شرکت در برنامه های آموزش مداوم

ج: در نقش مشاوره ای:

- ارائه مشاوره های دوره بلوغ دختران، قبل از ازدواج، قبل از بارداری، بارداری، زایمان و بعد از زایمان و مشاوره در زمینه بهداشت جنسی، بهداشت سالمندی و تنظیم خانواده در حد دستورالعمل های موجود کشوری

د: در نقش پیشگیری:

- برنامه ریزی و اجرای مراقبتهای دوران بارداری برای مددجویان تحت پوشش و پیگیری مشکلات مربوطه تا حصول اطمینان از رفع خطر
- مشارکت در برنامه های غربالگری نظام سلامت
- مشارکت در طرحهای پژوهشی یا پیشگیری نظام سلامت
- انجام یا نظارت بر واکسیناسیون مادر و نوزاد

ه: در نقش مدیریتی:

- مشارکت در اداره واحد تحت فعالیت

توانمندی‌های و مهارت‌های اصلی مورد انتظار

(Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های عمومی مورد انتظار:

توانمندی‌های عمومی مورد انتظار برای دانش آموختگان عبارتند از:

- برقراری ارتباط موثر حرفه ای
- تفکر نقادانه و تشخیص خطر
- مهارتهای حل مسئله
- تفسیر یافته ها و آزمایشات مرتبط
- تصمیم گیری مبتنی بر شواهد
- درخواست و ارائه مشاوره
- تجویز منطقی داروهای مجاز
- پیگیری (Follow UP) مددجویان

تذکر: موارد فوق باید به تعدادی انجام شوند که استاد یا مسئول آموزش مطمئن شود که در حد مورد نیاز، یادگیری اتفاق افتاده است.

ب: توانمندی های اختصاصی مورد انتظار برای دانش آموختگان: *

کارشناسان رشته مامایی بایستی در طول دوره تحصیلی خود مهارت های عملی زیر را بیاموزند:

حداقل دفعات انجام برای یادگیری			مهارت
انجام مستقل تحت نظارت مربی	مشارکت	مشاهده	
ارزیابی فیزیکی و معاینات شامل:			
۸۰	۵	۵	معاینه رحم و لگن زنان
۸۰	۵	۵	معاینات در دوران بارداری
۸۰	۵	۵	توشه واژینال
۸۰	۵	۵	مانور لثوپولد
۶۰	۵	۵	معاینه رحم پس از زایمان طبیعی
۱۰	۵	۵	معاینه رحم پس از سزارین
۱۰	۲	۲	انجام معاینات ترخیص زائو
۱۰	۵	۵	معاینه پستان
۲۰	۵	۵	معاینه نوزاد
۲	۲	۲	معاینات مرتبط با تجاوزات جنسی
مهارت های اختصاصی دیگر شامل:			
۲۰	۵	۵	ارزیابی شاخص ها و تست های سلامت جنین
۵	۲	۲	انجام خونگیری وریدی از نوزادان و بزرگسالان
—	۲	۲	زایمان با نمایش بریج و زایمان دوقلویی (در صورت وجود)
۱۰	۵	۵	پایش رشد و تکامل کودک سالم
۱۰	۱۰	۵	گذاشتن IUD
۱۰	۵	۵	خارج کردن IUD
۱۰	۵	۵	گذاشتن سوند ادرار در زنان و دختران
—	—	۵	مشاهده بی حسی اپیدورال
۱۲۰	۲	۲	کنترل لیبر
۶۰	۲	۲	زایمان با نمایش سر در زنان چندزا و زایمان اول
۱۵	۵	۵	اینداکشن
—	از هر کدام ۵ مورد	از هر کدام ۵ مورد	تشخیص بارداریهای پرخطر (زودرس - دکولمان - اکلامپسی و ...) و ارجاع سریع موارد
۱۵	۵	۵	اپیزیوتومی
۱۵	۲	۲	ترمیم پارگی های درجه یک و دوی پرینه در موارد اضطراری
۳	۵	۵	کوراژ(خارج کردن جفت با دست یا ابزار)
۵ مورد	۱ مورد	۱ مورد	انجام انواع تزییقات زیرجلدی، داخل جلدی، عضلانی و وریدی
۲۰	۵	۵	کنترل درد در زایمان (فیزیکی، روانی با داروهای مجاز)
۲۰	۵	۵	اندازه گیری آنتروپومتریک نوزادان
۳	۵	۵	نمونه گیری از پاشنه پای نوزادان
۱۵	۵	۵	گذاشتن کانول آنژیوتک و وصل کردن سرم

تذکره: اعداد و ارقام فوق حداقل موارد برای یادگیری است. بدیهی است که انجام هر چه بیشتر پروسیجرهای یاد شده به تسلط بهتری می انجامد.

ادامه جدول مهارت های اختصاصی:

حداقل دفعات انجام برای یادگیری			مهارت
انجام مستقل تحت نظارت مربی	مشارکت	مشاهده	
۶۰	۵	۵	کنترل خونریزی ها در مرحله سوم زایمان
۵	۲	۲	اداره خونریزی های پس از زایمان
۱۰	۱	۱	ماساژ دو دستی رحم
۱۰	۵	۵	آموزش عملی مهارت شیردهی به مادران
۵	۱	۱	پانسمان
برای هر کدام ۵	برای هر کدام ۱	برای هر کدام ۱	کار با دستگاههای فورواتوکلاو
۵	۱	۱	چیدن و بستن پگ های زایمان، اپی زیوتومی، ترمیم پارگی، بررسی سرویکس
۱۰۰	۵	۵	مراقبت های پره ناتال*
برای هر کدام ۱۰ مورد	برای هر کدام ۲ مورد	برای هر کدام ۲ مورد	تنظیم میکروست برای نوزاد و مادر
۳	۱	۱	پیگیری مادران پس از زایمان، در منزل پس از ترخیص
۲	۳	۲	کار با دستگاههایی مانند، فتوترایی، پالس اکسیمتری وانکوباتور
از هر کدام ۱۰ مورد تا کسب مهارت	از هر کدام ۵ مورد	از هر کدام ۵ مورد	پایش قلب جنین با گوشی پینارد، داپلر و دستگاه مونیتورینگ تا کسب مهارت به تشخیص مربی و ارزیابی تست های جنین
۵	۳	۲	OCT - NST
۶۰	۲	۲	پایش سلامت نوزاد بلافاصله پس از زایمان طبیعی-
—	—	۵	مشاهده سزارین
۵	۵	۵	کمک به مراقبت نوزادان پس از سزارین
—	۲	۲	احیای قلبی عروقی نوزادان (BLS)**
—	۲	۲	احیای قلبی عروقی نوزادان (ALS)**
۱	۱	۱	احیای قلبی عروقی (BLS) مادران**
۱	۱	۱	گذاشتن کاتتر معده (Feeding Tube) برای نوزادان
۲	۲	۲	تزریق و پایش سولفات منیزیم تحت نظارت
۵	۲	۲	تزریق روگام
از هر واکسن ۵	از هر واکسن ۲	از هر واکسن ۲	واکسیناسیون (مادر و کودک)
انجام آزمایشات:			
۵	۱	۱	Hct, Hb
۵	۱	۱	زمان انعقاد خون و سیلان
۵	۱	۱	تعیین گروه خونی و Rh

ادامه جدول مهارت های اختصاصی:

حداقل دفعات انجام برای یادگیری			مهارت
انجام مستقل تحت نظارت مربی	مشارکت	مشاهده	
۵	۱	۱	تست تشخیص بارداری گراویندکس و (BHCG)
۵	۳	۳	تست فرن
۳۰	۱۰	۱۰	نمونه گیری برای پاپ اسمیر
۵	۱	۱	استفاده از نوارهای اندیکاتور برای قند، پروتئین و پارگی کیسه آب
۱۰	۵	۵	تهیه اسمیر از ترشحات واژن و پستان به روش های لازم

* کلیه مهارت های فوق به علاوه مهارت هایی که در دروس کارآموزی در صفحات مربوطه آورده شده ، تحت نظارت مستقیم مربی کسب میگردد. ضمناً پیگیری مادران در منزل باید با حضور مربی و رضایت کتبی سرپرست خانواده و در صورت وجود امکانات لازم باشد.

* اقداماتی که در مراقبت های پره نئال انجام می شوند عبارتند از:

اخذ شرح حال - انجام معاینات مورد نیاز برای زایمان خانم باردار مانند: معاینات مرتبط با حرکات و قلب جنین - آنمی، ادم و فشارخون مادر - اندازه گیری ارتفاع رحم و تخمین وزن جنین - مانور لئوپولد - معاینه پستان - ارزیابی زجر جنین - ارزیابی لگن و پلویمتری و غیره.

** آموزش احیای قلبی - عروقی در کارگروه های آموزشی صورت می گیرد.

تبصره:

کلیه دانشجویان پس از گذراندن کلیه واحدهای درسی و کارآموزی در عرصه و کسب حداقل مهارتهای عمومی و اختصاصی ، باید در آزمون بالینی نهایی که از جمیع مهارتهای حرفه ای رشته شامل (زایمان ، پره نئال ، ژینکولوژی، بهداشت مادر و کودک و بارداری، تنظیم خانواده ، نوزادان و کودکان) به عمل می آید، شرکت و نمره قبولی (حداقل ۱۲) را کسب نمایند و جهت فراغت از تحصیل موفقیت در آزمون مذکور ضروری می باشد.

چنانچه دانشجویی در آزمون مردود شود، در هربخش طبق نظر مدیر گروه مربوطه مجدداً به میزان لازم کارآموزی انجام داده و سپس در آزمون شرکت می نماید .

۹- استراتژیهای اجرای برنامه (استراتژیهای کلی آموزشی):

استراتژی های تدوین برنامه بر محور های زیر استوار است :

- توجه به نیازهای جامعه در زمینه بهداشت باروری و پاسخگویی به جامعه
 - بهره گیری از دانش روز مامائی
 - توجه به تواناییهای حرفه ای و وظایف شغلی
 - توجه به چندپیشگی، در عین رعایت حریم های حرفه ای
 - تأکید بر پیشگیری و ارتقاء سلامت و حفظ و بازگشت به روند فیزیولوژیک
 - تلفیق روشهای آموزشی معلم محور و دانشجو محور
 - تأکید بر روشهای فعال و خلاق
 - آموزش در محیط های واقعی حرفه ای
 - توجه به خودآموزی، پژوهش محوری و آینده نگری
- ۱۰- شرایط و نحوه پذیرش دانشجو :

از طریق آزمون سراسری دانشگاهها و به صورت متمرکز خواهد بود.

۱۱- رشته های مشابه در داخل کشور :

وجود ندارد

۱۲- رشته های مشابه در خارج از کشور :

سابقه رشته مامائی در آسیا، در اروپا نظیر فرانسه، هلند، انگلیس و در آمریکای شمالی و جنوبی و همچنین استرالیا و نیوزیلند وجود دارد .

۱۳- شرایط مورد نیاز برای راه اندازی رشته :

طبق ضوابط شورای گسترش دانشگاههای علوم پزشکی کشور می باشد.

انتظارات اخلاقی از فراگیران:

انتظار می رود که فراگیران:

- منشور حقوقی (۱) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با Dress Code (۲) را رعایت نمایند.
- در صورت کار با حیوانات، مقررات اخلاقی (۳) مرتبط را دقیقاً رعایت نمایند.
- از منابع و تجهیزات که تحت هر شرایط با آن کار می کنند، محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم دوره ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و ایجاد جو صمیمی و احترام آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهشهای مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.

❖ موارد ۱، ۲ و ۳ در بخش ضمایم این برنامه آورده شده اند.

جایگاه یا جایگاههای شغلی دانش آموختگان در نظام سلامت کشور:

بیمارستانها - زایشگاهها - مراکز بهداشتی و درمانی - درمانگاههای مرتبط - دفاتر کار ماماها

فصل دوم
مشخصات دوره برنامه آموزشی
دوره کارشناسی پیوسته
رشته مامایی

مشخصات دوره:

نام دوره: کارشناسی پیوسته رشته مامایی

طول دوره و ساختار آن:

طول دوره و نظام آموزشی آن مطابق آئین نامه آموزشی دوره های کاردانی، کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد.

نام دروس و تعداد واحدهای درسی و ساعات:

تعداد واحد	نوع واحد
۲۰	دروس عمومی (الزامی یا core)
۲۰	دروس علوم پایه (الزامی یا core)
۷۲	دروس تخصصی الزامی (core)
۲	دروس تخصصی اختیاری (non core)
۱۶	دروس کارآموزی در عرصه (الزامی یا core)
۱۳۰	جمع

۱ واحد نظری = ۱۷ ساعت

۱ واحد عملی یا آزمایشگاهی = ۳۴ ساعت

۱ واحد کارآموزی = ۵۱ ساعت

۱ واحد کارآموزی زایمان = ۷۲ ساعت

۱ واحد کارآموزی در عرصه = ۵۱ ساعت

۱ واحد کارآموزی در عرصه زایمان = ۱۰۲ ساعت

تبصره:

کلیه دانشجویان پس از گذراندن کلیه واحدهای درسی و کارآموزی در عرصه و کسب حداقل مهارتهای عمومی و اختصاصی، باید در آزمون بالینی نهایی که از جمیع مهارتهای حرفه ای رشته شامل (زایمان، پره ناتال، ژینکولوژی، بهداشت مادر و کودک و بارداری، تنظیم خانواده، نوزادان و کودکان) به عمل می آید، شرکت و نمره قبولی (حداقل ۱۲) را کسب نمایند و جهت فراغت از تحصیل موفقیت در آزمون مذکور ضروری می باشد.

چنانچه دانشجویی در آزمون مردود شود، در هربخش طبق نظر مدیر گروه مربوطه مجدداً به میزان لازم کارآموزی انجام داده و سپس در آزمون شرکت می نماید.

جدول الف - دروس عمومی برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی

پیش نیاز یا همزمان	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
-	۶۸	-	۶۸	۴	دو درس از دروس مبانی نظری اسلام*	۱
-	۳۴	-	۳۴	۲	یک درس از دروس اخلاق اسلامی*	۲
-	۳۴	-	۳۴	۲	یک درس از دروس انقلاب اسلامی*	۳
-	۳۴	-	۳۴	۲	یک درس از دروس تاریخ و تمدن اسلامی*	۴
-	۳۴	-	۳۴	۲	یک درس از دروس آشنایی با منابع اسلامی*	۵
-	۵۱	-	۵۱	۳	ادبیات فارسی	۶
-	۵۱	-	۵۱	۳	زبان انگلیسی عمومی	۷
-	۳۴	۳۴	-	۱	تربیت بدنی ۱	۸
تربیت بدنی ۱	۳۴	۳۴	-	۱	تربیت بدنی ۲	۹
-	۳۴	-	۳۴	۲	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران**	۱۰
				۲۲	جمع	

* گذراندن این دروس مطابق عناوین دروس عمومی معارف اسلامی مصوب جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۳/۴/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی (جدول زیر) است.

** کلیه دانشجویان ملزم به گذراندن این درس اضافه بر سقف واحدهای دوره می‌باشند.

گرایش	نام درس	تعداد واحد	ساعت	
			نظری	عملی
۱- مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدا و معاد)	۲	۳۴	-
	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۴	-
	انسان در اسلام	۲	۳۴	-
	حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۴	-
۲- اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۴	-
	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۳۴	-
	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۴	-
	عرفان عملی اسلام	۲	۳۴	-
۳- انقلاب اسلامی	انقلاب اسلامی ایران	۲	۳۴	-
	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۳۴	-
	اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	۲	۳۴	-
۴- تاریخ و تمدن اسلامی	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۳۴	-
	تاریخ امامت	۲	۳۴	-
۵- آشنایی با منابع اسلامی	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۳۴	-
	تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۳۴	-

جدول ب - دروس علوم پایه برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی

ردیف	نام درس	تعداد واحد			ساعات			پیش نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	کارآموزی	
۰۱	سلول شناسی و بافت شناسی	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	-	۴۳
۰۲	بیوشیمی	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	-	۴۳
۰۳	تشریح ۱	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	-	۴۳
۰۴	تشریح ۲	۲	۲/۵	۰/۵	۴۳	۱۷	-	۶۰ و ۰۳
۰۵	فیزیولوژی ۱	۳	۳	-	۵۱	-	-	۵۱ و ۰۱، ۰۲، ۰۳
۰۶	فیزیولوژی ۲	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	-	۴۳ و ۰۴
۰۷	ایمنی شناسی	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	-	۴۳ و ۰۲
۰۸	میکروب شناسی نظری	۲	۲	-	۳۴	-	-	۳۴
۰۹	انگل شناسی و قارچ شناسی	۱	۱	-	۱۷	-	-	۱۷ و ۰۸
۱۰	میکروب شناسی عملی	۱	-	۱	-	۳۴	-	۰۸ و ۰۹
	جمع	۲۰	۱۶	۴				-

جدول ج - دروس تخصصی الزامی (Core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامائی

کد درس	نام درس	تعداد واحد				ساعات			
		نظری	عملی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارآموزی	جمع
۱۱	آسیب شناسی عمومی و اختصاصی	۰/۵	۰/۵	-	۱	۹	۱۷	۲۶	۰۸ و ۰۷ و ۰۱ و ۰۹ و ۱۰
۱۲	اصول خدمات بهداشت جامعه (بهداشت ۱)	۱/۵	-	-	۲	۲۶	۲۶	۵۲	-
۱۳	داروشناسی عمومی ۱	۲	-	-	۲	۳۴	-	۳۴	۰۶ و ۰۵ و ۰۲
۱۴	داروشناسی ۲	۱	-	-	۱	۱۷	-	۱۷	۱۳ و ۰۶ و ۰۵
۱۵	اصول و فنون پرستاری و مامائی و روش کار در اتاق عمل و زایمان	۱	۱	-	۲	۱۷	۳۴	۵۱	-
۱۶	کارآموزی اصول و فنون پرستاری و مامائی و روش کار در اتاق عمل و زایمان	-	-	۱	۱	-	۵۱	۵۱	۱۵
۱۷	آمار حیاتی	۱/۵	۰/۵	-	۲	۲۶	۱۷	۴۳	۱۹
۱۸	روانشناسی عمومی، روان شناسی زن و خانواده	۲	-	-	۲	۳۴	-	۳۴	-
۱۹	اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها (بهداشت ۲)	۲	-	-	۲	۳۴	-	۳۴	۲۷ و ۰۹ و ۰۸ و ۱۲
۲۰	زبان انگلیسی تخصصی	۲	-	-	۲	۳۴	-	۳۴	زبان عمومی
۲۱	اصول تغذیه مادر و کودک	۲	-	-	۲	۳۴	-	۳۴	۰۶ و ۰۵ و ۰۲
۲۲	تاریخ، اخلاق، قوانین و حقوق در مامائی	۱	-	-	۱	۱۷	-	۱۷	۲۷ و ۲۹ و ۳۶ و ۳۰ و ۵۳
۲۳	حقوق و پزشکی قانونی در مامایی	۱	-	-	۱	۱۷	-	۱۷	۲۲

ادامه جدول ج - دروس تخصصی الزامی (Core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی

کد درس	نام درس	تعداد واحد				ساعات				بیش نیاز یا همزمان
		نظری	عملی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارآموزی	جمع	
۲۴	کارآموزی پزشکی قانونی در مامایی*	-	-	۱	۱	-	-	۵۱	۵۱	۲۲ و ۲۳
۲۵	جنین شناسی	۲	-	-	۲	۳۴	-	-	۳۴	۰۴ و ۰۳ و ۰۱
۲۶	ژنتیک	۲	-	-	۲	۳۴	-	-	۳۴	-
۲۷	بارداری و زایمان ۱ - بارداری طبیعی	۲	-	-	۲	۳۴	-	-	۳۴	دروس علوم پایه
۲۸	کارآموزی بارداری طبیعی*	-	-	۱	۱	-	-	۵۱	۵۱	۲۷
۲۹	بارداری و زایمان ۲ - زایمان طبیعی، ایمن و فیزیولوژیک و روشهای کاهش درد زایمان	۲	-	-	۲	۳۴	-	-	۳۴	۲۸ و ۲۷
۳۰	کارآموزی زایمان طبیعی**	-	-	۲	۲	-	-	۱۴۴	۱۴۴	۲۹
۳۱	بارداری و زایمان ۳ - بارداری و زایمان غیرطبیعی	۲	-	-	۲	۳۴	-	-	۳۴	۲۹ و ۲۷
۳۲	کارآموزی زایمان طبیعی و غیرطبیعی**	-	-	۲	۲	-	-	۱۴۴	۱۴۴	۳۱
۳۳	بارداری و زایمان ۴ - بیماریهای داخلی و جراحی در بارداری و زایمان	۱	-	-	۱	۱۷	-	-	۱۷	۲۷ و ۲۹ و ۳۱ و ۴۰ و ۴۱ و ۴۲ و ۴۳ و ۴۴
۳۴	نوزادان	۲	-	-	۲	۳۴	-	-	۳۴	۲۵
۳۵	کارآموزی نوزادان	-	-	۱	۱	-	-	۵۱	۵۱	۳۴

* ۱ واحد کارآموزی = ۵۱ ساعت

** ۱ واحد کارآموزی زایمان = ۷۲ ساعت

ادامه جدول ج - دروس تخصصی الزامی (Core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی

کد درس	نام درس	تعداد واحد				ساعات			بیش نیاز یا همزمان
		نظری	عملی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارآموزی	
۳۶	بیماریهای کودکان	۲	-	-	۲	۳۴	-	-	۳۴
۳۷	کارآموزی بیماریهای کودکان	-	-	۱	۱	-	۵۱	۵۱	۳۶
۳۸	نشانه شناسی و معاینات فیزیکی	۱	-	-	۱	۱۷	-	-	۰۳ تا ۰۹
۳۹	کارآموزی نشانه شناسی و معاینات فیزیکی	-	-	۱	۱	-	۵۱	۵۱	۳۸
۴۰	فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی (۱)	۳	-	-	۳	۵۱	-	-	۰۱ تا ۱۰ و ۳۸
۴۱	فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی (۲)	۲	-	-	۲	۳۴	-	-	۴۰
۴۲	فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی (۳)	۲	-	-	۲	۳۴	-	-	۴۰ و ۴۱
۴۳	فیزیوپاتولوژی و بیماریهای جراحی	۲	-	-	۲	۳۴	-	-	۴۰ و ۴۱ و ۴۲
۴۴	کارآموزی بیماریهای داخلی و جراحی	-	-	۱	۱	-	۵۱	۵۱	۳۸ و ۳۹ و ۴۰ و ۴۱ و ۴۲ و ۴۳
۴۵	ارتباطات، آموزش بهداشت و مشاوره در بهداشت مادر و کودک و باروری (بهداشت ۳)	۱	-	-	۱	۱۷	-	-	۱۲ و ۱۸ و ۲۱ و ۲۷ و ۳۴ و ۳۶
۴۶	بهداشت مادر و کودک و باروری (بهداشت ۴)	۲	-	-	۲	۳۴	-	-	۴۵
۴۷	مدیریت و ارتقاء کیفیت در بهداشت مادر و کودک و باروری (بهداشت ۵)	۱	-	-	۱	۱۷	-	-	۱۲ و ۴۵

ادامه جدول ج - دروس تخصصی الزامی (Core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی

کد درس	نام درس	تعداد واحد				ساعات				پیش نیاز یا همزمان
		نظری	عملی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارآموزی	جمع	
۴۸	کارآموزی بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده	-	-	۲	۲	-	-	۱۰۲	۱۰۲	۴۶ و ۴۵
۴۹	اصول روانپزشکی در مامائی	۱	-	-	۱	۱۷	-	-	۱۷	۱۸
۵۰	اختلالات عملکرد جنسی	۱	-	-	۱	۱۷	-	-	۱۷	۴۹
۵۱	رادیولوژی، سونولوژی و الکترولوژی در مامائی و زنان	۱	-	-	۱	۱۷	-	-	۱۷	۲۷ و ۲۹ و ۳۱ و ۵۳
۵۲	اصول مدیریت و کاربرد آن در مامائی	۲	-	-	۲	۲۴	-	-	۲۴	۲۷ و ۲۹
۵۳	بیماریهای زنان و ناباروری	۳	-	-	۳	۵۱	-	-	۵۱	۲۷ و ۲۹ و ۳۱ و ۳۸
۵۴	کارآموزی بیماریهای زنان	-	-	۲	۲	-	-	۱۰۲	۱۰۲	۵۳
	جمع		۲		۷۲					-

جدول د - دروس تخصصی اختیاری (Non Core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی

کد درس	نام درس	تعداد واحد				ساعات			
		نظری	عملی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارآموزی	جمع
۵۵	تغذیه در بیماریهای مادر و کودک*	۱	-	-	۱	۱۷	-	-	۱۷
۵۶	بیحسی و بیهوشی و احیا در مامائی*	۰/۵	۰/۵	-	۱	۹	۱۷	-	۲۶
۵۷	روش تحقیق و طراحی طرح تحقیق*	۰/۵	۰/۵	-	۱	۹	۱۷	-	۲۶
۵۸	سیستمهای اطلاع رسانی پزشکی (فن آوری اطلاعات در مامائی)*	۰/۵	۰/۵	-	۱	۹	۱۷	-	۲۶
۵۹	رشد و تکامل*	۱	-	-	۱	۱۷	-	-	۱۷
۶۰	آمدگی برای زایمان وزایمان فیزیولوژیک*	۱/۵	۰/۵	-	۲	۲۶	۱۷	-	۴۳
۶۱	اجرای طرح حل مشکل حرفه ای یا مقاله تحقیقی در مامائی*	-	۱	-	۱	-	۳۴	-	۳۴
۶۲	تئوریا و مدلها ی مامائی و بهداشتی*	۱	-	-	۱	۱۷	-	-	۱۷
۶۳	جامعه شناسی و آسیب شناسی اجتماعی زنان*	۱	-	-	۱	۱۷	-	-	۱۷
۶۴	مامائی مبتنی بر شواهد*	۰/۵	۰/۵	-	۱	۹	۱۷	-	۲۶
۶۵	درمانهای تکمیلی و جایگزینی در مامائی*	۱	-	-	۱	۱۷	-	-	۱۷
۶۶	درمانهای تکمیلی و جایگزینی در مامائی* (کارآموزی)	-	-	۱	۱	-	۵۱	۵۱	۱۰۲
۶۷	طب سنتی و گیاه درمانی در مامائی*	۱	-	-	۱	۱۷	-	-	۱۷
۶۸	بیولوژی تولید مثل*	۱	-	-	۱	۱۷	-	-	۱۷
۶۹	مدیریت اقتصاد بهداشت*	۱	-	-	۱	۱۷	-	-	۱۷

جدول د - دروس تخصصی اختیاری (Non Core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی

پیش نیاز یا همزمان	ساعات				تعداد واحد				نام درس	کد درس
	جمع	کارآموزی	عملی	نظری	جمع	کارآموزی	عملی	نظری		
۲۹ و ۴۵ و ۴۶	۱۷	-	-	۱۷	۱	-	-	۱	آموزش به بیمار و مراجعه کننده*	۷۰
۳۴ و ۳۵ و ۲۱	۱۷	-	-	۱۷	۱	-	-	۱	تغذیه قبل، حین و بعد از بارداری*	۷۱
۲۷ و ۲۹ و ۴۶	۲۶	-	۱۷	۹	۱	-	۰/۵	۰/۵	ترویج تغذیه با شیر مادر*	۷۲
۳۱ و ۳۳ و ۴۵ تا ۴۷ و ۵۳	۱۷	-	-	۱۷	۱	-	-	۱	مامایی و بهداشت باروری در بحرانها و بلایا*	۷۳
۳۱ و ۳۳ و ۴۵ تا ۴۷ و ۵۳	۱۷	-	-	۱۷	۱	-	-	۱	مامایی و بهداشت باروری در سلامت شهری*	۷۴
					۲۴				جمع	

*دانشجو موظف است با تشخیص گروه آموزشی، دو واحد از ۲۴ واحد ارائه شده در دروس اختصاصی اختیاری (جدول د) را بگذراند.

جدول هـ - کارآموزی در عرصه برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی

کد	نام کارآموزی	مشخصات و محل کارآموزی	واحد	ساعت	پیش نیاز
۷۵	کارآموزی در عرصه بارداری طبیعی و غیرطبیعی*	درمانگاههای تخصصی بارداری در بیمارستانهای آموزشی	۳	۱۵۳	-
۷۶	کارآموزی در عرصه زایمان طبیعی و غیرطبیعی (۱)**	بخش زایمان و بعد از زایمان بیمارستانهای آموزشی	۲/۵	۲۵۵	-
۷۷	کارآموزی در عرصه زایمان طبیعی و غیرطبیعی (۲)**	بخش زایمان و بعد از زایمان بیمارستانهای آموزشی	۲/۵	۲۵۵	-
۷۸	کارآموزی در عرصه بیماریهای زنان و ناباروری*	درمانگاههای تخصصی زنان و ناباروری و نیز بخش جراحی ژنیکولوژی بیمارستانهای آموزشی	۲	۱۰۲	-
۷۹	کارآموزی در عرصه بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده*	درمانگاه بهداشت مادر و کودک و تنظیم خانواده در بیمارستان و شبکه ها و فیلدهای بهداشتی	۲	۱۰۲	-
۸۰	کارآموزی در عرصه نوزادان نیازمند مراقبتهای ویژه*	در بخشهای نوزادان بخصوص در بخش نوزادان نیازمند مراقبتهای ویژه	۱	۵۱	-
۸۱	کارآموزی در عرصه بیماریهای داخلی و جراحی در بارداری*	در بخشهای مامائی (داخلی و جراحی) دارای فرد حامله همراه با بیماریهای داخلی و جراحی (فقط صبحها) در بیمارستانهای آموزشی	۱	۵۱	-
۸۲	کارآموزی در عرصه مدیریت و کاربرد آن در مامائی*	بخشهای زنان و مامائی، زایمان و درمانگاههای مربوطه	۱	۵۱	-
۸۳	کارآموزی در عرصه رادیولوژی و سونولوژی و الکترولوژی در مامائی و زنان*	در واحدهای رادیولوژی سونوگرافی بیمارستانهای آموزشی ترجیحاً زایشگاه آموزشی که تمامی مراجعین آن مربوط به مامائی و زنان باشد.	۱	۵۱	-
جمع			۱۶		

* ۱ واحد کارآموزی در عرصه = ۵۱ ساعت

* ۱* واحد کارآموزی در عرصه زایمان = ۱۰۲ ساعت

فصل سوم
مشخصات دروس برنامه آموزشی
دوره کارشناسی پیوسته
رشته مامائی

هدف کلی درس:

۱- آشنایی با سلولها و بافتهای طبیعی - مطالعه و مشاهده جزئیات میکروسکوپی سلولها و بافتهای اعضای سالم بدن و چگونگی نمونه برداری و رنگ آمیزی بافتها.

۲- کاربرد علمی و عملی مطالعات سلول و بافت، در زمینه خدمات مامایی به منظور پیشگیری و بیماریابی.

شرح درس: در طول این درس دانشجویان با کلیات و چگونگی مطالعات بافت شناسی و سلول شناسی عمومی و اختصاصی آشنا شده، انواع آن را شناخته و در جریان چگونگی کاربرد این مطالعات در زمینه زنان و مامایی قرار می گیرند.

رئوس مطالب: (۴۳ ساعت):

الف: نظری (۲۶ ساعت)

۱- سلول شناسی و بافت شناسی عمومی:

- سلول، تعریف و ساختمان
- اجزای سلول و هسته و اهمیت هر یک از آنها
- وضعیت غشاهای مختلف سلولهای مجاور و تبدلات آنها.
- مقدمات بافت شناسی، بافت پوششی، بافت همبند خاص (سلولها، رشته و ماده بنیادی)، بافت غدود انواع آن، انواع بافت همبند (خون و لنف، غضروف و رشد آن، استخوان، استخوان سازی و ترمیم شکستگی، مفاصل، انواع بافتهای عضلانی، انواع بافت عصبی.
- بافتهای دستگاههای مختلف بدن (دستگاه گوارش، دستگاه عصبی، دستگاه گردش خون، اعضاء و بافتهای لنفاوی، دستگاه ایمنی، دستگاه تنفسی، دستگاه ادراری، غدد درون ریز، دستگاه تناسلی مرد)

۲- سلول شناسی و بافت شناسی اختصاصی:

- سلول شناسی آندومتر، سرویکس و واژن (تغییرات سلولی در طول سیکل ماهانه و maturation Index در زمانهای مختلف و آشنایی با پاپ اسمیر)
- بافت شناسی دستگاه تناسلی زن (تیخمدانها، لوله ها، رحم، سرویکس، غدد ولو)
- بافت شناسی پستان
- بافت شناسی جفت و پرده های جنینی

ب - عملی (۱۷ ساعت)

- چگونگی تهیه نمونه سلول و بافت
- چگونگی تهیه لام و رنگ آمیزی آن
- مشاهده اسمیر (مشاهده پاپ اسمیر طبیعی و غیر طبیعی)
- نحوه نگهداری بافت ها (اتوپسی و بیوپسی) و ارسال آن به آزمایشگاه
- نمایش بعضی از سلولهای طبیعی و بافتها به ویژه سلولها و بافتهای دستگاه ادراری، تناسلی، سلولهای خونی، جفت و پوست.

منابع اصلی درس:

- ۱- سیتوپاتولوژی دستگاه تناسلی زن، مهرزاد، منصور، آخرین چاپ.
- ۲- بافت شناسی پایه، جان کوئیرا، لوئیزا کارلوس. آخرین چاپ
- ۳- ضروریات بافت شناسی پایه، آخرین چاپ
- ۴- و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در کلاس
- شرکت در امتحان عملی
- شرکت در امتحان میان ترم
- شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی با بیومولکولهای کربوهیدراتها، لیپیدها، امینواسیدها، پروتئینها، اسیدهای نوکلئیک
- ۲- بررسی سوخت و ساز بیومولکولها در بافت های بدن در شرایط طبیعی و حاملگی
- ۳- آشنایی با اختلالات متابولیک

شرح درس: در درس دانشجو ضمن آشنایی با ساختمان بیومولکولهای کربوهیدرات، آمینواسید، پروتئین با متابولیسم و اختلالات متابولیکی آنان آشنا می گردد.

رئوس مطالب: (۴۳ ساعت):

الف: نظری (۲۶ ساعت)

- ساختمان شیمیایی کربوهیدراتها
- ساختمان لیپیدها
- ساختمان اسیدهای آمینه، پروتئینها شرح مختصر از خواص آب، PH و تامپون
- ساختمان شیمیایی نوکلوزیدها و نوکلئوتیدهای آزاد
- ویتامین و کوآنزیمها
- آنزیمها
- هورمونها (ساختمان شیمیایی و طبقه بندی و مکانیسم اثر)
- اکسیداسیون بیولوژی، انرژی و زنجیر انتقال الکترون
- غشاء سلولی و انتقالات
- مکانیسم هضم و جذب (باختصار) و متابولیسم کربوهیدراتها
- مکانیسم هضم و جذب (باختصار) و متابولیسم لیپیدها
- مکانیسم هضم و جذب (باختصار) و متابولیسم پروتئینها، سرنوشت گروه آمین، اوره سازی و متابولیسم بعضی از اسیدهای آمینه
- متابولیسم اسیدهای نوکلئیک و نوکلئوتیدها
- آب و الکترولیتها
- تنظیم متابولیسم
- تغییرات بیوشیمیایی و متابولیسم در حاملگی
- الکترولیتها، پروتئینها و غیره در خون

ب- عملی (۱۷ ساعت)

- اندازه گیری اوره، اسید اوریک، کراتینین، قند، چربیها، آهن، سدیم، پتاسیم، کلسیم در خون
- HBSAb, HBSAg, HIV
- تستهای کبدی
- انجام آزمایشات کامل ادرار و متداول بیوشیمی خون شامل اندازه گیری آنزیمها، الکترولیتها، پروتئینها و غیره در خون

منابع اصلی درس:

- ۱- بیوشیمی عمومی. آخرین چاپ.
- ۲- بیوشیمی هارپر. - هارپر، هارولد آنتونی، آخرین چاپ.

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

۱. حضور فعال در کلاس
۲. شرکت در امتحان عملی
۳. شرکت در امتحان میان ترم
۴. شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

شناخت آناتومی سر و گردن و اندامهای فوقانی و تحتانی بدن و کاربرد آن در موارد بالینی و کلینیکی

شرح درس: در طول این درس دانشجویان با ساختمان سرو گردن، اندامهای فوقانی و تحتانی بدن آشنا می گردند.

رئوس مطالب: (۴۳ ساعت)

الف - نظری (۲۶ ساعت)

۱- اندام بالایی (۷ ساعت):

استخوانها، عضلات، عروق، اعصاب، آناتومی سطحی، مفاصل، موارد بالینی

۲- اندام پایینی (۷ ساعت):

استخوانها، عضلات، عروق، اعصاب، آناتومی سطحی، مفاصل، نکات بالینی

۳- سروگردن (۱۲ ساعت):

استخوانهای سر و صورت، مهره های گردنی، حدود و نواحی سر و گردن، عضلات گردن، عضلات صورت، دستگاه بینایی، دستگاه شنوایی، دستگاه بویایی، زبان و حس چشایی، حلق و حنجره، غدد ضمیمه سر و گردن، عروق و اعصاب و لنف.

عملی: (۱۷ ساعت): در سالن تشریح بر روی جسد

اندام بالایی (۲ ساعت)، اندام پایینی (۲ ساعت)، سر و گردن (۷ ساعت)، دستگاه تناسلی زن بویژه پرینه و عضلات کف لگن (۶ ساعت).

منابع اصلی درس:

1- Lawrence H. Bannister et al. GRAYS ANATOMY New York: Churchill Livingstone. last edition

2- Sobotta Atlas of human Anatomy/. - Baltimore: Williams & wilkins, last edition.

۳- آناتومی لگن با نکات بالینی، ابوالحسن زاده، اکرم. آخرین چاپ.

۴- آناتومی اندام فوقانی و انواع تحتانی و مفاصل، الهی، بهرام. آخرین چاپ.

۵- استخوان شناسی، طباطبایی، محمود. آخرین چاپ.

۶- آناتومی تنه: قفسه سینه و شکم. الهی، بهرام. آخرین چاپ.

۷- تند آموز کالبد شناسی توصیفی، فروحی، علی. آخرین چاپ.

۸- دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

۱ - حضور فعال در کلاس ۲ - شرکت در امتحان میان ترم ۳ - شرکت در امتحان پایان ترم ۴ - انجام تکالیف

هدف کلی درس: شناخت آناتومی تنه و اعصاب مرکزی و کمک گرفتن از آن در موارد بالینی و کلینیکی

شرح درس: در این درس دانشجویان با ساختمان تنه (قفسه سینه، شکم، دستگاه ادراری، تناسلی و اعصاب مرکزی آشنا میگردند.

رئوس مطالب: (۶۰ ساعت)

الف - نظری (۴۳ ساعت)

۱. قفسه سینه (۷ ساعت):

استخوانهای تشکیل دهنده قفسه سینه، عضلات، پلورا، ریه ها، مדיاستن، قلب، پستان، عروق، اعصاب و لنف آنها.

۲. شکم (۱۴ ساعت):

عضلات ناحیه شکم، پریتونئوم، دستگاه گوارش، غدد ضمیمه دستگاه گوارش، عروق اعصاب، سیستم لنفاوی.

۳. دستگاه ادراری تناسلی (۱۳ ساعت):

کلیه ها، حالب، مثانه، مجرای خروجی ادرار، پروستات، بیضه، کیسه سمینال، تخمدان، رحم، ضمائم آن، واژن، اندام تناسلی

خارجی در هر دو جنس، پرینه، عروق، لنف، ساختمان لگن و انواع آن، اعصاب و عضلات لگن، دیامترهای آنها

۴. اعصاب (۹ ساعت)

جنین شناسی دستگاه اعصاب مرکزی، نخاع، پل، مخچه، مخ، بطنها، مننژ، عروق، اعصاب جمجمه ای و خودکار راههای

عصبی، گردش خون

عملی: (۱۷ ساعت): در سالن تشریح بر روی جسد

قفسه سینه (۲ ساعت) - شکم (۴ ساعت) - ادراری تناسلی (۹ ساعت) - اعصاب (۲ ساعت).

منابع اصلی درس:

1. Lawrence H. Bannister et al. last edition. GRAYS ANATOMY New York: Churchill Livingstone.
2. Sobotta Atlas of human Anatomy/. - Baltimore: Williams & wilkines, last edition.

۳. آناتومی لگن با نکات بالینی، ابولحسن زاده، اکرم، آخرین چاپ

۴. اندام فوقانی و تحتانی و مفاصل، الهی، بهرام، آخرین چاپ

۵. استخوان شناسی، طباطبایی، محمود، آخرین چاپ

۶. آناتومی قفسه سینه و تنه و شکم، الهی، بهرام، آخرین چاپ

۷. تند آموز کالبد شناسی توصیفی، فروحی، علی، آخرین چاپ.

۸. و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کلاس - شرکت در امتحان عملی - شرکت در امتحان میان ترم - شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

شناخت کامل فیزیولوژی سیستم‌های مختلف بدن و نحوه کاربرد آن در موارد بالینی.

شرح درس: در این درس درباره فیزیولوژی سلول، محیط‌های داخل و خارجی سلولی، مکانیسم‌های نقل و انتقال در سلول و همچنین فیزیولوژی بدن از قبیل سیستم قلب و گردش خون، تنفس، اعصاب و خون می‌پردازد.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت)

۱- فیزیولوژی سلول و محیط آن (۱۰ ساعت)

محیط‌های خارج و داخل سلول، غشاء سلول و مکانیسم‌های نقل و انتقال از طریق آن، توزیع یونها، پتانسیل استراحت، غشاء بافت‌های تحریک‌پذیر و ایجاد و هدایت پتانسیل عمل در آنها و مقایسه با هم، انقباض در عضلات مخطط و صاف، قدرت، انقباض و انقباضات ایزومتریک و ایزوتونیک، هدایت در سیناپس (انواع).

۲- فیزیولوژی قلب (۸ ساعت)

ویژگی‌های عضله قلب (الکتریکی، هدایتی، تأمین و مصرف اکسیژن) مکانیک قلب، برون ده، قلبی صداها، اعصاب خارجی قلب، اثر یونها و هورمون‌ها بر کار قلب، بافت ویژه انتقال تحریکات در قلب، فعالیت الکتریکی قلب شامل الکتروکاردیوگرافی قلب و اشتقاق‌های آن، محورهای اشتقاق، مثلث اینتهون، توجیه‌برداری، الکتروکاردیوگرام، بردار لحظه‌ای محور الکتریکی، اختلالات ریتم، مراکز نابجا، ضربانات زودرس.

۳- فیزیولوژی گردش خون (۹ ساعت)

قوانین فیزیکی گردش خون، عوامل ایجاد کننده جریان خون، گردش خون شریانی و فشار در عروق مختلف، گردش خون مویرگی، فشارهای اسموتیک و هیدروستاتیک و قانون استارلینگ، گردش خون وریدی، تنظیم برون ده قلبی و روش‌های اندازه‌گیری آن، تنظیم عصبی فشار خون، تنظیم هورمونی گردش خون، تنظیم گردش خون در قلب و مغز و پوست و عضلات و احشاء، گردش خون ریوی، گردش خون لنف، تأثیر فعالیت بر سیستم قلب و عروق و گردش خون، شوک گردش خون.

۴- فیزیولوژی تنفس (۹ ساعت)

مکانیک تنفس، قابلیت ارتجاع ریه، قابلیت پذیرش ریوی، نقش سورفکتانت، کار تنفسی (کار ارتجاعی و غیرارتجاعی)، حجم و ظرفیتهای ریوی و منحنی آنها، قوانین گازها و طریقه انتقال آنها، ترکیب گازها تبادلات بین آلوئول و خون، نسبت تهویه به جریان خون، نحوه انتقال گازها در خون، تبادلات گازها در بافت، مرکز تنفسی و کنترل عصبی آن، کنترل هورمونی تنفس، تنفس در ارتفاعات، فعالیت عضلانی و تنفس در جنین، اعمال غیرتنفسی ریه‌ها.

۵- فیزیولوژی دستگاه عصبی (۱۰ ساعت)

سلول عصبی و انواع آن، حس‌های پنجگانه، فیزیولوژی نخاع، مخ و مخچه، فیزیولوژی تعادل، فیزیولوژی تالاموس و هیپوتالاموس، فیزیولوژی قشر مخ، یادگیری، حافظه و رفلکس‌های شرطی سیستم مشبک، سیستم لمبیک، سیستم اعصاب خودکار، امواج مغزی، تنظیم درجه حرارت بدن، مایع مغزی و نخاعی، درد و مکانیسم ایجاد آن

۶- فیزیولوژی خون (۵ ساعت)

فیزیولوژی خون و بافت خونساز، ترکیبات خون، فیزیولوژی گلبول قرمز و هموگلوبین و نقش آن در حمل اکسیژن و گاز کربنیک، فیزیولوژی گلبولهای سفید و روند التهاب، فیزیولوژی پلاکتها، هموستاز (انعقاد خون) فیزیولوژی پلاسما و لنف.

منابع اصلی درس:

- ۱- فیزیولوژی پزشکی، پروفیسور گایتون، آرتور، آخرین چاپ.
- ۲- اساس فیزیولوژی بالینی. گرین جان هربرت، آخرین چاپ.
- ۳- کلیات فیزیولوژی پزشکی. گانونگ، ویلیام اف، آخرین چاپ.
- ۴- و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کلاس، انجام تکالیف محوله، شرکت در امتحان میان ترم و شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

شناخت کامل فیزیولوژی سیستمهای مختلف بدن و نحوه کاربرد آن در موارد بالینی.

شرح درس: در طول این درس دانشجو با فیزیولوژی غدد درون ریز و دستگاه تناسلی، دستگاه گوارش، کلیه ها و چگونگی تنظیم مایعات بدن و چگونگی تنظیم pH خون آشنا می گردد.

رئوس مطالب: (۲۳ ساعت)

الف - نظری (۲۶ ساعت)

۱- فیزیولوژی غدد درون ریز (۱۰ ساعت)

مقدمات هورمون شناسی و مکانیسم عمل آنها - متابولیسم کلی بدن، غدد هیپوفیز و هورمونهای مترشحه - رابطه هیپوفیز با هیپوتالاموس - فیزیولوژی غدد تیروئید و پاراتیروئید و هورمونهای مترشحه و تنظیم کلیسم خون - لوزالمعده و انسولین و تنظیم قند خون - فیزیولوژی غده فوق کلیوی (قسمت قشری و مرکزی و هورمونهای مترشحه)

۲- فیزیولوژی تولید مثل (۶ ساعت)

فیزیولوژی تخمدان - فیزیولوژی سیکل ماهانه - فیزیولوژی بلوغ - فیزیولوژی آبستنی، فیزیولوژی جفت، تفکیک جنسی - فیزیولوژی زایمان فیزیولوژی رشد پستان شیرسازی و شیر دادن - فیزیولوژی یائسگی - فیزیولوژی بیضه و بلوغ در پسرها - فیزیولوژی پروستاگلاندینها

۳- فیزیولوژی دستگاه گوارش (۴ ساعت):

کلیات حرکات دستگاه گوارش - جویدن و بلع - حرکات معده و روده باریک، حرکات روده بزرگ و ناحیه آنورکتال و رفلکس اجابت مزاج - ترشح بزاق و گوارش شیمیایی در دهان - ترشح معده و تنظیم آن - گوارش معدی - ترشح لوزالمعده و عمل گوارشی آن - صفرا و عمل گوارشی آن - ترشح و گوارش روده‌ای - جذب - اعمال متابولیک کبدی - تعادل رژیم غذایی و اثرات ویتامینها

۴- فیزیولوژی کلیه و تنظیم مایعات بدن (۴ ساعت):

آناتومی کلیه و گردش خون کلیوی - نفرون - فیلتراسیون گلومرولی و اندازه‌گیری آن - مکانیسمهای توبولی کلیرانس پلاسما - مکانیسم رقیق و غلیظ شدن ادرار - خود تنظیمی گردش خون کلیه - مقایسه ترکیبات خون و ادرار - کنترل حجم مایع خارج سلولی و غلظت الکترولیتها - مکانیسم ادرار کردن.

۵- تنظیم PH خون (۲ ساعت):

تعریف PH، انواع اسیدوز و آلکالوز - مکانیسمهای جبرانی - اثرات بافری خون، نقش تنفس و کلیه در تنظیم PH.

ب - عملی (۱۷ ساعت):

- ESR, Hct, Hb , CBC
- زمان سیلان و انعقاد
- شمارش پلاکت و تعیین فیبرینوژن

منابع اصلی درس:

۱. فیزیولوژی پزشکی، پروفیسور گایتون، آرتور، آخرین چاپ.
۲. اساس فیزیولوژی بالینی. گرین جان هربرت، آخرین چاپ.
۳. کلیات فیزیولوژی پزشکی. گانونگ، ویلیام اف، آخرین چاپ.
۴. بارداری و زایمان ویلیامز. کانینگهام، اف، گاری. آخرین چاپ
۵. آندوکرینولوژی بالینی و نازائی اسپیروف، اسپیراف، میون. آخرین چاپ
۶. بیوشیمی هارپر. آخرین چاپ.
۷. و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- ۱- حضور فعال در کلاس
- ۲- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳- شرکت در امتحان میان ترم
- ۴- شرکت در امتحان پایان ترم
- ۵- شرکت در امتحان عملی

هدف کلی درس: آشنایی با اجزاء و عناصر تشکیل دهنده سیستم ایمنی، عمل آنها و واکنشهای ایمنی در مقابل عوامل عفونی

شرح درس: در طول این درس، اجزاء و عناصر تشکیل دهنده سیستم ایمنی و نحوه عملکرد آن در مقابل عوامل مختلف عفونی تدریس شده و دانشجویان با چگونگی کاربرد ایمونولوژی در تشخیص های پزشکی آشنا می گردند.

رئوس مطالب: (۴۳ ساعت)

الف - نظری (۲۶ ساعت)

- ۱- بافتها و سلولهای ایمنی شامل: تیموس، طحال، عقده‌های لنفاوی و گره‌های لنفاوی، مغز استخوان، لنفوسیت‌های T و B ماکروفاژها، منوسیتها، ائوزینوفیل، نوتروفیل، بازوفیل، ماست سل‌ها و سلولهای لانگرهانس و دندرتیک و ...
- ۲- آنتی ژن (تعریف، خصوصیات و انواع آنتی ژنها)
- ۳- ساختمان، انواع، تولید و عمل ایمونولوگلوبولینها (آنتی بادیها)
- ۴- اجزاء سیستم کمپلمان و نحوه فعالیت آنها
- ۵- سیستم MHC و HLA و ایمونورژنتیک
- ۶- پاسخهای سیستم ایمنی هومورال (تولید آنتی بادی)
- ۷- پاسخهای سیستم ایمنی سلولی (CMI)
- ۸- تولرانس و بیماریهای خود ایمنی
- ۹- ایمنی در بیماریهای عفونی
- ۱۰- ایمونوهما‌تولوژی و ناسازگاریهای ناشی از گروههای خونی
- ۱۱- ایمونولوژی باروری و ناباروری (رابطه ایمونولوژیک مادر و جنین، سقط های ایمونولوژیک و خودبخودی)
- ۱۲- ایمونولوژی پیوند اعضا و داروهای سرکوبگر سیستم ایمنی
- ۱۳- بیماریهای نقص ایمنی
- ۱۴- واکسن ها و واکسیناسیون
- ۱۵- پاسخهای ایمنی در برابر تومورهای سرطان
- ۱۶- آلرژیها و انواع پاسخهای آلرژیک

ب - عملی (۱۷ ساعت)

انجام آزمایشات در ارتباط با رشته مامایی مثل. آزمایشات اثبات حاملگی در خون و ادرار - کومبس - تیتراژ آنتی بادی - شمارش و اندازه گیری سلولها و دیگر اجزای سیستم ایمنی - رسوب گلبولی - تعیین گروههای خونی به ABO و Rh به روشهای مستقیم و غیرمستقیم

- آزمایشات مربوط به تشخیص حاملگی گراویندکس و β HCG
- گروه خون و RH
- Coombs مستقیم و غیر مستقیم تعیین تیتراژ آنتی بادی
- Crossmatch
- آزمایشات ادرار (کشت و کامل ادرار)

منابع اصلی درس:

- ۱- ایمنولوژی ابوالعباس، آخرین چاپ
- ۲- ایمنولوژی Kuby، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- ۱- حضور فعال در کلاس
- ۲- چگونگی انجام امور محوله
- ۳- شرکت در امتحان میان ترم
- ۴- شرکت در امتحان پایان ترم

کد درس: ۰۸

نام درس: میکروبیولوژی شناسی نظری
پیش نیاز یا همزمان: ندارد
تعداد واحد: ۲ واحد
نوع واحد: نظری
هدف کلی درس:

۱- آشنایی با طرز زندگی و تکثیر باکتریها و ویروسها، ساختمان و فیزیولوژی، متابولیسم و تغذیه میکروبیها، اختصاصات بیماریزایی میکروبیها، خصوصیات میکروبیهای مهم پاتوژن با تاکید بر عفونت های بیمارستانی

شرح درس: در طول این درس طرز زندگی و تکثیر باکتریها و ویروسها تدریس شده و دانشجویان با اختصارات بیماریزایی میکروبیها و خصوصیت میکروبیهای مهم پاتوژن آشنا می گردند. با تاکید بر نحوه ارتباط میکروارگانیسم و میزبان و بیماریهای منطقه از مادر به جنین و از مادر به نوزاد بیماریهای مقاربتی (عفونت ادراری - تناسلی)

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

۱- باکتری شناسی (۲۴ ساعت)

الف - کلیات باکتری شناسی: شکل و اندازه و ساختمان، تولید مثل، تغییرات و تغذیه و متابولیسم، استریلیزاسیون، اثر عوامل فیزیکی و شیمیایی روی باکتریها، اکولوژی، اپیدمیولوژی و بیماریزایی باکتریها، منابع و راههای انتقال عفونت، دفاع بدن در مقابل میکروبیها، پیشگیری از عفونتها.

ب - باکتری شناسی سیستماتیک: میکروکوکاسه، استرپتوکوکها، نیسر یاسیه، ویونلاسیه، باسیلاسیه، کلاستریدیومها، لاکتوباسیلها، کرینه باکتریوم، لیستریا، آنتروباکتریاسیه، پseudomonasها، بروسلایا، یرسینایا، هموفیلوسها، برده تلاها، آکالی ژنس، آکروموباکتر، باکترئوئیدیاسیه، ویبریوناسیه، اسپیریلاسیه، اسپیروکتاسیه، مایکوپلاسمها، کلامیدیاسیه، ریکتزاسیه.

۲- ویروس شناسی (۱۰ ساعت)

الف - کلیات ویروس شناسی: تعریف، تاریخچه، ساختمان و خواص تکثیر ویروسها. روابط بین ویروس و سلول میزبان، روشهای تشخیص، بیماریهای ویروسی، باکتریوفاژها، داروهای ضدویروسی، طبقه بندی ویروسها.

ب - ویروس شناسی سیستماتیک: ویروس آنفلوآنزا، ویروس سرما خوردگی، آربو ویروسها، توبا ویروسها، ویروس تب زرد، ویروس دنگ (تب استخوان شکن)، ویروس سرخچه، ویروس سرخک، ویروس اوریون، ویروس پولیو (فلج اطفال)، ویروس ایدز، ویروسهای آبله و تراکم، ویروسهای هپاتیت، ویروسهای گروه تبخال، ویروسهای مولد سرطان.

منابع اصلی درس:

۱- میکروبیولوژی پزشکی جاوتس. جاوتز، ارنست، آخرین چاپ.

2- Medical Microbiology Murray

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

۱- حضور فعال در کلاس ۲- چگونگی انجام تکالیف محوله ۳- شرکت در امتحان میان ترم ۴- شرکت در امتحانات پایان ترم

هدف کلی درس:

آشنایی با سیر تکاملی، بیماری‌زایی، تشخیص، درمان و راه‌های پیشگیری انگل‌های بیماری‌زای انسان

شرح درس: در طول این درس به کلیاتی درباره انگل‌های تک یاخته ای کرم‌ها، برخی از بندپایان که به صورت انگل نزد انسان به سر می‌برند پرداخته شده و دانشجویان در این رابطه با سیر تکاملی بیماری‌زایی تشخیص و درمان و راه‌های پیشگیری آن آشنا می‌گردند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت)

۱- انگل شناسی: (۶ ساعت)

الف - کلیات تک یاخته شناسی: بیماری‌های آمیبیان، ژیا ردیوز، تریکوموناز ادراری تناسلی لیثمانیوز، بالانتیدیاز، مالاریا، توکسوپلاسموز.

ب - کلیات کرم شناسی: نماتودها، آسکاریدوز، اکسیور، تریکوسفالوز، تریشینلوز، پیوک، انکیوستومیازیس، استرونژیلوئیدوز،

ترماتودها، فاسیولیازیس، دیکروسولیازیس، شیتوزومیازیس،

سسئودها، تنیازیس، هیمنولیبیازیس، کیست هیداتیک.

ج - کلیات بند پاشناسی (۳ ساعت):

مهمترین بند پایان انگل انسان

۲- قارچ شناسی: (۴ ساعت)

کلیات قارچ شناسی، قارچ‌های ساپروفیت، بیماری‌های قارچی سطحی، بیماری‌های قارچی مخاطی. بیماری‌های قارچی جلدی، بیماری‌های قارچی زیرجلدی، بیماری‌های قارچی احشایی، بیماری‌های قارچی در دوران بارداری و بعد از زایمان و قسمت تناسلی.

۳- آشنایی با روش های تشخیص آزمایشگاهی و مشاهده نمونه برداری، آزمایش مستقیم، کشت و لام های مربوط به انگل

ها و قارچ ها (۴ ساعت)

منابع اصلی درس:

۱- انگل شناسی پزشکی پایه. بران، آخرین چاپ

۲- انگل شناسی پزشکی، مارکل، آخرین چاپ

۳- انگل شناسی پزشکی. ارفع، فریدون، آخرین چاپ

۴- قارچ شناسی پزشکی، تشخیص آزمایشگاهی و درمان. شادزی، شهلا، آخرین چاپ

۵- و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کلاس - چگونگی انجام تکالیف محوله - شرکت در امتحان میان ترم - شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: میکروب شناسی نظری - انگل شناسی و قارچ شناسی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: عملی

هدف کلی درس:

آشنایی و شناخت باکتریها و ویروس های پاتوژن و نکات لازم در مورد نمونه برداری و کشت و نگهداری آنها همچنین کسب مهارت لازم جهت انجام استریلیزاسیون با استفاده از فور واتوکلاو.

شرح درس: در این درس چگونگی آشنایی و شناخت باکتریها و ویروسها تدریس شده و دانشجویان نکات لازم در مورد نمونه برداری و کشت تعیین هویت آنها را فرا خواهند گرفت، ضمناً باروش های مختلف استریلیزاسیون آشنا می گردند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت) - کار در آزمایشگاه

- ۱- نکات ایمنی در آزمایشگاه + استریلیزاسیون (کاربا فور واتوکلاو)
- ۲- آشنایی با میکروسکوپ، روش مطالعه میکروبها بامیکروسکپ معمولی و زمینه سیاه
- ۳- طرز تهیه گسترش + روشهای رنگ آمیزی باکتریها و مشاهده اشکال مختلف باکتریها - تهیه گسترش از حلق و لثه + رنگ آمیزی گسترش)
- ۴- انواع محیطهای کشت - نحوه نمونه برداری و انواع آن
- ۵- روش کشت باکتریها در محیطهای مایع و جامد و ایزولاسیون مخلوط
- ۶- تشخیص آزمایشگاهی استافیلوکک ها + آنتی بیوگرام
- ۷- تشخیص آزمایشگاهی استرپتوکک و پنوموکک
- ۸- تشخیص آزمایشگاهی کوکسی گرم منفی (نیسریا) + تریپونم پالیدوم
- ۹- تشخیص آزمایشگاهی کرینه باکتریوم ها + لاکتوباسیل + لیستریا
- ۱۰- تشخیص آزمایشگاهی آنتریوباکتریاسیه + هلیکوباکتر + کمپیلوباکتر
- ۱۱- تشخیص آزمایشگاهی ویریوناسیه - یرسینیا
- ۱۲- تشخیص آزمایشگاهی بروسلا، هموفیلوس
- ۱۳- تشخیص آزمایشگاهی باسیلاسیه - کلستریدیوم
- ۱۴- تشخیص آزمایشگاهی مایکوباکتریوم - اکتینومیست ها
- ۱۵- تشخیص آزمایشگاهی ویروسها

منبع اصلی درس:

میکروب شناسی عملی کانمن آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

۱- حضور فعال در کلاس ۲- انجام تکالیف و تهیه گزارش کار در جلسات درس ۳- امتحان پایان نیمسال

نام درس: آسیب شناسی عمومی و اختصاصی

کد درس: ۱۱

پیش‌نیاز یا هم‌زمان: سلول شناسی و بافت شناسی - میکروپ شناسی نظری - انگل شناسی و قارچ شناسی - میکروپ

شناسی عملی - ایمنی شناسی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: ۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی با دژنرسانس و مرگ سلولی، مطالعه و مشاهده جزئیات میکروسکوپی بافتها و اعضای غیر طبیعی در دستگاههای مهم بدن و چگونگی نمونه برداری و رنگ آمیزی بافتهای غیر طبیعی
- ۲- کاربرد علمی و عملی آسیب شناسی در مامایی

شرح درس: در این درس مباحث در دژنرسانس و مرگ سلولی، التهابات و ترمیم بافتها، علل آسیب شناسی سلولی، بافتها و اعضای غیر طبیعی در دستگاههای مهم بدن بویژه نزد زنان تدریس شده دانشجویان با چگونگی نمونه برداری و رنگ آمیزی بافتهای غیرطبیعی آشنا می گردند.

رئوس مطالب:

الف - نظری (۹ ساعت)

عمومی:

- ۱- کلیات پاتولوژی دژنرسانس و مرگ سلولی
- ۲- التهاب و ترمیم بافتها
- ۳- تعاریف و علل آسیب شناسی
- ۴- مکانیسم های آسیب سلولی
- ۵- آسیب های برگشت پذیر و برگشت ناپذیر
- ۶- مرفولوژی سلول آسیب دیده
- ۷- آتروفی - هیپرتروفی
- ۸- هیپرپلازی - متاپلازی
- ۹- آماس، علائم آماس و رویدادهای عمده در آماس، مواد واسطه ای شیمیایی، آماس حاد و آماس مزمن.
- ۱۰- ادم (تعریف علل و انواع آن) احتقان
- ۱۱- هموستاز طبیعی، ترومبوز، انعقاد داخل رگی منتشر. آمبولی (آمبولی ریوی، آمبولی مایع آمیوتیک)
- ۱۲- استعداد به سرطان و عوامل مستعدکننده آن، اختلالات رشد سلولی، نئوپلاسمها، اختلالات پیش سرطانی، تشخیص آزمایشگاهی سرطان و تومور مارکرها

اختصاصی:

۱۳- بیماریهای عفونی دستگاه تناسلی زن (کیست بارتولن، دیستروفی فرج، تومورهای فرج، کارسینوم مهبل، بیماریهای التهابی لگن، سلولیت ها و تومورهای سرویکس، آدنومیوز، تومورهای لوله ها، کیست های غیرنئوپلاستیک تخمدان، تومورهای تخمدان

۱۴- بیماریهای پستان، تغییرات فیبروکیستیک.

ب- عملی (۱۷ ساعت)

۱- آشنایی با سیتولوژی طبیعی واژن سرویکس، اندکس هورمونی به همراه التهابهای اختصاصی و غیراختصاصی (۴ لام)

۲- سیتولوژی غیرطبیعی واژن و سرویکس شامل: متاپلازی، دیسپلازی، کارسینوم در جاو مهاجم (۴ لام)

۳- بافت التهابی سرویکس، دیسپلازی سرویکس و سرطان درجا (INSITU) و سرطان مهاجم (INVASIVE) اسکواموس و غدیدی، (۴ لام) اسکواموس کارسینو و آدنوکارسینو

۴- بررسی فازهای مختلف اندومتر، هیپرپلازی اندومتر (۴ لام)

۵- سرطان آندومتر مهاجم، کوریوکارسینوما، مول (۴ لام)

۶- لیومیوم رحم، آدنومیوز، پولیپ آندومتر (۴ لام) لیومیر سارکوم

۷- تومور پاپیلری سروس، موسینوس خوش خیم و بدخیم (۴ لام)

۸- تراتوم بالغ و نابالغ و دیس ژرمینوم ها، فیبرومیوم (۴ لام)

۹- فیبروکیستیک پستان، کارسینوم پستان، فیبروآدنوم پستان، (جمعاً ۲۵ لام)

۱۰- آزمایش ترشحات واژن (کشت - مشاهده میکروسکوپی، تست Wet و...)

منابع اصلی درس:

آسیب شناسی رابینزو دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

۱- حضور فعال در کلاس

۲- انجام ارزشیابی عملی

۳- شرکت در امتحان میان ترم

۴- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد کارآموزی

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی با اصول بهداشت و نظام خدمات بهداشتی در ایران و جهان
- ۲- آشنایی با بهداشت فردی و اجتماعی و رابطه بهداشت با سلامت و توسعه اجتماع
- ۳- آشنایی با بهداشت جامعه نگر، مامایی جامعه نگر و نقش ماما در تامین سلامت جامعه

شرح درس: در این درس اصول بهداشت و نظام خدمات بهداشتی در ایران و جهان تدریس شده دانشجویان با بهداشت فردی و اجتماعی و رابطه بهداشت با سلامت و توسعه اجتماع آشنا می گردند.

رئوس مطالب:

(نظری ۲۶ ساعت):

تعریف بهداشت، نقش بهداشت و تندرستی در اسلام، طیف سلامت و بیماری

- تعریف بیماری و تقسیم بندی عوامل بیماری زا، سیر طبیعی بیماریها، عوامل خطر و مفهوم، انواع پیشگیری و اقدامات مداخله ای مستقیم و غیرمستقیم.

عوامل تعیین کننده سلامتی

- سلامت و عوامل اجتماعی تعیین کننده آن
- عدالت در سلامت: تعاریف، اصولی برای اقدام، نتیجه گیری، عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت، ریشه بی عدالتی در سلامت جوامع
- تاریخچه عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت، اهداف و مفاهیم
- کمیسیون عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت سازمان جهانی بهداشت
- انواع مفاهیم بهداشت عمومی و فردی، بهداشت جامعه نگر، نقش ماما در بهداشت جامعه نگر
- نظامهای عرضه خدمات بهداشتی جهان و ایران (نظام شبکه بهداشت و درمان کشور جمهوری اسلامی ایران، سطوح آن و خدمات هر سطح)
- وضع موجود و مسائل بهداشتی درمانی ایران و کلیات جمعیتی در رابطه با بهداشت اولویت بندی خدمات
- شاخصها و نشانگرهای مهم و علمی اندازه گیری سلامت جامعه - چگونگی تعیین نیازهای بهداشتی جامعه
- مراقبتهای بهداشتی اولیه و مراقبتهای بهداشتی مادر و کودک و نقش آن در سلامت جامعه (اصول و فلسفه و اجزاء) و نقش ماما در آن
- آشنایی با تیم بهداشتی ارائه انواع خدمات بهداشتی یا و تیم پزشک خانواده و نقش و جایگاه ماما در آنها در سطوح مختلف روستا و شهر
- و نیز در جامعه، مراکز بهداشتی درمانی و بیمارستان همچنین سطوح ستادی و صف
- سیستم ارجاع

- غربالگری
 - سطوح پیشگیری
 - اهداف و استراتژیهای بهداشتی جهانی، معرفی سازمان جهانی بهداشت و سایر سازمانهای بین المللی بهداشت آموزش عمومی : آموزش بهداشت و فلسفه آن، روشهای فردی و گروهی، مستقیم و غیرمستقیم، آموزش بهداشت و تاثیر آن بر برنامه های مختلف بهداشتی و مشارکت مردم در امور بهداشتی
 - ماما بعنوان آموزش دهنده به مادران. خانواده و جامعه
 - بهداشت محیط (آب سالم، بهسازی آب و بیماریهای ناشی از آن، غذای سالم، بهسازی تولید و توزیع و مصرف و بیماریهای منتقله بوسیله مواد غذایی، هوای سالم، آلودگی هوا، بیماریهای ناشی از آن).
 - بهداشت مشاغل بویژه مشاغلی که زنان در آن مشغول کارند نظیر بیمارستان ها، با تاکید بر شغل مامایی، مزارع، کارخانه ها و محیطهای آلوده به مواد مضر و سموم و ...
- کارآموزی (۲۶ ساعت):
- بازدید از سطوح مختلف شبکه بهداشتی درمانی کشور، کار با دفاتر و زیج حیاتی بازدید از مراکز بهداشت محیط و کارخانه ها، مراکز اشتغال زنان ،
 - آشنایی با تیم بهداشتی و وظایف سطوح مختلف شامل سطح ستادی دانشگاه، سطح شهرستان، شبکه بهداشت، مرکز بهداشتی و خانه بهداشت

منابع اصلی درس:

- 1- Myles Textbook for midwives, edited by Ruth Bennett, Linda browm.(last edition). Edinburgh: Churchill - Livingstone. Last edition
- 2- The social Meaning of midwifery, . Last edition, McMillan publication Sheila Hunt, Anthea symonds.

- ۳- در سنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی، پارک، جی، ای. پارک، ک، - آخرین چاپ.
- ۴- کلیات بهداشت عمومی - صادقی. حسن آبادی، علی. آخرین چاپ.
- ۵- بهداشت عمومی، سید منصور رضوی و حسین حاتمی - آخرین چاپ
- ۶- و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- ۱- چگونگی حضور فعال در کلاس
- ۲- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳- شرکت در امتحان میان ترم
- ۴- شرکت در امتحانات پایان ترم

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی کامل با کلیات داروشناسی (فارماکودینامی و فارماکوکینتیک و تعریف واژه ها)
- ۲- آشنایی با اشکال مختلف دارویی و ملاحظات مربوط به کاربرد آنها
- ۳- آشنایی کامل با خانواده های اختصاصی داروها و مصارف بالینی آنها
- ۴- شناخت با عوارض جانبی مهم و شناخت تدابیر لازم برای مراقبت از بیمار (مادر و جنین)

شرح درس: در طول این درس دانشجویان با کلیات داروشناسی و واژه های مربوط به آن، اشکال مختلف دارویی برخی از داروهای اختصاصی و چگونگی مصارف بالینی آن به همراه عوارض جانبی مهم و ملاحظات مربوط به کاربرد آنها آشنا می گردند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

- کلیات داروشناسی: فارماکودینامی (تئوری گیرنده - تعاریف و اصلاحات)، فارماکوکینتیک (جذب، انتشار، متابولیسم و دفع)، عوارض جانبی داروها (آلرژی - ایدیوسنکرازی)، تداخل دارویی، تغییرات پاسخ دهی به داروها، تحمل و تاکی فیلاکسی، فارماکوژنتیک.
- اشکال دارویی و نحوه تجویز آنها
- داروهای مؤثر بر اعصاب خودمختار: کلیات اعصاب خودمختار - داروهای کلینرژیک و داروهای ضد کلینرژیک - داروهای سمپاتومی متیک (آدرنرژیک) - داروهای ضد آدرنرژیک - مسدودهای عقده ای - مسدودهای عصبی عضلانی (شل کننده های عضلانی)
- داروهای ضد فشار خون شریانی
- داروهای مدر
- داروهای مؤثر در بیماری های قلبی و عروقی: داروهای مؤثر در درمان نارسایی قلب - داروهای ضد آنژین صدری - داروهای ضد آریتمی - داروهای ضد انعقاد - داروهای پائین آورنده چربی خون
- ویتامین ها
- داروهای ضد کم خونی
- کلیات سیستم اعصاب مرکزی و داروهای مؤثر بر این سیستم: داروهای آرام بخش - داروهای خواب آور - داروهای آنتی سایکوز - داروهای بیهوش کننده عمومی و بیحس کننده موضعی

منابع اصلی درس:

- ۱- داروشناسی گاستون، مارگر، آخرین چاپ
 - ۲- داروهای ژنریک ایران. همتی، کریم. آخرین چاپ
 - ۳- اطلاعات دارویی بالینی: داروهای ژنریک ایران. - جاویدان نژاد، صادق. آخرین چاپ.
 - ۴- فارماکولوژی بالینی. صایئی، اسماعیل. آخرین چاپ
 - ۵- فارماکولوژی پزشکی - گات، آندرسون، آخرین چاپ.
- و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- ۱- چگونگی حضور فعال در کلاس
- ۲- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳- شرکت در امتحان میان ترم
- ۴- شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی کامل با گروه‌های مختلف دارویی مورد تجویز در دوران بارداری
- ۲- آشنایی کامل با کاربرد داروهای مختلف در دوران بارداری و حین زایمان و در برخی بیماری‌های زنان
- ۳- آشنایی با اثرات جانبی و خطرات ناشی از مصرف داروها بر سلامتی مادر و جنین

شرح درس: در این در مباحث مربوط به داروهای مختلفی که در دوران بارداری و زایمان و برخی از بیماری‌های زنان بکار برده می‌شود همراه با اثرات جانبی و خطرات اجتماعی ناشی از آن نزد مادر و جنین تدریس می‌گردد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت)

- کلیات تجویز داروها در بارداری و شیردهی
 - داروهای شیمی درمانی: کلیات شیمی درمانی - آشنایی با داروهای ضد میکروبی - درمان عفونت‌های دستگاه تناسلی زنان (شامل عفونت‌های باکتریال، قارچی و انگلی) - سرطان‌های شایع در زنان - داروهای ضد سرطان
 - درمان دارویی پرفشاری خون در بارداری
 - درمان دارویی بیماری‌های قلبی عروقی در بارداری: نارسایی قلبی در بارداری - آنژین صدری در بارداری - درمان آریتمی در بارداری - داروهای ضد انعقاد در بارداری
 - فارماکولوژی غدد درون ریز: کلیات غدد درون ریز - کورتیکوستروئید - هورمون‌های جنسی زنانه و گنادوتروپین‌ها
 - داروهای ضد بارداری
 - محرک‌های اوولاسیون (درمان ناباروری)
 - داروهای مضعف و محرک رحم - درمان دارویی زایمان زودرس
 - درمان بیماری‌های تیروئید در بارداری (کم کاری و پرکاری تیروئید)
 - درمان دیابت در بارداری (انسولین و داروهای پائین آورنده قند خون خوراکی)
 - درمان دارویی صرع در بارداری
 - داروهای ضد درد مخدر و غیر مخدر در بارداری
- مدرس: دکترای داروشناسی

منابع اصلی درس:

۱. داروشناسی گاستون، مارگر، آخرین چاپ
۲. داروهای ژنریک ایران. همتی، کریم. تهران، آخرین چاپ
۳. جاویدان نژاد، صادق. اطلاعات دارویی بالینی: داروهای ژنریک ایران. - تهران، آخرین چاپ.
۴. فارماکولوژی بالینی. صائبی، اسماعیل. آخرین چاپ
۵. فارماکولوژی پزشکی، گات، آندرسون، آخرین چاپ.
۶. درسنامه جامع داروهای رسمی ایران. - شهران، سعید. ایران فارما، آخرین چاپ
۷. و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- ۱- چگونگی حضور فعال در کلاس
- ۲- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳- شرکت در امتحان میان ترم
۴. شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

۱- آشنایی با اصول و فنون کلی مراقبت از بیمار براساس نیازهای جسمانی روانی و اجتماعی

۲- آشنایی با محیط - مقررات، وسایل و روش کار در اتاق عمل و زایمان

شرح درس: در طول این درس دانشجویان با اصول و فنون کلی مراقبت از بیماران براساس نیازهای جسمی و روانی و اجتماعی آنان آشنا شده اصول و مقررات و همچنین آشنایی با وسایل و روش کار در اتاق عمل و زایمان را می آموزند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

الف: (۱۷ ساعت نظری)

۱- اصول و فنون پرستاری

- سلامت و بیماری

- نیازهای اساسی بشر

- آشنایی با مفاهیم درد، استرس، خواب و مرگ

- شناخت انواع بیمارستان و چارت سازمانی آن

- مهارت در ارتباطات بالینی

- پذیرش، انتقال و ترخیص

- محیط بیمار

- گزارش کتبی و شفاهی

- کنترل عفونت و گند زدایی

- نشانه های حیاتی

- بهداشت پوست، مو و دهان

- اصول مکانیک بدن (شناخت انواع نیازهای حرکتی - انواع پوزیشن - خطرات ناشی از بی حرکتی و اصول مراقبت از زخم ها

- تغذیه: انواع رژیم های درمانی، انواع تغذیه (گاوژ، T.P.N)

- فرایند پرستاری

- دفع روده ای و ادراری (انما - سونداژ - نمونه گیری و ...)

- کاربرد سرما و گرما

- اکسیژن تراپی، ساکشن

- دارو درمانی: آشنایی با اوزان، مقیاس ها، محاسبه مقادیر داروهای مصرفی، علایم اختصاری و ...
- تزریقات: I.V. - ID, SC, I.M.
- ترانسفوزیون
- مراقبت قبل و بعد از عمل جراحی

۲- اصول و فنون مامایی

- آشنایی با حرفه مامایی
- تعریف ماما، صفات مسئولیت ها و مهارت های ماما
- تعریف بارداری و زن باردار
- آشنایی با اصلاحات رایج مامایی
- محیط کار ماما: آشنایی با ساختمان زایشگاه، درمانگاه و ...
- بهداشت و ایمنی در محیط کار
- استریلیزاسیون و روش های آسپتیک در اتاق زایمان و عمل
- پذیرش و ترخیص زن باردار و زائو
- مینی پرپ و شیو
- انما در لیبر
- حمام و شستشوی ولو و پرینه (قبل از معاینه واژینال - قبل و بعد از زایمان - بعد از اپی زیاتومی و پرینورافی)
- سونداژ مثانه در زن باردار
- اصول حرکتی زن باردار: انتقال، پوزیشن ها در حین لیبر و زایمان
- نظافت دست ها قبل از زایمان (روش ماساژ و ...)
- پوشیدن گان، دستکش و درآوردن آن
- پوشش دادن با شان به زن در حین معاینه زنان، زایمان و ...
- مهارت های ماما در امور مربوط به نوزاد: تعیین هویت، جابجا کردن، ساکشن - کلامپ بند ناف - اندازه گیری قد، وزن، دور سر و ... - درجه حرارت، استحمام، لباس پوشاندن و ترخیص.
- آشنایی با ابزارونحوه و کاربرد آن در معاینات مامایی، زنان و نوزادمانند I.U.D گذاری، زایمان، پرینورافی، احیاء و ..

۳- اطاق عمل

- آشنایی با مفاهیم جراحی زنان
- آشنایی با ساختمان، تشکیلات و وظایف پرسنل اطاق عمل (پرستار سیار، اسکراب و ...)
- آشنایی با وسایل اطاق عمل و انواع نخ های جراحی و کاربرد آنها
- آشنایی با ست های اطاق عمل زنان: سزارین - کورتاژ - کت دان، هیستروکتومی و ...
- آشنایی با اصول ضد عفونی اطاق عمل و استریلیزاسیون وسایل و محلولهای اطاق عمل
- روش صحیح حفظ نمونه در اعمال جراحی
- پوزیشن های جراحی زنان
- پرپ و درپ

- چک کردن و بازکردن ست های جراحی

- اسکراپ

- پوشیدن گان و دستکش با تأکید بر روش بسته

تبصره در روش اجرا: در صورت صلاحدید گروه مامایی می توان بعضی از موارد را در دوره کارآموزی با در نظر گرفتن زمان مناسب به صورت نظری و کارآموزی در اطاق عمل زایشگاه و زنان ارائه نمود.

ب - عملی واحد (۳۴ ساعت)

کارهای عملی مربوط به مطالب فوق در کلاس و یا در اطاق تمرین پرستاری و مامائی با نظر مربیان مربوطه تعیین می گردد.

توجه:

- لازم به توضیح است که بهتر است پس از ۲ ساعت کلاس تئوری، یک جلسه ۴ ساعته عملی در اطاق پراتیک برگزار شود که در آن پس از توضیح و اجرای عملی هرکار، دانشجویان فرصت کافی برای تمرین و رفع اشکال و کسب مهارت را پیدا کنند.
- با توجه به اینکه آموزش و یادگیری و ارزیابی بعضی از کارهای عملی نیاز به شرایط کاملاً واقعی دارد و امکانات شبیه سازی به حد کفایت نمی باشد بعضی از اعمال را فقط دانشجویان در کارآموزی این واحد می تواند بیاموزد و پس از طی آموزش و ارزیابی این موارد باید تا حد ممکن بطور عملی و در حدی که مقدور نیست بطور شفاهی عمل کنیم.

منابع اصلی درس:

- 1- Potter, patricia Ann; Perry, Ann Griffin. Fundamentals of nursing: concepets, Process, and practice, th . ed. - st. Louis: Mosby (last edition)
- 2- Timby , Barbara K. (last edition). Fundamental skills and concepts in patient care Philadelphia: lippincott (last edition).
- 3- Taylor, carol etal. Fundamen, Tals of Nusing Philadelphia: lippincott (last edition).
- 4- Cole, Grace. (last edition). Fundamentals Nursing concepts and skills. St. louis: Mosby.
- 5- Reeder Sharon, and etal. Maternity Nursing: Family, Newborn and Womens Health, (last edition)
- 6- Philadelphia: Lippincott. Gorriè, Trula Myers. Foundations of Maternal Newborn nursing. Znd ed. Philadephia: W.B. Saunders. (last edition)
- ۷- پرستاری و بهداشت مادران و نوزادان، مهری، فرخنده، آخرین چاپ
- ۸- اصول پرستاری تایلور: مهارتهای بالینی پرستاری، تیلور، کارول و همکاران، آخرین چاپ
- ۹- روش کار در اطاق عمل و اطاق بهبودی، غبرائی، محترم، آخرین چاپ.
- ۱۰- روش های پرستاری بالینی، موسوی، ملیحه سادات، رفیعی، فروغ. آخرین چاپ.
- ۱۱- اصول مراقبت از بیمار (نگرش جامع و پرستاری)، دوگاس، آخرین چاپ
- ۱۲- و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- ۱- حضور فعال در کلاس
- ۲- شرکت در امتحان میان ترم
- ۳- شرکت در امتحان پایان ترم
- ۴- شرکت در امتحان عملی

کد درس: ۱۶

نام درس: کارآموزی اصول و فنون پرستاری و مامایی و روش کار در اطاق عمل و زایمان

پیش نیاز یا همزمان: درس اصول و فنون پرستاری و مامایی و روش کار در اطاق عمل و زایمان (نظری - عملی)

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

۱- آشنایی و انجام اصول و فنون کلی مراقبت از بیمار براساس نیازهای جسمانی، روانی و اجتماعی

۲- آشنایی با محیط، مقررات، وسایل و روش کار در اطاق عمل و زایمان

شرح درس: در طول گذراندن این واحد کارآموزی، دانشجویان آموخته های نظری و عملی خود را بر روی بیمار و تحت سرپرستی مربی بکار می برند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

۱- آشنایی با داروهای بخش و طرز دادن دارو با استفاده از پرونده و کارت و کاردکس

۲- آشنایی و انجام تزریقات I.M و I.V، سرم و ... و کسب مهارت در این زمینه

۳- آشنایی و انجام پانسمان

۴- آشنایی با پذیرش و ترخیص بیمار و صدور گواهی ولادت

۵- آشنایی با وسایل و نحوه کار در اطاق زایمان و اطاق عمل، دست شستن، اسکراب و ...

۶- انجام مراقبتهای عمومی بیمار

۷- پیشگیری و درمان زخم بستر

۸- ارتباط صحیح با بیمار و حمایت عاطفی از بیمار

۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) ۲ روز آن در اطاق عمل (انجام بیش از موارد تعیین شده مانعی ندارد)

مراقبت از دهان و دندان	ساکشن دهان، بینی، حلق به طرق مختلف و نحوه کار با دستگاه ساکشن	اندازه گیری قد و وزن و دور سروسینه نوزاد
درست کردن تخت بسته و باز	نحوه گذاردن air way و مراقبت از راه عبورهای مصنوعی و مشاهده گذاردن لوله تراشه	مشاهده رفتار حرفه ای ماما در اطاق زایمان
جابجا کردن مددجو از تخت به صندلی و برانکارد و انتقال و بالعکس	پانسمان ۵ مورد، کمپرس استریل	آماده کردن مددجو برای اتاق عمل
پوزیشن دادن به مددجو (انواع)	شستشوی زخم آلوده	استریل کردن وسایل و پارچه ها (کار با اتوکلاو و فور)
دادن ورزشهای اکتیو و پاسیو	کشیدن بخیه	شستن دست
کنترل فشارخون و ثبت آن	بانداز	گان پوشیدن و ماسک زدن
کنترل تنفس و ثبت آن	دارو دادن خوراکی	پوشیدن دستکش

مشاهده انواع پنس ها، سوزنها ولوازم پارچه ای مربوط به جراحی	دارودادن یا تزریق عضلانی ۵ مورد	کنترل نبض و ثبت آن
آماده کردن مددجو برای اتاق عمل	دارو دادن یا تزریق وریدی ۵ مورد	کنترل درجه حرارت (A. O. R) و ثبت آن
ضد عفونی کردن اتاق	دارودادن یا تزریق زیرجلدی ۲ مورد	پذیرش مددجو در بخش
مراقبت حین عمل جراحی	تست داخل جلدی ۱ تا ۲ مورد	کنترل I, O و ثبت آن
مراقبت پس از عمل جراحی	گذارن کانتروریدی و وصل سرم و مراقبت آن و نحوه محاسبه و ترکیب داروها ۵ مورد	گذاشتن لگن و گرفتن نمونه مدفوع (ساده و کشت)
مشاهده وسایل اتاق ریکاوری	قطره چشم، گوش، بینی	گرفتن نمونه ادرار (ساده، کشت)
پذیرش بیمار از اتاق ریکاوری	شیاف (واژینال، رکتال)	تنقیه
مشاهده محیط اتاق عمل و نحوه کاردر آن	گرفتن نمونه خون	شستشوی مثانه
مشاهده انواع عملها (حداقل ۲ مورد سزارین باشد)	وصل کردن خون و مشتقات آن و مراقبتهای مربوطه	کنترل ادرار از نظر قند، استون، پروتئین
مراقبت از جسد	ترخیص بیمار و آموزشهای مربوطه به بیمار و خانواده	کمپرس سرد و خشک (غیراستریل)
مشاهده محیط و وسایل اتاق لیبر و زایمان و بعد از زایمان	آموزش به مددجو	کمپرس گرم و خشک (غیراستریل)
مشاهده کار بادیستگاه بنت	حمام در تخت (کامل / باکمک بیمار)	مراقبت از بیمار از بوله (تنفسی، خون آلوده، مواد دفعی آلوده)
مشاهده کار با واحد یا دستگاههای احیای نوزاد در اتاق زایمان	حمام دوش و وان	غذا دادن از راه دهان
ثبت مراقبتهای انجام شده و وضعیت بیمار در پرونده و دفاتر	ماساژ نقاط تحت فشار	سونداژ معده
بررسی پرونده بیمار از حیث قسمت‌های مختلف	شستشوی سرومراقبت از سر آلوده	گاواژ
بررسی انواع دفاتر در بخش	شستشوی پرینه	لاواژ
شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین میکند	تامین آسایش، استراحت و خواب برای بیمار حمام کردن نوزاد (میتواند در کارآموزی نوزادان انجام شود)	سونداژ مثانه اکسیژن دادن (سونده، ماسک، کاناولا)

منابع اصلی درس:

- 1- Potter, patricia Ann; Perry, Ann Griffin. Fundamentals of nursing: concepets, Process, and practice, th . ed. - st. Louis: Mosby (last edition)
- 2- Timby , Barbara K. (last edition). Foundamental skills and concepts in patient care Philadelphia: lippincott (last edition).
- 3- Taylor, carol etal. Fundamen, Tals of Nusing Philadelphia: lippincott (last edition).
- 4- Cole, Grace. (last edition). Fundamentals Nursing concepts and skills. St. louis: Mosby.
- 5- Reeder Sharon, and etal. Maternity Nursing: Family, Newborn and Womens Health, (last edition). Philadelphia: Lippincott. Gorrie, Trula Myers. Foundations of Maternal Newborn nursing. Znd ed. Philadelphia: W.B. Saunders. (last edition).

- ۶- پرستاری و بهداشت مادران و نوزادان، مهری، فرخنده، آخرین چاپ
- ۷- اصول پرستاری تیلور: تیلور، کارول و همکاران، آخرین چاپ.
- ۸- روش کار در اطاق عمل و اطاق بهبودی، غبرائی، محترم، آخرین چاپ.
- ۹- روشهای پرستاری بالینی، موسوی، ملیحه سادات، رفیعی، فروغ. تهران: آخرین چاپ.
- ۱۰- اصول مراقبت از بیمار (نگرش جامع و پرستاری)، دوگاس، آخرین چاپ
- ۱۱- و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجوی در حیطه های مختلف:

حضور فعال در محیط کارآموزی - چگونگی انجام امور محوله در طول دوره کارآموزی - شرکت در امتحان عملی پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها (بهداشت ۲)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱/۵ نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی دانشجو با روشهای متداول تحقیق در علوم پزشکی
- ۲- توانایی دانشجو در جمع آوری و بیان آماری اطلاعات
- ۳- آشنایی دانشجو با استنباط آماری بمنظور درک کامل مقالات تحقیقی
- ۴- توانایی دانشجو در انجام تحقیقات پزشکی و بهداشتی

شرح درس: در طول این درس دانشجویان با مفاهیم تحقیق، انواع و مراحل مختلف آن آشنا شده توانایی استنباط آماری را به منظور درک کامل مقالات تحقیقی در امور پزشکی و بهداشتی را کسب می نمایند.

رئوس مطالب: (۴۳ ساعت):

الف: کلیاتی از روش تحقیق کاربرد آمار در آن (۸ ساعت):

- ۱- مفهوم تحقیق و انواع آن
- ۲- مراحل مختلف یک تحقیق (بیان مسئله، هدف نویسی، سؤال و فرضیه پژوهش و ...)
- ۳- انواع متغیرها، انواع مطالعات اپیدمیولوژیک، انواع جمعیتها، انواع نمونه گیری
- ۴- انواع داده ها و روشهای جمع آوری اطلاعات و انواع اعتبار و پایایی
- ۵- طبقه بندی اطلاعات و بیان آن بوسیله جداول و نمودار

ب: آمار حیاتی (۱۸ ساعت نظری + ۱۷ ساعت عملی):

- ۱- مفهوم احتمال و بیان قوانین ساده آن
- ۲- توزیع دو جمله ای و کاربرد آن در علوم پزشکی
- ۳- توزیع زمان و پواسن و کاربرد آن در علوم پزشکی
- ۴- توزیع نرمال و کاربرد آن در علوم پزشکی و توزیع احتمال نمونه - توزیع احتمال \bar{x} و توزیع احتمال p
- ۵- قضیه حد مرکزی، برآورد حدود اعتماد و میانگین و نسبت برآورد تعداد نمونه و اساس آن .
- ۶- مفهوم فرضیه، تست آماری، اشتباه نوع اول و دوم
- ۷- دستور انجام چند آزمون مهم آماری که بیشتر در مقالات پزشکی مشاهده می گردد.
- ۸- مفهوم بستگی بین دو وضعیت و روش بررسی آن در صفحات کمی و کیفی (ضریب همبستگی آزمون، ضریب همبستگی با عدد صفر، جداول توافقی)
- ۹- بررسی آماری چند مقاله پزشکی و مامایی انتخاب شده .

منابع اصلی درس:

- ۱- روشهای آماری و شاخصهای بهداشتی، دکتر کاظم محمد، آخرین چاپ.
- ۲- روشهای آماری در علوم تحقیقی، دکتر شریعتمداری محمد تقی، آخرین چاپ
- ۳- تحقیق در سیستمهای بهداشتی وزارت بهداشت و درمان . دکتر شریعتمداری محمد تقی، آخرین چاپ
- ۴- درسنامه پزشکی پیشگیری اجتماعی. پارک. جی.ای، (ج. ۱ - ۴) آخرین چاپ.
- ۵- آمار و شاخص های حیاتی. دکتر ملک افضلی حسین، آخرین چاپ
- ۶- آماریاتی. دکتر آیت اللهی محمد کاظم، آخرین چاپ
- ۷- روشهای تحقیق و کاربرد آن . دکتر صادقی حسن آبادی، محمد، آخرین چاپ
- ۸- روش تحقیق در علوم پزشکی. دکتر عزیززی فریدون، آخرین چاپ
- ۹- و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در کلاس
- چگونگی انجام تکالیف محوله
- شرکت در امتحان میان ترم
- شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

- آشنایی و شناخت مفاهیم اصولی روانشناسی و روانشناسی اجتماعی و کسب مهارت در بکاربردن این اصول در ارتباط با مدجو و خانواده
- شناخت کافی نسبت به شرایط اجتماعی محیط زندگی موثر بر رفتارها
- شناخت ارتباط بین ساخت و سازمان جامعه و مشکلات بهداشتی و درمانی مرتبط با حرفه
- آشنایی با رفتارهای اجتماعی هنجار و نابهنجار
- آشنایی با انواع اختلالات رفتاری و انحرافات اجتماعی و سوء رفتارهای خانوادگی
- آشنایی با پاتولوژی های اجتماعی بویژه در زنان

شرح درس:

این درس به تدریس مباحث کلی در زمینه روانشناسی عمومی و اجتماعی پرداخته و دانشجو با گذراندن این درس ضمن آشنایی با مفاهیم اصولی روانشناسی با تاثیر متقابل جسم و روان رفتار و عوامل موثر در آن، رفتارهای هیجانی و علل آن و ناهنجاریها و انحرافات رفتارهای اجتماعی آشنا شود

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

الف - روانشناسی عمومی شامل:

۱. تاریخچه، تعاریف، انواع و اهداف روانشناسی
۲. علم النفس از دیدگاه دانشمندان اسلامی (کندی - فارابی - ابن سینا - غزالی)
۳. مبانی زیست شناختی روانشناسی
۴. مفاهیم روانشناختی شامل: رشد روانی - شخصیت - هوش - حافظه - یادگیری - هیجانات - انگیزه های بنیادی - رفتار روانی - وابستگی و اعتیاد
۵. روان شناسی دوران بلوغ دختران
۶. فشارهای روانی، رفتار هیجانی و کنترل هیجانات
۷. رفتار اجتماعی - تعامل اجتماعی
۸. روانشناسی نابهنجاری
۹. تعارض، ناکامی و ناسازگاری

ب - روانشناسی زن و خانواده شامل:

۱. نظریه های روانشناسی درباره خانواده
۲. تفاوت های روانی و رفتاری دختران و پسران
۳. مفهوم دلبستگی (Attachment) مادر و فرزند و مبانی بیولوژیک آن

۴. اصول رابطه مادر - فرزند و اصول فرزند پروری (Parenting)
۵. روابط زوج
۶. سلامت روانی جنسی زنان
۷. سوء رفتارهای خانوادگی (با کودک، همسر و سالمندان)
۸. طلاق - ازدواج مجدد و خانواده تک سرپرست

منابع اصلی درس:

- ۱- زمینه روانشناسی هیلگارد، اتکینسون، رال، مترجمان، محمدتقی براهنی و دیگران. انتشارات رشد.
- 2- Morris, C.G. & Maisto, A.A. (the latest edition). Introduction to Psychology. Prentice Hall College.
- 3- Kala, J.W. (the latest edition) Introduction to Psychology. Wadsworth Cengage Learning
- 4- Pinsof, W.M. & Lebow, J.L. (the last edition). Family Psychology. The are of the Science. Oxford University Press.

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف: امتحان کتبی و شرکت در فعالیت های کلاسی

نام درس: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها (بهداشت ۲)

کد درس: ۱۹

پیش نیاز یا همزمان: اصول خدمات بهداشتی جامعه (بهداشت ۱) - میکروب شناسی نظری - انگل شناسی و قارچ شناسی - بارداری و زایمان ۱ بارداری طبیعی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ۱- آشنا شدن دانشجویان با اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی و پزشکی پیشگیری
 - ۲- آشنا شدن دانشجویان با علل ایجاد و چگونگی انتشار بیماریها در جامعه
 - ۳- کسب اطلاعات اختصاصی راجع به اپیدمیولوژی بعضی از بیماریهای شایع کشور
- شرح درس: در طول این در دانشجو با تعریف اپیدمیولوژی، اصطلاحات رایج در آن، انواع روشهای مطالعه اپیدمیولوژیکی، علل و عوامل مؤثر در ایجاد و انتشار یک مشکل یا بیماری و اپیدمیولوژی انواع بیماریهای کودکان و بزرگسالان آشنا می شود.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

- ۱- تعریف اپیدمیولوژی، برخورد اکولوژیک با بیماریها
- ۲- واژه های متداول در اپیدمیولوژی
- ۳- طبقه بندی عوامل بیماریزا (فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیکی و ...)
- ۴- نقش عوامل مختلف در ایجاد بیماریها (میزبان - عامل بیماریزا، محیط و ...)
- ۵- عوامل محیط فیزیکی و شیمیایی بیولوژیک و اجتماعی
- ۶- پیشگیری و مراحل مختلف آن
- ۷- کلیات و انواع مطالعات اپیدمیولوژیک (بطور اختصار)
- ۸- اپیدمی ها و چگونگی بررسی آنها (نحوه جمع آوری اطلاعات، طبقه بندی و نمایش آنها برحسب زمان، مکان، شخص)
- استفاده آمار در اپیدمیولوژی
- ۹- غربالگری
- ۱۰- اپیدمیولوژی و کنترل بیماری قابل پیشگیری بوسیله واکسن و مکانیسم ایمنی آنها - ساخت واکسن، نگهداری، زنجیره سرد و نحوه کاربرد
- کلیاتی از مراقبتهای ادغام یافته کودکان:
- ۱۱- مراقبتهای ادغام یافته کودک سالم
- ۱۲- مراقبتهای ادغام یافته ناخوشیهای کودکان

اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای کودکان:

۱۳- تعریف، اهمیت، اپیدمیولوژی، پاتولوژی بیماریهای اسهالی (اسهال حاصله از اثر اشیرشیاکولی، و وبا و اسهال حاصله از ویبریوما، اسهال انگلی و عفونتهای حاصله از سالمونلا، شیکلا... - تعریف و انواع دز هیدراتاسیون و تشخیص درجات آن (سئوال، مشاهده، لمس، توزین)

- درمان اسهال با توجه به پیشگیری از دزئیدراتاسیون و درمان دزئیدراتاسیون (سرمهای وریدی و خوراکی، ORS و دلایل تأثیر، نحوه کاربرد آن، رژیم های غذایی و نقش آنتی بیوتیکها و داروهای ضد اسهال) پیشگیری و کنترل و آموزش بهداشت، بهداشت مواد غذایی، بهسازی محیط و مبارزه بامگس و..

۱۴ - تعریف، اهمیت، اپیدمیولوژی، پاتولوژی بیماریهای تنفسی و عفونتهای تنفسی - انواع، درمان، تغذیه، پیشگیری و کنترل و آموزش بهداشت

۱۵ - تعریف، اهمیت، اپیدمیولوژی، پاتولوژی عفونتهای گوش و حلق و بینی - انواع، درمان، تغذیه، پیشگیری و کنترل و آموزش بهداشت

۱۶ - تعریف، اهمیت، اپیدمیولوژی، پاتولوژی اختلالات رشد و تکامل - انواع، درمان، تغذیه، پیشگیری و کنترل و آموزش بهداشت

۱۷ - تعریف، اهمیت، اپیدمیولوژی، پاتولوژی آنمی - انواع، درمان، تغذیه، پیشگیری و کنترل و آموزش بهداشت

اپیدمیولوژی بیماریهای مهم بزرگسالان:

۱۸ - کلیاتی درباره برخی بیماریهای مهم نظیر (سل، تب مالت، مالاریا، ایدز، هپاتیت، بیماریهای مقاربتی و رفتارهای پرخطر)

۱۹ - اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای غیر واگیر و عوامل خطر مربوطه (سرطانها، روماتیسم و بیماریهای قلبی، دیابت، فشارخون، پوکی استخوان، اختلالات اسکلتی و عضلانی، حوادث و ...) - یائسگی

۲۰ - کلیاتی درباره بعضی از بیماریهای خاص در ایران (هاری، جذام و ...)

منابع اصلی درس:

۱ - منابع معتبر و به روز اپیدمیولوژی

۲ - اصول اپیدمیولوژی. مازنر، جودیت سن. آخرین چاپ

۳ - مراقبت ادغام یافته کودک سالم (ویژه غیرپزشک) وزارت بهداشت و درمان

۴ - درسنامه پزشکی و پیشگیری و اجتماعی (ج ۱ - ۴)، پارک، جی. ای. آخرین چاپ

۵ - اپیدمیولوژی گوردیس، آخرین چاپ

۶ - مراقبتهای ادغام یافته ناخوشیهای اطفال (ویژه غیرپزشکان)، وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده، اداره کودکان

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف: حضور فعال در کلاس، چگونگی انجام تکالیف محوله، شرکت در امتحان میان ترم، شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

۱- آشنا ساختن دانشجو با متون و منابع علمی و لغات و اصطلاحات مورد لزوم و پیشوندها و پسوندها در رابطه با کلمات پزشکی و مامایی

۲- توانایی درک مفاهیم و بهره گیری از کتب و مجلات علمی در ارتباط با حرفه به منظور ارتقاء سطح دانش حرفه ای

شرح درس: با گذراندن این درس دانشجویان با متون علمی، لغات و اصطلاحات تخصصی حرفه خود به منظور بهره گیری از کتب و مجلات علمی آشنا می شوند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

- مقدمه بر اختصارات پزشکی متداول - پسوندها و پیشوندهای رایج در پزشکی (کتاب E.S.P)
- استفاده صحیح از فرهنگ لغات، خواندن متون علمی مربوط به مامایی با سرعتی مناسب و درک مفاهیم و مبانی، نوشتن صحیح لغات و اصطلاحات پزشکی
- ترجمه و خلاصه نویسی متون علمی مامایی

منابع اصلی درس:

کتاب تخصصی مامایی و زنان و مقالات علمی مامائی

1 - English in basic medical sciences

2 - Focus Series (Socus)

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- ۱- حضور فعال در کلاس
- ۲- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳- شرکت در امتحان میان ترم
- ۴- شرکت در امتحان پایان ترم

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی با اهمیت و نقش تغذیه صحیح در تأمین سلامت فرد به ویژه مادر و کودک با توجه به معیارهای اقتصادی، اجتماعی، بهداشتی و فرهنگی
- ۲- شناخت تغذیه صحیح و تشخیص علائم ناشی از سوء تغذیه در مادر و کودک
- ۳- ارزشیابی وضع تغذیه در دوران بارداری و شیردهی.
- ۴- آموزش تغذیه دورانهای مختلف به ویژه بارداری، شیردهی، شیرخواران، کودکان و پیشگیری از سوء تغذیه در مادر و کودک

شرح درس: در طول این درس به شرح اهمیت نقش تغذیه صحیح در تأمین سلامت فرد بخصوص مادر و کودک پرداخته و در این راستا دانشجویان با مواد مغذی، ارزشیابی وضعیت تغذیه، تغذیه در سنین مختلف، بیماریهای ناشی از تغذیه و تغذیه گروههای آسیب پذیر آشنا می گردند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

الف: اصول تغذیه:

فصل اول: تعریف مفاهیم و اهمیت تغذیه نقش و اهمیت آن (۳ ساعت)

- مسائل و مشکلات عمده تغذیه در ایران و جهان - اهمیت تغذیه در بهداشت و درمان و سلامت جامعه و رابطه آن با عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و مسائل عمده تغذیه ای ایران و جهان.
- اهمیت و ارتباط علم تغذیه با تخصص مامایی و کاربرد علم تغذیه.
- اصول کلی تغذیه، اهداف، تاریخچه، تعاریف، ترکیب شیمیایی بدن.
- شناخت فرهنگ، سنن، عادات غذایی منطقه در رابطه با وضعیت تغذیه فرد و جامعه

فصل دوم: مواد مغذی و منابع اصلی آن (۹ ساعت)

- پروتئین ها، کربوهیدراتها، چربیها
- انرژی، تعریف انرژی، روشهای اندازه گیری و نیازهای انرژی، تعادل انرژی
- آب و املاح و ویتامینها
- عوارض و کمبود زیادی مصرف هر یک از مواد مغذی و استفاده از راههای غذایی حل مشکل یا بیماری نظیر انواع سوء تغذیه ها، کم خونی ها و ...

فصل سوم: ساخت غذاها و اصول کلی تغذیه و تنظیم برنامه غذایی (۳ ساعت)

- گروههای غذایی
- موارد استعمال و نحوه استفاده از جداول مواد غذایی و لیست های جانشین، RDA, FAO WHO.
- جداول مواد غذایی خام و پخته
- عوارض کمبود و زیاده روی مصرف، رژیم غذایی متعادل

فصل چهارم: اصول نگهداری مواد غذایی و مسمومیت های غذایی (۳ ساعت):

- اصول و روشهای نگهداری مواد غذایی از نظر حفظ سلامت مواد غذایی و اثر پرارزش غذایی آنها
- فرآیند اتلاف مواد غذایی - بهداشت مواد غذایی و مسمومیتهای غذایی شایع در نوزادان و کودکان

فصل پنجم: روشهای ارزشیابی وضع تغذیه (۳ ساعت):

- بررسی بالینی وضع تغذیه
- بررسی آنتروپومتریک
- بررسی مصرف مواد غذایی
- بررسی اقتصادی - اجتماعی

ب: تغذیه مادر و کودک

تغذیه در دورانهای مختلف زندگی

- تغذیه در بارداری (۴ ساعت)
- تغذیه در شیرخواری (۲ ساعت)
- تغذیه در کودک (۲ ساعت)
- تغذیه در نوجوان (۲ ساعت)
- تغذیه در بزرگسال (۱ ساعت)
- تغذیه در سالمند (۲ ساعت)

منابع اصلی درس:

- 1- Mahan L. Katbleen, Escott, Sylvia - Krause's Food, Nutrition & Diet Thrapy. Printed in the United state of America U.S.A. (last edition)
- 2- Human Nutrition and Dietotics (J.S. Garrow - W.P.T. James)last edition
- 3- Basic Nutrition and Diet therapy (sue Rodwell williams) last edition
- 4- Dudek, Susan G. Nutrition Essentials for Nursing practices ((last edition). - Philadelphia: Lippincott.

۵- تغذیه در دوران بارداری، شیرخوردگی و کودکی، فروزانی مینو، آخرین چاپ.

۶- تغذیه شیرخوران براساس اصول فیزیولوژیکی، پارسا، سوسن، معاونت پژوهشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، آخرین چاپ.

۷- صنایع غذایی، ملکی، مرتضی. دخانی، شهرام. آخرین چاپ

۸- مبانی تغذیه، گاتری، هلن اندروز. آخرین چاپ.

۹- مراقبتهای ادغام یافته ناخوشیهای اطفال (ویژه غیرپزشکان)، وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده، اداره کودکان

۱۰- بهبود رشد و تغذیه کودکان، وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر بهبود تغذیه جامعه

۱۱- راهنمای کشوری تغذیه دوران بارداری و شیردهی، وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت جمعیت و خانواده، اداره بهبود تغذیه

۱۲- تغذیه کودکان با شیر مادر، اصفهانی، محمدمهدی، آخرین چاپ

۱۳- و سایر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- ۱- حضور فعال در کلاس
- ۲- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳- شرکت در امتحان میان ترم
- ۴- شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: بارداری طبیعی ۱ و ۲ - بیماریهای زنان و ناباروری، بیماریهای کودکان، کارآموزی زایمان طبیعی
تعداد واحد: ۱ واحد
نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی با تاریخ مامای در جهان و ایران و سیرتحولات حرفه مامایی در چند قرن اخیر
- ۲- آشنایی با معیارهای اخلاقی و معنوی و کاربرد آن در زندگی شخصی و حرفه ای
- ۳- آشنایی با مقررات و قوانین مامایی (ایران و جهان) و سازمانهای قانونی مربوطه
- ۴- آشنایی با مسئولیتهای قانونی یک ماما
- ۵- آشنایی با قوانین مجازات اسلامی در زمینه تخلفات مامایی
- ۶- آشنایی با سازمانها، جمعیتها و انجمنهای مامایی (ایران و جهان)
- ۷- آشنایی با حقوق سلامت باروری

شرح درس: در طول این درس دانشجویان ضمن آشنا شدن با تاریخ مامایی ایران و جهان، سیرتحولات حرفه در طول چند قرن اخیر، تشکیل سازمانها و انجمنهای مرتبط با حرفه، با موضوعات و مسائل اخلاقی، مقررات و قوانین در مامایی، همچنین مسئولیتهای قانونی ماما، مجازات مربوطه در صورت تخلفات و نیز حقوق سلامت باروری آشنا می گردد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت)

۱- تاریخ مامایی: (۴ ساعت)

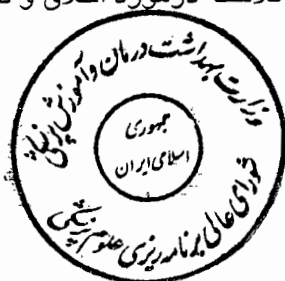
- سیر تحولات زنان و زایمان از ابتدای زندگی بشر، مامایی قبل از تاریخ و عهد بقراط، قبل و بعد از میلاد مسیح در قرون وسطی - قبل و بعد از اسلام همراه با سیرتحولات در مسائل علمی مامایی نظیر تب زایمانی، زایمان با فورسپس، تنظیم خانواده و... - مامایی مدرن امروز دنیا

- سیر تحولات مامایی در ایران شامل قرون وسطی و رنسانس (در زمان ابن سینا یا علی بن عباس اهوازی، قبل از صفویه و بعد از صفویه، قرون ۲۰ و ۲۱، بعد از انقلاب اسلامی - پیدایش آموزش رسمی مامایی و نیز مدارس و دانشکده ها (دولتی و غیردولتی) - تشکیل اداره مامایی در وزارت بهداشت و نقش، وظایف و فعالیتهای آن - نقش و سهم مامایی در ادارات مختلف وزارت بهداشت و برنامه های بهداشتی و بسته های خدمتی و... در خصوص ماماها

- تغییر نگرش در زمینه مسائل باروری شامل پزشکی شدن (Medicalization) از پزشکی درآمدن (Demedicalization) و طبیعی تلقی کردن رخدادهای باروری با طرح رویکرد پزشکی و رویکرد مامایی در ارائه خدمات باروری

۲- اخلاق، قوانین و مقررات در مامایی: (۱۰ ساعت)

- تعریف اخلاق - ارزش و اهمیت اخلاق - نظریه های مختلف دانشمندان و فلاسفه در مورد اخلاق و نظر اسلام در مورد اخلاق

- تعریف حرفه و حرفه مامایی - قوانین بین المللی اخلاق - اخلاق مامایی، ضمانت‌های اخلاقی (تقوا، ایمان، ایثار، تعهد و مسئولیت راستی در گفتار و رفتار، فروتنی و تواضع اخلاقی در عمل، ادب و خویش‌تن داری، وفاداری، روح خدمتگذاری)
- روابط انسانی پویا در حمایت‌های عاطفی، اطلاعاتی و... و نیز آموزش در خصوص مادران، خانواده، جامعه و همکاران.
- جوانب قانونی کارممایی و وظایف حرفه‌ای: شامل مسوولیت‌های شغلی نظیر وقت شناسی، انضباط، لباس متحدالشکل، آداب معاشرت و...، نگهداری سوابق و مدارک، پرونده بیمار، ثبت معاینات و گزارشات، دستورات، اطلاع به پزشک، ارجاع، حوادث غفلت و سهل انگازی، حفظ اموال، رعایت اصول عفونت‌های بیمارستانی همچنین موارد قانونی نظیر شهادت دادن، وصیتنامه و اظهارات مادر قبل از فوت، رازنگهداری و سر حرفه‌ای و فلسفه آن و حدود قانونی آن
- اهمیت قانونی تخلفات و جرائم شغلی در مامایی و مجازات آن
- شرح وظایف قانونی و مصوب مامایی درمحل‌های کاری مختلف (مراکز بیمارستانی، مراکز بهداشتی و درمانی، دفترکار و منزل، مراکزی نظیر مراکز ناباروری و مشاوره‌ای و کلینیک‌های مثلثی و...) - وظایف مدیریتی به عنوان مدیر و مقایسه‌ای با شرح وظایف ماماها در کشورهای دیگر بویژه کشورها پیشرفته
- قوانین استخدامی و عقد و نقض قرارداد (مراکز دولتی، خصوصی و خیریه و...) - کار در خارج از کشور
- آشنایی با مسائل شرعی بانوان و احکام مربوطه
- ۳- سازمانها و انجمن‌های مامایی و قانونی مرتبط با حرفه: (۱ ساعت)
- سازمان نظام پزشکی و حضور ماماها در آن به منظور داشتن نظام مامایی و حرفه‌ای (تاثیر، فواید، نقدها و...)
- سازمان پزشکی قانونی و نحوه ارتباط ماماها با آن (تخلفات مامایی، شهادت، کارشناسی ارشد مامایی قانونی و...)
- انجمن مامایی ایران قبل از انقلاب و جمعیت مامایی ایران و انجمن علمی مامایی ایران بعد از انقلاب اسلامی
- آشنایی با دیگر انجمن‌های مرتبط که ماماها عضو آن هستند و می‌توانند باشند نظیر انجمن تنظیم خانواده، انجمن آموزش پزشکی و... و نیز آشنایی با دیگر انجمن‌های مردمی و خیریه مرتبط
- کنفدراسیون بین المللی ماماها (ICM) و نقش و فواید و فعالیت‌های آن، آشنایی با دیگر سازمان‌های بین المللی مرتبط نظیر WHO, UNICEF, UNFPA, ... FIGO, ICN و...
- ۴- حقوق سلامت باروری: (۲ ساعت)
- حقوق انسانها در زمینه ازدواج، مسائل جنسی، بارداری و فرزند آوری، تنظیم خانواده، والدینی، حقوق کودک و... در سطح بین المللی و داخل کشور
- حقوق باروری افراد در اهدای گامت، رحم اجاره‌ای، کلونینگ و ... که درس پزشکی قانونی و مامایی به جزئیات آن پرداخته می‌شود.

منابع اصلی درس :

کتاب اخلاق و مقررات مامایی و نیز کتب اخلاق پزشکی و پرستاری - همچنین قانون مجازات اسلامی - شرح وظایف مصوب
ماماها - اساسنامه های سازمانهای نظام پزشکی، انجمن علمی و جمعیت مامایی ایران - سایتهای سازمانهای بین المللی -
آئین نامه ها و بخشنامه های دولتی در خصوص وظایف و خدمات مامایی و مسائل مدیریتی مامایی و دیگر موارد معتبر به
نظر استاد مربوطه

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کلاس - انجام تکالیف محوله - امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: همزمان با درس تاریخ، اخلاق، قوانین و حقوق در مامایی در یک ترم

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی با موضوعات پزشکی قانونی و حقوقی در ارتباط با حرفه مامایی و تکلیف و وظایف ماما در این زمینه شرح درس: در طول این درس دانشجو با تعریف و مسائل مختلف پزشکی و مامایی قانونی و حقوقی، نقش و وظایف و تکالیف ماما در این زمینه و مسئولیت‌هایش در قبال جامعه آشنا می‌شود.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت)

- ۱- کلیات پزشکی قانونی: تعریف پزشکی قانونی، وظایف و مسئولیت‌های پزشکی قانونی، ساختار و تشکیلات پزشکی قانونی
- ۲- مسئولیت‌های پزشکی و مامایی: تعریف و انواع آن، مسئولیت اخلاقی، سوگند نامه، مسئولیت بدنی، مسئولیت کیفری و مسئولیت اشتغالی
- ۳- قصور و خطاهای پزشکی و مامایی: تعریف قصور و خطاهای پزشکی و مامایی - انواع حقوقی قصور پزشکی و مامایی، انواع جنایی - خطاهای منجر به مرگ، خطاهای منجر به نقض عضو یا عارضه و آسیب و خطاهای منجر به ضایع شدن دیگر حقوق مراجع - قانون مجازات اسلامی و انواع مجازات ها و مواد قانونی در خصوص خطاهای مذکور
- ۴- شرایط عدم مسئولیت پزشک و ماما، شرایط احراز قصور پزشکی و مامایی، عوامل موثر در شکایات از حرف پزشکی و مامایی، رضایت نامه و برائت نامه، رضایت آگاهانه، موضوع رضایت حقوقی، انواع رضایت، ی شرایط لازم برای اخذ رضایت و موارد استثنا در رضایت نامه های پزشکی و مامایی
- ۵- انواع گواهی های پزشکی و مامایی، گواهی فوت، گواهی ولادت، نحوه صدور گواهی ولادت و فوت، اصول گواهی نویسی و مجازات گواهی های خلاف واقع
- ۶- رازداری، انواع رازپوشی، مجازات افشای راز بیمار و در موارد غیر ضروری
- ۷- مرگ شناسی، تعریف و انواع مرگ، تشخیص مرگ و تغییرات بعد از مرگ
- ۸- حاملگی، تعریف قانونی حاملگی، اهمیت تشخیص حاملگی از نظر پزشکی قانونی، مرگ حین حاملگی، مرگ‌های حین زایمان، مرگ‌های در ارتباط با حاملگی
- ۹- مرگ جنین حین بارداری یا مرگ داخل رحمی، تشخیص زمان سپری شده از مرگ جنین در داخل رحم، مرگ جنین حین زایمان و مرگ نوزاد پس از زایمان و تشخیص علت، قابلیت حیات جنین در خارج از رحم، تشخیص زنده زایی و مرده زایی، تعیین سن جنینی و کالبد گشایی جنین

- ۱۰- سقط جنین : تعریف، انواع سقط جنین از نظر حقوقی، سقط جنین خودبخودی، سقط تروماتیک، سقط جنایی، سقط درمانی، اندیکاسیونهای مادری سقط جنین و اندیکاسیونهای جنینی سقط جنین و روشهای سقط جنین
- ۱۱- مواد قانونی در خصوص سقط جنین جنایی، دیه جنین و تطابق آن با سن جنین از نظر حقوقی
- ۱۲- خشونت علیه زنان و کودکان و مسائل پزشکی قانونی آن: همسر آزاری و انواع آن، کتک زدن همسر، کودک آزاری و انواع آن، و نوزاد کشی، تعریف، انواع و روشهای نوزادکشی و مسائل قانونی و اطلاع رسانی آنها
- ۱۳- کلیات تروماتولوژی پزشکی قانونی، انواع جراحات و انطباق آن با مجازات اسلامی
- ۱۴- کلیات تشخیص هویت در افراد زنده و اجساد، احراز رابطه پدر و مادر با فرزند
- ۱۵- مسائل اخلاقی و حقوقی در HVF و لقاح مصنوعی، اهدای جنین و گامت، رحم اجاره ای، کلونینگ و فرزندخواندگی، اهدای عضو
- ۱۶- مسائل جنسی از دیدگاه پزشکی قانونی : هایمن، طریقه معاینه، انواع هایمن، تشخیص سلامت هایمن و پاریگی آن، نحوه صدور گواهی های معاینات جنسی و هایمن
- ۱۷- انحرافات و تجاوزات جنسی، اختلالات جنسی، اعمال منافی عفت، معاینه قربانیان جنسی، نحوه نمونه برداری از دستگاه تناسلی، ارسال نمونه ها به آزمایشگاه، تفسیر جواب آزمایشات، انواع آزمایشات مرتبط با تجاوزات جنسی، مواد قانونی از مجازات اسلامی در ارتباط با مسائل جنسی
- ۱۸- اختلال هویت جنسی، ترانس سکسوال و هرمافرودیسیم، اجازه برای تغییر یا اصلاح جنسیت

منابع اصلی درس:

- ۱ - کتاب کلیات پزشکی قانونی و مسمومیت، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران، اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران - آخرین چاپ
- ۲ - تاریخ اخلاقی، مقررات مامایی و پزشکی قانونی، دکتر فرزاد قشلاقی - انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان - آخرین چاپ
- ۳ - آسیب شناسی قانونی، نویسنده بی مایو - مترجم دکتر عابدی و همکاران - مرکز تحقیقات پزشکی قانونی - آخرین چاپ
- ۴ - کلیات پزشکی قانونی برای دستیاران و متخصصین زنان و زایمان - دکتر حسین پناهی زاده، ساارمان انتشارات جهاد دانشگاهی - آخرین چاپ
- ۵ - اهدای گامت و جنین در درمان ناباروری - جمعی از نویسندگان مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی - انتشارات سمت - آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجوی در حیطه های مختلف:
حضور فعال در کلاس - شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

شناخت کامل از موارد قانونی در ارتباط با حرفه مامایی و توانایی شناخت موارد قانونی از غیرقانونی نظیر ازاله بکارت، سقط جنین و ...

شرح درس: در طول گذراندن این واحد کارآموزی دانشجویان از طریق مشاهده عینی و انجام برخی معاینات و نمونه برداری ها با موارد قانونی مرتبط با حرفه مامایی آشنا می گردند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت)

مشاهده، معاینه و نمونه برداری و در موارد قانونی در ارتباط با حرفه مامایی در مراکز پزشکی قانونی.

الف - سالن تشریح: ۱۶ - ۱۱ ساعت ب - معاینات زنان و مامایی ۴۰ - ۳۵ ساعت

در طی ۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) توجه: موارد زیر باید شامل ۱۵ - ۱۰ مورد یا case باشد. (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

آشنایی با کالبدگشایی مادر و جنین و آشنایی با معاینات اجساد و قربانیان تجاوزات جنسی و نمونه برداریهای لازم	آشنایی با معاینات مرگهای ناشی از عوارض حاملگی	آشنایی با چگونگی تعیین جنین زنده یا مرده متولد شده به سن جنین
مشاهده و معاینه مراجعین دختر، زن و کودک پزشکی قانونی که دچار انحرافات، مشکلات و مسائل جنسی شده اند	مشاهده نحوه اثبات هویت فرزند و اینکه به چه شخصی تعلق دارد	انجام معاینات در مورد زنانی که مورد خشونت یا خشونت خانگی قرار گرفته اند
مشاهده و معاینه مراجعین پزشکی قانونی که سقط جنینی انجام داده اند	آشنایی با چگونگی معاینه قربانیان جنسی، علایم و نشانه های بالینی تجاوزات جنسی، نحوه نمونه برداری و ارسال به آزمایشگاه در موارد لزوم	ثبت یک مورد از معاینات خود به عنوان ماما و گزارش آن بصورت کتبی با رعایت مقررات و موازین قانونی
مشاهده و معاینه مراجعین پزشکی قانونی که بصورت خلاف شرع و عرف باردار شده اند (اثبات حاملگی)	مشاهده و معاینه کودکانی که مورد کودک آزاری قرار گرفته اند	شرکت در یک جلسه رسیدگی به پرونده تخلف یک ماما

آشنایی با آنچه که انجام آن از طرف یک ماما جرم محسوب می شود و مجازات حقوقی و جزایی و قانونی دارد	انجام معاینات مراجعین پزشکی قانونی در موارد تعیین و اثبات حاملگی	مشاهده و معاینه هایمن و تشخیص هایمن سالم و انواع آن و پارگی هایمن و زمان سپری شده از پارگی و تشخیص هایمن های ترمیم شده
	تعیین نوع جراحات و تطابق آن با قانون مجازات اسلامی	آشنایی با پرونده های ارجاع شده به منظور کسب مجوز سقط جنین درمانی، آشنایی با اندیکاسیون های مادری و جنینی سقط درمانی، آشنایی با سیر و مراحل قانونی صدور مجوز سقط جنین

منابع اصلی درس:

۱. کتب اخلاق و مقررات مامایی و نیز کتب اخلاق پزشکی همچنین کتب قوانین حقوقی و جزایی و نیز شرح وظایف مامایی (آخرین چاپ)
۲. کتاب کلیات پزشکی قانونی و مسمومیت - انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران - اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران - دکتر میترا اخلاقی - دکتر مهشید افشار - دکتر شعله بارونی - دکتر فخرالدین تقدسی نژاد - دکتر حسن توفیقی زواره - دکتر مظاهر قربانی - آخرین چاپ
۳. تاریخ اخلاقی - مقررات مامایی و پزشکی قانونی، دکتر فرزاد قشلاقی - انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان - آخرین چاپ
۴. آسیب شناسی قانونی - نویسنده بی مایو - مترجم دکتر عابدی و همکاران - آخرین چاپ مرکز تحقیقات پزشکی قانونی
۵. کلیات پزشکی قانونی برای دستیاران و متخصصین زنان و زایمان دکتر حسین پناهی زاده سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی آخرین چاپ
۶. اهدای گامت و جنین در درمان ناباروری - ن - جمعی از نویسندگان مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی با انتشارات سمت - آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- ۱- حضور فعال و منظم در محل کارآموزی
- ۲- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳- شرکت در امتحان عملی پایان دوره

پیش نیاز یا همزمان: تشریح ۱ و ۲ - سلول شناسی و بافت شناسی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی با نحوه تشکیل جنین و مراحل رشد و تکامل آن
- ۲- آشنایی با عوامل مؤثر بر رشد و تکامل جنین در رحم
- ۳- آشنایی با اختلالات مربوط به مراحل مختلف رشد جنین و عوامل مؤثر بر آن

شرح درس: در طول این درس دانشجویان با نحوه تشکیل جنین و مراحل رشد و تکامل آن و همچنین عوامل مؤثر بر رشد و اختلالات مربوط به آن آشنا می گردند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت)

الف - جنین شناسی عمومی

- ۱- تعریف تاریخچه و اهمیت جنین شناسی
- ۲- پیدایش سلولهای تناسلی یا گامتوژنز، اسپرماتوژنز، اووژنز، میوزگامت های غیر طبیعی
- ۳- تکامل جنین در هفته اول لقاح، زیگوت و ناهنجاریهای هفته اول، تخمکهای غیر طبیعی و حالتی لانه گزینی غیر طبیعی
- ۴- تکامل جنین در هفته دوم، لانه گزینی تکامل تکمه جنین سازی
- ۵- تکامل جنین در هفته سوم، گاسترولاسیون و ادامه تکامل تا هفته هشتم دوره آمبریونی، تشکیل سه لایه جنین
- ۶- تکامل جنین در دوران فعال از ماه سوم تا ماه دهم
- ۷- تکامل جفت و بند ناف و اعمال جفت و ناهنجاریهای جفت و اعمال آن
- ۸- دو قلوئی و انواع دوقلوهای عجیب الخلقه و سایر چند زایی ها
- ۹- عوامل مؤثر بر روی رشد و تکامل جنین، اثر داروها، بیماریهای مادر، سیگار، اعتیاد، تغذیه و ناراحتی های روانی و غیره.

ب - جنین شناسی اختصاصی:

- فصل اول - کلیات تکامل مزودرم پاراکسیمال - نوتوکورد - تکامل اسکلت عضلات - تکامل اندامهای فوقانی و تحتانی
- فصل دوم - تکال مزودرم واسطه ای و دستگاه ادراری
- فصل سوم - دستگاه تناسلی و ناهنجاریهای مربوطه (هرمافرودویسم و غیره)
- فصل چهارم - تکامل دستگاه گردش خون و ناهنجاریهای مربوطه
- فصل پنجم - تکامل دستگاه گوارش و ناهنجاریهای مربوطه
- فصل ششم - تکامل صورت
- فصل هفتم - تکامل اکتوبلوست و ناهنجاریهای دستگاه عصبی

فصل هشتم - تکامل دستگاه عصبی خودکار سیستم سمپاتیک و پاراسمپاتیک

فصل نهم - سرعت رشد جنین

مشاهده اووسیت واسپریم توسط میکروسکوپ، کشت جنین، مشاهده مراحل تکثیر سلولی تخم، رشد جنین در هفته های مختلف

منابع اصلی درس:

۱ - جنین شناسی لانگمن (ترجمه)، آخرین چاپ

2 - Sadler, T.W. Langmans Medical embryology. (last edition). - Philadelphia: Williams & Wilkins, (last edition).

3 - Moore, Keith L. Essentials of human embryology. - Burlington: Decker, (last edition).

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

۱- حضور فعال در کلاس

۲- چگونگی انجام تکالیف محوله

۳- شرکت در امتحان میان ترم

۴- شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

- شناخت کامل اصول تشخیص در بیماریهای ژنتیک در دوران جنینی
 - کسب مهارتهای لازم در اجرای طرق و روشهای پیشگیری و اصول بیماریابی (بیماریهای ژنتیکی) در جامعه
 - کاربرد علمی و عملی از آثار و علائم بالینی و آزمایشگاهی در زمینه ژنتیکی و سلولی در رابطه با ارائه خدمات بالینی
- مامائی
- آشنایی با ناهنجاریهای کروموزومی

شرح درس: در طول این درس، اصول تشخیص بیماریهای ژنتیک در دوران جنینی توضیح داده می شود و دانشجویان ضمن آشنایی با ناهنجاریهای کروموزومی با روشهای پیشگیری و اصول بیماریابی آشنا می گردند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت)

۱- ژنتیک پزشکی:

- تاریخچه و سیر تحولات ژنتیک، تعریف علم ژنتیک و جایگاه کنونی ژنتیک در زندگی بشر و موجودات - شاخه های علم ژنتیک، ژنتیک پزشکی، عوامل ژنتیکی و ساختمان عمومی و ارتباط کلی آنها با یکدیگر (کروموزوم، کروماتین، کروماتید، ژن) ساختمان سلول p و E - سیکل حیاتی سلول، تقسیم میتوزی و میوزی، گامتوژنز در مرد و زن.
- انواع توارث صفات و بیماریها در انسان:

الف - تک ژنی

* اتوزومی قالب (قدرت نفوذ ژن و بروز ژن متنوع)

* اتوزومی مغلوب

* وابسته به جنس قالب

* وابسته به جنس مغلوب

(ترسیم شجره و حل مسائل)

ب - کروموزومی

تعدادی (یوپلوئیدی و آنابلوئیدی و شرح ناهنجاریها)

ساختاری (حذف - افزایش - جابجایی - واژگونی و شرح ناهنجاریها و ایزوکروموزوم)

تهیه کاریوتایپ

ج - چند فاکتوری (مولتی فاکتوریال) توارث چند ژنی - صفات نرمال (قد و وزن) - بیماریها و ناهنجاریهای مربوطه و مسائل آن - بررسی دوقلوها و توارث پذیری و واریانس.

د - سیتوپلاسمیک (میتوکندری) بررسی هتروپلاسمی - هموپلاسمی - جهش ها و حذف های ژنوم میتوکندری و شجره های مربوطه

۲- ژنتیک مولکولی:

ساختمان مولکولی ژن - چگونگی اثبات اینکه DNA عامل مولکولی وراثت است - اصول و کلیات ساختمانی DNA و RNA - چگونگی مضاعف شدن DNA، چگونگی تبدیل اطلاعات ژنتیکی از DNA به محصول نهایی (پروتئین) - چگونگی نسخه برداری از DNA و ساختمان mRNA اصول سنتز پروتئین
موتاسیون و انواع آن - نتایج موتاسیون - عوامل موتاسیون - مکانیسم پیدایش موتاسیون - موتاسیون و بیماریها در انسان - ساختمان مولکول HB، کم خونی داسی شکل - انواع اختلالات هموگلوبین - اصول قطع کردن DNA - اصول مندلی ژنتیک - چگونگی ایجاد پلاسمید - چگونگی انتقال ژن پیوند شده به داخل سلول - کاربردهای عمل مهندسی ژنتیک.

۳- ایمنوژنتیک:

- اصول و طبقه بندی ساختمان آنتی بادی - مکانیسم diversity در آنتی بادی - آنتی ژنهای HLA (پیوند بافت و HLA - بیماریها و HLA) - گروههای اصلی و فرعی خون و RH - مسائل مربوط به ناسازگاریها خونی و RH در جنین و مادر.

۴- تشخیص قبل از تولد:

اهمیت و انواع روشهای فیزیکی - بیولوژیک - سونوگرافی - Xray فیتوسکوپی، بیوپسی کوریون - مایع آمنیوتیک - اصول مطالعه بیماریهای کروموزومی و متابولیک، چگونگی انجام و اندیکاسیونهای انجام - مهم ترین بیماریهای قابل تشخیص قبل از تولد.

۵- ژنتیک و سرطان:

نقش وراثت در سرطان، رابطه کروموزم ها و سرطان - نقش ویروسها و سرطان - ژنهای انکوژن - موارد کارسینوژن - مکانیسم عمل مواد کارسینوژن - رابطه عوامل کارسینوژن با ژنهای انکوژن - مسائل دیگر بویژه مسائل جدید در ژنتیک.

۶- تراژن ها:

تعریف انواع تراژن ها - طبقه بندی تراژن ها - شرح یک نمونه از تراژنهای مختلف شیمیایی، ویروس، میکروبی - دارویی، فیزیکی، مکانیسم اثر تراژن ها - حساسیت بافتی و عضوی تراژن ها - اهمیت اجتماعی و پزشکی، رابطه تراژن ها با مواد موتاژن و کارسینوژن.

۷- مشاوره ژنتیک:

تعریف تاریخچه، چگونگی انجام، اصول علمی محدودیتها، موارد کاربرد و عدم کاربرد - مسائل علمی و عاطفی.

۸- بازدید از مراکز مشاوره ژنتیک

منابع اصلی درس:

۱- ژنتیک در پزشکی تامپسون. تامپسون، جیمز اسکات. آخرین چاپ.

۲- بارداری و زایمان ویلیامز. کانینگهام، اف. گاس. آخرین چاپ

3 - Medical Genetics principles and practice: Nora/ (last edition) Fraser

4 - ABC of Clinical Genetics th. (last edition). Helen M Kingston.

۵- و سایر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- ۱ - حضور فعال در کلاس
- ۲ - چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳ - شرکت در امتحان میان ترم
- ۴ - شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

- ۱- شناخت کامل فیزیولوژی حاملگی، تشخیص حاملگی، اهمیت بهداشت و تغذیه دوران بارداری، اصول مراقبتهای دوران بارداری، شکایات شایع ناشی از حاملگی و طرق پیشگیری از آنها، تشخیص موارد طبیعی از غیر طبیعی در دوران بارداری و آشنایی با اقدامات و مراقبتهای لازم در هر مورد
- ۲- آموزش بهداشت به مادر و خانواده در زمینه مسائل جسمانی، روانی، اجتماعی و عاطفی

شرح درس: در طول این درس دانشجویان با حاملگی و فیزیولوژی آن، راههای تشخیص و اصول مراقبت های لازم در این دوران و شکایات شایع ناشی از حاملگی در راههای پیشگیری از آن آشنا می گردند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت)

- ۱- مقدماتی در خصوص علم مامایی، بهداشت مادر و کودک و باروری، هدف علم مامایی - جایگاه ماما در آنها، وظایف و صلاحیتها و مهارتهایش، جایگاه ماما در سیستم ارائه مراقبتها - شاخصهای بهداشتی (مانند میزانهای مرگ و میر...) و تاثیر خدمات مامایی بر آنها
- ۲- مروری بر تشریح دستگاه تناسلی و ذکر انواع لگن از نظر علم زایمان
- ۳- مروری بر فیزیولوژی دستگاه تناسلی و چرخه سیکل قاعدگی عادی و منتهی به حاملگی - لقاح و بارداری
- ۴- مشاوره و مراقبتهای پیش از بارداری به منظور آمادگی برای بارداری
- ۵- مراقبتهای بارداری، اهداف، اصطلاحات، معاینه اول و دیگر معاینات، گرفتن شرح حال و معاینات - آزمایشات متداول در بارداری، مقادیر طبیعی آزمایشات و اقدامات لازم براساس هر یک از نتایج - تکرار آزمایشات در بارداری و آزمایشات موارد خاص و مهم
- ۶- علائم خطر و علائم غیرطبیعی که حاملگی را پرخطر میسازد، معاینات و بررسی وضعیت جنین در بارداری
- ۷- معاینات لئوپلد (قرار، نمایش، پوزیشن، آنکاژمان، حالت) - انواع لگن و تفاوتهای آنها
- ۸- علائم (فرضی احتمالی و قطعی) و تشخیص (آزمایشات ادراری، خونی و سونوگرافی) بارداری - موارد استفاده از سونوگرافی در بارداری
- ۹- وزن گیری در بارداری - تغذیه مادر باردار (کالری و مواد مغذی مهم و...)
- ۱۰- بهداشت عمومی و شکایات و ناراحتیهای شایع در دوران بارداری (تهوع و استفراغ و ناراحتیهای ادراری، پوست و مو، دهان و دندان و...)
- ۱۱- تغییرات فیزیولوژیک: متابولیسم مواد، تغییرات هماتولوژیک، ایمنی، انعقاد، قلب و عروق، ریوی، ادراری، گوارش، غدد، تناسلی، اسکلتی و چشم
- ۱۲- تغییرات دسیدوآ، آمینون، بندناف و جفت - جفت و هورمونهای جفتی - انتقال مواد از جفت به جنین

- ۱۳ - آموزش و کلاسهای آمادگی و خوشایند سازی بارداری و زایمان (تغذیه، تمرین های بدنی، رفتارهای جنسی و تمرینات تنفسی و تن آرامی جهت انجام زایمان و...)
- ۱۴ - نظر اسلام در مورد بهداشت زمان لقاح و دوران بارداری و ...

منابع اصلی درس:

- ۱ - بارداری و زایمان ویلیامز. کانینگهام، اف. گاس. آخرین چاپ
- ۲ - درسنامه مامایی میلز. میلز، مارگارت اف. آخرین چاپ
- 3 - Varneys Midwifery –(last edition), New york: Jones & Barlett
- 4 - Essential of maternity Bobak و دیگر کتابهای مراقبتهای بهداشتی یا پرستاری مادر و کودک
- ۵ - ۲ جلد مراقبتهای اذغام یافته سلامت مادران (راهنمای خدمات داخل و خارج بیمارستانی) - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۶ - راهنمای کشوری انجام زایمان طبیعی و ارائه روشهای غیردارویی کاهش درد زایمان، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۷ - راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان، بیمارستانهای دوستدار مادر - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۸ - اسپیروف، گلاس کاس. هورمون شناسی زنان و نازایی آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

۱. حضور فعال در کلاس
۲. چگونگی انجام تکالیف محوله
۳. شرکت در امتحان میان ترم
۴. شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی با واحدهای ارائه کننده مراقبت های دوران بارداری (مراکز بهداشتی درمانی)
- ۲- تشخیص و اداره یک حاملگی طبیعی و کسب مهارت در انجام مراقبت های دوران بارداری
- ۳- آشنایی با آموزش و مشاوره مادران باردار در رابطه با حاملگی (بهداشت دوران بارداری، شکایات شایع دوران بارداری و طرق پیشگیری از آنها و ...)
- ۴- برقراری ارتباط صحیح با مادر و خانواده
- ۵- تشخیص موارد غیر طبیعی با نظارت مربی و انجام مراقبت ها و اقدامات مربوطه (ارجاع و غیره)
- ۶- رعایت موازین انسانی، اخلاقی و اسلامی و حرفه ای در قبال مادر باردار، همراهان و کارکنان

شرح درس: در طول کارآموزی این واحد دانشجویان ضمن آشنایی با واحدهای ارائه کننده خدمات بهداشتی مراقبت های دوران بارداری را به همراه نکات لازم مورد نظر تحت نظارت مربیان انجام می دهند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

- پذیرش مددجو - انجام معاینات عمومی و شکمی
 - انجام معاینات واژینال جهت تشخیص شروع زایمان و مراحل پیشرفت زایمان
 - درخواست آزمایشات لازم دوران بارداری، نسخه نویسی، تشخیص موارد غیر طبیعی و پیگیری آنها
 - انجام آموزشهای لازم به مادر و پدر در رابطه با بهداشت دوران بارداری (تغذیه، ورزش و ...) و آمادگی برای ایفای نقش والدی
 - آموزش ورزشهای دوران بارداری جهت آمادگی برای زایمان
- موارد فوق در درمانگاههای مامایی (پره ناتال و اتاق معاینه) زیر نظر مربی مامایی انجام می پذیرد.

در طی ۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجوی مانعی ندارد)

تفسیر و راهنمایی صحیح براساس جوابهای سونوگرافی یا آزمایشهای ارزیابی جنین ۳ مورد	تجویز داروهای مجازو لازم حین بارداری برای ۱۰ خانم باردار	گرفتن شرح حال و ارزیابی روانی و اجتماعی و فیزیکی ۲۵ خانم باردار طبیعی (۵ مشاهده و ۱۵ مورد انجام) همراه با آموزشهای لازم و آشنایی مختصر با ۵ مورد غیر - طبیعی در طی ۱۲ روز:
بررسی حداقل ۱۰ مورد اندام تحتانی از حیث ادم و میزان آن و واریس	درخواست ۲ - ۱ نوبت U/A, U/C در بارداری	گرفتن شرح حال و ارزیابی روانی و اجتماعی و فیزیکی ۵ مورد خانم باردار غیر طبیعی شامل انواع بیماریهای داخلی و جراحی همراه بارداری ۱۰ + بارلئوپلد

آموزش و توضیح یک مورد تست حرکت جنین	درخواست ۲ - ۱ مورد سونوگرافی	نظیر قلبی، دیابت، عفونت ادراری کلیوی، آنمی، حاملگی طولانی، پره اکلامپسی، گروه خون منفی، اختلالات تیروئید و.....
ارائه آموزشهای مختلف دوران بارداری ۲ مورد درد و موضوع مختلف (در کلاس یا فردی)	مشاهده ۲ - ۱ نوبت NST	انجام ۱۵ بار معاینات کامل فیزیکی اعضای مختلف بدن (قلب، ریه، تیروئید، آنمی، کلیه، پستان، اندامهای تحتانی)
تفسیر و راهنمایی صحیح براساس جوابهای آزمایش مراجعین در ۱۰ مورد شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری	انجام ۲ - ۱ نوبت Roll over test	تشکیل پرونده و درخواست آزمایشات روتین یا لازم در حین بارداری برای ۱۰ خانم باردار

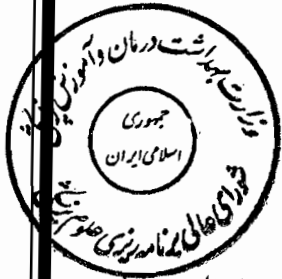
منابع اصلی درس:

- ۱ - بارداری و زایمان ویلیامز. کانینگهام، اف. گاس. آخرین چاپ
- ۲ - درسنامه مامایی میلز. میلز، مارگارت اف. آخرین چاپ
- 3 - Varneys Midwifery –(last edition), New york: Jones & Barlett,
- 4 Essential of maternity Bobak
- دیگر کتابهای مراقبتهای بهداشتی یا پرستاری مادر و کودک
- ۵ - سایر منابع معتبر روز نظیر هورمون شناسی زنان اسپیروف
- ۶ - دو جلد مراقبتهای اذغام یافته سلامت مادران (راهنمای خدمات داخل و خارج بیمارستانی) - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۷ - راهنمای کشوری انجام زایمان طبیعی و ارائه روشهای غیردارویی کاهش درد زایمان، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۸ - راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان، بیمارستانهای دوستدار مادر - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

۱. حضور فعال در محیط کارآموزی
۲. چگونگی انجام تکالیف محوله
۳. چگونگی انجام امور مربوط به مددجو
۴. شرکت در امتحان پایان دوره

هدف کلی درس:

- ۱) کسب دانش کافی در مورد فرآیند فیزیولوژیک زایمان، نحوه اداره و کنترل و مراقبت از مادر و جنین و نوزاد در طی مراحل مختلف وضع حمل طبیعی و دوره بعد از زایمان.
- ۲) آشنایی با روشهای دارویی و غیر دارویی کاهش درد زایمان
- ۳) دستیابی به بینش صحیح و تشخیص درست و تصمیم گیری مناسب در انجام مراقبتهای لازم و ارائه آموزشهای ضروری به مادر با رعایت اصول علمی، فرهنگی، اجتماعی، اخلاقی، مذهبی و قانونی.

شرح درس: این درس به توضیح روشهای کاهش درد غیر دارویی پرداخته و به این طریق دانشجویان با انواع روشهای کاهش درد زایمان آشنا میگردند

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت) :

مکانیسم زایمان، اداره زایمان و وضع حمل طبیعی و فیزیولوژیک:

پذیرش: گرفتن شرح حال - معاینات عمومی - شکمی - لگنی - نیروهای انقباضی و وضعیت کلی مادر از نظر فیزیکی و روانی و بررسی تاریخچه

مرحله اول زایمان : تعریف، اداره و انجام مراقبتهای لازم از مادر (پوزیشن، تغذیه، دفع ادرار، اجابت مزاج، مایعات وریدی، استراحت، توجهات روحی، علائم حیاتی، درخواست آزمایشات لازم، شستشوی پرینه، بهداشت عمومی مادر، تمرینات تنفسی)، اداره فعال زایمان (آمنیوتومی، تسریع لیبر با اکسی توسین)، تجویز داروها برای پیشرفت دیلاتاسیون (فواید و عوارض)، ثبت نحوه پیشرفت زایمان (پارتو گرام زایمانی) تعیین و پیش آگهی زایمان، بررسی وضعیت مادر از نظر فیزیکی و روانی، تغذیه مادر، موارد لازم تجویز سرم، پوزیشن و حرکت، استفاده از روشهای کاهش درد، بررسی وضعیت جنین و پیشگیری از عوارض احتمالی.

ارزیابی جنین حین زایمان : مراقبت از جنین، انواع مونیترینگ الکترونیکی جنین، الگوی FHR، و تغییرات (آریتمی های قلبی، شامل انواع افت ضربان قلب جنین (افت زودرس، دیر رس و متغییر و علل آن) و دیگر اختلالات، درمان الگوی غیر طبیعی ضربان قلب، عوارض مونیترینگ، زجر جنین (تشخیص، درمان و کنترل)

مرحله دوم زایمان : تعریف و تشخیص، اداره و انجام مراقبتهای لازم (پوزیشن مادر، آموزش Pushing، آماده کردن محیط زایمان، توجهات روحی و جسمی مادر) بررسی و ثبت مراحل زایمان (زایمان سر، مانور ریتگن، تمیز نمودن راههای هوایی، بند ناف گردنی، خروج شانه ها و تنه، پوزیشنهای مختلف نگهداشتن نوزاد هنگام زایمان، تماس نوزاد و مادر، مراقبتهای فوری از مادر بلافاصله پس از زایمان).

اپی زیاتومی (تعریف، انواع، زمان انجام، ترمیم و آموزشهای لازم به مادر)

نوزاد: مراقبت فوری و ارزیابی (نمره آپگار، کلامپ بند ناف، پیشگیری از اتلاف حرارت در نوزاد، احیای نوزاد، معاینه نوزاد و بررسی رفلکسها) مراقبت معمول از نوزاد (پوست، ایکنر، چشم، دفع، تغذیه، ایجاد محیط مناسب و جلوگیری از عفونت بویژه عفونت بند ناف، دما، ایمن سازی، تجویز ویتامین k، تعیین هویت، تروما و خونریزی، تداوم مراقبتهای، ترخیص و

آموزش والدین، هم اطاقی مادر و نوزاد (آزمایشات بیماریابی روتین، ختنه، اثرات دارو بر جنین، تروما و خونریزی، ترخیص و آموزش والدین و تداوم مراقبتها.

مرحله سوم: تعریف، تشخیص علائم جدا شدن جفت، اداره و انجام مراقبتهای لازم (علائم حیاتی، تکنیکهای خروج جفت، استفاده از مواد اکسی توسیک ((انواع، اثرات، عوارض))، توجه به میزان خونریزی، گرفتن نمونه خون بند ناف)، کوراژ و خروج جفت با دست، بررسی داخل رحم

مرحله چهارم: تعریف، معاینه جفت، اداره و انجام مراقبتهای لازم (علائم حیاتی، خونریزی، ارتفاع و قوام رحم، بررسی پرینه، کنترل جذب و دفع).

روشهای اداره درد زایمان:

- تئوری درد و مکانیسم ایجاد و احساس حس درد

- آمادگی های دوران بارداری

- تکنیکهای تنفسی و تن آرامی

- Dick - Read Method

- Bradley Method

- Lamaze Method

روشهای کنترل درد حین زایمان

۱- روشهای کاهش حساسیت درد

- تغییر پوزیشن و اصلاح وضعیت

- فشار مخالف

- برداشتن فشار از روی شکم

۲- تکنیک های فعال کننده گیرنده های سطحی

- گرما و سرمای سطحی

- آب درمانی و زایمان در آب

- لمس و ماساژ

- طب سوزنی و طب فشاری

- TENS تحریک الکتریکی عصب از راه پوست

- تزریق داخل پوستی آب مقطر

- آروماتراپی

۳- تکنیک افزایش مهار مسیرهای پایین برنده درد

- Atlenstion Focusiry and distraction

- موزیک

- بیوفیدبک

- هیپنوز

۴- روشهای دارویی کنترل درد (استنشاقی و تزریقی)

مراقبت های بعد از زایمان: دردهای پس از زایمان، دفع لوشیا، بهداشت پرینه، برخاستن از بستر، دفع ادرار، عملکرد روده ها، تغذیه، علائم حیاتی، مواظبت از پستانها، شیردهی، مقاربت، شروع اولین قاعدگی، توجه به حالات روانی، ورزش، زمان ترخیص، مشاوره و آموزش همسر درخصوص نقش پدر و کمک به زن در مراقبتهای نوزاد، آموزش مراقبتهای بعد از زایمان پس از ترخیص شامل موارد زیر:

آموزشهای پس از زایمان: بهداشت فردی مادر، مراقبت از زخم، حمام، تغذیه، نزدیکی، تنظیم خانواده، علائم خطر(لوشیا و خونریزی، تب و لرز، زیردل درد و ترشحات عفونی)،واکسیناسیون، آزمایشات غربالگری نوزاد، شیردهی، کولیک نوزاد، زردی، دفع ادرار و مدفوع نوزاد و پایش رشد...

مراقبتهای بعد از ۶ ساعت از زایمان تا ۲ ماه: زمان و تعداد ویزیتها و خدمات استاندارد مربوطه و کمک به مادر و کلا والدین برای مراقبت از نوزاد

زایمان در منزل: چگونگی حمایت سیستم بهداشتی و درمانی، بازدید از منزل، انتخاب مادر باردار واجد شرایط، آماده کردن مادر و خانواده، پیش بینی امکانات لازم و نحوه انتقال مادر به بیمارستان، آموزش مادر، فواید و معایب، ملاحظات اخلاقی و قانونی.

مراکز تولد (Birth Center):

آشنایی با مراکز تولد (Birth Center) و چگونگی عملکرد ماما در آن مراکز

منابع اصلی درس:

- ۱- بارداری و زایمان ویلیامز. کانینگهام، اف. گاس. آخرین چاپ
- ۲- درسنامه مامایی میلز. میلز، مارگارت اف. آخرین چاپ

- 3 - Philadelphia: Lww - Danforths obstetrics and gynecology edited by James R. Scoot. (last edition).
- 4 -Current obstetric % gynecology diagnosis & Treatment, edited by Alan H. Decherney. - (last edition). - New york: McGraw Hill.
- 5 - Maternity & womens health Care/ - edited by Ditra Leonard Lowder Milk and etal. - (last edition). - st. Louis: Mosby
- 6 - A Guide to Effective care child birth. (last edition). - oxford: oxford university,
- 7 - Varneys Midwifery -(last edition), New york: Jones & Barlet
- 8 - Complementary Therapies for pregnancy and child birth - Denise Tiran and Sue Mack
- 9 - Essential of maternity Bobak
- 10 - Labor prepanation - simkin,p.2009(last edition)

و دیگر کتابهای مراقبتهای بهداشتی یا پرستاری مادر و کودک

- ۱۰ - مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران در دو جلد (راهنمای خدمات داخل و خارج بیمارستانی) - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران

۱۱ - راهنمای کشوری انجام زایمان طبیعی و ارائه روشهای غیردارویی کاهش درد زایمان، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده جمعیت، اداره سلامت مادران

۱۲ - راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان، بیمارستانهای دوستدارمادر - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران

۱۳ - کتابهای مربوط به فیزیولوژی درد و نیز انواع روشهای دارویی و غیردارویی کاهش درد زایمان، آخرین چاپ

۱۴ - سلامت زن از منظری دیگر، روستا، فیروزه، مینوکه، شیوا. آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجوی در حیطه های مختلف: حضور فعال در کلاس - چگونگی انجام تکالیف محوله - شرکت در امتحان میان ترم - شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

- کسب توانایی، اداره و انجام زایمانهای طبیعی در خانمها
- کسب توانایی تشخیص زایمانهای طبیعی از غیر طبیعی
- کسب توانایی انجام مراقبتهای لازم از مادر و نوزاد
- کسب توانایی اداره مرحله بعد از زایمان و کنترل زائو از نظر مواردی نظیر خونریزی و ..

شرح درس: در طول کارآموزی این واحد امکان اداره، هدایت و خوشایندسازی بارداری انجام زایمانهای طبیعی خانم ها برای دانشجویان فراهم می گردد.

رئوس مطالب: (۱۴۴ ساعت)

- کنترل و انجام معاینات لازم در پذیرش زائو و تشخیص نیاز به بستری، انجام تجویزات دارویی و مایع درمانی لازم، درخواست آزمایشات لازم
- انجام آموزشهای لیبر (آرام سازی ذهنی، عضلانی، تمرینات تنفسی و...) در خواست آزمایشات لازم، انجام مراقبت های مادر در لیبر، ارزیابی جنین در حین زایمان، بررسی الگوی FHR و تشخیص موارد غیر طبیعی، انجام اقدام مناسب در شرایط مختلف، ثبت اطلاعات در پارتوگراف
- انجام زایمانهای طبیعی، معاینه و مراقبت از نوزاد متولد شده
- اداره مراحل بعد از زایمان، انجام معاینه مادر و ترخیص او بعد از زایمان
- آموزش، مشاوره با مادر در موارد تنظیم خانواده، شیردهی و (در صورت لزوم با همسر و خانواده)

۱۳ روز صبح و عصر ۱۰ ساعته (روزانه ۱ ساعت برای نماز و ناهار) = ۲ واحد توجه: (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

کلامپ بند ناف و معاینه فیزیکی نوزاد و تزریق ویتامین K و نظارت بر دستبند و نظارت بر گرفتن اثرپای نوزاد ۱۰ - ۴ مورد	پوشیدن صحیح گان و دستکش و استفاده صحیح از وسایل و بازکردن صحیح پک و فراهم کردن وسایل مورد نیاز با بکارگیری اصول صحیح استریلیتی ۱۰ - ۴ مورد	شرکت در کلاس های خوشایند سازی بارداری و آمادگی برای زایمان - گرفتن شرح حال، معاینات فیزیکی ولثوپلد و گرفتن علائم حیاتی ۲۰ مورد

کمک به ترمیم اپی زیوتومی یا پارگی ۱ مورد با توجهات و مراقبتهای ضروری قبل و حین و بعد از ترمیم	انجام صحیح پرپ و درپ پرینه ۱۰ - ۴ مورد	کنترل FHR حداقل ۱۰۰ مورد (البته به میزان لازم ۲۰ مورد فوق) شامل پیدا کردن محل صحیح، کنترل نبض جنین با نبض مادر، کنترل یک دقیقه ای کامل، کنترل لازم بلافاصله بعد از کنترکشن و شمارش مثبت و آشنایی با دستگاه مانیتورینگ
انجام صحیح زایمان جفت و معاینه کامل آن ۱۰ - ۴ مورد	انجام صحیح بیحسی اپی زیوتومی ۱ مورد	معاینه واژینال: دیلاتاسیون، افاسمان، استیشن، اخیانا پوزیشن، موقعیت سرویکس، وضعیت کیه آب و تا حدی معاینه لگن (۲۰ - ۱۲ بار)
دفع صحیح وسایل مصرفی آلوده و جمع آوری درست وسایل غیر مصرفی در محلهای مربوطه پس از زایمان ۱۰ - ۴ مورد	تشخیص نیاز به اپی زیوتومی و مشاهده ۵ مورد انجام بیحسی و ۵ مورد انجام اپی زیوتومی	معاینه لازم و تصمیم در بستری کردن زائودر لیبر ۲ مورد اجرای روش های غیر دارویی کاهش درد زایمان
برقراری attachment و bounding بین مادر و نوزاد پس از زایمان ۱۰ - ۴ مورد	مشاهده زایمانهای case ۵ مورد	آماده کردن زائوی بستری شده برای استقرار در اتاق لیبر (لباس، تخت، توصیه به تخلیه مثانه، گرفتن رگ و وصل سرم در صورت لزوم و خونگیری و توضیحات لازم به زائو) ۱۰ مورد
برقراری وسایل راحتی زائو و انجام کنترل های مرحله چهارم (شامل کنترل خونریزی، ارتفاع وقوام رحم، علائم حیاتی، هشیاری زائو هر ربع ساعت تا ۱ ساعت) پس از زایمان و ثبت درست و گزارش آن به مربی / مامای بخش ۱۰ - ۴ مورد	کمک به انجام زایمان ۴ مورد	اداره و کنترل لیبر بطور کامل (شامل کنترل صدای قلب، کنترل انقباضات رحمی، تغذیه، پوزیشن، برقراری ارتباط اعتماد آمیز، آموزشهای لازم و حمایت عاطفی از زائو، معاینه واژینال، توجه به تخلیه مثانه، کمک به تسکین درد با استفاده از روشهای مختلف، تجویز دارو و مایع درمانی لازم در موارد مورد نیاز، پاسخ به سوالات زائو یا همراه او...) ۲۴ مورد هر مورد حداقل ۳ ساعت که ۲ - ۱ مورد آن اینداکشن باشد
دادن آموزشهای کامل بعد از زایمان قبل از انتقال مادر به بخش	انجام زایمان بطور کامل ۱۰ - ۴ مورد	انجام آمنیوتومی با رعایت تمامی شرایط لازم ۱ مورد

بعد از زایمان (شامل مراقبت از خود و بهداشت فردی، حمام، مراقبت از زخم، لوشیا، تغذیه، بهداشت مدفوع و ادرار، علائم خطر در مادر و نیاز به مراجعه فوری، نحوه شیردهی، واکسیناسیون، دفع مدفوع و ادرار نوزاد، دیگر مراقبت‌های نوزاد، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم برای غربالگری بیماری‌های منجر به عقب افتادگی نوزاد، نزدیکی جنسی و تنظیم خانواده و بازگشت قاعدگی و نیز احتمال بارداری مجدد و زمان و مکان مراجعات بعدی) در ۱۰ - ۴ مورد	رسیدگی به وضعیت نوزاد بلافاصله بعد از زایمان (بازکردن راه هوایی، جلوگیری از هیپوترمی، تحریک برای تنفس بهتر و دادن آپگار دقایق ۱ و ۵، ۸ - ۴ مورد	تشخیص زمان زایمان و انتقال به موقع زائو به اتاق زایمان ۱۰ - ۴ مورد
شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری	ترخیص مادر یا انجام معاینات لازم و دادن آموزش‌ها و مشاوره‌های حین ترخیص در مورد خود و فرزندش ۲ - ۱ مورد	

منابع اصلی درس:

- ۱ - بارداری و زایمان ویلیامز. کانتینگهام، اف. گاس. آخرین چاپ
- ۲ - درسنامه مامایی میلز. میلز، مارگارت اف. آخرین چاپ
- 3 - Danforth's obstetrics and gynecology edited by James R. Scoot. (last edition). - Philadelphia: Lww
- 4 - Current obstetric % gynecology diagnosis & Treatment, edited by Alan H. Decherney. - (last edition). - New york: McGraw Hill.
- 5 - Maternity & womens health Care/ - edited by Ditra Leonard Lowder Milk and etal. - (last edition). - st. Louis: Mosby
- 6 - A Guide to Effective care child birth. 3rd ed. - oxford: oxford university,
- 7 - Varneys Midwifery -(last edition), New york: Jones & Barlett
- 8 - Denise Tiran and Sue Mack - Complementary Therapies for pregnancy and child birth
- 9 - Essential of maternity Bobak

و دیگر کتابهای مراقبت‌های بهداشتی یا پرستاری مادر و کودک

- ۱۰ - مراقبتهای اذغام یافته سلامت مادران در دو جلد (راهنمای خدمات داخل و خارج بیمارستانی) - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۱۱ - راهنمای کشوری انجام زایمان طبیعی و ارائه روشهای غیردارویی کاهش درد زایمان، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۱۲ - راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان، بیمارستانهای دوستدارمادر - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۱۳ - کتابهای مربوط به فیزیولوژی درد و نیز انواع روشهای دارویی و غیر دارویی کاهش درد زایمان
- ۱۴ - سلامت زن از منظری دیگر، روستا، فیروزه، مینوکده، شیوا. آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

۱. حضور فعال در محیط کارآموزی
۲. چگونگی انجام تکالیف محوله
۳. چگونگی انجام امور مربوط به مددجو
۴. شرکت در امتحان پایان دوره

هدف کلی درس: کسب دانش کافی در مورد تشخیص، اداره و مراقبت از مادر و جنین در بارداریها و زایمانهای غیر طبیعی

شرح درس:

در طول درس نحوه تشخیص، اداره و مراقبت از مادر و جنین در بارداریها و زایمانهای غیر طبیعی تدریس می گردد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت)

توجه: در صورت کمبود ساعات درس با تایید گروه آموزشی مامایی می توان بین ۵۰ تا ۱۰۰٪ به ساعات درس افزود.

انواع دیستوشیها در حین لیبرشامل نیروهای خروجی، کانال زایمان، جنین و... - قرارها و پوزانتاسیونها و پوزیشن های غیرطبیعی - تغییرپوزیشنها درمادر -

فورسپس، واکيوم، سزارین و مراقبتهای بعد از آن - آگمنتیشن و اینداکشن و دیگر داروهای مصرفی در لیبر و موارد و نحوه انجام و عوارض آنها

مانیتورینگ جنین در حین بارداری و تستهای ارزیابی سلامت جنین در موارد بارداری غیرطبیعی

پارگیهای پرینه و کانال زایمانی و رحم - برگشتگی رحم - خروج دستی جفت - انواع خونریزیهای بعد از زایمان - انواع عفونتهای بعد از زایمان - DIC - سقط - حاملگی خارج از رحم - بیماری های تروفوبلاستیک حاملگی (مول هیداتیفرم) - GTT - مول مهاجم - کوریو کارسینوما -

جفت سرراهی - جدا شدن زودرس جفت - تروماها در حاملگی و مراقبت از آن - بیماری ها و ناهنجاریهای جفت (جفت آکرتا و...) و پرده های جنینی (پلی هیدرآمینوس - الیگو هیدرآمینوس - پرو لاپس بند ناف - عفونت و التهاب پرده های جنینی)

زایمان زودرس - پارگی زودرس پرده های جنینی - حاملگی طولانی شده

تأخیر رشد داخل رحمی - ناسازگاری RH و ABO

استفراغ های شدید حاملگی - پرفشاری خون در حاملگی (پره اکلامپسی - اکلامپسی، فشارخون مزمن و ...)

بارداری چندقلو - حاملگی خانها در سنین پایین و بالا - اعتیاد در حاملگی - دیگر موارد مهم و جدید که در سرفصل دروس بارداری و زایمان نباشد با نظر استاد

منابع اصلی درس:

۱ - بارداری و زایمان ویلیامز، کانینگهام، اف. گاس. آخرین چاپ

۲ - درسنامه مامایی میلز، میلز، مارگارت اف. آخرین چاپ

3 - Danforth's obstetrics and gynecology edited by James R. Scoot. (last edition). - Philadelphia: Lww

4 - Current obstetric % gynecology diagnosis & Treatment, edited by Alan H. Decherney. - (last edition) - New york: McGraw Hill.

5 - Maternity & womens health Care/ - edited by Ditra Leonard Lowder Milk and etal. - (last edition). -

st. Louis: Mosby

- 6 - A Guide to Effective care child birth. (last edition). - oxford: oxford university,
 7 - Varneys Midwifery -3 rd ed, New york: Jones & Barlett
 8 - Essential of maternity Bobak
 9 - Carlson, Karen J., Stephanie A., Eisentot - Primary care of woman - st. Louise - Mosby.
 10 - Maternity Nursing/ Naternal and child Nursing کتابهای
 11 - Danforth's obstetrics and gynecology edited by James R. Scoot. (last edition). - Philadelphia:
 Lww,
 12 - Novaks gynecology, edited by Jonathan s. Berek. - (last edition). - Philadelphia: Lww.
 13 - High risk Pregnancy Management options, edited by David k. James. - (last edition). - London:
 W.B. Saunders.,
 14 - labor prepartion,simlin,p2009 - (last edition)

۱۵ - مراقبتهای اندام یافته سلامت مادران در دو جلد (راهنمای خدمات داخل وخارج بیمارستانی) - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده جمعیت، اداره سلامت مادران

۱۶ - راهنمای کشوری انجام زایمان طبیعی و ارائه روشهای غیردارویی کاهش درد زایمان، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده جمعیت، اداره سلامت مادران

۱۷ - راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی وزایمان، بیمارستانهای دوستدارمادر - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران

۱۸ - سلامت زن از منظری دیگر، روستا، فیروزه، مینو کده، شیوا. آخرین چاپ

19-Complementary Therapies for pregnancy and child birth - Denise Tiran and Sue Mack

شیوه ارزشیابی دانشجویی در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در کلاس
- چگونگی انجام تکالیف محوله
- شرکت در امتحان میان ترم
- شرکت در امتحان پایان ترم

نام درس: کارآموزی زایمان طبیعی و غیرطبیعی

کد درس: ۳۲

پیش نیاز: یا همزمان: بارداری و زایمان (۳)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

- کسب مهارت در انجام زایمانهای طبیعی و غیرطبیعی
- تشخیص و مراقبت از بارداریهای غیر طبیعی، آشنایی با انجام زایمانهای غیر طبیعی بریچ، دوقلویی، زودرس و دیررس و...
- آشنایی با وسایلی نظیر مانیتور جنینی، فورسپس، واکيوم و کاربرد آن و زایمانهای سزارین
- آشنایی با کوراژ و کورتاژ

شرح درس: در طول گذراندن این کارآموزی دانشجویان در جهت کسب مهارت در انجام زایمانهای طبیعی و تشخیص و مراقبت از بارداریهای غیر طبیعی و آشنایی با انجام زایمانهای غیر طبیعی به امر مراقبت از بیماران و انجام زایمان های طبیعی می پردازند.

رئوس مطالب: (۱۴۴ ساعت):

- کنترل و انجام معاینات لازم در پذیرش زائو و تشخیص نیاز به بستری
- انجام آموزشهای لیبر (آرام سازی ذهنی، عضلانی، تمرینات تنفسی و ...) در خواست آزمایشات لازم، انجام مراقبت های مادر در لیبر، ارزیابی جنین در حین زایمان، بررسی الگوی FHR و تشخیص موارد غیر طبیعی، انجام اقدام مناسب در شرایط مختلف ثبت اطلاعات در پارتوگراف)
- انجام زایمانهای طبیعی، معاینه و مراقبت از نوزاد متولد شده
- اداره مراحل بعد از زایمان، انجام معاینه مادر و ترخیص او بعد از زایمان
- آموزش، مشاوره با مادر (همسر و خانواده) در موارد تنظیم خانواده، شیردهی و ...
- انجام زایمانهای همراه با اپی زیاتومی و ترمیم پارگیها
- اداره زایمانهای غیر طبیعی نظیر بریچ، دوقلویی، زایمان زودرس و دیررس، پره اکلامپسی، عفونت پرده ها و ...
- انجام تحریک زایمانی و تجویز دارو در case های مختلف
- انفوزیون سرم
- انجام زایمان در مادران دارای بیماریهای قلبی، تنفسی، کلیوی و ادراری، خونی، عفونی، گوارشی و
- توانایی اداره و کنترل مددجویانی که زایمان با ابزار دارند.
- کسب مهارت در نسخه نویسی
- انجام کوراژ و خروج دستی جفت و بررسی داخل رحم در مرحله ۴، مشاهده سقط، کورتاژ و سزارین و کمک به مراقبتهای مربوطه

۱۳ روز صبح و عصر ۱۰ ساعته (روزانه ۱ ساعت برای نماز و ناهار) = ۲ واحد (برای انجام زایمانهای طبیعی و غیرطبیعی)

توجه: نیمی تا دوسوم از موارد زیر باید در case های بی مانند دیابت، پره اکلامپسی، پارگی زودرس کیسه آب، دکولمان post date/post term و پرویا، قلبی، دوقلویی، بریج، جنین مرده، IUGR، زایمان زودرس، واکویوم و... باشد و نام هر مورد خاص در شرح خلاصه ای که دانشجوی برای هر فرد می نویسد ثبت گردد تا بعد مشخص شود که هر دانشجوی آیا همه case ها را آموزش دیده است؟ و نیز از هر case چند مورد را انجام داده است. (انجام تعداد بیشتر از مقادیر پیش بینی شده توسط دانشجوی مانعی ندارد.)

کلامپ بند ناف و معاینه فیزیکی نوزاد و تزریق ویتامین K و نظارت بردستبند و گرفتن اثر پای نوزاد ۱۰ - ۴ مورد	پوشیدن صحیح گان و دستکش و استفاده صحیح از وسایل و بازکردن صحیح پک و فراهم کردن وسایل مورد نیاز با بکارگیری اصول صحیح استریلیتی و حفاظت ۱۰ - ۴ مورد	گرفتن شرح حال، معاینات فیزیکی و لئوپلد و گرفتن علائم حیاتی ۲۰ مورد کنترل FHR حداقل ۱۰۰ مورد (البته به میزان لازم برای کنترل لیبر) شامل پیدا کردن محل صحیح، کنترل نبض جنین با نبض مادر، کنترل دقیق ای کامل، کنترل لازم بلافاصله بعد از کنترکشن، شمارش و ثبت و بکارگیری مانیتورینگ
ترمیم اپی زیوتومی یا پارگی ۲ مورد با توجهات و مراقبتهای ضروری قبل و حین و بعد از ترمیم	انجام صحیح پرپ و درپ پرینه ۱۰ - ۴ مورد	
انجام صحیح زایمان جفت و معاینه کامل آن ۱۰ - ۴ مورد خروج دستی جفت و بررسی داخل رحم در مرحله چهارم ۱ مورد	انجام صحیح بیحسی اپی زیوتومی ۲ مورد و بیحسی پودندال ۱ مورد در صورت امکان	توشه و اژینال: دیلاتاسیون، افاسمان، استیشن، پوزیشن، موقعیت سرویکس، وضعیت کیسه آب و معاینه لگن (۲۰ - ۱۲ بار)
دفع صحیح وسایل مصرفی آلوده و جمع آوری درست وسایل غیرمصرفی درمحلتهای مربوطه پس از زایمان ۱۰ - ۴ مورد	تشخیص نیاز به اپیزیوتومی و انجام اپی زیوتومی ۲ مورد	معاینه لازم و تصمیم در بستری کردن زائودر لیبر ۳ مورد
برقراری attachment و bounding بین مادر و نوزاد پس از زایمان ۱۰ - ۴ مورد	مشاهده اداره لیبر در مورد case ۵	آماده کردن زائوی بستری شده برای استقرار در اتاق لیبر (لباس، تخت، توصیه به تخلیه مثانه، گرفتن رگ و وصل سرم در صورت لزوم و خونگیری و توضیحات لازم به زائو) ۱۰ مورد
برقراری وسایل راحتی زائو و انجام کنترل های مرحله چهارم (شامل کنترل خونریزی، ارتفاع و قوام رحم، علائم حیاتی، هشیاری زائو هر ربع ساعت تا ۱ ساعت) پس از زایمان و ثبت درست و گزارش آن به مربی/ مامای بخش ۱۰ - ۴ مورد	کمک به انجام زایمان در مورد case ۵	اداره و کنترل لیبر بطور کامل (شامل کنترل صدای قلب، کنترل انقباضات رحمی، تغذیه، پوزیشن، برقراری ارتباط اعتماد آمیز و آموزشهای لازم و حمایت عاطفی از زائو، معاینه و اژینال، توجه به تخلیه مثانه، کمک

دادن آموزشهای کامل بعد از زایمان قبل از انتقال مادر به بخش بعد از زایمان (شامل مراقبت از خود و بهداشت فردی، حمام، مراقبت از زخم، لوشیا، تغذیه، بهداشت درد دفع مدفوع ادرار، علائم خطر در مادر و نیاز به مراجعه فوری، نحوه شیردهی، دفع مدفوع و ادرار نوزاد، واکسیناسیون، دیگر مراقبتهای نوزاد، علائم خطر نوزاد، آزمایش های لازم برای غربالگری بیماریهای منجر به عقب افتادگی نوزاد، نزدیکی جنسی و تنظیم خانواده و بازگشت قاعدگی و احتمال بارداری مجدد و زمان و مکان مراجعات بعدی) در ۱۰ - ۴ مورد و مشاوره با زن و شوهر ۱ مورد	انجام زایمان بطور کامل ۱۰ - ۴ مورد حداقل نیمی از آنها case باشد	به تسکین درد با استفاده از روشهای مختلف غیر دارویی، تجویز دارو و مایع درمانی لازم در موارد مورد نیاز، پاسخ به سوالات زائو یا همراه و... (۲۴ مورد هر مورد حداقل ۳ ساعت که حداقل ۳ - ۲ مورد آن اینداکشن و نیمی از آنها case باشد
مشاهده سقط، کورتاژ و سزارین و کمک به مراقبتهای مادر و نوزاد بعد از آن		انجام آمنیوتومی با رعایت تمامی شرایط لازم ۱ مورد
ترخیص مادر با انجام معاینات لازم و دادن آموزشهای حین ترخیص در مورد خود و فرزندش ۲ مورد case شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری	رسیدگی به وضع نوزاد بلافاصله بعد از زایمان (باز کردن راه هوایی، جلوگیری از هیپوترمی، تحریک برای تنفس بهتر و دادن آپگار دقیق (۵ و ۱) ۱۰ - ۴ مورد	تشخیص زمان زایمان و انتقال به موقع زائو به اتاق زایمان ۱۰ - ۴ مورد

منابع اصلی درس:

- ۱ - بارداری و زایمان ویلیامز، کانینگهام، اف. گاس. آخرین چاپ
- ۲ - درسنامه مامایی میلز، میلز، مارگارت اف. آخرین چاپ

- 3 - Danforths obstetrics and gynecology edited by James R. Scoot. (last edition). - Philadelphia: Lww
- 4 - Current obstetric % gynecology diagnosis & Treatment, edited by Alan H. Decherney. - (last edition). - New york: McGraw Hill.
- 5 - Maternity & womens health Care/ - edited by Ditra Leonard Lowder Milk and etal. - (last edition). - st. Louis: Mosby
- 6 - A Guide to Effective care child birth. (last edition). - oxford: oxford university,
- 7 - Varneys Midwifery -(last edition), New york: Jones & Barlett
- 8 - Essential of maternity Bobak
- 9 - Carlson, Karen J., Stephanie A., Eisentot - Primary care of woman - st. Louise - Mosby.
- 10 - Maternity Nursing/ Naternal and child Nursing کتابهای
- 11 - Danforths obstetrics and gynecology edited by James R. Scoot. (last edition). - Philadelphia: Lww,
- 12 - Novaks gynecology, edited by Jonathan s. Berek. - (last edition). - Philadelphia: Lww.

13 - High risk Pregnancy Management options, edited by David k. James. - (last edition). - London:

W.B. Saunders,.

14 - Complication in Pregnancy

15 - Complementary Therapies for pregnancy and child birth - Denise Tiran and Sue Mack

۱۶ - مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران در دو جلد (راهنمای خدمات داخل وخارج بیمارستانی) - وزارت بهداشت، دفتر

سلامت خانواده جمعیت، اداره سلامت مادران

۱۷ - راهنمای کشوری انجام زایمان طبیعی و ارائه روشهای غیردارویی کاهش درد زایمان، وزارت بهداشت، دفتر سلامت

خانواده جمعیت، اداره سلامت مادران

۱۸ - راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان، بیمارستانهای دوستدارمادر - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و

جمعیت، اداره سلامت مادران

۱۹ - همچنین بیماریهای داخلی و جراحی در بارداری و زایمان، آخرین چاپ

۲۰ - و کتابهای مربوط به فیزیولوژی درد و نیز کتابهای مربوط به انواع روشهای دارویی و غیردارویی کاهش درد زایمان

۲۱ - سلامت زن از منظری دیگر، روستا، فیروزه، مینو کده، شیوا. آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویی در حیطه های مختلف:

۱- حضور فعال در محیط کارآموزی

۲- چگونگی انجام تکالیف محوله

۳- چگونگی انجام امور مربوط به مددجو

۴- شرکت در امتحان پایان دوره

کد درس: ۳۳

نام درس: بارداری و زایمان ۴- بیماریهای داخلی و جراحی در بارداری و زایمان

پیش نیاز یا همزمان: بارداری و زایمان (۱)، (۲) و (۳) - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی (۱)، (۲) و (۳) - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی و جراحی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

۱. شناخت نیازهای اساسی و تشخیص حالات انسان در هنگام سلامت و بیماری بویژه زن باردار مبتلا به بیماریهای داخلی و جراحی و اثرات آن در بارداری و زایمان و بالعکس. تشخیص مشکلات و احتیاجات مادر و اخذ تصمیم مناسب در انتخاب اولویتها در جهت اجرای مراقبتهای مربوطه.
۲. کاربرد یافته های علمی در ارائه خدمات به زنان باردار بیمار و آسیب پذیر و فراهم آوردن کمکهای پزشکی لازم در موارد لزوم.
۳. تشخیص مسئولیتها و محدودیتهای حرفه ای، پایبند بودن به رعایت اصول اخلاقی و موازین اسلامی به هنگام ارائه خدمات به منظور حفظ جان مادر و بچه و تامین سلامت آنها.

شرح درس:

در طول این درس ضمن مرور بر دگرگونیهای وضعیت فیزیولوژیک مادر در طول بارداری، بیماریهای زنان باردار مبتلا به مشکلات تنفسی - قلبی عروقی - ریوی - کلیه و ادراری - گوارشی - کبدی - خونی - غددی - اعصاب و روان نیز تدریس می گردد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

توجه: در صورت کمبود ساعات، می توان با تایید گروه آموزشی مامایی بین ۵۰ تا ۱۰۰ درصد به ساعات درس افزود.

ارزیابی وضعیت مادر (۲ ساعت)

دگرگونیهای فیزیولوژیک و تغییرات ایجاد شده در مقادیر آزمایشگاهی - تجویز داروها در خلال بارداری - اثرات جراحی و هوشبری بر نتایج بارداری - روشهای تصویر برداری - اولتراسوند
تروما (غیر نافذ - نافذ - درمان)

بیماریهای قلبی در بارداری (۲ ساعت)

اقدامات کلی - مشاوره قبل از بارداری - پیوند قلب - بیماریهای دریچه ای - هیپرتاسیون شریان ریوی - اثرات روی بارداری
- کاردیومیوپاتی در حول وحوش زایمان - کاردیومیوپاتی ایدیوپاتیک
آندوکاردیت عفونی - بیماریهای ترومبوآمبولیک (ترومبوز وریدهای سطحی - عمقی درمان) قبل و بعد از زایمان - آمبولی ریوی

بیماریهای ریوی (۲ ساعت)

تنگی نفس در بارداری - پنونومی، علل - تشخیص - درمان و پیشگیری
آسم پاتوفیزیولوژی - اثرات بارداری بر روی آسم - اثرات آسم بر بارداری و جنین - مسمومیت با منو اکسید کربن -
نارسایی حاد تنفسی - سیر بالینی و درمانی

بیماریهای کلیه و مجاری ادرار (۲ ساعت)

تغییرات مجاری ادرار در بارداری
بررسی بیماریهای کلیوی در حین بارداری - بارداری بدنبال نفرکتومی - عفونتهای دستگاه ادراری - باکتریواوری بدون
علامت - سیستیت و اورتریت پیلونفریت حاد و مزمن - سنگ کلیه در بارداری - تشخیص - درمان -
گلوومرلופاتی ها (گلوومرولو نفریت - حاد، مزمن - سریعاً پیشرونده - سندروم نفروتیک
بیماریهای کلیه پلی کیستیک و بارداری
بیماری مزمن کلیوی در بارداری
باردار شدن پس از پیوند کلیه
دیالیز در زمان بارداری
نارسایی حاد کلیه (انسدادی - ایدیوپاتیک پس از زایمان)

بیماریهای گوارشی (۲ ساعت)

روشهای تشخیصی
اختلالات قسمت فوقانی دستگاه گوارش
استفراغهای شدید بارداری
ازوفازیت رفلاکسی - فتق هیاتال - فتق دیافراگمی - آشالازی - زخم پپتیک - خونریزی های دستگاه گوارش فوقانی
اختلالات روده کوچک و کولون - بیماریهای التهابی روده و بارداری استومی و بارداری
انسداد روده
آپاندیسیت - کولیت حاد

بیماریهای کبد (۱ ساعت)

استفراغهای شدید بارداری - کلستاز داخل کبدی در بارداری - کبد چرب حاد در بارداری - اختلالات انعقادی - اثرات ایجاد
شده بر بارداری.
کبد در پره اکلامپسی و اکلامپسی
هماتوم کبدی و پارگی آن
هپاتیت ویروسی
هپاتیت مزمن فعال - سیروز و بارداری
واریس های مری در بارداری
پیوند کبد

بیماریهای خونی (۲ ساعت)

کم خونی (اتیولوژی آثار کم خونی بر بارداری - کم خونی فقر آهن - کم خونی ناشی از خونریزی حاد - کم خونی همراه با بیماریهای مزمن - بیماریهای کلیوی - تالاسمی - کم خونی مگالوبلاستیک - کمبود اسیدفولیک - کمبود ویتامین B12 - کم خونی های همولیتیک - اکتسابی - کم خونی همولیتیک بارداری - پلی سیتی - پورپورای ترومبوسیتوپنیک - شوک خونریزی و کمبود حجم خون -

باکتریی و شوک سپتیسیمیک، تغییرات همودینامیک در شوک سپتیک، تشخیص و درمان. شوک عفونی و تشخیص و درمان آن

بیماریهای غدد (۲ ساعت) دیابت، بیماریهای تیروئید و دیگر موارد مهم

بیماریهای اعصاب و روان (۲ ساعت)

پاتوفیزیولوژی اختلالات حمله ای - صرع در بارداری - سردرد های میگرنی - اسکروزمولتپیل - بیماری هانینگتون - سندرم تونل کارپ - افسردگی پس از زایمان

منابع اصلی درس:

- همانند منابع دروس نظری بارداری وزایمان ۱ تا ۳

- بیماریهای داخلی و جراحی در بارداری و زایمان، آخرین چاپ

- Complication in Pregnancy

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

۱- حضور فعال در کلاس

۲- چگونگی انجام تکالیف محوله

۳- شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس: ۱ - شناخت حالات نوزاد و شیرخوار در هنگام سلامت و بیماری و تشخیص نیازها و تصمیم گیری در مورد انجام اقدامات لازم و مناسب بویژه نزد نوزادان آسیب پذیر نظیر نوزاد نارس و غیره.

۲ - آشنایی با ناهنجاریها و بیماریهای نوزاد و شیرخوار و توانایی انجام معاینات لازم نزد نوزاد و شیرخوار

۳ - شناخت نحوه رشد، تکامل و نقش تغذیه با شیر مادر بر سلامت کودک و کمک به پیشگیری از بیماری ها و مرگ و میر نوزادان و کسب مهارت در آموزش موارد فوق به مادران

۴ - رعایت اصول بهداشتی و پیشگیری از بیماریها از جمله واکسیناسیون به منظور سلامت نوزاد و شیرخوار و دادن آموزشهای لازم به مادر و خانواده

شرح درس: در این درس به تدریس مباحث مختلف پیرامون شناخت حالات نوزاد و شیرخوار بهنگام سلامت و بیماری، تشخیص نیاز آنان در موارد انجام اقدامات لازم و مناسب می پردازد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

- رشد و تکامل در دوره های مختلف زندگی (ذهنی و روانی و جسمی)
- چگونگی تهیه شرح حال از نوزاد و شیرخوار و انجام معاینات بالینی - رعایت نکات بهداشتی در بخش و در حین معاینه
- نوزاد طبیعی و نوزاد نارس - تشخیص و تعیین سن و مراقبتهای مربوطه به نوزاد نارس و مراقبت کانگورویی - اهمیت ارتباط عاطفی نوزاد و والدین
- تشخیص نوزادان پرخطر - حوادث داخل اطاق زایمان
- آپگار و احیای نوزاد (وسایل و داروهای مورد نیاز، مراحل اقدام و...) - آشنایی با دستگاههای موجود در بخش: پالس اکسیمتر، ونتیلاتور، فتوترایی، انکوباتور...
- آسفیکسی (پاتوفیزیولوژی عوارض و مراقبتها)
- آپنه نوزادی (پاتوفیزیولوژی، خطرات و نحوه احیا و اقدامات دارویی)
- صدمات هنگام تولد (اعصاب، اعضاء و ...)
- اختلالات تنفسی شامل RDS، آسپیراسیون، سیانوز، نشیست و نفوذ هوا از ریه ها، ناهنجاریهای تنفسی، اختلالات نای و مری، تنگی مجرای
- خلف بینی، هرنی دیافراگم، میکروسفالی، تراکئومالاسی و ... (علائم، عوارض، اقدامات درمانی مراقبتی)
- اختلالات دستگاه ادراری تناسلی در زمان تولد (علائم، عوارض، اقدامات درمانی مراقبتی)
- عفونتهای نوزادی (فیزیوپاتولوژی، سیر بالینی، علل تشخیص و درمان و مراقبتها)
- نحوه ایزوله کردن و مراقبتهای خاص آن
- یرقان نوزادی (فیزیوپاتولوژی، سیر بالینی، علل، تشخیص و درمان و مراقبتها)

- تشنج نوزادان (فیزیوپاتولوژی، علل، درمان و مراقبتها)
- تغذیه در نوزاد و شیرخوار با تأکید بر تغذیه با شیر مادر و هم اتاقی با مادر (in - Romming) - بیمارستانهای دوستدار کودک
- آزمایشات لازم جهت غربالگری نوزادان به منظور تشخیص بیماریهای مادرزادی مانند هیپوتیروئیدی، فنیل کتون اوری و غیره
- مراقبت از نوزاد ناهنجار
- مشکلات شایع دوران نوزادی و مراقبتهای مربوطه
- اختلالات تغذیه در شیرخوار و کودک - نحوه تجویز سرم و مایع درمانی و الکترولیتها در نوزاد و محاسبات مربوطه
- پیشگیری توسط برنامه واکسیناسیون
- آیدز نوزادی

منابع اصلی درس:

- ۱ - طب کودکان نلسون - درسنامه تهویه مکانیکی نوزاد زیر نظر پریسا محقی، آخرین چاپ
- ۲ - سایر منابع معتبر روز و کتابهای پرستاری مراقبت از نوزادان
- ۳ - مراقبت کانگرویی، لودینگتن هو، اس، گلانت، اس کی، آخرین چاپ
- ۴ - مراقبت آغوشی (کانگرویی)، راهنمای مراقبت از نوزادان نارس و ویژه والدین، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت نوزادان
- ۵ - WHO و UNICEF حمایت و ترویج تغذیه با شیر مادر در بیمارستانهای دوستدار کودک، وزارت بهداشت، اداره سلامت کودکان

6 - Nichols Francine H. child birth Education. "Practice, Research and Theory, OSA: W.B. saunders (last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کلاس، چگونگی انجام تکالیف محوله، شرکت در امتحان میان ترم، شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس: آشنایی با معاینات و مراقبتهای نوزادان سالم و غیرطبیعی و دادن آموزش به مادر شرح درس: در این درس دانشجویی تواند معاینات مربوط به نوزاد و نحوه تشخیص نوزاد طبیعی از غیرطبیعی و نحوه مراقبت از نوزاد سالم و پرخطر را فراگیرد و آموزشهای لازم را در مورد نحوه مراقبت و تغذیه نوزاد بدهد. رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

انجام معاینات و مراقبتها و تجویزات در مورد نوزادان سالم و پرخطر در بخشهای پس از زایمان و نوزادان بیمارستان آموزشی در طی ۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) برای انجام معاینات و مراقبتها حداقل در ۱۰ نوزاد (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

آموزش به مادر در مورد نحوه دارو دادن به نوزاد ۱ مورد	مراقبت از نوزاد سالم در ۳ مورد	۱۰ مورد معاینه فیزیکی نوزاد از لحاظ بررسی سلامت: معاینه سروگردن و فونتانلها، صورت، قفسه سینه، قلب و ریه، شکم، ستون فقرات، رنگ، مفصل لگن، تست بابینسکی، دستگاه تناسلی، تستهای تعیین سن جنین، رفلکسها و تستهای عصبی
مشاهده ۱ مورد مشاوره و در صورت امکان دادن ۱ مورد مشاوره	مراقبت از نوزاد نارس در ۲ مورد	آموزش ۲ مورد شیردهی از پستان
آموزش واکسیناسیون، تغذیه و مراقبتهای نوزاد، رشد نوزاد، ادرار و مدفوع و گریه نوزاد، تعویض لباس و کهنه، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم، مراقبت از بندناف، تب و تشنج و... ۲ مورد	کار با انکوباتور و مراقبت از نوزاد در انکوباتور در ۳ مورد کار با دستگاه فتو تراپی ۱ مورد و آشنایی با دیگر دستگاهها و وسایل	انجام ۱ مورد شستشوی معده نوزاد با گذاردن کاتتر
آشنایی با وسایل احیای نوزاد و کاربرد آن روی مولاژ ۱ مورد و مشاهده ۱ مورد احیای نوزاد	مراقبت از نوزاد پرخطر در ۲ مورد (RDS و زردی) محاسبه دارویی و اجرای تجویز پزشک در ۳ مورد	انجام ۱ مورد گاوژ با گذاردن کاتتر انجام ۱ مورد لاواژ با گذاردن کاتتر
طرز کار با انکوباتور و مراقبت از دستگاه ۱ مورد	وصل سرم ۱ مورد	اندازه گیریهای وزن در ۵ مورد
طرز کار با دستگاه فتو تراپی و انجام ۱ مورد	انجام اندازه گیریهای آنتروپومتریک ۸ مورد	حمام، پوشاندن لباس و گرم نگه داری نوزاد ۲ مورد
شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری		

منابع اصلی درس:

- ۱ - طب کودکان نلسون - درسنامه تهویه مکانیکی نوزاد زیر نظر پریسا محققی، آخرین چاپ
- ۲ - سایر منابع معتبر روز و کتابهای پرستاری مراقبت از نوزادان
- ۳ - مراقبت کانگرویی، لودینگتن هو، اس، گلانت، اس کی، آخرین چاپ
- ۴ - مراقبت آغوشی (کانگرویی)، راهنمای مراقبت از نوزادان نارس ویژه والدین، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت نوزادان
- ۵ - WHO و UNICEF حمایت و ترویج تغذیه با شیر مادر در بیمارستانهای دوستدار کودک، وزارت بهداشت، اداره سلامت کودکان

6 - Nichols Francine H. child birth Education. "Practice, Research and Theory, OSA: W.B. saunders (last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجویی در حیطه های مختلف:

- حضور فعال در محیط کارآموزی
- چگونگی انجام تکالیف محوله
- چگونگی انجام امور مربوط به مددجو
- شرکت در امتحان پایان دوره

هدف کلی درس:

۱. شناخت حالات کودک در هنگام سلامت و بیماری، تشخیص نیازها و تصمیم مناسب در جهت رفع آنها، انتخاب اولویتها و اجرای آنها
۲. آشنایی با ناهنجاریها و بیماریهای کودکان، توان انجام معاینات و اقدامات لازم در هر مورد.
۳. مهارت آموزش به مادر و خانواده در مورد بیماری و نکات مراقبتی از کودک
۴. رعایت اصول بهداشتی و موارد پیشگیری در مورد سلامت کودک و آموزش آن به مادر و خانواده

شرح درس: در این درس به تدریس مباحث شناخت حالات بیماری و سلامت نزد کودکان، تشخیص نیازهای آنان و تصمیم گیری های مناسب در موارد مختلف پرداخته می شود.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

- ۱- مروری بر رشد و تکامل کودک، بهداشت روانی کودک، بازی و تربیت و کلاً سلامتی او از دیدگاه روانشناسی رشد و نیز از دیدگاه اسلام
- ۲- تهیه شرح حال و انجام معاینات بالینی
- ۳- مروری بر متابولیسم ویتامین ها و اختلالات مربوطه در کودکان
- ۴- اختلال در متابولیسم قندها، چربیها، پروتئین ها و بیماریهای شایع مربوطه
- ۵- آلرژی و ایمنی و اختلالات شایع آنها
- ۶- روماتیسم حاد مفصلی و بیماریهای بافت همبند
- ۷- مسائل و بیماریهای عفونی کودکان (باکتریال، ویرال، قارچی، انگلی،...)
- ۸- بیماریها و ناهنجاریهای شایع قلبی
- ۹- بیماریها و ناهنجاریهای شایع تنفسی
- ۱۰- بیماریها و ناهنجاریهای شایع دستگاه گوارش
- ۱۱- بیماریها و اختلالات شایع خونی
- ۱۲- بیماریها و اختلالات شایع آندوکرینی
- ۱۳- بیماریها و ناهنجاریهای شایع سیستم ادراری
- ۱۴- بیماریها و ناهنجاریهای شایع مربوط به اسکلت بدن (استخوانها - مفاصل و عضلات)
- ۱۵- اورژانسها و اقدامات لازم
- ۱۶- حوادث شایع در کودکان (انسداد تنفسی، مسمومیت ها و ...)

منابع اصلی درس:

- ۱- فوریتهای طب کودکان (گریگوری / بالدوین)، آخرین چاپ
- ۲- بیماریهای عفونی کودکان (نلسون)، آخرین چاپ
- ۳- درسنامه طب کودکان نلسون، آخرین چاپ
- ۴- روانپزشکی اطفال نلسون (ریچارد ای برمن)، آخرین چاپ
- ۵- دیگر منابع معتبر روز طبق نظر استاد

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- ۱- حضور فعال در کلاس
- ۲- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳- شرکت در امتحان میان ترم
- ۴- شرکت در امتحان پایان ترم

نام درس: کارآموزی بیماریهای کودکان

کد درس: ۳۷

پیش نیاز یا همزمان: بیماریهای کودکان (نظری)

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

۱- آشنایی با بیماریها و اورژانسهای کودکان

۲- ارتباط برقرار کردن با کودک بیمار و والدین او

۳- آشنایی با اصول کلی درمان و مراقبت از کودک بیمار

شرح درس: در طول گذراندن این واحد کارآموزی دانشجویان ضمن آشنایی با بیماریها و اورژانسهای کودکان نحوه ارتباط با کودک بیمار و والدین و اطرافیان وی را همراه با شناسایی اصول کلی درمان و مراقبت از کودک را می آموزند.
رئوس مطالب: (۵۱ ساعت)

- مراقبت از کودک بیمار، گرفتن شرح حال - انجام معاینات بالینی

- آشنایی با برخی از بیماریهای کودکان و توان تشخیص سلامت از بیماری

- آشنایی با اقدامات اورژانس در کودکان زیر نظر استاد مربوطه در درمانگاه و بخش کودکان

- انجام مراقبت های لازم از کودک

در طی ۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) = ۱۵ case مختلف (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

آموزش ی انجام EEG صحیح (از نظر زمان و آموزش محرومیت از خواب قبل از انجام) به والدین	بررسی رشد کودک از نظر دستگاه عصبی و معاینات و تستهای مربوطه: بررسی عقب افتادگی های ذهنی به دلیل کرن ایکتروس و غیره، تشنج در کودکان و تظاهرات و آن، افت تحصیلی به دلیل مشکلات مغزی و ...	معاینه کودک (سر و گردن، گوش و حلق و بینی، قلب و ریه، شکم و کبد و طحال، دستگاه تناسلی، و اندامها، دستگاه ادراری و ...)
آموزش تغذیه صحیح و ورزش و بازی به کودکان و والدین	بررسی کودک از نظر کم خونی	بررسی علائم VIS در کودکان و تفاوت آن با بزرگسالان
آموزش، بررسی و توصیه واکسیناسیون صحیح در کودکان در حالتها و شرایط مختلف	بررسی کودک از نظر رشد (تاخیر رشد، افزایش غیرطبیعی رشد)	تفاوت معیارهای آزمایشگاهی مثل Hb, Hct, FBS, Ca, Mg, P, آلکان فسفاتاز و کراتینین ادراری و ... در کودکان با بزرگسالان
مشاهده، معاینه، تشخیص علائم و تظاهرات و اداره و پیگیری بیماریهای شایع عفونی و غیر عفونی در کودکان شامل حداقل ۱۵ مورد بیماری مختلف	آموزش گرفتن نوار قلب از کودکان (ECG) شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری	

منابع اصلی درس:

- ۱ - فوریت‌های طب کودکان (گریگوری / بالدوین)، آخرین چاپ
- ۲ - بیماری‌های عفونی کودکان (نلسون)، آخرین چاپ
- ۳ - درسنامه طب کودکان نلسون، آخرین چاپ
- ۴ - روانپزشکی اطفال نلسون (ریچارد ای برمن)، آخرین چاپ
- ۵ - و دیگر منابع معتبر روز طبق نظر استاد

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- ۱- حضور فعال در محیط های کارآموزی
- ۲- چگونگی انجام امور مزبوط به بیمار
- ۳- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۴- شرکت در امتحان پایان دوره

نام درس: نشانه شناسی و معاینات فیزیکی

کد درس: ۳۸

پیش نیاز یا همزمان: تشریح ۲۰۱ - فیزیولوژی ۲۰۱ - ایمنی شناسی - میکروب شناسی نظری - انگل شناسی و قارچ شناسی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی کامل با اصول معاینه بالینی و گرفتن شرح حال و چگونگی انجام معاینات فیزیکی

شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول معاینات بالینی بیماران، گرفتن شرح حال و چگونگی انجام معاینات فیزیکی آشنا می گردند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

- آشنایی با روشهای تشخیص بیماریها و همچنین طرز برخورد با بیمار و چگونگی شروع مصاحبه
- شکایتهای بیمار
- شرح بیماری کنونی: ترتیب شکایتها از زمان شروع تا موقع گرفتن شرح حال شامل سیر علامت مربوطه، کیفیت و کمیت، کارهای تشخیصی و درمانی که تاکنون صورت گرفته است.
- سوابق بیمار
- بیماریهای طبی عمومی و سوابق بستری شدن در بیمارستانها
- مصرف دارو در گذشته، آلرژی دارویی (و دیگر آلرژیها)
- اعمال جراحی، تصادفات
- سوابق شخصی و اجتماعی
- سوابق فامیلی
- مروری بر دستگاههای بدن
- آماده کردن بیمار برای معاینه و لوازم مورد نیاز و نحوه انجام معاینات فیزیکی
- شرح وضعیت عمومی بیمار (سطح هوشیاری، وضعیت بیمار در موقع معاینه، همکاری، قد، وزن و تغذیه و ...
- علائم حیاتی
- بررسی و معاینه
- پوست و ضمام
- سر و گردن و گوش و حلق و بینی
- چشم
- قفسه سینه و پستانها
- ریتین
- قلب و عروق
- شکم

- دستگاههای ادراری و تناسلی
- اندامها و ستون فقرات
- غدد داخلی
- اعصاب و روان
- طریقه نوشتن پرونده بیمار، خلاصه شرح حال و یافته های بالینی و پاراکلینیکی، فهرست مسایل بیمار (Problem list) و راه حلها (Plan)، تشخیص های افتراقی و نوشتن گزارش روزانه

منابع اصلی درس: نشانه شناسی باریارا بیتز و سایر منابع معتبر روز (آخرین چاپ)

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

۱. حضور فعال در کلاس
۲. چگونگی انجام تکالیف محوله
۳. شرکت در امتحان میان ترم
۴. شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

گرفتن شرح حال و انجام معاینات فیزیکی از بیمار و ثبت و گزارش نتایج حاصل از معاینه.
شرح درس: با گذراندن این واحد کارآموزی دانشجویان گرفتن شرح حال و انجام معاینات فیزیکی از بیمار و چگونگی ثبت و گزارش نتایج حاصل از معاینه را می آموزند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت)

- تهیه شرح حال از بیمار
- انجام معاینه کامل اعضاء، اندامها و دستگاههای مختلف بدن
- تشخیص موارد طبیعی از غیر طبیعی
- ثبت نتایج یافته ها

در درمانگاهها و بخشهای داخلی ترجیحاً مامایی و زنان شامل شرح حال گرفتن و انجام معاینات فیزیکی و تشخیص موارد غیر طبیعی زیر نظر مربی مامایی و پزشک متخصص داخلی بعنوان استاد بالینی در طی ۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) موارد ذیل برای حداقل ۱۰ بیمار انجام شود.
(انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

بررسی پستانها : مشاهده : اندازه، قرینگی، شکل و ظاهر پوست پستانها، رنگ، ضخیم شدن یا ادم، نمای وریدی، نوک پستانها لمس : قوام بافت، حساسیت، ندولها، ترشح، بررسی غدد لنفاوی زیر بغل و سوپرا و اینفراکلاویکول	بررسی غدد لنفاوی، نبضهای محیطی و مرکزی وریدهای ژوگولرو JVP	طرز برخورد با بیمار و شروع مصاحبه
بررسی قلب : مشاهده : PMI و تغییر PMI در بارداری لمس : PMI، تغییر PMI در بارداری سمع : صداهای طبیعی (S1 و S2) و صداهای غیر طبیعی (EJ, OS, S4, S3)، انواع سوفلهای سیستولیک و دیاستولیک، تغییرات فیزیولوژیک سم قلب در بارداری	بررسی سر و گردن شامل: جمجمه، صورت (از نظر شکل، شکستگی، قرینگی، فرورفتگی، برجستگی)، تراشه، تیروئید	گرفتن شرح حال کامل از بیمار یا مراجع: مشخصات عمومی، شکایت اصلی، شرح ناراحتی اخیر، سوابق پزشکی سوابق شخصی و اجتماعی، سوابق فامیلی و مروری بر سیستمهای مختلف بدن (حداقل برای ۱۰ بیمار مختلف)

بررسی شکم: مشاهده: پوست شکم، ناف، شکل شکم، قرینگی اعضای بزرگ شده، پرستالیتسم، نبض آئورت سمع: BS صداهای عروقی دق: صداهای طبیعی (تمپان یا رزنانس) و صداهای غیرطبیعی لمس: لمس سطحی، لمس عمقی، کبده، طحال، کلیه، tenderness، rebound tenderness، CVA tenderness، بررسی محل‌های درد، ارزیابی آسیت، ارزیابی آپاندیسیت	بررسی گوش شامل: گوش خارجی، پرده گوش، گوش، گوش داخلی، تست نجوا	شرح وضعیت عمومی بیمار شامل سطح هوشیاری، وضعیت بیمار در موقع معاینه، میزان همکاری بیمار
بررسی اندامها و ستون فقرات شامل: بررسی مفاصل اندامها شامل: مشاهده رنگ و ورم، لمس ورم و حرارت، محدودیت حرکت، بررسی ستون فقرات: مشاهده شکل، تغییرانحنای و برآمدگی، لمس حساسیت، محدودیت حرکت	بررسی حلق و بینی شامل: حلق، بینی خارجی، حفره خارجی، سینوسها	بررسی قد و وزن و شاخص توده بدنی (BMI)
بررسی اعصاب و روان: وضعیت ذهنی، سطح هوشیاری، اعصاب جمع‌های، اعصاب حرکتی و حسی، رفلکسها	بررسی چشم شامل: ساختمان خارجی و داخلی چشم، میزان بینایی، حرکات چشم	بررسی علائم حیاتی
تهیه گزارش نهایی از شرح حال و معاینات شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری مربی تعیین کرده است	بررسی ریه‌ها (قدام و خلف) شامل: مشاهده: سرعت، ریتم، عمق و کوشش تنفسی ، شکل قفسه صدری و طریقه حرکت آن لمس: تعیین مناطق حساس، ارزیابی اتساع تنفسی، ارزیابی ارتعاش لمسی دق: ارزیابی قسمت‌های مختلف ریه سمع: تشخیص صداهای طبیعی ریه و محل آنها (وزیکولر، برونکوزیکولر، برونشیال و تراکنال) صداهای غیرطبیعی ریه، کراکل، ویز، رونکای، فریکشن راب) و صداهای انتقالی صحبت فرد	بررسی پوست و ضمام شامل: رنگ، رطوبت، حرارت و پوست، رنگ، قوام، شکل و زاویه ناخن، توزیع و ریزش مو و هیرسوتیسم

منابع اصلی درس: نشانه شناسی باربارا بیتز و سایر منابع معتبر روز (آخرین چاپ)

شیوه ارزیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- ۱ - حضور فعال در محیط کارآموزی
- ۲ - چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳ - شرکت در امتحان پایان دوره
- ۴ - چگونگی انجام امور مربوط به معاینه بیمار

پیش نیاز یا همزمان: کلیه دروس علوم پایه - درس نشانه شناسی و معاینات فیزیکی (نظری)

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ۱ - شناخت نیازهای اساسی و تشخیص حالات انسان در هنگام سلامت و بیماری بویژه زنان باردار
- ۲ - کاربرد یافته های علمی و ارائه خدمات و آموزش به بیماران و یا زنان باردار و آسیب پذیر و فراهم آوردن کمکهای پزشکی و ارجاع صحیح در موارد لازم
- ۳ - تشخیص مسئولیتها و محدودیتهای حرفه ای و پایبند بودن به رعایت موازین علمی و اخلاقی و قانونی در هنگام ارائه خدمات بمنظور حفظ جان مادر و بچه تأمین سلامت آنها

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند تا با بیماریهای عمده قلب و عروق، تنفسی، ادراری و گوارشی و علل، نحوه تشخیص، علل و درمان آنها آشنا شود و با استفاده از این آگاهیها بارداریهای همراه با اینگونه بیماریها را تشخیص دهد.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

الف - قلب و عروق و سیستم گردش خون

هدف کلی درس:

- ۱ - آشنایی کامل با فیزیوپاتولوژی بیماریهای قلب و سیستم گردش خون
 - ۲ - آشنایی با تظاهرات و علائم بالینی بیماریهای قلب و عروق بر مبنای فیزیوپاتولوژی و معاینه بیماران قلبی
 - ۳ - آشنایی با روشهای تشخیص و اداره انواع بیماریهای قلبی و روند آنها در طی دوران بارداری و زایمان و پس از زایمان
- رئوس مطالب: (۱۸ ساعت):

- ۱ - فعالیتهای الکتریکی قلب، گردش خون، اعصاب و تنظیم متابولیسم میوکارد بطور مختصر
- ۲ - تظاهرات و علائم بالینی بیماریهای قلب و عروق بر مبنای فیزیوپاتولوژی و معاینه بیماران قلبی (درد، تنگی نفس، تپش قلب، ورم، سنکوپ، سیانوز و غیره)، بررسی وضع عمومی بیمار، معاینه شریانها و نحوه اندازه گیری فشارخون، معاینه وریدها، معاینه قلب، مشاهده، لمس و بررسی ضربه ها جلوی قلبی، سمع، بررسی صداهای طبیعی بر مبنای فیزیولوژی و فیزیوپاتولوژی، انواع سوفل ها و مکانیسم ایجاد آنها
- ۳ - اصول الکتروفیزیولوژی قلب طبیعی، کلیات ایجاد و انتشار امواج الکتریکی، اختلال ریتم و هدایت، بلوکها، هیپرتروفی ها و پیس میکر

- انواع بیماریهای قلبی با تأکید بر علت، فیزیوپاتولوژی، علائم، تشخیص افتراقی، درمان، پیش آگهی و پیشگیری در غیر حاملگی و حاملگی شامل:

۴ - تب روماتیسمی

۵ - بیماریهای دریچه ای قلب (تنگی، نارسایی، پرولاپس)

- ۶ - بیماریهای مادرزادی قلب بویژه انواع شایع آن
- ۷ - افزایش فشارخون شریانی
- ۸ - کاهش فشارخون شریانی (سنکوب، شوک هیپوولمیک و نرمولمیک)
- ۹ - بیماریهای عضله قلب : میوکاردیت ها و کاردیومیوپاتی ها
- ۱۰ - نارسایی قلب : انواع و اورژانسهای آن
- ۱۱ - اندوکاردیت عفونی و بیماریهای پریکارد
- ۱۲ - بیماریهای عروق کرونر (ایسکمی، آنژین صدری، انفارکتوس)
- ۱۳ - افزایش فشارخون در ریه و قلب ریوی
- ۱۴ - تغییرات قلب و عروق، حجم و فشارخون در حاملگی - حاملگی پس از جراحیهای قلب - مصرف آنتی کوآگولانها و دیگر داروها در بارداری - مراقبت و درمان مادران باردار با بیماریهای قلبی در بارداری و زایمان و بعد از زایمان
- ۱۵ - احیاء قلب و ریه
- ۱۶ - CCU

منابع اصلی درس: مبانی طب سسیل - هاریسون - معاینات بالینی و فیزیکی - فیزیولوژی گایتون - ویلیامز (آخرین چاپ)
 ب - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی دستگاه تنفس

هدف کلی درس:

آشنایی کامل با آناتومی، فیزیولوژی و فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری بیماریهای دستگاه تنفس در غیرحاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۱۰ ساعت)

- ۱ - آناتومی، فیزیولوژی و فیزیوپاتولوژی، نشانه شناسی و مکانیسم صداها
 - ۲ - بیماریهای عفونی (پنومونی، برونشکتازی، سل، آبسه)
 - ۳ - بیماریهای انسدادی (COPD، آسم)
 - ۴ - بیماریهای بدخیم
 - ۵ - آمبولی ریه و اورژانسهای تنفسی
 - ۶ - موارد ICU و ونتیلاتورها و قسمتهای تشخیصی بیماریهای ریه - ICU
 - ۷ - ARDS و نارسایی حاد و مزمن ریه
 - ۸ - مختصری از بیماریهای پلور، مدیاستن، دیافراگم
- منابع اصلی درس: طب سسیل، طب هاریسون، ویلیامز (آخرین چاپ)

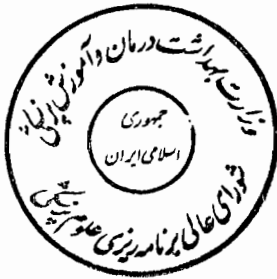
ج - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی دستگاه ادراری

هدف کلی درس:

آشنایی کامل با آناتومی، فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری بیماریهای دستگاه ادراری در غیرحاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۱۲ ساعت):

- ۱ - آناتومی، فیزیولوژی، جریان خون کلیوی، فیلتراسیون و عوامل تنظیم کننده آن، تأثیر مواد تنگ کننده عروق، نقل و انتقال سدیم، پتاسیم، آب و هیدروژن و غیره، سیستم رنین و آنژیوتانسین، تنظیم کلسیم، فسفر و ویتامین D
 - ۲ - فیزیوپاتولوژی دستگاه ادراری و نشانه های بیماریهای کلیه شامل هماچوری، پروتئینوری، دیزوری، پلی اوری، اولیگوری، ادم و غیره
 - ۳ - روشهای تشخیص آزمایشگاهی در بیماریهای کلیه و تفسیر آزمایشات بویژه آنالیز ادراری
 - ۴ - گلوMERONفریت حاد و مزمن
 - ۵ - نارسائی حاد و مزمن کلیه
 - ۶ - عفونتهای کلیه و مجاری ادراری و نفریت اینترستیسیل
 - ۷ - سندروم نفروتیک
 - ۸ - کلیه و بارداری، کلیه و داروها
 - ۹ - آب و الکترولیت ها و اختلالات اسید و باز
 - ۱۰ - پرفشاری خون اولیه و داروها
 - ۱۱ - مختصری از کلیه و بیماریهای کلاژن، بیماریهای سیستمیک و بیماریهای مادرزادی و تومورها
- منابع اصلی درس: طب سیسیل، طب هاریسون، بارداری و زایمان ویلیامز (آخرین چاپ)

د - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی دستگاه گوارش

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجو با آناتومی، فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری بیماریهای دستگاه گوارش در غیرحاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۱۱ ساعت):

- ۱ - مری: فیزیولوژی، مکانیسم بلع و اسفنکترها، فیزیوپاتولوژی، علائم مری (دیسفاژی، درد، رگورژیتاسیون و ادینوفاژی)، ازوفاجیت ها به همراه موارد مربوط در حاملگی
- ۲ - معده و دوازدهه: فیزیولوژی (مکانیسم تخلیه معده، مکانیسم ترشح معده)، فیزیوپاتولوژی، تشخیص و درمان سوء هاضمه (دیس پپسیا)، زخم معده و دوازدهه، گاستریت ها، سرطانها، زخمهای ناشی از دارو و استرس به همراه موارد مربوط در حاملگی
- ۳ - روده باریک: فیزیولوژی (حرکات روده، مکانیسم جذب آب و الکترولیت، پروتئین ها، چربیها، کربوهیدراتها، ویتامینها، آهن، فسفر و کلسیم)، تشخیص و درمان سندروم سوء جذب، انگل های روده ای، اسهال و همچنین بیماریهای مهم روده باریک نظیر سل - کرون، کولیت اولسروز سندروم رشد میکروبی و از دست رفتن پروتئین و مختصراً تومورها

- ۴ - روده بزرگ : فیزیولوژی (مکانیسم عمل دفع و حرکات روده بزرگ، جذب آب و نمک و اسفنکتر رکتوم)، فیزیوپاتولوژی اسهال و انواع اسهال، کولیت اولسروز، کولیت عفونی، کولیت عصبی، سل، مختصری از دیورتیکول پولیپ و تومور
- ۵ - کبد : فیزیولوژی (نقش کبد در متابولیسم کربوهیدراتها، پروتئینها چربیها و مکانیسم و مراحل ترشح صفرا)، فیزیوپاتولوژی، تشخیص و درمان انواع بیماریهای شایع نظیر سنگهای صفراوی، یرقانها، سیروز، هپاتومگالی، متابولیسم و پاتوژنز عوارض داروها در کبد و مختصراً آبسه و تومور
- ۶ - لوزالمعده : فیزیولوژی ترشح، فیزیوپاتولوژی، تشخیص و درمان پانکراتیت های حاد و مزمن

منابع اصلی درس:

طب هاریسون - طب سیسیل - بارداری و زایمان ویلامز (آخرین چاپ)

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کلاس و شرکت در امتحان پایان ترم

کد درس: ۴۱

نام درس: فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی (۲)

پیش نیاز یا همزمان: فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی (۱)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ۱ - شناخت نیازهای اساسی و تشخیص حالات انسان در هنگام سلامت و بیماری و بویژه در زنان باردار
- ۲ - کاربرد یافته های علمی در ارائه خدمات و آموزش به بیماران و یازنان باردار و آسیب پذیر و فراهم آوردن کمکهای پزشکی و ارجاع صحیح در موارد لازم
- ۳ - تشخیص مسئولیتها و محدودیتهای حرفه ای و پایبند بودن به رعایت موازین علمی، اخلاقی و قانونی در هنگام ارائه خدمات به منظور حفظ جان مادر و بچه و تأمین سلامت آنها

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند تا با بیماریهای عمده خون، غده، اعصاب و بافت همبند و علل، نحوه تشخیص و درمان آنها آشنا شود و این آگاهیها را در ارتباط با بارداریهای همراه با اینگونه بیماریها بکارگیرد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

الف - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی خون

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجو با فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری انواع بیماریهای خونی در غیر حاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۸ ساعت):

- ۱ - فیزیوپاتولوژی و تعریف کم خونی، اندکسهای گلبول قرمز، تقسیم بندی کم خونی، مکانیسم های جبرانی، علائم و نشانه های آنمی
- ۲ - متابولیسم آهن و آنمی فقر آهن
- ۳ - آنمی همولیتیک (داخل عروقی و خارج عروقی)
- ۴ - آنمی مگالوبلاستیک بخصوص کمبود فولات
- ۵ - فیزیوپاتولوژی گلبولهای سفید (لکوپنی، لکوسیتوز)
- ۶ - فیزیولوژی و فیزیوپاتولوژی هموستاز
- ۷ - انواع اختلالات انعقادی
- ۸ - فرآورده های خونی، کاربرد و عوارض آنها
- ۹ - تالاسمی ها، اصول، تشخیص و پیشگیری

۱۰ - نحوه برخورد و چگونگی اداره بیمار مبتلا به خونریزی حاد و شوک

۱۱ - لوسمی ها و مختصری از لنفوماها

منابع اصلی درس: طب سیسیل - طب هاریسون - ویلیامز

ب - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی غدد

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با فیزیوپاتولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری انواع بیماریهای غدد در غیرحاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۱۲ ساعت):

۱ - کلیات آندوکرینولوژی : تعاریف هورمون و آندوکرینولوژی، سیستم فیدبکی، رسپتورها، کمبودهای هورمونی، افزایش هورمون، مقاومت به هورمون

۲ - بیماریهای هیپوتالاموس و هیپوفیز : فیزیوپاتولوژی و ارتباط هیپوتالاموس و هیپوفیز، هورمونهای رها کننده، هورمونهای محرکه، افزایش و کاهش GH، آدنومهای هیپوفیز (با فونکسیون و بدون فونکسیون)، افزایش پرولاکتین، کم کاری هیپوفیز، سندروم شیهان

۳ - بیماریهای تیروئید : فیزیوپاتولوژی تیروئید، تستهای تیروئیدی، اسکن تیروئید، کم کاری تیروئید (علل، عوارض، علائم و درمان)، پرکاری تیروئید (علل، عوارض، علائم و درمان)، تیروئیدیت ها، اثر کم کاری و پرکاری تیروئید بر کار تخمدان و بارداری، کانسره های تیروئید (ندولها)، بیماری پاراتیروئید

۴ - دیابت : تعریف انواع دیابت و فیزیوپاتولوژی، علائم کلینیکی، عوارض حاد و مزمن دیابت، اصول درمان، انواع داروهای شوک هیپوگلیسمی و هایپرگلیسمی

۵ - بیماریهای غدد تناسلی : تمایز جنسیت، فیزیوپاتولوژی تخمدان و اختلالات هورمونی (علل و علائم) شامل تومورهای تخمدان (علل، علائم و درمان)، هیرسوتیسم، بیماریهای بیضه (کم کاری اولیه و ثانویه و علل و علائم آن)، ژینکوماستی

۶ - بیماریهای آدرنال : فیزیوپاتولوژی، اهمیت هورمونهای آدرنال، تستهای تشخیصی، بیماریهای آدرنال، کم کاری اولیه، کم کاری ثانویه، سندروم کوشینگ، افزایش آلدوسترون اولیه، تومورهای آدرنال، فواید و عوارض کورتیکوستروئیدها

منابع اصلی درس:

طب سیسیل، طب هاریسون، بارداری و زایمان ویلیامز (آخرین چاپ)

ج - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی اعصاب

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری انواع بیماریهای دستگاه مغزو اعصاب در غیرحاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۸ ساعت):

۱ - معاینات نورولوژیک

۲ - فیزیوپاتولوژی درد، فیزیوپاتولوژی، تشخیص و درمان سردردها

- ۳- گردش خون مغزی و ضایعات عروق مغزی
- ۴- صرع
- ۵- فیزیوپاتولوژی اعصاب محیطی، تشخیص و درمان انواع نوروپاتی
- ۶- فیزیوپاتولوژی نخاع تشخیص و درمان انواع ضایعات نخاعی
- ۷- انواع میوپاتی و بیماریهای صفحه محرکه
- ۸- مالتیپل اسکلروزیس
- ۹- اختلالات دستگاه حرکتی
- ۱۰- سیستم نباتی و اختلالات حرارتی بدن
- ۱۱- ضایعات فضاگیر مغز(تومور، آبسه، همتوم)
- ۱۲- افزایش فشار داخل جمجمه
- ۱۳- اتیولوژی، فیزیوپاتولوژی و مکانیسم ایجاد اغماء، لوکالیزه کردن محل ضایعات، تشخیص و درمان اغماء
- ۱۴- سرگیجه
- ۱۵- بیماریهای شایع دژنراتیو نظیر دمانس

منابع اصلی درس: طب سیسیل، طب هاریسون، بارداری و زایمان ویلیامز (آخرین چاپ)

د- فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی بافت هم بند

هدف کلی درس:

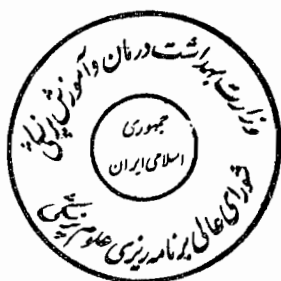
آشنایی دانشجو با فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری و توانبخشی در بیماریهای بافت هم بند در غیرحاملگی و حاملگی
رئوس مطالب: (۶ ساعت):

- ۱- کلیات و مقدمات و فیزیولوژی بافت هم بند - فیزیولوژی، ساختمان و بیومکانیک مفاصل و مابغ مفصلی و فیزیوپاتولوژی بیماریهای روماتیسمی
- ایمنولوژی و التهاب در بیماریهای مفصلی
- روشهای تشخیصی آزمایشگاهی، اصول درمانی و توانبخشی
- ۲- بیماریهای دژنراتیو مفصلی، بیماریهای التهابی کلاژنوزها، تب روماتیسمی، آرتریت روماتوئید، لوپوس اریتماتوز، روماتیسم پریودیک، میوزیت واسکولیت، بیماریهای متابولیک مفصلی، عفونتهای مفصلی

منابع اصلی درس: طب هاریسون، طب سیسیل، فیزیولوژی گایتون (آخرین چاپ)

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کلاس و شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

- ۱- شناخت نیازهای اساسی و تشخیص حالات انسان در هنگام سلامت و بیماری بویژه زنان باردار
- ۲- کاربرد یافته های علمی در ارائه خدمات و آموزش به بیماران و با زنان باردار و آسیب پذیر و فراهم کردن کمکهای پزشکی و ارجاع صحیح در موارد لازم
- ۳- تشخیص مسئولیتها و محدودیتهای حرفه ای و پایبند بودن به رعایت موازین علمی و اخلاقی و قانونی در هنگام ارائه خدمات بمنظور حفظ جان مادر و بچه و تأمین سلامت آنها

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند تا با بیماریهای عمده پوست، آمیزشی و عفونی و علل، نحوه تشخیص و درمان آنها و کلا اصول مراقبتی در مورد بیماریها داخلی و جراحی آشنا شود و این آگاهیها را در ارتباط با بارداریهای همراه با اینگونه بیماریها بکارگیرد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

الف - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای پوست و آمیزشی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری انواع بیماریهای پوستی و مقاربتی در غیر حاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۱۴ ساعت):

آناتومی، فیزیولوژی، سمیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علائم و اصول درمان بیماریهای پوستی شامل:

۱- درماتیت

۲- کهیر و آلرژی

۳- بیماریهای کلاژن

۴- پسوریازیس، لیکن پلان

۵- بیماریهای طاوولی پوست

۶- بیماریهای انگلی، میکروبی، قارچی و ویروسی پوست

۷- خالها، پیگمانتاسیون، خارش

۸- بیماریهای پوستی در زمان حاملگی

۹- سیفلیس، شانکروئید، LGV، دونووانوز

۱۰- سایر بیماریهای مقاربتی شامل هرپس، سوزاک، UTI، زگیل، کچلی کشاله ران، تریکومونا و غیره

۱۱- تومورهای پوستی خوش خیم و بدخیم

۱۲- بیماریهای پوستی شایع اطفال و نوزادان و موارد مادرزادی

۱۳- بهداشت و تقویت مو و بیماریهای شایع مو و اثر حاملگی و شیردهی بر موها

۱۴- تغذیه و داروهای شیمیایی و گیاهی مفید برای پوست و مو بمنظور بهداشت و حفاظت و شادابی پوست و مو و پیشگیری

منابع اصلی درس: طب هاریسون، طب سیسیل و کتابهای مربوطه به بیماریهای پوست و مو (آخرین چاپ)

ب - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای عفونی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجو با فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص، درمان، پیش آگهی و پیشگیری انواع بیماریهای عفونی در غیرحاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۱۲ ساعت):

۱ - ویروانس میکروبی، پاتوژنز عفونتها (علل، منابع، راه انتشار، دفاع بدن، مراحل بیماری، دوره کمون، حمله، استقرار،

تشخیص، اصول کلی درمان، پیشگیری)، واکسن و سرم (ایمونوگلوبولین)، جداکردن بیمار، کنترل ناقلین، تدابیر بین المللی

۲ - تب: کنترل دمای بدن، پاتوژنز تب، بیماریهای تب دار، بیماریهای با کاهش حرارت، علل تب، اهمیت کلینیکی، انواع تب،

مواجهه با تب، اپیدمیولوژی تب، بیماریهای تب دار و زودگذر، بیماریهای دار و طولانی

۳ - مکانیسم دفاعی بدن در بیماریهای عفونی: پوست و مخاط، ترشحات بدن، پلی مورفونوکلئرها، لنفوسیتها، ماکروفاژها،

ایمونوگلوبولین ها، سیستم کمپلمان، عکس العملهای بدن در واکنشهای ایمنی و انترورژن، امتحانات سرولوژی و پوستی

۴ - شوک عفونی: علل، علائم، صدمات به سلول و تغییرات همودینامیک

۵ - عفونتهای کوکسی های گرم مثبت (استرپتوکوک، استاف)

۶ - عفونتهای باسیل گرم منفی (مننژیت، اورتریت) و عفونتهای باسیل گرم مثبت (لیستریا)

۷ - اصول درمان با آنتی بیوتیکها

۸ - عفونتهای باسیل گرم منفی (وبا، سالمونلا، هموفیلوس، شیگلا، بروسلا)

۹ - عفونتهای اسپیروکتی (سیفلیکس)، عفونتهای هوازی (کزاز، بوتولیسم، باکترئیدها)

۱۰ - عفونتهای مایکو باکتریها (سل)، جذام

۱۱ - عفونتهای پروتوزوئی و تک یاخته ای شایع (آمیب، مالاریا، توکسوپلازما، تریکومونا، ژیاودییا، لیشمانیا)

۱۲ - عفونتهای ویروسی (آنفلانزا، هرپس، پولیومیلیت، آبله، هپاتیت، ایدز، هاری، آدنو ویروس)

۱۳ - عفونتهای مایکوپلاسمایی (پنومونی، اورتریت)، عفونتهای کلامیدیایی (چشمی، واژینال و اورتریت)

۱۴ - عفونتهای ریکتزایی، عفونتهای انگلی (کرمی) شایع

منابع اصلی درس: طب هاریسون، بارداری و زایمان و یلیامز، بیماریهای عفونی در ایران (آخرین چاپ)

ج - مفاهیم و اصول مراقبت از بیماران داخلی و جراحی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجو با نیازهای اساسی انسان و مفاهیم و اصول مراقبت از بیماران داخلی و جراحی در غیرحاملگی و حاملگی

رئوس مطالب: (۸ ساعت):

۱ - نیازهای اساسی انسانی در هنگام سلامت و بیماری (جسمانی، روانی، اجتماعی) و نظرات مختلف در این زمینه از قبیل

طبقه بندی نیازها طبق نظریه مازلو و غیره، آشنایی بانظریه های مراقبتی بویژه نظریه های مامایی

۲ - آشنایی با مفاهیم سلامت و بیماری، درد (انواع، علل، مراقبتها)، خواب (مراحل، محرومیت، عوارض و مراقبتها)، اغماء و

مراقبتها، مرگ (مراحل و مراقبتها)

- ۳ - فرآیند مراقبت از بیماران (تشخیص مشکلات و اولویتهای، برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی) فرآیند مراقبت از مادری که فرزند خود را به علت سقط یا مرگ بعد از تولد از دست داده است، فرآیند مراقبت از مادری که دچار افسردگی پس از زایمان شده است، فرآیند مراقبت از مادر باردار دیابتی، فرآیند مراقبت از مادر باردار پراکلامپسی و غیره.
- ۴ - مراقبت قبل، حین و بعد از اعمال جراحی، فرآیند مراقبت از مادر سزارینی، فرآیند مراقبت از زنی که مثلاً به علت سرطان هیستریکتومی شده است، فرآیند مراقبت از زنی که پستان یا تخمدان او را برداشته اند و غیره
- ۵ - مراقبت از عفونتهای بیمارستانی (پیشگیری، ریشه کن کردن)

منابع اصلی درس: کتابهای طب داخلی، کتابهای اصول جراحی، کتابهای مراقبت های پرستاری و مامائی (آخرین چاپ)

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:
حضور فعال در کلاس و شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس: ۱ - آشنایی دانشجو با کلیات جراحی، مایعات بدن، تعادل اسید و باز
۲ - آشنایی دانشجو با جراحیهای دستگاه گوارش، قلب و عروق و پستان، دستگاه ادراری، دستگاه غدیدی، مغز و اعصاب، چشم، گوش و حلق و بینی و ارتوپدی

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند تا با کلیات جراحی و آب و الکترولیت و انواع بیماریهای دستگاههای مختلف که نیازمند جراحی هستند و علل، نحوه تشخیص و درمان آنها آشنا شود و این آگاهیها را در ارتباط با بارداریهای همراه با اینگونه بیماریها بکارگیرد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

الف - کلیات جراحی و آب و الکترولیت ها

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با کلیات جراحی، مایعات بدن، تعادل اسید و باز، الکترولیتها، مایع درمانی، مقابله با شوک در غیربارداری و بارداری
رئوس مطالب: (۶ ساعت):

- ۱ - آب و الکترولیتها بویژه در بیماران عمل شده، ترکیب طبیعی مایعات بدن و الکترولیت ها، آب و الکترولیت مورد نیاز بیماران عمل شده، فاکتورهایی که موجب نقصان و تغییر میزان احتیاج میشوند
- ۲ - از دست دادن غیرطبیعی مایعات بدن و شیفت مایعات و نقصان و ازدیاد حجم مایعات و الکترولیت ها و عوارض آن بر دستگاههای بدن مثل قلب و عروق و کلیه و غیره
- ۳ - تعادل اسید و باز (انواع اسیدوز و آلکالوز)
- ۴ - اهمیت تغذیه در مریض جراحی و تغذیه وریدی، تغذیه و مایع درمانی در استفراغ شدید حاملگی
- ۵ - هموستاز و خونریزیهای جراحی، بررسی بیمار از نظر خونریزی و مواد ضدانعقادی
- ۶ - ترانسفوزیون خون و مسائل آن
- ۷ - شوک هموراژیک و شوک گرم منفی و عفونی
- ۸ - کلیات عفونتهای جراحی

منابع اصلی درس: اصول جراحی شوارتز و کتابهای مشابه (آخرین چاپ)

ب - جراحیهای دستگاه گوارش

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با جراحیهای مهم دستگاه گوارش بویژه در حاملگی
رئوس مطالب: (۴ ساعت):

شکم ها (تشخیص و درمان) بویژه آپاندیسیت - ضربه ها و خونریزی داخل شکمی - جراحیهای مری، معده و روده ها، روده ها، کبد و کیسه صفرا - انسداد های روده در غیرحاملگی و حاملگی
منابع اصلی درس: کتابهای جراحی (آخرین چاپ)

ج - جراحیهای قلب و عروق و پستان :

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان جراحیهای مهم قلب و عروق و پستان در غیربارداری و بارداری

رئوس مطالب: (۲ ساعت):

۱ - جراحیهای قلب و عروق بزرگ، آنژیوگرافی، جراحی ریه

۲ - جراحیهای پستان (برداشتن قسمتی، کامل، پروتز)

۳ - جراحیهای آنوریسم، واریس، آمبولی

منابع اصلی درس: کتابهای جراحی

د - جراحیهای دستگاه ادراری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با جراحیهای مهم دستگاه ادراری در غیربارداری و بارداری

رئوس مطالب: (۲ ساعت):

شامل سنگهای دستگاه ادراری، ناهنجاریها، تروماها و فوریتها بویژه در اعمال جراحی زنان، ناهنجاریها، تومورها و عفونتها

منابع اصلی درس: کتابهای جراحی (آخرین چاپ)

ه - جراحیهای غدد

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با جراحیهای مهم غدد در غیربارداری و بارداری

رئوس مطالب: (۲ ساعت):

جراحیهای تیروئید، آدرنال و پاراتیروئید

منابع اصلی درس: کتابهای جراحی (آخرین چاپ)

و - جراحیهای مغز و اعصاب

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با جراحیهای مهم مغز و اعصاب

رئوس مطالب: (۲ ساعت):

شامل ضربه ها و خونریزیهای مغزی، آسیب به مهره ها و دیسک، ضربه به نخاع و خونریزی، ضایعات عروق داخل مغز،

بیماریهای مادرزادی و تومورها بویژه در هیپوفیز

ز - ارتوپدی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علائم، علل، تشخیص، درمان توانبخشی بیماریهای ارتوپدی درغیربارداری وبارداری و نوزادان و کودک

رئوس مطالب: ارتوپدی (۶ ساعت):

- ۱ - معاینه مفاصل و استخوانها و بررسی بیمار از نظر ارتوپدی، معاینه نوزاد از نظر ارتوپدی، آزمایشات تشخیصی و عکسبرداری و درمان
 - ۲ - تعریف شکستگی، تقسیم بندی، علائم، تعریف دررفتگی، اورژانسها و درمان
 - ۳ - مکانیسم بهبود استخوان، تاندون و لیگمان، جوش نخوردن و دیرجوش خوردن
 - ۴ - شکستگی باز همراه با زخم، عوارض شکستگی ها (آمبولی، گانگرن، کزاز، استئومیلیت، ایسکمی، لکمن)
 - ۵ - شکستگی های استخوانهای مهم (علائم و درمان)
 - ۶ - دررفتگی های مهم (بازو، شانه، مهره، مفصل ران)
 - ۷ - پارگی و دررفتگی لیگمانها (زانو، پا و ...)
 - ۸ - عفونتهای استخوانی و مفصلی
 - ۹ - ناهنجاریهای مادرزادی: دررفتگی مفصل ران، کلاب فوت، متاتارسوس و اروس، هالوس و اروس، سینداکتیلی، پلی داکتیلی، ماکروداکتیلی، اشپرینگل، دررفتگی مادرزادی کشکک
 - ۱۰ - نرمی استخوان در کودکان و استئوپروز بویژه در یائسگی و سالمندی
 - ۱۱ - میوزیت، پولیومیلیت، سربرال پالزی
 - ۱۲ - سندروم کانال کارپ و موارد مشابه، نکرروز آسپتیک
 - ۱۳ - بیماریهای روماتوئیدی، شلی مفاصل در حاملگی
 - ۱۴ - تومورها، آمپوتاسیون و اندامهای مصنوعی
 - ۱۵ - توانبخشی ها
- منابع اصلی درس: کتابهای جراحی و ارتوپدی (آخرین چاپ)

ح - گوش و حلق بینی

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با آناتومی، فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص و درمان بیماریهای گوش و حلق و بینی

رئوس مطالب: (۶ ساعت):

- ۱ - آناتومی و فیزیولوژی گوش و ادیومتری
- ۲ - بیماریهای رایج و شایع گوش: گوش خارجی و پرده صماخ، اوتیت میانی و عوارض آن، گوش درونی و ناشنوایی، وزوز گوش، سرگیجه، پارگی پرده صماخ، آسیبهای گویایی، بیماریهای اعصاب مربوطه
- ۳ - آناتومی و فیزیولوژی بینی و حلق و حنجره و بیماریهای مهم آنها شامل سینوزیت، پولیپها، لوزه، لوزه سوم، تارهای صوتی و غیره

- ۴ - آناتومی و فیزیولوژی برونکوزوفاز و بیماریهای مهم آن
۵ - مسائل مهم گوش و حلق و بینی در حاملگی و در نوزاد مثل آنرزی و غیره
۶ - اثرات مصرف داروها بر مشکلات مادرزادی گوش در جنین
منابع اصلی درس: کتابهای داخلی و جراحی و فیزیولوژی گایتون (آخرین چاپ)
ط - چشم

هدف کلی درس: آشنایی دانشجو با آناتومی، فیزیولوژی، فیزیوپاتولوژی، علل، علائم، تشخیص و درمان بیماریهای چشم
رئوس مطالب: (۴ ساعت):

- ۱ - آناتومی و فیزیولوژی چشم (کره چشم، پلکها، مجاری اشکی، اعصاب، ماهیچه های کاسه چشم)، معاینه عمومی چشم، داروهای چشمی، تعیین دید چشم
۲ - امراض چشمی، ملتحمه، کیسه و مجرای اشکی، امراض قرنیه، پوششهای کره چشم و عصب چشم، رتینیت بویژه در حاملگی و عفونتهای چشم بویژه در نوزاد
۳ - امراض عدسی چشم و عیوب انکساری
۴ - استرابیسم، گلوکوم و کاتاراکت
۵ - اورژانسهای چشمی: ورود مواد، سموم پارگی، ترومبوز عروقی، خونریزی شبکیه بویژه درافزایش فشار خون بویژه اکلامپسی حاملگی
۶ - عوارض بیماریهای عمومی بر چشم (دیابت، فشارخون و عفونی)
۷ - سردرد و چشم

منابع اصلی درس: کتابهای داخلی و جراحی و فیزیولوژی گایتون (آخرین چاپ)

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:
حضور فعال در کلاس و شرکت در امتحان پایان ترم

نام درس: کارآموزی بیماریهای داخلی و جراحی

کد درس: ۴۴

پیش نیاز یا همزمان: نشانه شناسی و معاینات فیزیکی و کارآموزی آن - فیزیوپاتولوژی و بیماریهای داخلی ۱ و ۲ و ۳ -
فیزیوپاتولوژی و بیماریهای جراحی
تعداد واحد: ۱ واحد
نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

- شناخت نیازهای اساسی و تشخیص حالات انسان در هنگام سلامت و بیماری بویژه زنان باردار.
- آشنایی با بیماریهای داخلی و جراحی و موارد اورژانس، (ذکر اثرات بارداری و زایمان بر بیماری و بیماری بر حاملگی و زایمان)
- توانایی تشخیص مشکلات و احتیاجات بیمار و توانایی اخذ تصمیم مناسب در جهت انجام اقدامات لازم از وی
- تشخیص مسئولیتها و محدودیتهای حرفه ای، پایبند بودن به رعایت اصول اخلاقی و موازین اسلامی در هنگام ارائه خدمات بمنظور حفظ جان مادر و بچه و تأمین سلامت آنها.

شرح درس: در طول این کارآموزی دانشجویان از نزدیک با چگونگی تشخیص، اداره، درمان و انجام امور مراقبتی زنان باردار مبتلا به بیماریهای داخلی و جراحی آشنا می شوند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

- ۱- گرفتن تاریخچه و انجام معاینات فیزیکی بیماران
 - ۲- آشنایی با بیماریهای مهم و شایع قلبی، ریوی، خونی، غدد...
 - ۳- تشخیص اورژانسهای داخلی و جراحی در زنان حامله
 - ۴- کسب توانایی در انجام اقدامات و مراقبتهای ضروری در مورد بیماران
- در طی ۱۲ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) حداقل در مورد ۲۵ بیمار مختلف توجه: (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

تهیه شرح حال دقیق از بیمار	تشخیص و مشاهده اداره و درمان اورژانسهای داخلی و جراحی	بیماریهای غدد شایع (نظیر دیابت، کم کاری و پرکاری تیروئید، سندروم شیهان، کوشینگ و...)
انجام معاینات فیزیکی کامل بیمار	تشخیص بیماریهای شایع دستگاههای مختلف بدن که در ذیل می آید با توجه به شرح حال و معاینه فیزیکی، درخواست، تفسیر آزمایشات و پاراکلینیک و همچنین مشاهده و بررسی درمان آنها به انضمام انجام مراقبتهای لازم، ارائه	بیماریهای اعصاب (سرردها، صرع، CVA)
تشخیص موارد غیرطبیعی در شرح حال و معاینه		بیماریهای شایع دستگاه ادراری (شامل عفونتهای کلیه و مجاری ادرار، نارسایی حاد و مزمن کلیه، گلو مرونفریت و سنگهای ادراری و...)

درخواست آزمایشات لازم براساس نیاز	آموزشهای مورد نیاز، شناخت داروهای مربوطه و... با تکیه بر اهمیت آنها دربارداری در طی ۱۲ روز شامل ۲۰ مورد داخلی (از هر دستگاه ۲-۳ مورد) و ۵ مورد جراحی شامل:	بیماریهای عفونی شایع نظیر سرخچه، هپاتیت، هرپس و...
تجزیه و تحلیل موارد غیرطبیعی آزمایشات پاراکلینیکی مهم	قلبی (تنگی میترال، پرولاپس میترال، افزایش و کاهش فشارخون شریانی، بیماریهای عروق کرونرو...)	گوارشی (نظیر زخمها، عفونتها، انواع اسهالها و یبوست ها، خونریزی، سوهاضمه و...)
تجزیه و تحلیل و شناخت تغییرات آزمایشات پاراکلینیکی مهم دربارداری و تفسیر آن	عروقی (نارسایی قلبی، آمبولی شریانی، ترومبو فلیتتها، واریس ها و...)	بیماریهای پوستی و آلرژی (کهیر، خارش، قارچ، ویروس و انگل، پیگمانتاسیون و...)
کسب سریع اطلاعات مورد نیاز از پرونده بیمار ارائه گزارش صحیح و دقیق از وضعیت بیمار به مربی	تنفسی (پنومونی، سل، آسم، آمبولی ریه، بیماریهای محدود کننده و انسدادی و...)	دستگاه حرکتی و کلاژن (سندروم کانال کارپ، شکستگیهای استخوانهای مهم، شلی های مفاصل، تب روماتیسمی، آرتريت روماتوئید، لو پسوس، عفونتهای استخوانی و مفاصل (
شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده	بیماریهای خونی شایع (شامل فقر آهن، تالاسمی، بیماریهای خونریزی دهنده و...)	جراحیهای شایع (شامل آپاندیسیت، جراحی قلب، سنگها، واریس و هموروئید، تیروئید، پستان و..

منابع اصلی درس: همانند منابع درس نظری فیزیوپاتولوژی بیماریهای داخلی ۱ و ۲ و ۳ و بیماریهای جراحی

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

۱. حضور فعال در محل کارآموزی
۲. گرفتن شرح حال و انجام معاینات فیزیکی و چگونگی استفاده از آزمایشات و پاراکلینیک در رسیدن به تشخیص و مراقبتها و اقدامات درمانی مورد نیاز
۳. چگونگی انجام تکالیف محوله
۴. شرکت در امتحان پایان دوره

نام درس: ارتباطات، آموزش بهداشت و مشاوره در بهداشت مادر و کودک و باروری (بهداشت ۳) کد درس: ۴۵
پیش نیاز یا همزمان: اصول خدمات بهداشت جامعه (بهداشت ۱) - روانشناسی عمومی، روانشناسی زن و خانواده -
بارداری و زایمان طبیعی (۱) - نوزدان - بیماریهای کودکان - اصول تغذیه مادر و کودک
تعداد واحد: ۱ واحد
نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- اصول ارتباط با مددجو
- فرآیند آموزش بهداشت
- آشنایی با فرآیند مشاوره
- کاربرد موارد فوق در بهداشت باروری و مادر و کودک

شرح درس: در طول این درس دانشجویان با اصول ارتباطات، آموزش بهداشت و مشاوره آشنا شده و چگونگی کاربرد آنها را در بهداشت باروری و و مادر و کودک می آموزند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

- ارتباط، تعریف، اهمیت، عناصر و عوامل مؤثر در آن، اصول ارتباطات، ارتباط مؤثر، نقش وسایل ارتباط جمعی، انواع ارتباطات (ارتباط کلامی و غیر کلامی، ارتباطات میان فردی و مدل مهارتی آن)، نقش و اهمیت ارتباطات در مامایی
- اهداف، فلسفه، مبانی و اصول آموزش بهداشت، پویایی گروه
- فرآیند آموزش بهداشت شامل برقراری ارتباط صحیح با مددجو، جمع آوری اطلاعات، تشخیص نیازها و اولویتها، انتخاب روش آموزش مناسب، آموزش مددجو و ارزشیابی اثر آموزش با تأکید بر ارزشیابی عملکرد مددجو و تغییر رفتار بهداشتی
- تهیه یک برنامه آموزش بهداشت براساس فرآیند جهت حل یک مشکل بهداشتی مربوط به زنان (اجرای برنامه به صورت فردی یا گروهی به صورت ایفای نقش در کلاس یا در طول دوره کارآموزی، در منزل یا مراکز بهداشتی).
- تهیه یک برنامه آموزش بهداشت برای خانواده، مدرسه یا جامعه
- تعریف مشاوره، اصول و اهداف مشاوره، فنون و مهارتهای مشاوره، نقش ماما در مشاوره با مادر و کودک و خانواده، توجه به حقوق مراجع و بیمار و مسائل شرعی در مشاوره، اصلاح شایعه و باورهای غلط
- ارزشیابی یک جلسه مشاوره، نقش ماما به عنوان مشاور در مواردی نظیر بلوغ، قبل و بعد از ازدواج، تنظیم خانواده، پیش از بارداری، بارداری و کلاسهای مربوط به آمادگی زایمان، زایمان، پس از زایمان و شیردهی، یائسگی و سالمندی

منابع اصلی درس:

- ۱- درسنامه پزشکی پیشگیری اجتماعی، پارک، جان ادرت. آخرین چاپ.
- ۲- روشها و فنون مشاوره، شفیع آبادی، عبدالله. آخرین چاپ.
- ۳- اصول مهارتهای بین فردی، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی،
- ۴- آموزش بهداشت، رامچاندرا، ل. آخرین چاپ
- ۵- بهداشت عمومی، رضوی وهمکاران (آخرین چاپ)

- ۶- کتاب ارتباطات دکتر محسنی، آخرین چاپ
- ۷- مهارت‌های ارتباط بین فردی در بهداشت باروری و تنظیم خانواده - گروه حمایت کشورهای صندوق جمعیت ملل متحد، ترجمه گروه مرکز IEC، وزارت بهداشت - مرکز اطلاعات، آموزش و ارتباطات جمعیت و تنظیم خانواده
- ۸- مفاهیم بنیادی و مباحث تخصصی در مشاوره، گلدارد، دیوید، ترجمه حسینیان، سیمین - آخرین چاپ
- ۹- برقراری ارتباط برای بهداشت، هابلی، جان - با همکاری دفتر نمایندگی WHO
- ۱۰- تغییر دادن رفتارهای کودکان و نوجوانان، کرومبولتز، جان دی، کرومبولتز، هلن، آخرین چاپ
- ۱۱- دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- ۱ - حضور فعال در کلاس ۲ - چگونگی انجام تکالیف محوله ۳ - شرکت در امتحان میان ترم ۴ - شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: بهداشت ۳

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ارتقاء دانش و نگرش لازم در زمینه بهداشت قبل از ازدواج، دوران بارداری و پس از زایمان
- کسب دانش و نگرش لازم در زمینه بهداشت مادر و کودک جهت تامین بهداشت و سلامت جسمی، روانی و اجتماعی مادر و کودک
- تشخیص نیاز و اولویتها، برنامه ریزی براساس فرآیند آموزش بهداشت، تهیه، اجرا و پیگیری برنامه های آموزش بهداشت برای مادر، خانواده، جامعه
- کسب دانش و نگرش در خصوص بهداشت گروههای آسیب پذیر
- کسب دانش و نگرش در خصوص انواع روشهای تنظیم خانواده و نیز اهمیت جمعیت و جمعیت شناسی

شرح درس: در طول این درس دانشجویان با خدمات بهداشت باروری در زمینه بهداشت قبل از ازدواج، ازدواج، دوران بارداری و پس از زایمان و بهداشت مادر و کودک، تنظیم خانواده و گروههای آسیب پذیر آشنا می گردند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

۱- مقدمه (۲ ساعت)

- تعریف بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده، فلسفه، اهداف، اصول و دامنه آنها
- آشنایی با تیمهای سلامت و بهداشتی و پزشک خانواده و نقش و وظایف ماما در تیم پزشک خانواده و سایر قسمت های سیستم بهداشتی
- مروری بر خدمات PHC و MCH و نقش ماما در آن - خدمات بهداشت باروری و مادر و کودک و تنظیم خانواده در ایران و جهان
- توسعه پایدار کشورها و نقش نیروی انسانی سالم - اهمیت تعیین کننده های اجتماعی سلامت (SDHs) اهمیت جمعیت و شاخصهای جمعیتی و تعریف آنها - شاخصهای بهداشتی و اهمیت و تعریف آنها
- اهمیت جمعیت و شاخصهای جمعیتی و تعریف آنها شاخصهای بهداشتی و اهمیت و تعریف آنها
- اهداف هزاره سوم MDG مرتبط با بهداشت باروری و وضعیت ایران در دستیابی به این اهداف

۲- بهداشت و سلامت مادر (۶ ساعت)

- بهداشت دوران بلوغ (سازگاری با تغییرات جسمی روانی و اجتماعی، تغذیه، ورزش، بهداشت قاعدگی)
- معاینات بهداشتی و پزشکی لازم و آموزش و مشاوره قبل از ازدواج و ازدواج، مروری بر مشاوره و مراقبت قبل از بارداری (بر اساس دستورالعمل های موجود کشوری)
- مروری بر بهداشت و مراقبت زن باردار با تکیه بر سلامت اجتماعی و سلامت خانواده زن باردار و برنامه ها و کلاسهای آمادگی برای زایمان
- مروری بر بهداشت زن در دوران پس از زایمان و شیردهی و انجام مراقبتهای پس از زایمان تا ۲ ماه طبق پروتوکول

وزارت بهداشت

- بهداشت جنسی زنان و روابط و رضایت زناشویی
 - بهداشت اجتماعی زن: مشکل تامین اقتصادی، مشاغل سخت، آلودگی های محیطی، خشونت های خانگی، قوانین کار برای زنان باردار و شیرده، غیر باردار و سرپرست خانوار و بی سرپرست
 - حمایت خانواده و اجتماع از زن باردار و شیرده و قوانین و سازمان های حمایتی مربوطه کشوری و جهانی
- ۳- بهداشت نوزاد و کودک (۱۰ ساعت)
- اهمیت و نقش بهداشت جسمی نوزاد و کودک - اهمیت و نقش تغذیه با شیرمادر شامل - تغذیه با شیرمادر و bounding attachment ساعت اول زندگی - تکنیک صحیح شیردهی و عوارض عدم رعایت آن - عوامل مؤثر بر افت شیردهی، راه های پیشگیری و درمان مشکلات شایع شیردهی، روش های جمع آوری، ذخیره، فریز و ذوب کردن شیرمادر - نقش آموزش و مشاوره شیردهی - استراتژی های بیمارستان های دوستدار کودک - توانمندسازی والدین در نگهداری شیرخوار - اهمیت ارتباط عاطفی میان شیرخوار و والدین بخصوص در دوره نوزادی (۲۸ روز اول)
 - نقش و اهمیت مراقبت کانگورویی در مراقبت از نوزاد بویژه نوزاد نارس (جایگزینی برای انکوباتور)
 - مراحل مختلف رشد و تکامل از تولد تا نوجوانی و روان شناسی رشد
 - پایش رشد و تکامل روانی، اجتماعی و شناختی کودک
 - رسم و تفسیر منحنی رشد، تشخیص اختلال در رشد و تکامل و اقدامات لازم
 - معاینات دوره ای کودک و توجه از دهان و دندان
 - عوامل مساعد کننده، راه های پیشگیری و مراقبت در مشکلات شایع کودکان مثل دندان درآوردن، نفخ، دل درد، شب ادراری، ناخن جویدن، استفراغ، بیوست و کم اشتها، اسهال و عفونت های حاد تنفسی کودکان
 - مروری بر تغذیه نوزادان و کودکان در سنین مختلف تا نوجوانی
 - برنامه ایمن سازی همگانی مادر و کودک بر اساس دستورالعمل وزارت بهداشت و درمان، عوارض واکسنها و آموزش مراجعین
 - مراقبت ادغام یافته کودک سالم (ویژه غیرپزشک) شامل: ارزیابی و طبقه بندی کودک، مشاوره با مادر، پیگیری و نمودارهای رشد
 - مراقبتهای ادغام یافته ناخوشیهای اطفال (ویژه غیر پزشکان) شامل: ارزیابی و طبقه بندی کودک، درمان کودک (قبل از ارجاع و براساس طبقه بندی چارت)، پیگیری کودک، مشاوره با مادر، تغذیه، زمان مراجعه - شیرخوار بیمار (زیر ۲ ماه) شامل: ارزیابی و طبقه بندی، درمان و مشاوره با مادر و پیگیری
 - بهداشت روانی نوزاد و کودک، ارتباط با سایر اعضای خانواده، اهمیت نوازش و تربیت، تنبیه، پاداش، برنامه روزانه زندگی کودک، بازی و غیره و تأثیر آنها بر سلامت روان کودک
 - بهداشت اجتماعی کودک (روابط با افراد خانواده و همبازیها، کودکان و مهدکودک، بازی و تأثیر آن بر سلامت جسمی، روانی و اجتماعی کودک، قبول کودک به عنوان یک فرد و رفتار متناسب با او، کودک آزاری جنسی و جسمی
 - بهداشت سنین قبل از مدرسه و مدرسه، بهداشت مدارس
 - بهداشت کودکان معلول جسمی و ذهنی، توانبخشی و انواع آن
 - آشنایی با دستورالعمل های وزارت بهداشت در خصوص مراقبت از کودکان و طرح های در حال اجرا غربالگری پس از تولد و دوران نوزادی و دوران کودکی

۴- بهداشت گروه‌های آسیب پذیر (۶ساعت)

- تعریف و تقسیم بندی گروه‌های آسیب پذیر با تأکید بر غربالگری
- گروه های آسیب پذیر اجتماعی شامل زنان خیابانی - زندانیان زن - معتادین - فراری ها - ساکنین در مراکز بازپروری
- بهداشت گروه‌های آسیب پذیر شامل مادران، کودکان، سالمندان، معلولین و عقب افتاده ها و ارجاع و پیگیری در موارد وجود مشکل
- تعریف سالمندی و مراحل آن، بهداشت سالمندان شامل سبک زندگی، بهداشت روانی
- بیماریهای شایع در سالمندی، مکمل درمانی
- حمایت از سالمندان، سازگاری با شرایط سالمندی
- معرفی کنوانسیون حقوق کودک - حقوق بهداشت باروری

۵- جمعیت و تنظیم خانواده (۱۰ساعت)

- انواع روشهای تنظیم خانواده و روشهای نوین پیشگیری (کاربرد، مکانیسم اثر، عوارض، پیگیری و...)، آموزش و مشاوره تنظیم خانواده و ارزشیابی برنامه های تنظیم خانواده CYP و سایر شاخص های ارزشیابی و برنامه ریزی تنظیم خانواده و شاخص ceep

منابع اصلی درس:

- ۱- منابع مربوط به دروس بارداری و زایمان و بیماریهای زنان، آخرین چاپ
- ۲- منابع مربوط به دروس بهداشت ۱ و ۲ و ۳ و اصول تغذیه و تغذیه درمانی مادر و کودک، آخرین چاپ
- ۳- درسنامه پزشکی پیشگیری اجتماعی، پارک، جان ادرت. آخرین چاپ.
- ۴- مراقبت ادغام یافته کودک سالم (ویژه غیرپزشک) وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده، اداره کودکان
- ۵- مراقبتهای ادغام یافته ناخوشیهای اطفال (ویژه غیرپزشکان)، وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده، اداره کودکان ۱۳۸۶
- ۶- راهنمای ارائه خدمات تنظیم خانواده (سطح اول و سطح دوم) در دو جلد- وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت
- ۷- شرح خدمات تیم سلامت و پزشک خانواده، وزارت بهداشت، اداره مدیریت برنامه های سلامت، کمیته بازنگری برنامه های سلامت مرکز توسعه شبکه
- ۸- بررسی عوارض ناخواسته ایمن سازی (AEFI Surveillance)، سازمان جهانی بهداشت، ترجمه: وزارت بهداشت، معاونت سلامت مرکز مدیریت بیماریها
- ۹- مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران (راهنمای خدمات خارج بیمارستانی) - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۱۰- راهنمای کشوری انجام زایمان طبیعی و ارائه روشهای غیردارویی کاهش درد زایمان، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادر
- ۱۱- راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان، بیمارستانهای دوستدار مادر - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
- ۱۲- مراقبت کانگرویی، لودینگتن هو، اس، گلانت، اس کی، آخرین چاپ

۱۳ - مراقبت آغوشی (کانگرویی)، راهنمای مراقبت از نوزادان نارس ویژه والدین، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت نوزادان

۱۴ - WHO و UNICEF (last edition)، حمایت و ترویج تغذیه با شیر مادر در بیمارستانهای دوستدار کودک، وزارت بهداشت، اداره سلامت کودکان

۱۵ - نظام کشوری مراقبت مرگ مادری، وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران

۱۶ - آخرین پروتکل های وزارت بهداشت در خصوص بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده و گروه های آسیب پذیر، تغذیه و روان

۱۷ - آخرین شاخصهای بهداشتی و آمارهای اعلام شده در مورد ایران و دیگر کشورهای جهان از سوی وزارت بهداشت و سازمان جهانی بهداشت و دیگر سازمانهای بین المللی نظیر یونیسف، صندوق کودکان بین الملل، صندوق جمعیت بین الملل، یونسکو و...

۱۸ - آخرین آمارهای جمعیتی اعلام شده از سوی سازمان آمار ۱۹ - کتابهای معتبر جمعیت شناسی و همچنین کتابهای مربوط به بهداشت مدارس

۲۰ - کتابهای معتبر انگلیسی و فارسی در خصوص تنظیم خانواده مثل کتاب Family planning اسپیروف

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف: ۱ - حضور فعال در کلاس ۲ - چگونگی انجام تکالیف محوله ۳ - شرکت در امتحان میان ترم ۴ - شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

- آشنایی با مدیریت در خدمات بهداشت باروری
 - آشنایی با مدیریت کیفیت و استراتژی TQM در خدمات بهداشت باروری
- شرح درس: در این درس دانشجویان با مدیریت کیفیت و استراتژی TQM در خدمات بهداشت باروری آشنا می گردند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

- تعریف مدیریت خدمات بهداشتی و اهمیت برنامه ریزی
- برنامه ریزی و اجرای برنامه های بهداشتی، پایش، ارزشیابی و پیگیری برنامه های بهداشت باروری، مدیریت جامع کیفیت و کاربرد آن در خدمات بهداشتی
- تعریف کیفیت و ارتقاء مستمر کیفیت (CQI) و اهمیت آن در کاهش هزینه ها و افزایش رضایتمندی افراد و اجتماع، نظام ارتقاء (دانش، سیاستها، ابزار و مهارتهای لازم)
- اصول ارتقاء مستمر کیفیت، توجه به نیازها و انتظارات مشتری، تعهد کامل مدیریت، توجه به توانایی ها و ظرفیت های فرآیندها، آموزش کلیه کارکنان، دادن قدرت و اختیارات به کارکنان، استفاده از روشهای آماری
- مفاهیم سیستم و اجزاء آن، فرآیند و دامنه آن
- FocusPDCA استراتژی ارتقاء فرآیند براساس مدل
- انتخاب فرآیند، بارش افکار، تهیه نمودار جریان کار، سنجش عملکرد جاری فرآیند، تشخیص مشکلات در نحوه انجام فرآیندها، برنامه ریزی جهت رفع علتها و اقدامات مناسب برای ارتقاء
- نمودار همگرایی و کاربرد آن در درک بهتر مشکلات یک فرآیند و انتخاب روش ارتقاء
- نگارش برنامه جهت اجرای ارتقاء و گزارش نویسی
- مامایی جامعه نگر اصول بازدید
- تدریس این قسمت به صورت کارگاه آموزش ارتقاء مستمر کیفیت با مثال هایی عملی در مورد فرآیندهای بهداشتی مربوط به مراقبت های مادر و کودک و تنظیم خانواده انجام میشود. این طرح بصورت گروهی اجرا خواهد شد (به ازای کاهش هر ساعت نظری میتوان ۲ ساعت عملی برگزار کرد).

منابع اصلی درس:

- آموزش مداوم کارکنان بهداشتی و راهنمای اداره کارگاه آموزشی، آبات، اف آر، مجیا، آر. وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، آخرین چاپ.
- کارگاه ارتقاء مستمر کیفیت، ابوالحسن لامعی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. آخرین چاپ
- و دیگر منابع مناسب و معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کلاس - چگونگی انجام تکالیف محوله - شرکت در امتحان میان ترم - شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

- ۱- کسب توانایی در انجام مشاوره با مادر و خانواده
- ۲- کسب توانایی در انجام آموزش بهداشت به مادر، خانواده و جامعه (آموزش فردی و یا گروهی)
- ۳- کسب توانایی در انجام امور مربوط به معاینه مادران
- ۴- کسب توانایی در انجام امور مربوط به معاینه کودکان
- ۵- کسب توانایی در راهنمایی و کمک به مادر، خانواده و گروههای آسیب پذیر

شرح درس: در طول این کارآموزی دانشجویان در جهت کسب توانایی در زمینه مشاوره مادر و خانواده، آموزش بهداشت و راهنمایی و کمک به مادر، خانواده و گروههای آسیب پذیر آماده می شوند.

رئوس مطالب: (۱۰۲ ساعت)

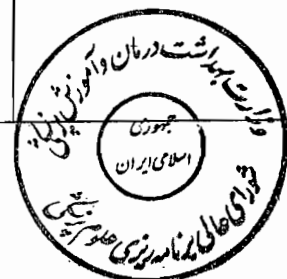
این کارآموزی در فیلد (مراکز بهداشتی) تحت نظر مربی یا مدرس مامایی برگزار می گردد.

- ۱- تجویز روشهای مختلف تنظیم خانواده و گذاردن IUD حداقل به میزان ۵ مورد برای هر دانشجو
- ۲- انجام برخی از اقدامات در مورد کودک شامل پایش رشد، تغذیه، واکسیناسیون و تشخیص موارد غیر طبیعی و اقدام و پی گیری مناسب
- ۳- انجام مشاوره در موارد مختلف ازدواج، تنظیم خانواده، دوران بارداری، مسائل یائسگی آمادگی برای پدر و مادر شدن و مشاوره ژنتیک و ... توسط دانشجو
- ۴- اجرای چند مورد برنامه آموزشی توسط دانشجو برای مادر، خانواده و جامعه (بصورت فردی و گروهی)
- ۵- برقراری و ارتباط مناسب با دیگر همکاران تیم بهداشتی و کارکردن بصورت تیم

۲۴ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

تشخیص، انجام برنامه مراقبتی و آموزش در ۱ مورد اسهال، ۱ مورد بیماری تنفسی، ۱ مورد برفک، ۱ مورد افت قند خون و ۱ مورد تب	تجویز و تزریق ۱۸ - ۱۲ مورد واکسن برای کودکان از هر نوع واکسن ۲ - ۳ مورد	تنظیم خانواده:
بخش مراقبت از مادر باردار:	تجویز و تزریق واکسن کزاز برای مادر باردار ۲ مورد	تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید ۴ مورد
تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید ۲ مورد	برنامه ریزی واکسیناسیون براساس فواصل و نوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز کرده است ۲ مورد	معاینه فیزیکی مراجعه کنندگان

انجام اسمیر دهانه رحم ۱۰ - ۵ مورد	برنامه ریزی واکسیناسیون براساس فواصل و نوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز نکرده است ۲ مورد	اندازه گیری قد و وزن و فشارخون ۵ مورد
خواندن جواب اسمیر و تفسیر آن ۲ مورد	تشخیص موارد منع انجام واکسیناسیون	انجام معاینات فیزیکی و لثولید ۵ مورد
مشاهده مشاوره تنظیم خانواده ۱ مورد	تشخیص و اجرای صحیح تفاوت در تجویز مقدار و نوع واکسن در کودکان و بزرگسالان	کنترل صدای قلب جنین و علائم حیاتی مادر ۵ مورد
انجام دیگر مشاوره ها ۲ مورد	بخش مراقبت از کودکان زیر ۵ سال:	درخواست انجام آزمایشات روتین بارداری ۵ مورد
ارائه انواع روش مناسب تنظیم خانواده به مددجویان شامل قرص خوراکی، کاندوم، آمپول، آی یودی، و... از هر کدام حداقل ۵ مورد با انجام معاینات و درخواست آزمایشات لازم در هر مورد	تشکیل پرونده برای مراجعین جدید ۲ مورد	انجام آموزش به مادر در مورد مراقبت از خود در موضوعات مختلف: تغذیه، خواب، استراحت و بهداشت فردی و روابط جنسی، علائم خطر و تمرینات ورزشهای بارداری و... یا آموزشهای بعد از زایمان ۲ مورد
گذاردن آی یودی ۴ - ۲ مورد	توزین وزن و اندازه گیری قد و دور سر کودکان بنحو صحیح ۱۰ مورد	انجام آموزش گروهی برای مادران باردار ۲ - ۱ مورد با موضوعات مربوط به آموزشهای بارداری و بعد از زایمان
خارج کردن آی یودی یک مورد	ترسیم درست منحنی رشد در کارت مخصوص ۱۰ مورد	توجه و معاینه در مورد بهداشت دهان و دندان زن باردار و ارجاع به دندانپزشک در موارد لازم ۲ مورد
آموزش فردی یا گروهی و اداره کلاسهای تنظیم خانواده حداقل یک مورد	برنامه ریزی برای فواصل مراجعه برای پایش رشد در مورد ۱۰ کودک	راهنمایی در مورد انجام واکسیناسیون کزاز ۲ مورد
تهیه پمفلت، بوکت یا پوستر آموزشی در تنظیم خانواده یک مورد	تشخیص انحرافات از رشد مناسب و پیگیری علت آن با انجام مصاحبه با مادر و دادن توصیه های لازم و احیانا ارجاع لازم به پزشک در ۲ مورد	معاینه پستان و بررسی آن جهت آمادگی برای شیردهی ۱ مورد
بخش واکسیناسیون:	آموزش شیردهی صحیح از پستان به مادر ۳ مورد	غربالگری مادران پرخطر و ارجاع به پزشک متخصص یا بیمارستان ۲ - ۱ مورد
بکارگیری زنجیره سرد در استفاده از واکسن ها	آموزش تغذیه تکمیلی ۲ مورد تا یکسالگی ۲ مورد تا دوسالگی	درخواست انجام سونوگرافی ۲ - ۱ مورد
بکارگیری اصول اسپتیک بهنگام انجام واکسیناسیون	آموزش تغذیه با شیر کمکی در ۱ مورد	تشخیص حاملگیهای پرخطر و آموزش موارد خطر و ارجاع و پیگیری آن
بکارگیری شیوه صحیح تجویز و تزریق انواع واکسن	آموزش تغذیه صحیح کودک ۲ مورد بالای ۲ سال	برنامه ریزی برای فواصل مراجعه در ۵ مورد
		شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری

منابع اصلی درس:

۱. درسنامه پزشکی پیشگیری اجتماعی، پارک، جان ادرت. آخرین چاپ.
۲. روشها و فنون مشاوره، شفیع آبادی، عبدالله. آخرین چاپ.
۳. اصول مهارتهای بین فردی، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی،
۴. آموزش بهداشت، رامچاندران، ل. آخرین چاپ
۵. بهداشت عمومی، رضوی و همکاران (آخرین چاپ)
۶. کتاب ارتباطات دکتر محسنی، آخرین چاپ
۷. مهارتهای ارتباط بین فردی در بهداشت باروری و تنظیم خانواده - گروه حمایت کشورهای صندوق جمعیت ملل متحد، ترجمه گروه مرکز IEC، وزارت بهداشت - مرکز اطلاعات، آموزش و ارتباطات جمعیت و تنظیم خانواده -
۸. مفاهیم بنیادی و مباحث تخصصی در مشاوره، گلدارد، دیوید، ترجمه حسینیان، سیمین - آخرین چاپ
۹. برقراری ارتباط برای بهداشت، هابلی، جان - با همکاری دفتر نمایندگی WHO
۱۰. تغییر دادن رفتارهای کودکان و نوجوانان، کرومبولتز، جان دی، کرومبولتز، هلن، آخرین چاپ
۱۱. منابع مربوط به دروس بارداری و زایمان و بیماریهای زنان، آخرین چاپ
۱۲. منابع مربوط به دروس بهداشت ۱ و ۲ و ۳ و اصول تغذیه و تغذیه درمانی مادر و کودک، آخرین چاپ
۱۳. درسنامه پزشکی پیشگیری اجتماعی، پارک، جان ادرت. آخرین چاپ.
۱۴. مراقبت ادغام یافته کودک سالم (ویژه غیرپزشک) وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده، اداره کودکان
۱۵. مراقبتهای ادغام یافته ناخوشیهای اطفال (ویژه غیرپزشکان)، وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده، اداره کودکان ۱۳۸۶
۱۶. دو جلد راهنمای ارائه خدمات تنظیم خانواده (سطح اول و سطح دوم) - وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت
۱۷. شرح خدمات تیم سلامت و پزشک خانواده، وزارت بهداشت، اداره مدیریت برنامه های سلامت، کمیته بازنگری برنامه های سلامت مرکز توسعه شبکه
۱۸. بررسی عوارض ناخواسته ایمن سازی (AEFI Surveillance)، سازمان جهانی بهداشت، ترجمه: وزارت بهداشت، معاونت سلامت مرکز مدیریت بیماریها
۱۹. مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران (راهنمای خدمات خارج بیمارستانی) - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
۲۰. راهنمای کشوری انجام زایمان طبیعی و ارائه روشهای غیردارویی کاهش درد زایمان، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادر
۲۱. راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان، بیمارستانهای دوستدار مادر - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران
۲۲. مراقبت کانگرویی، لودینگتن هو، اس، گلانت، اس کی، آخرین چاپ
۲۳. مراقبت آغوشی (کانگرویی)، راهنمای مراقبت از نوزادان نارس ویژه والدین، وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت نوزادان
۲۴. WHO و UNICEF (last edition)، حمایت و ترویج تغذیه با شیر مادر در بیمارستانهای دوستدار کودک، وزارت بهداشت، اداره سلامت کودکان

۲۵. نظام کشوری مراقبت مرگ مادری، وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران

۲۶. آخرین پروتوکل های وزارت بهداشت در خصوص بهداشت باروری، مادرو کودک و تنظیم خانواده و گروههای آسیب پذیر، تغذیه و روان

۲۷. آخرین شاخصهای بهداشتی و آمارهای اعلام شده در مورد ایران و دیگر کشورهای جهان از سوی وزارت بهداشت و سازمان جهانی بهداشت و دیگر سازمانهای بین المللی نظیر یونیسف، صندوق کودکان بین الملل، صندوق جمعیت بین الملل، یونسکو و...

۲۸. آخرین آمارهای جمعیتی اعلام شده از سوی سازمان آمار ۱۹ - کتابهای معتبر جمعیت شناسی و همچنین کتابهای مربوط به بهداشت مدارس

۲۹. کتابهای معتبر انگلیسی و فارسی در خصوص تنظیم خانواده مثل کتاب Family planning اسپیروف

۳۰. دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کارآموزی، چگونگی انجام امور مربوط به بیمار، چگونگی انجام تکالیف محوله، شرکت در امتحان پایان دوره

پیش نیاز یا همزمان: روان شناسی عمومی، روان شناسی زن و خانواده

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- آشنایی با تعریف و ماهیت و کاربرد های روانپزشکی
- آشنایی با انواع اختلالات روانی شایع
- آشنایی با تغییرات روانی در طول زندگی یک زن
- آشنایی با اختلالات روانی در طول زندگی زن بویژه در سنین باروری
- آشنایی با انواع طرز برخورد با اختلالات روانی و ارجاع آنها
- برخورد با زنان بارداری که مشکلات روانی دارند
- آشنایی با مشکلات روانی شیرخواران و کودکان

شرح درس:

با گذراندن این درس دانشجویان با روانپزشکی و کاربرد آن در شناسایی اختلالات روانی خصوصاً در دوره های مختلف از قبل از بلوغ تا یائسگی و مشکلات روانی شیرخواران و طرز برخورد و موارد ارجاع آنها آشنا می گردد .

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

۱- اختلالات روانی شامل:

اختلالات شناختی - خلقی - تشخیصی - اضطرابی - جسمانی سازی - سایکوتیک - نوروتیک - خوردن و خواب و دفع - جنسی - انطباق و اختلالات پس از سانحه با تأکید بر خشونت های جنسی، خشونت خانگی بویژه خشونت علیه زنان

۲- تغییرات و اختلالات روانی در قبل و دوران قاعدگی، دوران بلوغ، پس از دواج، بارداری، سقط، مرده زایی، پس از زایمان، شیردهی، نازایی، یائسگی و سوگ و نکات مواجهه با آنها.

۳- مشکلات روانی شیرخواران شامل: عقب ماندگی های ذهنی، زبانی و حرکتی، شناسایی اختلالات تکاملی - شناسایی بیش فعالی - اختلالات تیک و خوردن و خواب و دفع و طرز مواجهه با آنها

۴- آشنایی کلی با طرز برخورد با اختلالات روانی و ارجاع موارد

منابع اصلی درس:

1. Sadock , B.J. & Sadock, V.A.(the latst edition). Comperhensive Textbook of Psychlatry. Willams&Wilins : Lippincott.
2. American Psychiatric Association . (the latst edition).Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders
3. 10 - Nusbaum M&Rosenfeld JA,Sexual health across the life style ,Cambridge (last edition)
4. 11 - Blackburn M,Sexuality &disability,Butterworth - Heinemann(last edition) - Ancis JR,Jongsma AE,The complete womens psychotherapy - treatment planner,Wiley(last edition) - Zayfert C&Black Becker C,Cognitive behaviorial therapy for PTSD(last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف: ۱- امتحان کتبی ۲- شرکت در فعالیت های کلاسی

کد درس: ۵۰

نام درس: اختلالات عملکرد جنسی

پیش نیاز یا همزمان: اصول روانپزشکی در مامایی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- آشنایی با ویژگیهای عملکرد جنسی و عوامل موثر بر آن
- آشنایی با عملکرد جنسی در سنین مختلف و شرایطی مانند بارداری
- آشنایی با اختلالات عملکرد جنسی
- آشنایی با نحوه آموزش و مشاوره در زمینه های مشکلات مربوط به رفتار های جنسی

شرح درس:

در طول این درس دانشجویان عملکرد جنسی طبیعی و غیر طبیعی در زوجین و رفتار های جنسی سنسن کودکی، نوجوانی، بارداری، سنین بالا و در بیماری ها و اختلالات عملکرد جنسی و آموزش و مشاوره در این زمینه را می آموزند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

- نظریه های روان شناختی مربوط به هویت جنسی، نقش جنسی و رفتار جنسی
- Sexology از دیدگاه فیزیولوژی و روان شناسی
- چرخه پاسخ جنسی طبیعی در زنان و مردان
- عوامل مؤثر بر پاسخ جنسی اعم از بیماریها، داروها، سن و محیط خانوادگی
- Sexology در کودکی، نوجوانی، بارداری، سنین بالا و بیماریهای ارگانیک
- اختلالات در عملکرد جنسی
- اختلالات چرخه جنسی
- تفاوت چرخه جنسی طبیعی و غیر طبیعی
- سرد مزاجی در زنان و علل آن
- علل نزدیکی دردناک
- اختلالات عملکرد جنسی در مردان و تأثیر آن بر زن
- آموزش و مشاوره در اختلالات عملکرد جنسی
- انحرافات جنسی

منابع اصلی درس:

- ۱- بیماریهای زنان نواک. برک، جانان. اس، آخرین چاپ.
- ۲- خلاصه روانپزشکی علوم رفتاری روانپزشکی بالینی. کاپلان، سادوک، آخرین چاپ
- ۳- مسائل جنسی و اختلالات روان تنی. کاپلان، سادوک، آخرین چاپ
- 4 - Nusbaum M&Rosenfeld JA,Sexual health across the life style ,Cambridge (last edition)
- 5 - Blackburn M,Sexuality &disability,Butterworth - Heinemann(last edition)
- 6 - Ancis JR,Jongsma AE,The complete womens psychotherapy - treatment planner,Wiley (last edition)
- ۷- و دیگر منابع معتبر روز به معرفی استاد

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کلاس - چگونگی انجام تکالیف محوله - شرکت در امتحان میان ترم - شرکت در امتحان پایان ترم

۱. آشنایی با رادیولوژی و رادیوتراپی

۲. آشنایی با سونوگرافی و الکتروولوژی و تمرینات فیزیوتراپی

شرح درس: در طول این درس دانشجویان با مبانی رادیولوژی و رادیوتراپی و الکتروولوژی و فیزیوتراپی آشنا شده و چگونگی بکارگیری آنها در امر تشخیص و درمان موارد مربوط به بیماری های زنان و مشکلات مامایی و تشخیص بیش از تولد جنین می آموزند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

تدریس مباحث زیر همراه با استفاده از مولاژ، اسلاید، عکسهای سونوگرافی، رادیوگرافی، کولپوسکوپی و هیستروسکوپی، فیلم و غیره

۱ - مبانی رادیولوژی و رادیوتراپی در مامایی (رادیو اکتیویته، ماهیت و خواص و جذب اشعه X)

۲ - کاربرد جریانهای پرفرکانس، لیزر، سرما درمانی در زنان و مامایی

۳ - کاربرد اشعه X در زنان و مامایی (پلویمتری، پرزانتاسیون جنین) - هیستروسالپنگوگرافی و کاربرد رادیوتراپی

۴ - آشنایی با دستگاه سونوگرافی و آمادگی بیمار قبل از انجام آن - آشنایی با دستگاههای کولپوسکوپی و هیستروسکوپی و شرایط و آمادگی قبلی بیمار

۵ - سونوگرافی در سه ماهه اول (تشخیص حاملگی قابل حیات و غیر قابل حیات، تعیین سن حاملگی، حاملگی چند قلو، نمونه گیری از جفت و...)

۶ - تشخیص عوارض سه ماهه اول و دوم و سوم بارداری (سقط، حاملگی مولار، حاملگی خارج رحمی، آمنیو سنتز، سندروم داون و...)

۷ - تشخیص ناهنجاریهای جنینی (سر، ستون فقرات، قلب، کلیه و...)

۸ - روشهای تهاجمی ارزیابی سلامت و درمان جنین (آمنیوسنتز، بیوپسی از کوریون خونگیری از سرجنین و بند ناف، تعویض خون، جراحی و...)

۹ - بررسی حجم مایع آمنیوتیک و اختلالات آن - بایو فیزیکال پروفایل - محل و سن و گریدینگ جفت و اختلالات مربوطه
بررسی رشد جنین و اختلالات مربوطه (تعیین وزن - ماکروزومی - تأخیر رشد)

۱۰ - سونوگرافی در بیماریهای زنان شامل: بررسی لگن، فیبروم، آدنومیوزیس، توده های تخمدانی، کانسرو..

۱۱ - آزمایشات رادیو اکتیو برای تشخیص

۱۲ - آشنایی با دستگاههای کوتر و کرایو و کاربرد آنها و آمادگیها و شرایط بیمار قبل و بعد از آن

۱۴ - آشنایی با دستگاه لیزر و کاربرد آن در مامایی و زنان

۱۵ - استفاده از تنس برای دیسمنوره و بی اختیاری ادراری و همچنین ماساژ و حرکات بدنی برای رفع دردها و ورزشها
در بارداری و پس از زایمان

۱۳ - تمرین کگل

منابع اصلی درس:

۱ - کتابهای پیشنهادی استاد مربوطه و کتابهای مربوط به سونوگرافی، رادیوگرافی و رادیو تراپی تنس و فیزیوتراپی و ماساژ، ورزشها و تمرینات بدنی و ...

2 - Obstetric ultrasound Made Esay Norman C Smith MD FRCOG, (last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- ۱ - حضور فعال در کلاس
- ۲ - چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳ - شرکت در امتحان میان ترم
- ۴ - شرکت در امتحان پایان ترم

پیش نیاز یا همزمان: بارداری و زایمان (این درس در ترم شش ارائه شود)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی با اصول و چگونگی فرآیند مدیریت
- ۲- کاربرد اصول مدیریت در اداره امور آموزش و خدمات مامایی و استفاده از عوامل مختلف تصمیم گیری در جهت رفع مشکلات موجود در مامایی.

شرح درس: با گذراندن این درس دانشجویان اصول و چگونگی فرآیند مدیریت را آموخته و با کاربرد اصول آن در اداره امور آموزش و خدمات مامایی آشنا می گردند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

- پایه و اصول مدیریت کلاسیک، مدیریت جدید، مدیریت رفتاری، اهداف و مراحل، مدیریت (طرح و برنامه ریزی سازماندهی، پرسنل، رهبری سرپرستی، هماهنگی بودجه بندی، تصمیم گیری، ارتباط، کنترل، نظارت، ارزشیابی و گزارش ویژه).
- سرپرستی و مدیریت با توجه به نقشهای نظارت، رهبری، تعریف رهبر، انواع رهبر، شرایط یک مدیر (اخلاقی، شخصیتی، علمی، لیاقت و کارائی، تعهد و مسئولیت ...)
- رهبری و قدرت اجتماعی، روابط رهبر و پیروان، نقشهای رهبری.
- انگیزه، عوامل اصلی انگیزه، تشخیص و ایجاد انگیزه
- اصول و مراحل تصمیم گیری، فرآیند حل مشکلات، قدرت و تفویض اختیار
- برنامه ریزی با توجه به نیاز مادران و نوزادان و بیماران، کارکنان واحد مربوطه، آموزش حین خدمت (کوتاه و طویل المدت) نظارت بر آموزش.
- ارتقاء و تداوم کیفیت و مدیریت کیفیت جامع (TQM)
- کارآفرینی سازمانی
- اصول ارزشیابی در آموزش و خدمات مامائی
- تقسیمات بیمارستانی و سازمان تشکیلات مراکز بهداشتی، درمانی و تشکیلات خدمات بهداشتی درمانی، آموزشی در مامائی در سطوح مختلف، نقش مدیریت در ارائه خدمات و آموزش مامائی، اداره اموزشگاهها و بخشهای زنان و زایمان.
- قوانین و مقررات بهداشتی درمانی (مقررات استخدامی کارکنان، شرح وظایف، قوانین بیمارستانی، مدیریت خدمات مامائی و مسئولیتهای آموزشی با توجه به اهداف آموزش خدمات مامائی.:
- مدیریت تعالی سازمانی (EFQM)، مدل ها

منابع اصلی درس:

- ۱- سازمان مدیریت، اقتداری، علی محمد، آخرین چاپ.
- ۲- اصول مبانی مدیریت، جاسبی، عبدالله، آخرین چاپ.
- ۳- کاربرد مهارتهای مدیریت در خدمات پرستاری، قابل جو، منیژه، آخرین چاپ

- ۴- مدیریت پرستاری و مامایی، هروآبادی، شفیقه، مرباغی، اکرم، آخرین چاپ
- ۵- شناخت بیمارستان، آصف زاده، سعید، آخرین چاپ
- ۶- اصول مدیریت و خدمات مامائی، رجبی نژاد، طاهره، آخرین چاپ
- ۷- نظارت در مدیریت و برنامه ریزی، راهنمای تعلیماتی، وایلز جان، ماندی جوزف، آخرین چاپ
- ۸- اصول مدیریت، تهران: کولتز هرولد و همکاران، مرکز مدیریت دولتی، آخرین چاپ.
- ۹- مدیریت عمومی. علاقه بند، علی، آخرین چاپ.
- ۱۰- و سایر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- ۱- حضور فعال در کلاس
- ۲- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳- شرکت در امتحان میان ترم
- ۴- شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

- ۱- تشخیص حالات زن در هنگام سلامت و بیماری و بیماریهای دستگاه تولید مثل و تصمیم گیری مناسب در انتخاب اولویت در اجرای درمانها و مراقبتهای مربوطه (جسمانی، روانی، اجتماعی)
- ۲- توانایی تشخیص، تصمیم و اقدام مقتضی (ارجاع، درمان و مراقبت) در مورد ضایعات، ناهنجاریها و بیماریهای دستگاه تولید مثل
- ۳- شناخت علل بیماریهای دستگاه تولید مثل در زنان، آشنایی با روشهای پیشگیری، تشخیص، درمان و مراقبت های مربوطه.
- ۴- تشخیص مسئولیتها و محدودیتهای حرفه ای و پای بندی به اصول اخلاقی و موازین شرعی در هنگام ارائه خدمات.

شرح درس: این درس ضمن مرور ساختمان دستگاه تناسلی و چگونگی گرفتن شرح حال به تدریس مباحث فیزیولوژی قاعدگی و اختلالات مربوط به آن، دوران یائسگی و بیماریهای دستگاه تناسلی، پستان، نازائی و تکنولوژیهای کمک باروری می پردازد.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

- مروری بر ساختمان دستگاه تناسلی زن (داخلی و خارجی)
- گرفتن شرح حال، معاینات ژنیکولوژی، آزمایشات زنان و روشهای غربالگری و تشخیصی
- شناخت فیزیولوژی قاعدگی (هیپوتالاموس، هیپوفیز و تخمدانها، دیسمنوره و P.M.S. و ...)
- بلوغ (طبیعی، زودرس و دیررس) و اختلالات هورمونی و بیماریهای مربوط به آن
- اختلالات قاعدگی، آمنوره و خونریزیهای غیر طبیعی دستگاه تناسلی
- یائسگی و دوران قبل از یائسگی
- انواع غربالگری سرطانهای شایع زنان و عفونتهای فرج و مهبل - عفونتهای STD و HIV/AIDS
- بیماریهای فرج و مهبل (علل و علائم روشهای تشخیص و درمان، مراقبتهای مربوطه و روشهای پیشگیری) عفونتها، بیماریهای خوش خیم و بدخیم.
- بیماریهای رحم و دهانه رحم (خوش خیم و بدخیم شامل علل و علائم، روشهای تشخیصی، درمان و مراقبتهای مربوطه و روشهای پیشگیری)
- بیماریهای لوله رحمی، عفونتها، ناهنجاریها و تومورها و سل دستگاه تناسلی
- بیماریهای تخمدان (خوش خیم و بدخیم)، تومورها و کیستها و سندروم تخمدان پلی کیستیک
- ناراحتی های دستگاه ادراری، بی اختیاری های ادراری، فیستول های وزیکو واژینال و رکتوواژینال
- بیماریهای پستان: تومورها و کیستها و عفونتها، تشخیص، مراقبتهای درمانی و پیشگیری
- آندومتریوز و PID
- اختلالات کروموزومی (سندرمهای مختلف)

- نازایی:

- انواع روش های تشخیصی، درمانی و دیگر اقدامات و کمک به زوج نابارور

- بررسی علل نازایی در مرد و زن

- عوامل مشترک نازایی مرد و زن (مسائل جنسی، قدرت باروری ضعیف، ناسازگاری (ایمنولوژی)

- آزمایشات لازم جهت تشخیص علل نازایی

- عوامل نازایی در زن، عامل سرویکال، رحمی، لوله ای، تخمدانی، آندومتریوز، عوامل فوق کلیوی، عوامل مربوط به غدد تیروئید و بررسی غدد داخلی، عوامل هورمونی در نازایی.

- عوامل نازایی در مرد، اختلالات مایع سمن، واریکوسل، اختلالات مادرزادی، اختلالات غدد درون ریز، سموم محیطی و تماس با داروها

- آشنایی با تکنولوژیهای کمک باروری

- مشاوره ناباروری و بررسی مسائل روانی زوجین ناباروری

منابع اصلی درس:

۱. اسپیروف، آخرین چاپ

۲. بیماریهای زنان نواک. برک، جانان. اس، آخرین چاپ.

۳. بیماریهای زنان کیسنر. رایان، کنت. آخرین چاپ.

۴. بیماریهای زنان، هکر و مور - آخرین چاپ

۵. و سایر منابع معتبر روز با نظر استاد

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کلاس، چگونگی انجام تکالیف محوله، شرکت در امتحان میان ترم، شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس: ۱ - کسب توانایی در گرفتن شرح حال از بیمار و انجام معاینات بالینی در بیماریهای زنان

۲ - کسب توانایی در تشخیص و مداوای برخی از بیماریهای زنان

۳ - کسب توانایی در انجام مراقبتهای لازم از مددجو

۴ - آشنایی با چگونگی نقش ماما بعنوان مشاور و آموزش دهنده در بیماریهای زنان و ناباروری

۵ - شناخت حدود و وظایف حرفه ای در زمینه ارائه خدمات بالینی با توجه به اصول اخلاقی و شرعی

شرح درس: با گذراندن این واحد کارآموزی دانشجویان توانایی گرفتن شرح حال از مددجویان و انجام معاینات بالینی زنان را آموخته ضمن آشنایی با چگونگی مداوای بیماریهای زنان به نقش مشاوره ای و آموزشی خود درمقابل نیاز مددجویان نیز می پردازند.

رئوس مطالب: (۱۰۲ ساعت):

گرفتن شرح حال و انجام معاینات بالینی در بیماریهای زنان زیر نظر مربی مامایی و استاد مربوطه - آشنایی با چگونگی

تشخیص بیماریهای زنان و ناباروری، نحوه انجام اقدامات پیشگیری و پیگیری - تشخیص و درمان عفونت های شایع

دستگاه ژینتال - نسخه نویسی - مشاهده اعمال جراحی زنان در اطاق عمل زنان و مامایی - آشنایی با مشاوره و آموزش

در بیماریهای زنان و نازایی با زوجین - انجام مراقبتهای مورد نیاز مددجو در بخش جراحی ژنیکولوژی - انجام خدمات

مربوط در مورد مراجعین و بیماران مبتلا به انواع بیماریهای زنان و نیز ناباروری اعم از تشخیص، مراقبت، درمان، نسخه

نویسی، ارجاع، پیگیری و آموزش و مشاوره های لازم در درمانگاههای ژنیکولوژی و ۳ مراکز ناباروری بیمارستانهای

آموزشی و نیز ۳ روز در بخش جراحی ژنیکولوژی.

۲۴ روز (روزانه ۴ ساعت و ۱/۲ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

گرفتن شرح حال و انجام معاینات فیزیکی در ۵۵ - ۵۰ مورد	تجویز، درمان و نوشتن نسخه برای ۲۵ مورد فوق	تهیه اسمیر مرطوب در ۱۵ مورد
مشاهده معاینات دستگاه تناسلی در ۲ مورد	دادن آموزش در ۲۵ مورد فوق	دیدن اسمیر مرطوب زیر میکروسکوپ و تشخیص آن در ۱۵ مورد فوق
انجام معاینات دستگاه تناسلی در ۵۰ مورد (شامل معاینه خارجی و داخلی)	انجام مشاوره در ۲ مورد	انجام و تفسیر تست فرن در ۲ مورد
مشاهده معاینه پستان در ۲ مورد	مشاهده اعمال جراحی زنان در اتاق عمل زنان یک روز ۲ - ۳ مورد	انجام PCT و دیدن آن زیر میکروسکوپ در ۱ مورد
انجام معاینه پستان در ۱۰ مورد	مشاهده و پیگیری ۳ مورد case نازایی در درمانگاه نازایی (یک روز)	مشاهده و کمک به انجام هیسترو سالپنگو گرافی، هیستروسکوپی، کولپوسکوپی، لاپاراسکوپی، کوترکرایو، دیلاتاسیون و کورتاژ سرویکس و آندومتر هر کدام ۱ مورد
گذارن اسپکولوم در ۵۰ مورد	مشاهده، معاینه و پیگیری تومورهای پستان (نصف یا ۱ روز)	
	مشاهده ۲۵ case غیر از سرویسیت و واژینیت	

مشاهده تهیه اسمیراز سلولهای سرویکس در ۲ مورد	گرفتن شرح حال و انجام معاینات و تجویزات و درخواست آزمایشات و پیگیری لازم در مورد	تهیه کشت از ترشحات واژن ۱ مورد
تهیه اسمیراز سلولهای سرویکس در ۱۵ مورد	۲۵ case به غیر از سرویسیت و واژینیت (داخل همان ۵۰ مورد که در ابتدا گفتیم) با ذکر نام	دادن آموزش به بیمار در ۲۵ مورد در Case های مختلف
خواندن و تفسیر نتیجه اسمیر در ۵ مورد	case ها تا بعد معلوم شود دانشجو چه case ها	آشنایی بانحوه تشخیص، اداره و درمان، مراقبتها و پیگیری بیمارانی که در بخش جراحی زنان بستری هستند به مدت ۲ روز (حداقل ۶ case مختلف)
درخواست آزمایشات لازم در ۲۵ مورد	بی را آموزش دیده است؟ و نیز از هر case چند مورد را انجام داده است (شامل انواع بیماریهای مقاربتی، عفونت دستگاه ادراری، بی اختیاری ادراری، PID، مول و GTN، حاملگی خارج رحمی، کانسرها، کیستها و توده های تخمدانی، میوم، بیماریهای پستان، دیسمنوره ها، PMS، خونریزیهای غیرطبیعی، آمنوره، نا باروری، مشکلات یائسگی، هیرسوتیسم، و...)	آموزش معاینه پستان به بیمار در ۳ مورد انجام آزمایش اسپرموگرام ۲ مورد
خواندن و تفسیر جواب آزمایشات در ۱۵ مورد		تفسیر نتیجه آزمایش آنالیز سمن (منی) ۱ مورد
تشخیص سرویسیت و واژینیت در ۲۵ مورد		شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری

منابع اصلی درس:

۱. اسپروف، آخرین چاپ
۲. بیماریهای زنان نواک، برک، جانان. اس، آخرین چاپ.
۳. بیماریهای زنان کیسنر. رایان، کنت. آخرین چاپ.
۴. بیماریهای زنان، هکر و مور - آخرین چاپ
۵. و سایر منابع معتبر روز با نظر استاد

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- ۱- چگونگی حضور در محیط کارآموزی
- ۲- چگونگی انجام امور مربوط به مددجو
- ۳- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۴- شرکت در امتحان پایان دوره

نام درس: تغذیه در بیماریهای مادر و کودک
کد درس: ۵۵
پیش نیاز یا همزمان: اصول تغذیه مادر و کودک - بارداری و زایمان (۴) - بیماریهای زنان و ناباروری
تعداد واحد: ۱ واحد
نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی دانشجو با انواع رژیمهای غذایی در پیشگیری و درمان بیماریها
- ۲- آشنایی دانشجو با اختلالات تغذیه ای در ایجاد بیماریها به ویژه در دوران بارداری و شیردهی
- ۳- آشنایی دانشجو با نحوه آموزش تغذیه صحیح به مددجو در جهت پیشگیری و درمان سوء تغذیه در مادر و کودک

شرح درس: در طول این درس مطالب مربوط به انواع رژیم های غذایی در جهت پیشگیری و درمان بیماریها، اختلالات تغذیه ای و ایجاد بیماریها به ویژه با تاکید آن در دوران بارداری و شیردهی و نحوه تغذیه صحیح تدریس می گردد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

- ۱- نقش کلی رژیمهای غذایی در پیشگیری و درمان بیماریهای تغذیه ای و غیر تغذیه ای
- ۲- اصول تنظیم رژیمهای غذایی و درمانی
- ۳- بررسی و ارزیابی وضع تغذیه نوزادان و مادران و ردیابی علائم کلینیکی ناشی از عدم تغذیه صحیح در مادر و نوزاد
- ۴- طبقه بندی رژیم عادی بیمارستانی و رژیمهای درمانی
- ۵- مروری بر استفاده از جداول مواد غذایی و صورت جانشینهای غذایی، تنظیم یک وعده غذایی براساس سروینگها، کالری و گروههای غذایی لازم
- ۶- ارتباط متقابل غذا و دارو
- ۷- تغذیه و عفونت - تغذیه و اسهال
- ۸- تغذیه نوزادان نارس
- ۹- تغذیه زنان باردار و شیرده در بیماریها و شرایط ویژه:
 - جراحی
 - بیماریهای قلب و عروق
 - چاقی
 - بیماریهای کلیوی
 - فشارخون
 - فشارخون حاملگی و پره اکلامپسی
 - دیابت قندی
 - بیماریهای متابولیک
 - کم خونی
 - ضعف عمومی و غیره

منابع اصلی درس:

۱. تغذیه پزشکی و رژیم های درمانی، کاپر، هاینریش، آخرین چاپ
۲. تغذیه در دوران بارداری، شیردهی و شیرخوارگی و کودکی. فروزانی، مینو، آخرین چاپ
۳. تغذیه شیرخواران بر اساس اصول فیزیولوژیکی، تهران: معاونت پژوهشی وزارت بهداشت، درمان، آموزش پزشکی،
4. Mohan L.Katbleen - Escott, Sylvia - Krauses food nutrition & diet therapy Printed in the united state of America USA.
۵. اصول تغذیه کراس، آخرین چاپ
۶. بهبود رشد و تغذیه کودکان، وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر بهبود تغذیه جامعه
۷. راهنمای کشوری تغذیه دوران بارداری و شیردهی، وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت جمعیت و خانواده، اداره بهبود تغذیه
۸. تغذیه کودکان با شیر مادر، اصفهانی، محمدمهدی، آخرین چاپ
۹. مراقبت ادغام یافته کودک سالم (ویژه غیرپزشک) وزارت بهداشت، اداره کودکان
۱۰. مراقبتهای ادغام یافته ناخوشیهای اطفال (ویژه غیرپزشکان)، وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت خانواده، اداره کودکان

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

- ۱- حضور فعال در کلاس
- ۲- چگونگی انجام تکالیف محوله
- ۳- شرکت در امتحان میان ترم
- ۴- شرکت در امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی با روش های مختلف بیهوشی منطقه ای (رژیونال آنستزی) در مامایی و زنان
- ۲- آشنایی با تدابیر نگهداری و عوارض بعد از بی حسی منطقه ای و بیهوشی عمومی
- ۳- آشنایی با پیشگیری از عوارض بعد از بیهوشی و رژيونال مامایی و زنان
- ۴- آشنایی با احیاء نوزاد در اتاق عمل و یا اتاق زایمان طبیعی
- ۵- آگاهی از خطرات استفاده از در رژيونال آنستزی و بیهوشی عمومی و بی دردی زایمان در مادر و جنین و پیشگیری و مراقبت های لازم

شرح درس: با گذراندن این درس دانشجویان با روشهای مختلف بیحسی موضعی و بیهوشی عمومی در زنان و مامایی و خطرات ناشی از استفاده آنها در مادر و جنین آشنا شده و مراقبت های لازم در این موارد را می آموزد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت):

الف - نظری (۹ ساعت)

- ۱- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تناسلی با تأکید بر اعصاب حسی و حرکتی آن
- ۲- شناخت ساختمان تشریحی و راه هوایی فوقانی دستگاه تنفسی و فیزیولوژی آن
- ۳- تعریف آنستزی و آنالژزی (بیهوشی و بیحسی یا بی دردی)
- ۴- شناخت داروهای بیحس کننده و بیهوش کننده و مکانیسم اثر آنها، مصرف گازهای مختلف نظیر اکسیژن، هالوتان، کربن، N2O و خطرات ناشی از آنها و احتیاطات لازم
- ۵- انواع بیحسی ها: لوکال، پودندال، پاراسرویکال، اپیدورال و نخاعی، عوارض و مسمومیت های ناشی از آنها و خطرات احتمالی استفاده از داروهای بیحسی نظیر شوک آنوکسیا، درمان و مراقبت های مربوطه
- ۶- بیهوشی عمومی و خطرات احتمالی استفاده از داروهای مختلف و اثرات آنها بر مادر و جنین و درمان آنها
- ۷- شناخت وسایل و دستگاه های بیهوشی و مراقبت های ویژه بیمار قبل از بیهوشی و (پیش دارو)
- ۸- مراحل بیهوشی عمومی - مراقبت های لازم حین بیهوشی
- ۹- مراقبت های بعد از بیهوشی یا بعد از عمل در اتاق ریکاوری
- ۱۰- انتخاب نوع بیهوشی در موارد مختلف، انتخاب بیحسی یا بیهوشی در زایمان واژینال، فورسپس، واکيوم، سزارین و اعمال جراحی مامایی و زنان
- ۱۱- اکسیژن تراپی در هنگام سزارین در جنین - احیای نوزاد و احیای مادر

ب - عملی (۱۷ ساعت)

۱- شرکت در کارگاه احیاء نوزاد (قسمت عملی منحصر به مولاژ نباشد در اتاق عمل برای مشاهده حضور داشته باشند در اتاق عمل برای گرفتن نوزاد سزارین و احیاء و مراقبت اولیه را کارآموزی می بینند.

۲- مشاهده و آشنایی با وسایل و امکانات و انجام روش بیهوشی و رژیونال و عوارض حین و بعد از عمل و ریکاوری

منابع اصلی درس:

۱- کتابهای خاص بیحسی و بیهوشی، آخرین چاپ

۲- مامایی ویلیامز، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کلاس - چگونگی انجام تکالیف محوله - شرکت در امتحان میان ترم - شرکت در امتحان پایان ترم

نام درس: روش تحقیق و طراحی طرح تحقیق

کد درس: ۵۷

پیش نیاز یا همزمان: بارداری و زایمان ۳ - مدیریت و ارتقاء کیفیت در بهداشت مادر و کودک و باروری (بهداشت ۵) -
بیماریهای زنان و ناباروری - بهداشت مادر و کودک و باروری (بهداشت ۴)

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: ۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی درس:

فراهم آوردن فرصتهای آشنایی دانشجویان با روش علمی پژوهش و نگارش یک طرح پژوهشی مقدماتی می باشد.

شرح درس: این درس به منظور آشنایی دانشجویان با انجام تحقیقات درمابایی ونحوه انتخاب یک موضوع به عنوان موضوع تحقیق و نحوه تهیه ونگارش طرح تحقیق طراحی شده است.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت):

الف - نظری (۹ ساعت)

۱ - آشنایی با پژوهش (اهمیت پژوهش - انواع پژوهش)

۲ - نحوه انتخاب عنوان پژوهش

۳ - مروری بر مطالعات انجام شده

۴ - اهداف و فرضیات

۵ - جامعه و نمونه پژوهش - محیط پژوهش

۶ - متغیرها

۷ - روش گردآوری داده ها

۸ - ابزار گردآوری داده ها - اعتبار و پایایی ابزار

۹ - تجزیه و تحلیل داده ها

۱۰ - تفسیر یافته ها، نتیجه گیری، کاربرد نتایج پژوهش و گزارش آن

۱۱ - اصول اخلاقی در پژوهش

ب - عملی (۱۷ ساعت)

منابع اصلی درس: کلیه کتابهای روش تحقیق در علوم بهداشتی و یا مابایی (آخرین چاپ و منابع معتبر روز)

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

انجام تکالیف کلاسی - ارائه یک طرح تحقیقاتی در انتهای کلاس به طور انفرادی یا گروهی (۴ - ۳ نفر)

پیش‌نیاز یا همزمان ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: ۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

اهداف کلی درس: در پایان این درس دانشجویان قادر خواهند بود:

- مفاهیم فناوری اطلاعات در علوم پزشکی (Medical Informatics) را تعریف کنند.
- با ارتباط و مفاهیم اطلاع‌رسانی آشنا شوند.
- با ابزارهای اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، نمایه‌نامه‌ها و پایگاه‌های مهم اطلاعاتی علوم پزشکی آشنا شوند و در عمل از آنها استفاده کنند.
- مشخصات کتابخانه‌های پزشکی را شناخته و نحوه استفاده از منابع را فراگیرند.
- نظام رده‌بندی کتابخانه ملی پزشکی (NLM: National Library of Medicine) را بیان کنند و نحوه استفاده از اصطلاح‌نامه تزاروس را فراگیرند.
- با کاربرد کامپیوتر در علوم پزشکی، پرستاری و مامایی آشنا شوند.
- کلیات کار با کامپیوتر، اینترنت و موتورهای جستجو را فراگیرند.
- مهارت جستجو در منابع اطلاعاتی چاپی و الکترونیکی را کسب نمایند.
- تهیه و ثبت گزارش کامپیوتری و مزایای آن را فراگیرند.
- آموزش از طریق کامپیوتر را مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار دهند.
- سیستم‌های اطلاعات کامپیوتری علوم پزشکی و مامایی را مورد نقد و بررسی قرار دهند.
- با سایت‌های مفید و نحوه استفاده و کاربرد آنها آشنا شوند.

شرح درس: در این درس دانشجویان با مفاهیم فناوری اطلاعات در علوم پزشکی، زیرساختها، کاربردها و چالشهای آن و همچنین با ویژگیهای کتابخانه‌های پزشکی و انواع رده‌بندی منابع و روش استفاده از کتابخانه‌های پزشکی، ابزارهای اطلاع‌رسانی، پایگاهها و بانکهای اطلاعاتی پزشکی، پرستاری و مامایی به شکل چاپی و الکترونیکی، دسترسی و تهیه منابع، گزارش نویسی و آموزش از طریق کامپیوتر، سیستم‌های اطلاعات کامپیوتری و سایت‌های مفید آشنا شده و تمرین خواهند کرد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت):

- مفاهیم فناوری اطلاعات در علوم پزشکی از قبیل تعریف، تاریخچه، زیرساختها، کاربردها و چالشهای آن
- روش‌های مختلف ارتباط از طریق اینترنت، انواع ارتباط همزمان و غیرهمزمان و تعریف مفاهیم اطلاع‌رسانی
- معرفی ابزارهای اطلاع‌رسانی علوم پزشکی، نمایه‌نامه‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی علوم پزشکی و روش استفاده از آنها
- کتابخانه‌های پزشکی و انواع رده‌بندی منابع، نحوه استفاده از منابع و مراجع مامایی (به شکل چاپی و الکترونیکی)
- نحوه استفاده از تزاروس و تعریف نظام NLM در کتابخانه.

- جنبه های کاربردی کامپیوتر در علوم پزشکی، پرستاری و مامایی از قبیل تسهیل دسترسی به منابع و بهره گیری از تکنولوژی

- کلیات کار با کامپیوتر، سیستم عامل، نرم افزار word, powerpoint و اینترنت و موتورهای جستجو
- روشهای بازیابی و جستجوی عمومی و تخصصی مانند جستجو در بانک های اطلاعاتی علوم پزشکی، پرستاری و مامایی از قبیل مدلاین و سینال

- نحوه تهیه گزارش کامپیوتری؛ ثبت معاینات، اقدامات و گزارش کامپیوتری و مزایای آن
- آشنایی با روش های مختلف آموزش از طریق کامپیوتر و تجزیه و تحلیل آن.

- تعریف و معرفی انواع سیستم های اطلاعات کامپیوتری علوم پزشکی و مامایی

- معرفی سایت های مفید، کاربردها و نحوه استفاده از آنها

- نقد مدیریت نظام اطلاعات یک بیمارستان

منابع اصلی درس:

۱ - شیوه بهره گیری از مراجع پزشکی. یزدان فر، سیمین، آخرین چاپ

۲ - نظام های بازیابی اطلاعات. لانکاستر، ویلفرد - آخرین چاپ

۳ - اینترنت برای پرستار و ماما. جنتی، یداله - آخرین چاپ

4 - Handbook of Medical Informatics, (last edition), Stanford University, MIT publication,

<http://www.mieur.nl/mihandbook>, <http://www.mihandbook.stanford.edu/>

5 - Handbook of Informatics for Nurses & Health Care Professionals, (last edition), Prentice Hall; (last edition)

6 Cumulative Index & Allied Health Literature (last edition). CINAHL Information System. -

- و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

انجام تکالیف کلاسی - ارائه یک طرح تحقیقاتی در انتهای کلاس به طور انفرادی یا گروهی (۴ - ۳ نفر)

تمرینات عملی (پنج مورد) ۴۰ نمره و تکلیف پایان ترم (دو مورد) ۶۰ نمره

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با رشد و تکامل در انسان از کودکی تا بزرگسالی.

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می‌نماید تا با رشد و تکامل طبیعی در انسان در دورانهای مختلف زندگی آشنا شوند و در معاینات بالین مربوطه در شیرخوار، کودک و بزرگسال در خصوص رشد و تکامل تشخیص صحیح داشته باشند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

- ۱- زمینه و عوامل موثر بر رشد و تکامل: بیولوژی - محیط - زمینه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی - ژنتیک و وراثت - انعقاد نطفه - تکامل قبل از تولد (دوران جنینی) - آموزش در جنین - تولد.
- ۲- رشد و تکامل در نوزاد: تولد و معاینات بدو تولد - وابستگی و دلبستگی (bonding - attachment)، رفلکسهای نوزادی - تغییرات رشد و تکاملی در دوره نوزادی - آموزش به خانواده - در خصوص ارتباط با نوزاد و عوامل مختل کننده ارتباط و مراقبتها و آماده کردن والدین و اعضای خانواده در پذیرش نوزاد.
- ۳- رشد و تکامل در شیرخوار: رشد و تکامل از ابعاد جسمی، اجتماعی، عاطفی، روانی، جنسی، شناختی، اخلاقی، تکلم، تصویرذهنی از بدن، ارتباط با والدین، نیازها، تغذیه، نظارت بر سلامت و ارتقا سلامت، پیشگیری از حوادث و اکسیناسیون.
- ۴- رشد و تکامل در نوپا: ارتباط والدین با کودک نوپا، سازش فردی، استقلال، رشد تکامل از ابعاد جسمی، اجتماعی، عاطفی، روانی، جنسی، شناختی، اخلاقی، تکلم، تفکر یادگیری لغات، تصویرذهنی از خود، بازی، نیازها، قوانین محدود کننده - کنترل اعمال بدنی - ارتقا و نظارت بر سلامت و پیشگیری از حوادث.
- ۵- رشد و تکامل در خردسال: خانواده و کودک خردسال، رشد و تکامل از ابعاد جسمی، اجتماعی، عاطفی، روانی، جنسی، شناختی، اخلاقی، تکلم، تفکر، تصویرذهنی از خود، بازی، نیازها، از وابستگی به سوی استقلال، ارتقا و نظارت بر سلامتی و پیشگیری از حوادث.
- ۶- رشد و تکامل در نوباوه: خانواده و کودک نوباوه، رشد و تکامل از ابعاد جسمی، اجتماعی، عاطفی، روانی، جنسی، شناختی، اخلاقی، تکلم، تفکر، تصویرذهنی از خود، بازی، کار، نیازها، ارتقا و نظارت بر سلامتی و پیشگیری از حوادث.
- ۷- رشد و تکامل در نوجوانی: مروری بر رشد و تکامل، تغییرات بیولوژیک در نوجوانی، تغییرات در شناخت اجتماعی، تکامل در بعد اجتماعی و عاطفی، رشد "خود" و تکامل شخصیت، تصویرذهنی از خود، ارتباطات گروهی با همسالان، ارتباط با خانواده و والدین، تکامل جسمی و تغذیه، تکامل روانی و جنسی، تکامل روحی، زبان و گفتار، ارتقا و نظارت بر سلامتی، پیشگیری از حوادث و آموزش مسائل جنسی.
- ۸- رشد و تکامل در جوان: مفاهیم فیزیولوژیک، ظاهر و شخصیت، تئوریهای مطرح در دوره جوانی،

جنسیت، تغذیه، استراحت و خواب، کار، اوقات فراغت، مفاهیم روانی اجتماعی تئوری تکامل شناخت، تکامل عاطفی، تنظیم خانواده، ارتباط با جنس مخالف ک، عشق و ازدواج، حاملگی و نقش والدین، سبک زندگی، مسائل رایج سلامتی و بیماریهای جسمی، و مسائل عاطفی و مسائل ازدواج.

۹ - تکامل در فرد میانسال: تکامل و تعامل در خانواده، ارتباط با فرزندان، ارتباط با همسر، ارتباط با والدین و وابستگان، مفاهیم فیزیولوژیک، تغییرات هورمونی، تغییرات متابولیک، تغییرات عاطفی،

نیازهای تغذیه ای، نیاز به استراحت و ورزش، سبک زندگی، ارتقا و نظارت بر سلامت، بیماریهای رایج، مفاهیم روانی و اجتماعی، جریانهای شناختی تکامل، کار و فراغت، تکامل عاطفی، تصویر ذهنی از خود، بحران در زندگی میانسالی، یائسگی در مردوزن، مذهب و تکامل اخلاقی.

۱۰ - تغییرات در فرد سالمند: نگرش جامعه به سالمند، تئوریهای مطرح، رشد و تکامل، تغییرات فیزیولوژیک، سلامت جسمانی و بیماریهای رایج، تغییرات در بعد روانی، تکامل روحی، مکانیسم های سازش، تغییر در تصویر ذهنی، تغییرات شناختی، تغییرات اقتصادی و اجتماعی، ساختار خانواده، بازنشستگی، خدمات رفاهی و اجتماعی لازم.

۱۱ - مرگ (آخرین مرحله تکامل در دنیا): مفاهیم تکامل مرگ، مفهوم مرگ از دیدگاه کودکان، نوجوانان و افراد بالغ، رفتار و احساس فردی که با مرگ مواجه می شود، آگاهی از مرگ و مردن، مراحل واکنش در مواجهه با مرگ قریب الوقوع، غمگینی در موارد از دست دادن عزیزان نظیر والدین، فرزند و همسر، نقش ماما در این موارد، مداخلات لازم و کمک به فرد و خانواده و کمک به فرد در حال احتضار.

منابع اصلی درس:

(۱) رشد و تکامل انسان - آرزومانیانس، سونیا - آخرین چاپ

2 - Bellman M. Peile E. The normal child - Churchill Livingston - (last edition)

3 - Neeraja KP. Text book of growth and development for nursing students - Jaypee - (last edition)

4 - Thies KM. Travers JF. Hand book of Human development for health care professionals - Jones and Bartlett -

(last edition)

5 - Beaver M. Brester J. Jones P. Neaum S. Tallack J. Early years care and education - Nelson Thornes - (last

edition)

6 - Beaver M. Brester J. Jones P. Neaum S. Tallack J. Babies and young children - certification in child care and

education - Nelson Thornes - (last edition)

7 - Crain W. Theories of education concepts and applications (last edition). Prentice Hall - (last edition)

8 - Buckley B. Children communication skills from birth to five years - Routledges - (last edition)

9 - Pressley M. Mc Cormick CB. Child and adolescent development for educators - Guilford S. (last edition)

(۱۰) و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

۱- حضور فعال در کلاس و آزمایشگاه

۲- چگونگی انجام تکالیف محوله

۳- چگونگی انجام آزمایشات در طول دوره

۴- شرکت در امتحان پایان دوره تکالیف همراه با امتحان آخر ترم

نام درس: آمادگی برای زایمان و زایمان فیزیولوژیک

کد درس: ۶۰

پیش‌نیاز یا همزمان: بارداری و زایمان ۱ و ۲ (پیشنیاز) - بارداری و زایمان ۳ (همزمان)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی درس:

- ۱- آشنایی با آموزش های دوران بارداری
- ۲- آشنایی با تکنیک های غیر دارویی مقابله با درد زایمان
- ۳- آشنایی با روش های آمادگی برای زایمان
- ۴- آشنایی با برنامه ریزی برای زایمان
- ۵- آشنایی با آماده کردن سایر اعضای خانواده

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند که همراه با مباحث نظری مربوطه به طور عملی نیز با آموزشهای لازم برای دوران بارداری و بعد از آن برای مادر، همسر و خانواده آشنا شود و کاربرد آنها را عملاً فراگیرد.

رئوس مطالب (۴۳ ساعت):

الف - نظری (۲۶ ساعت)

- تطابق با حاملگی: پذیرش حاملگی - برقراری ارتباط با جنین در حال رشد - تطابق و پذیرش نقش والدی - تطابق پدر
- آموزش دوران بارداری: کلاس های آمادگی برای زایمان - فواید و اهداف - کلاس ها - مطالب آموزشی - اجزاء اساسی برنامه های آموزشی قبل از زایمان - محتوای کلاسها - تعداد جلسات - زمان و فواصل کلاسها - روش تدریس - انواع کلاسها - انتخاب نوع و محیط زایمان و بازدید محل
- مکانیسم درد زایمان - تئوریهای درد - کنترل درجه ای و تئوری جدید آن
- تکنیک های غیردارویی مقابله با درد زایمان: ریلکسیشن - مزایای ریلکسیشن - تکنیکهای ریلکسیشن - تکنیکهای تنفس در مراحل مختلف زایمان - هیپنوتیزم - عطر درمانی - ماساژ - طب فشاری - طب سوزنی - استعمال گرما و سرما - آب درمانی - TENS - موسیقی درمانی - گیاه درمانی - تغییر پوزیشن و اصلاح وضعیت
- روش های آمادگی برای زایمان: روش دیک رید - روش لاماز - روش برادلی - روش کیتزینگر - روش لیویر - مقایسه روشهای آمادگی برای زایمان و مشترکات آنها
- برنامه ریزی برای زایمان: اهداف برنامه ریزی برای زایمان - انتخاب محل زایمان - مشارکت همسر - اداره لیبر، زایمان و بعد از زایمان
- نقش همراه و کلاس برای آماده کردن همسر - آماده کردن سایر فرزندان، مادر بزرگها و پدر بزرگها - استفاده از دولایا (doula)
- زایمان فیزیولوژیک - تن آرامی و تکنیکهای تنفسی (نظری/عملی) - تعییرات پرینه در بارداری (نظری/عملی) - پوزیشن ها و وضعیت های مختلف لیبروزایمان - اصلاح وضعیت در لیبر و رفع اختلالات - تمرینات بدنی در بارداری - توانبخشی و تمرینات بدنی بعد از زایمان - آموزش بزرگسالان

- پویایی گروه - مدیریت ذهن -
- اداره عملی کلاسهای آموزشی بعد از زایمان برای مراقبتهای مادر و مراقبت از نوزاد و شیرخوار شامل ۸ جلسه

ب - عملی (۱۷ ساعت) انجام فعالیتها و یاد گیری مهارتهای آموزش داده شده به شکل عملی و کارگاهی درخصوص پوزیشنهای لیبر و زایمان، اصلاح وضعیت، ورزشها و تمرینات بدنی دوران بارداری و پس از زایمان و اداره عملی کلاس

منابع اصلی درس:

کتابهای مامائی (midwifery) و Maternity و رفرنسهای وزارت بهداشت و دیگر منابع معتبر روز (آخرین چاپ) و فیلم های مربوطه

Complementary Therapies for pregnancy and child birth - D.Tiran,S.Mack - سلامت زن از منظری دیگر

شیوه ارزشیابی دانشجوی در حیطه های مختلف:

- ۵- حضور فعال در کلاس
- ۶- انجام تکالیف محوله
- ۷- شرکت در امتحان پایان دوره

کد درس: ۶۱

نام درس: اجرای طرح حل مشکل حرفه ای یا مقاله تحقیقی در مامایی

پیش نیاز یا همزمان: بارداری و زایمان (۳)، بهداشت (۴ و ۵)، بیماریهای زنان و ناباروری

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: عملی

اهداف کلی درس: آشنایی با نحوه تدوین و انجام یک پروژه حل مشکل کاری و تحقیقی و یا تألیف یک مقاله علمی یا یک کتاب

شرح درس:

این درس به دانشجویان کمک می کند تا خود برای رفع نیازها و حل مشکلات محیطی و حرفه ای بطور مستقل با استفاده از منابع و امکانات موجود آماده شود.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت):

- ۱) مراحل انجام یک پروژه کاری و تحقیقی را شامل بررسی و ارزیابی مشکل (فرد، خانواده جامعه و محیط و تشکیلات و خدمات)، طراحی و برنامه ریزی، اجرا و مداخله، ارزشیابی و ارائه گزارش را بطور کامل
- ۲) مراحل مختلف ترجمه یا تألیف یک مقاله یا کتاب را شامل انتخاب موضوع، بررسی متون، گردآوری مطلب، سازماندهی و مطالب و تألیف نهایی همراه با رفرنس نویسی، به طور کامل

منابع اصلی درس:

همان منابع دروس نظری بسته به موضوع انتخاب شده برای پروژه به انضمام هرمنبع دیگری که استاد لازم بداند و یا پیشنهاد نماید.

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف: ارائه مرحله به مرحله تکالیف عملی و ارائه نهایی کامل تکلیف هر پروژه بسته به حجم کار و نظر استاد می تواند توسط ۵ - ۱ دانشجو انجام شود. حجم کار تألیفی برای هر دانشجو حداقل ۵۰ صفحه است. هریئت علمی مجاز است حداکثر ۴ تا ۵ دانشجو را هدایت کند.

اهداف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با انواع مدل‌های ارائه مراقبت در مامائی که زیربنای علمی آموزشها، مراقبتها و درمانهای مامائی را تشکیل می دهند.

شرح درس: هر علم ورشته ای برای پیشرفت و صحت عملکرد مدل‌های علمی مخصوص به خود را دارا باشد. مامائی به عنوان یک حرفه انسانی به ارائه مدل‌های مراقبتی مربوطه دراین زمینه روی آورده است و دراین باره پیشرفتهای قابل ملاحظه ای نیز داشته است.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت):

- مروری اجمالی تاریخچه مامائی در ارتباط، ارائه تئوریا و مدل‌های ارائه مراقبتی مشتق از آنها.
- دیسیپلین مامائی و ساختار آن: مامائی دیسیپلین سلامتی محور.
- مدل‌های پنداشتی (عناصر سازنده مدل، گسترش مدل‌های پنداشتی، طبقه بندی مدل‌های مامائی) و تفاوت مدل پنداشتی و تئوری.
- دانستن، درک و کاربرد آن در تئوری پردازي مامائی: تئوری پردازي در مامائی (تئوریهای بالینی، مفهومی و تجربی).
- مامائی: مدل جامع مراقبت از زن در بارداری و دورانهای باروری و درعین حال جامعه محور
- فلسفه مراقبت از زن باردار، جامعیت فرهنگ و مکان، جامعیت نیازهای بهداشتی زنان از خانه تا بیمارستان، اورژانسهای مامائی، فشارمدمدجو جهت تغییر در مامائی، توسعه سازمانهای حرفه ای، یکپارچگی مامائی در ارائه مراقبت‌های بهداشتی برای زنان بویژه زنان باردار و ...
- انواع مدلها مورد استفاده در مامائی:
- مدل استدلال و تصمیم گیری
- مدل تضمین کیفیت از دیدگاه مامائی جامعه نگر
- مدل درمان براساس شواهد
- مدل هماهنگی مامائی در مدیریت مراقبت
- مدل همکاری بین گروهی مامائی
- مدل ارزشیابی خانواده
- مدل مراقبت از خود
- بعضی از مدل‌های بهداشتی

- 1 - Baillie James. Contemporary analytic philosophy. (last edition). Upper Saddle River. Newjersey .
Pretice Hall. (last edition)
- 2 - Decherneq Pregler. Womens , health principles and clinical practice. (last edition)
- 3 - Breslin Eileen.T. Womens , health nursing. (last edition)
- 4 - Page Lesely Ann. The new midwifery. (last edition)
- 5 - Lium Carol. Health promotion. (last edition)
- 6 - Sherblom Matteson Pegge. Womens Health during the childbearing years . (last edition)
- 7 - Symonds Anthen. The midwifery and society. (last edition)
- 8 - Arnold Joan .Health promotion . (last edition)
- 9 - Henderson Christin. Essential midwifery . (last edition)
- 10 - Tomy Ann Marriner. Nursing theorist and their work. (last edition)
- 11 - Walsh V. Linda . Midwifery community based care during the childbearing year. (last edition)
- 12 - Frith Lucy . Ethics and midwifery .BFM (last edition)

۱۳ - اصول و فلسفه تعلیم و تربیت . شریعتمداری، علی. آخرین چاپ

۱۴ - درسنامه مامایی میلز. آخرین چاپ

۱۵ - نظریه پردازی و نظریه های پرستاری، دهقان نیری و جلالی نیا . آخرین چاپ
و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف :

حضور فعال در کلاس - انجام تکالیف محوله - ارزشیابی انتهای ترم

هدف کلی درس:

آگاه کردن دانشجویان از شیوه های علمی برخورد با پدیده های اجتماعی و ایجاد زمینه فکری لازم در جهت شناخت و تجزیه و تحلیل مسائل اجتماعی مراجعین بویژه زنان و شناخت کلی نسبت به مجموعه شرایطی که از نظر اجتماعی افراد در آن به دنیا می آیند، زندگی می کنند و از میان می روند . همچنین بکار بستن اصول ارتباطات صحیح برای اثر بخشی مراقبتها و درمانها و امکان اصلاح و تغییر رفتار مناسب در مراجعین با توجه به فرهنگ و مشخصات جامعه شناختی آنها. نهایتاً آشنایی با آسیبهای اجتماعی زنان و دیگر افراد خانواده در داخل و خارج از خانواده.

شرح درس : این درس به دانشجویان کمک می نماید تا در ارائه آموزشها، مشاوره و مراقبتهای خود به مددجویان با توجه به مشخصات فرهنگی و جامعه شناختی آنها و با کمک از اصول ارتباطات اثربخش خدمات خود را ارائه دهند. همچنین بتوانند خدمات خود را در مورد افراد خانواده و به طور ویژه در مورد زنانی که دچار آسیبهای اجتماعی شده اند ارائه کنند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت) :

- قلمرو موضوعی در زمینه جامعه شناسی
- فرهنگ، جامعه و شخصیت
- گروه اجتماعی
- قومیتها و تفاوتهای فرهنگی و جامعه شناختی افراد و رعایت آنها در ارائه خدمات
- شناخت سازمانهای اجتماعی
- ابعاد اجتماعی فرهنگی بهداشت و درمان و عوامل اجتماعی موثر بر سلامت (SDH)
- اجتماعی شدن و جامعه پذیری
- روابط اجتماعی و نیاز و نقش آن در جامعه و نظام فرهنگی
- اصول ارتباطات بویژه در برقراری ارتباط با افراد دچار آسیبهای اجتماعی
- آسیبهای اجتماعی برای زنان، کودکان و اعضای خانواده در داخل و خارج از خانواده
- خشونت و سوء رفتار علیه زنان و دیگر افراد خانواده در داخل و خارج از خانواده
- انحرافات اجتماعی (بررسی اجمالی چند مسئله عمده: فقر - جرم - خودکشی - اعتیاد - الکلیسم - ازدواج نامناسب - انحرافات اخلاقی)

منابع اصلی درس: کتابهای مربوط به ارتباطات و نیز جامعه شناسی در پزشکی و بهداشت و آسیب شناسی اجتماعی در مورد زن و خانواده (آخرین چاپ، معتبر و به روز)

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف: حضور فعال در کلاس - انجام تکالیف محوله - ارزشیابی انتهای ترم

نام درس: مامایی مبتنی بر شواهد

کد درس: ۶۴

پیش نیاز یا همزمان آمار حیاتی، اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها (بهداشت ۲)، سیستم های اطلاع رسانی پزشکی (فناوری اطلاعات در مامایی)

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: ۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی درس:

- آشنایی دانشجویان با روش عملکرد مبتنی بر شواهد، سیاستها، مقررات و روش استفاده از آمارها و تحقیقات
 - توانا ساختن دانشجو در استفاده از شواهد، ارزیابی آنها و تجزیه و تحلیل محدودیتها و مزایای هر تحقیق
 - کاربرد علمی و عملی این روش در حل مشکلات و ایجاد رویکرد فردی به هر بیمار و مشکل
- شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می نماید تا در برخورد با ارائه راه حل مبتنی بر شواهد برای هر بیمار از آخرین اطلاعات علمی موجود به نحو صحیح استفاده نمایند.

رئوس مطالب (۲۶ ساعت):

الف - نظری (۹ ساعت):

- معرفی روش عملکرد مبتنی بر شواهد: آشنایی با این روش، چگونگی استفاده از این روش، روند تکامل و سازمان یافتن روش مبتنی بر شواهد و معرفی روش رویکرد اختصاصی تیم پزشکی به هر بیمار
- نحوه ساخت سوال بر مبنای مشکل بیمار، آشنایی با انگیزه های تیم پزشکی در حل مشکلات بیمار بطور فردی، آشنایی با طراحی یک پرسش مناسب از مشکلات بیمار، گروه، یا جامعه مورد مطالعه، تدوین ۴ قسمت مهم در سازماندهی پرسش: الف) مشکل بیمار، ب) تعامل (علت، پیش آگهی و درمان)، ج) مقایسه مداخلات در وضعیت بیمار و د) عوامل موثر بر نتیجه تعامل ها در وضعیت بیمار
- کیفیت دخالت سازمانهایی که درگیر با روش عملکرد مبتنی بر شواهد هستند
- بررسی تحقیقات در جهت پاسخگویی به سوالات، شناخت منابع مورد استفاده برای تحقیق، آشنایی با طراحی برنامه جستجو برای مقالات، آشنایی با تعیین کلمات کلیدی مناسب برای جستجو، آموزش چگونگی تنظیم یافته ها و متمرکز کردن نتایج در جهت پاسخگویی به سوال مطروحه
- ارزیابی شواهد در رابطه با سودمندی مداخلات، توانایی ارزیابی کیفی تحقیقات که شامل حساسیت، ویژگی آزمونها، ارتباطات آماری مهم، حجم نمونه، کاهش خطر مطلق، حجم نمونه برای کار آزمایی بالینی، خطر نسبی و فاصله اطمینان
- تناسب نوع تحقیق با پرسش مورد نظر، مرور یا آشنایی با انواع روش تحقیق، ارزیابی هر کدام در رابطه با پرسش مورد نظر، آشنایی با مرور سیستماتیک و متاآنالیز، آشنایی با منابع اینترنتی و کتابخانه های پزشکی
- ارزیابی ارزش هر تحقیق، توانایی تعیین اعتبار یا اعتماد، تناسب ابزار اندازه گیری با هدف مورد نظر، نحوه حذف کردن عوامل مخدوش کننده و کیفیت پیگیری افراد مورد مطالعه
- دستورالعمل پیشنهادی برای مشکل بیمار بر اساس شواهد، توانایی فرموله کردن دستورالعمل با توجه به انواع تحقیقات مورد استفاده، شناخت مسائل اختصاصی در هر مشکل

ب - عملی (۱۷ ساعت) :

- انتخاب یک بیمار مامایی، طرح یک پرسش، جستجو و ارائه راه حل و در نهایت مقایسه راه حل دانشجویان با مداخلات معمول و تهیه راهنمای عملی بالینی

منابع اصلی درس:

۱ - منابع معتبر روز به تشخیص استاد

۲ - استفاده از سایتهای اینترنتی مربوطه نظیر:

http://www.emro.who.int/rpc/pdf/healthresearchers_guide.pdf PDF]

An Introduction to Evidence - Based Medicine

www.usc.edu/.../education/clerkship/evidence_based/pdf/An_Introduction_to_Evidence -

[Based_Medicine.pdf](#)

و دیگر منابع معتبر و به روز به انتخاب و تشخیص استاد یا مدرس مربوطه

پیش‌نیاز یا همزمان: بارداری و زایمان ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و کارآموزی های مربوطه - بیماریهای زنان و ناباروری - کارآموزی بیماریهای زنان
تعداد واحد: ۱ واحد
نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با انواع روشها و درمانهای تکمیلی و جایگزین مرسوم در ارائه خدمات مامایی و کاربرد آنها در مراجعین

شرح درس:

این درس به دانشجویان کمک می‌کند که ضمن آشنایی با درمانهای تکمیلی و جایگزین کاربرد آنها در مامایی را فراگیرند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت)

- تاریخچه طب تکمیلی و جایگزین و آشنایی با انواع روشهایی که در حال حاضر در ارائه خدمات بهداشتی و درمانی روز دنیا بکار می‌رود.

- چگونگی ورود این روشها به خدمات و مراقبتهای مامایی روز دنیا (یکپارچه نگری انسان، یکپارچه سازی مراقبتها، تحقیقات در این روشها، آموزش و دوره ها خاص در این روشها، رشته هایی که این درمانها را بکار میگیرند، مسئولیتها و الزامات مربوطه در کاربرد این روشها، قوانین مربوطه در بکارگیری، ارتباطات و هماهنگی با دیگر متخصصین مربوطه در کاربرد این روشها، دادن آگاهی و گرفتن رضایت از مراجعین، سیاستها و سیاستگذاریها، ارزشیابیها و ممیزیها، انجمنها و مراکز تخصصی مربوط به علوم نوین در زمینه طب جایگزین

آشنایی با انواع روشهای مرسوم و متداولتر در بارداری و زایمان و موارد مامایی در مادر، کودک و زن:

- هومئوپاتی

- استئوپاتی

- کایروپراکتیس

- آکوپانکچر

- گیاه درمانی

- ماساژ و آروماتراپی

- رفلکسولوژی

- فشار درمانی (طب فشاری یا شیاتسو)

- هیپنوتیزم

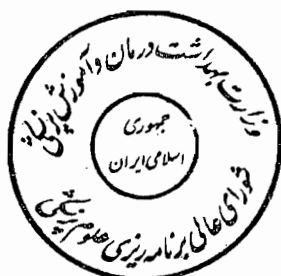
- هیدروتراپی و آب درمانی

- آرام سازی و ریلکسیشن و تصویر سازی ذهنی و لامازوریدلی و...

- دیگر روشهای مرسوم یوگا، مدیتیشن و....

- گرما درمانی و سرما درمانی

- استفاده از درمانهای فوق در رفع استرسهای فیزیکی و روانی و عاطفی

منابع اصلی درس:

1 - Tiran D.Mack S. Complementaery Therapies for pregnancy and childbirth (last edition)

Tindal Bailliere

۲ - و دیگر منابع معتبر روز به تشخیص استاد

شیوه ارزشیابی دانشجویی در حیطه های مختلف:

تکالیف مربوطه و امتحان پایان ترم

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با انواع روشها و درمانهای تکمیلی و جایگزین مرسوم در ارائه خدمات مامایی و کاربرد آنها در مراجعین

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند که ضمن آشنایی با درمانهای تکمیلی و جایگزین کاربرد آنها در مامایی را بطور عملی فراگیرند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت)

آشنایی عملی و بکاربردن انواع روشهای مرسوم و متداولتر در بارداری، زایمان و موارد مامایی در مادر، کودک و زن در حین کارآموزی در بیمارستان شامل:

- هومئوپاتی

- استئوپاتی

- کایروپراکتیس

- آکوپانکچر

- گیاه درمانی

- ماساژ و آروماتراپی

- رفلکسولوژی

- فشاردرمانی (طب فشاری یا شیاتسو)

- هیپنوتیزم

- هیدروتراپی و آب درمانی

- آرام سازی و ریلکسیشن و تصویر سازی ذهنی و لامازوریدلی و...

- دیگر روشهای مرسوم یوگا، مدیتیشن و...

- گرما درمانی و سرما درمانی

- استفاده از درمانهای فوق در رفع استرسهای فیزیکی و روانی و عاطفی

توجه: حداقل هوش در کارآموزی در مادر باردار در زایمان، پره ناتال و احیانا درمانگاه زنان آموزش داده شود.

منابع اصلی درس:

1 - Tiran D.Mack S. Complementary Therapies for pregnancy and childbirth (last edition) Bailliere

Tindal

۲- و دیگر منابع معتبر روز به تشخیص استاد

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف: تکالیف مربوطه و امتحان پایان ترم

نام درس: طب سنتی و گیاه درمانی در مامایی

کد درس: ۶۷

پیش نیاز یا همزمان: روانشناسی عمومی (روان شناسی زن و خانواده) - بهداشت ۲ - زبان انگلیسی تخصصی - اصول تغذیه مادر و کودک - تاریخ، اخلاق، قوانین و حقوق در مامایی - حقوق و پزشکی قانونی در مامایی، کارآموزی پزشکی قانونی در مامایی - جنین شناسی - ژنتیک، بارداری و زایمان ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و کارآموزی های مربوطه، بیماریهای زنان و ناباروری و کارآموزی مربوطه

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با طب سنتی و گیاهان دارویی و کاربرد آنها در مامایی

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند که علاوه بر طب نوین با طب سنتی و نحوه استفاده از اثرات گیاهان در رفع مشکلات مربوط به بیماران و مراجعین در مامایی آشنا شود.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

آشنایی با تاریخچه طب و مامایی سنتی در ایران و جهان:

پیدایش پزشکی نزد ملل مختلف، سهم ملل مختلف در تکامل پزشکی، مکاتب عمده پزشکی قدیم، شکوفایی پزشکی در تمدن اسلامی با تاکید بر مباحث مامایی، مکاتب طب سنتی ایرانی در داخل و خارج با تاکید بر مباحث مامایی و زنان اصطلاحات طبی فارسی و عربی و انگلیسی با تاکید بر اصطلاحات بیماریهای زنان و مامایی: اصطلاحات مربوط به تشریح و وظایف اعضا و بیماریها و غیره کلیات و امور طبیعی در مامایی:

حکمت نظری و عملی، محسوسات و جایگاه طب و مامایی در این تقسیم بندی، امور طبیعی، اسباب و علل، دلایل و علائم در این طبقه بندی، امور طبیعی و اهمیت آن در طب سنتی و مامایی تدابیر حفظ الصحة و اصول پیشگیری در زنان و مامایی:

تغذیه و اختیار غذا بر کسب کیفیت مزاج، آداب تغذیه، ناسازگاریهای طبع؛ تهیه و نگهداری غذا، حرکت و سکون بدن، تدبیر استحمام، تدبیر احتباس و استفراغ، تدبیر نزدیکی جنسی، تدبیر زنان باردار و شیرده و اطفال، تدبیر امراض لاحقه، تدبیر جوانان، میانسالان و سالمندان

اسباب، علل، دلایل و علامات در مامایی:

تعریف صحت و مرض، اختلال در افعال و اقسام آن، مراحل زمانی چهارگانه بیماری، سته ضروری، اسباب بیماری با تاکید بر بیماریهای زنان و مشکلات مامایی

آشنایی با اصول کاری و اخلاقی در طب سنتی

آشنایی با دیدگاه طب سنتی نسبت به انسان و دلایل و علائم بیماریها

مفردات و قرابادین در مامایی و زنان: مفردات طبی شامل ماهیت، طبیعت، افعال و خواص هریک از آنان، تهیه ادویه و حفظ آنان، اشکال مختلف دارو و تهیه داروهای مرکب با تاکید بر داروهای موثر بر مشکلات زنان و مامایی

اصول و مبانی درمان شناسی و بیماریهای عمده درمانی و زنان :
درمانهای طبیعی (تغذیه، ریاضت، ...)، درمانهای جراحی، فصد حجامت، علق، تکمیر، جبر، ربط، تنقیه و ...
آشنایی با موارد کاربرد، اثرات، عوارض، مزایا و معایب طب سنتی و نیز گیاهان دارویی و نحوه تجویز آنها بویژه در موارد
ذیل:

- عفونتهای زنان، عرق النساء، اورام
 - بیماریهای سیستم تناسلی و مثانه و مقعد و عملکرد جنسی
 - تنظیم هورمونها
 - درمان سرطانها بویژه سرطانهای زنانه
 - برای تسکین درد و رفع تب و سرفه
 - برای رفع مشکلات خاص دوران بارداری
 - برای شیردهی و مشکلات پس از زایمان
 - برای ناراحتیهای خاص نوزادان و شیرخواران
 - برای عفونتهای پوستی نظیر قارچ و ...
 - برای تسکین و آرامش اعصاب
 - برای تقویت قوا و خون سازی و دارای ویتامینهای خاص
 - برای مسائل گوارشی و قلبی و فشارخون و ...
- توجه : در صورت کمبود ساعات می توان با نظر گروه آموزشی مامایی تا ۱۰۰٪ به ساعات افزود.

منابع اصلی درس:

- ۱- تاریخ طب و طبابت در ایران، تاریخ پزشکی، (مرحوم دکتر نجم آبادی، سیریل الگود)، عیون الانبا، تاریخ الحکما، آخرین چاپ
 - ۲- خلاصه الحکمه، بحر الجواهر، قاموس القانون، آخرین چاپ
 - ۳- ذخیره خوارزمشاهی (تذلیل مرحوم سید جلال مصطفوی)، آخرین چاپ
 - ۴- شرح الاسباب و العلامات نفیس بن عوض، آخرین چاپ
 - ۵- قانون، آخرین چاپ
 - ۶- الحاوی، المنصوری، آخرین چاپ
 - ۷- منافع الاغذیه و دفع مضارها، آخرین چاپ
- و دیگر کتابهای طب سنتی و درمانهای تکمیلی معتبر بانظر استاد

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کلاس - انجام تکالیف محوله - ارزشیابی انتهای ترم

نام درس: بیولوژی تولید مثل

کد درس: ۶۸

پیش نیاز یا همزمان: فیزیولوژی ۱ و ۲ - جنین‌شناسی - بارداری و زایمان ۱

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با بیولوژی تولید مثل در چهار چوب بیولوژی انسانی است. که این امر بوسیله شناخت ساختار و عملکرد دستگاه تناسلی زن و مرد، گامتوژنز و تکامل جنین و تطابق مادر طی بارداری حاصل می‌شود. تأکید بر کنترل هرمونال تولید مثل می‌باشد و این پایه و اساسی برای فهم وسایل پیشگیری، نازایی و تکنیکهای تولید مثل جاری است.

شرح درس: در این درس دانشجو با مباحث مربوط به تولید مثل انسان در زن و مرد ونحوه کارکرد دستگاه تناسلی در این زمینه ونیز اهمیت آن به تفصیل آشنا می‌شود.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت):

- ۱ - بیولوژی عمومی: (ریتیم های بیولوژیک، نحوه عملکرد هورمونهای اصلی زن و مرد، مشخصه عملکرد هورمونی شامل الگوی ترشح، عملکرد رسپتورها و ...)
- ۲ - بیولوژی تولید مثل زن: اجزای دستگاه تولید مثل زنانه و عملکرد هر بخش، تغییرات دستگاه تناسلی زنانه طی سیکل هورمونال، کنترل هورمونال عملکرد تخمدانی، گامتوژنز، تکامل امبریونیک سیستم تولید مثل زنانه و نقش هورمونها در آن، تغییرات عملکرد دستگاه زنانه با سن (بلوغ، منوپوز ...) و عوامل محیطی که بر تکامل گنادها تأثیر می‌گذارد.
- ۳ - بیولوژی تولید مثل مرد: اجزاء دستگاه تولید مثل مردانه و عملکرد هر بخش، کنترل هورمونال عملکرد بیضه، گامتوژنز، مقایسه گامتوژنز در مرد و زن، تکامل امبریونیک سیستم تولید مثل مردانه و نقش هورمونها در این امر تغییر ساختار و عملکرد سیستم تولید مثل مردانه در رابطه با سن (بلوغ، تکامل جنسی، سالخوردگی).
- ۴ - انتقال گامت و لقاح: انتقال اسپرم در دستگاه مرد و نقش هر جز مایع سی من، انتقال اسپرم از واژن به لوله رحمی، تخمگذاری و پروسه لقاح (شامل نقش آکروزم، زونا پلوسیدا...)
- ۵ - لانه‌گزینی و تشکیل جفت: فرایند لانه‌گزینی و دسیدوایی شدن آندومتر، ساختار هیستولوژیک بافت و تغییرات عملکرد و ساختار جفت در دوران بارداری و عملکرد هورمونهای جفت انسانی.
- ۶ - رشد و تکامل جنین: الگوی رشد طبیعی جنین در طی دوران بارداری، استفاده از CRL، FL، وزن و سایر معیارهایی که برای تعیین سن تکامل و سلامت جنین بکار می‌روند و مسائل اخلاقی کار با جنین و ناهنجاریهای معمول جنین و عوامل مؤثر.
- ۷ - تولد و شیردهی: تطابق هورمونال در طی دوران بارداری (شامل تغییرات فیزیولوژیک و هیستولوژیک)، فرایند زایمان طبیعی و کنترل هورمونال آن (نقش جنین، جفت و رحم)، تغییرات هیستولوژیک سینه و نقش هورمونهای مختلف در کنترل عملکرد سینه و شیردهی.
- ۸ - مسائل اجتماعی در تولید مثل انسان: درمانهای موجود برای ناباروری و مسائل اجتماعی و اخلاقی درمانهای ناباروری، علل اصلی و عواقب اجتماعی و بیولوژیک بیماریهای منتقله از طریق روابط جنسی.

منابع اصلی درس: بارداری و زایمان ویلیامز و هورمون شناسی زنان اسپیروف و دیگر منابع معتبر روز (آخرین چاپ)

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف: حضور فعال در کلاس - انجام تکالیف محوله - ارزشیابی انتهای ترم

پیش نیاز یا همزمان: اصول مدیریت و کاربرد آن در مامایی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با اقتصاد بهداشت، بهداشت و توسعه، اقتصاد و بازارهای مراقبت‌های بهداشتی، تخصیص منابع برای بهداشت و مراقبت‌های بهداشتی و تعیین و تنظیم اولویتها در مراقبت‌های بهداشتی .
شرح درس: این درس به دانشجویان در ارزش گذاری برای خدمات بهداشتی و برآورد هزینه ها و نیز در برنامه ریزیهای مدیریتی برای گسترش و ارائه خدمات جدید و همچنین در تشخیص اولویت‌های ارائه خدمات کمک می نماید.
رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

- ۱- مقدمه ای بر اقتصاد بهداشت (تعریف اقتصاد بهداشت، بهداشت، اهداف عمومی و برابری)
- ۲- بهداشت و توسعه (بهداشت و رشد، بهداشت و هزینه بهداشتی)
- ۳- اقتصاد و بازارهای مراقبت های بهداشتی (عرضه و تقاضا، عوامل موثر بر تقاضا و تعادل، مداخله و کاهش رفاه، رقابت کامل و توزیع عادلانه دارایی)
- ۴- تامین مالی مراقبت های بهداشتی (الگوی جاری هزینه کردن در کشورهای در حال توسعه، ویژگیهای یک سیستم مطلوب مالی بهداشت)
- ۵- تخصیص منابع برای بهداشت و مراقبت‌های بهداشتی
- ۶- محاسبه منافع و مزایای بهداشتی
- ۷- ارزیابی مالی و اقتصادی پروژه های مراقبت های بهداشتی
- ۸- تعیین و تنظیم اولویت ها در مراقبت‌های بهداشتی
- ۹- سازمان دهی خدمات بهداشتی و تمرکز زدایی نظام بهداشت و نظامهای پرداخت
- ۱۰- اندازه گیری و ارتقا کارآیی در مراقبت‌های بهداشتی

منابع اصلی درس:

- اقتصاد بهداشت برای کشورهای در حال توسعه - آخرین چاپ
- و دیگر منابع مناسب مشابه (آخرین چاپ)

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

حضور فعال در کلاس - انجام تکالیف محوله - ارزشیابی انتهای ترم

کد درس: ۷۰

نام درس: آموزش به بیمار و مراجعه کننده

پیش نیاز یا همزمان: بارداری و زایمان (۲) - بهداشت ۳ و ۴

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با اصول یادگیری، فرآیند آموزش، وسایل، تکنولوژی و روشهای آموزشی، عوامل موثر بر آموزش و همچنین انواع آموزش در بیماریها و مشکلات مختلف و سنین مختلف مراجع یا بیمار. شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند که با اصول یادگیری، فرآیند، وسایل و انواع روشهای آموزشی آشنا شده و آنها را در هنگام آموزش به مراجعین و بیماران به منظور حفظ و ارتقا سلامت و بهبودی آنها بکارگیرند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

- ۱- تاریخچه آموزش به بیمار و مراجع - نهضت حقوق بیمار و مراجع - ضرورت آموزش به بیمار و مراجع در حفظ و ارتقا سلامت و پیشگیری از بیماری و بازگشت از بیماری - بهبود و سازگاری با اختلالات دائمی - وظیفه درمانگر و مراقب نسبت به بیمار - وظیفه بیمار نسبت به خود - مبانی اخلاقی و معنوی در بیماری - حمایت عاطفی و روانی از بیمار.
- ۲- اصول و فرآیند یادگیری: انواع یادگیری - نظریه های یادگیری - یادگیری در کودکان - یادگیری در بزرگسالان - اصول یادگیری و عوامل موثر و موانع یادگیری.
- ۳- تفاوت آموزش با یادگیری - نقش ماما در آموزش و یادگیری - طراحی برنامه آموزشی و مراحل مختلف آن (تعیین نیاز، تعیین اهداف، محتوای آموزشی، حیطه های شناختی، نگرشی و روان - حرکتی و سطوح مختلف یادگیری در هر کدام، شرایط، وسایل، منابع، ارزشیابی).
- ۴- انواع روشهای آموزش و تدریس (روشهای تاریخی و نوین): سخنرانی - پرسش و پاسخ - توضیحی - بحث گروهی - ایفای نقش - نمایش - پروژه - حل مساله - مشاوره - روش آزمایش - شبیه سازی - مهارت آزمایشگاهی - بارش افکار - مطالعه موردی - کارگاه - پانل - سمپوزیوم - فروم (مناظره) - سمینار - کنفرانس - گردش علمی -
- ۵- مهارتهای ضمن تدریس: نقش ظاهر - صدا و بیان معلم - توجه - حرکت - پرسش - تعامل احساسی با فراگیر - رفتار معلم - موقعیتهای ناشی از فضای آموزش - عوامل محیطی - محیط آموزش (کلاس - درمانگاه - بیمارستان - رسانه - جامعه و....
- ۶- رسانه ها و وسایل کمک آموزشی: انتخاب وسیله یا رسانه آموزشی و روش استفاده از آن - پوستر - پمفلت - لیفلت - فولدر - بروشور - استیکر (برچسب) - تراکت - چارت - فلانل گراف - اطلاعیه - هشدار - آگهی - عکس - تصویر - طلق - ویدیولایزر - نمودار - نقشه - تخته سیاه - وایت بورد - تخته ماهوتی - بورد تبلیغاتی (معمولی و الکترونیکی) - کارتهای نمایشی - نمونه واقعی و مدلها - روزنامه دیواری - دفترچه یادداشت - تقویم - سالنما - کتابچه - جزوه دستی - بوکلت - جراید (مطبوعات) - کتاب - بازدید از عرصه - گردش علمی - رسانه شنیداری - فیلم - ویدئو - تلویزیون - رایانه - ماشین کپی برد.
- ۷- ارزشیابی: مفهوم اندازه گیری و ارزشیابی - تعریف سنجش و آزمون - اهداف ارزشیابی - اهمیت و ضرورت ارزشیابی - انواع ارزشیابی: تشخیصی، تکوینی یا مرحله ای و تراکمی یا پایانی
ارزشیابی آموزش در مامایی - زمان ارزشیابی - ارزشیابی از یادگیری مراجعین و بیماران.

۸ - بررسی ظرفیت (compliance) و توانایی بیمار در یادگیری - ایجاد انگیزه در آموزش بیمار - عوامل روانی در آموزش بیمار و ظرفیت و توانایی بیمار از لحاظ تفاوت فردی، شخصیتی، درک وضعیت خود، سازگاری فردی و... - آموزش بیمار به عنوان بخشی از فرآیند درمان و مراقبت -

آموزش به بیمار در مراحل و سنین مختلف زندگی (قبل از تولد یا جنینی، نوزادی و شیرخواری، نوپایان، خردسالان و نوباوگان، نوجوانان، جوانان، میانسالان و بزرگسالان ف سالمندان) - آموزش به والدین - آموزش به خانواده در بیماریها - آموزش با توجه به فرهنگهای مختلف بیماران -

برقراری ارتباطات موثر برای توصیه ها به منظور افزایش توانایی بیمار - شریک ساختن بیمار در آموزش - توجه به سطح سواد و مهارتهای بیمار در آموزش - آموزش به بیمار در موارد درمانهای تکمیلی و جایگزین - موضوعات و نکات مهم در آموزش به بیماران مسن تر با توجه به پیشینه فرهنگی و باورها و نگرشها و نیازهای آنان - آموزش به بیمار و خانواده در موارد مرگ و مردن در مورد بیماریهای منجر به مرگ - موضوعات اخلاقی در آموزش به بیمار و اصول و تئوریهای اخلاقی مربوطه - رضایت آگاهانه و فرمهای مربوطه - آموزش به جامعه - تحقیقات و اهمیت آن در زمینه آموزش به بیمار، خانواده جامعه

۹ - انواع آموزش به بیمار در بیماریهای مختلف بویژه بیماریهای زنان و مامایی - مراحل مختلفی از زندگی که نیاز به آموزشهای خاص دارد نظیر ازدواج، بارداری، زایمان، شیردهی، پس از زایمان، تنظیم خانواده، یائسگی، ناباروری ف سرطانها، غربالگریها و سالمندی....

منابع اصلی درس:

- ۱ - اصول آموزش به بیمار - صفوی محبوبه - برزویی طاهره - آخرین چاپ
- ۲ - اصول برنامه ریزی برای آموزش به بیمار - صابریان معصومه - آخرین چاپ
- ۳ - فرآیند یادگیری و اصول آموزش به بیمار، اسدی نوقابی احمدعلی - زندی میترا - نظری علی اکبر - آخرین چاپ
- ۴ - همدم بیمار - اصفهانی محمد مهدی - دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران - مرکز تحقیقات اخلاق پزشکی

5 - Falvo DR. Effective patient education - a guide to increased compliance (last edition). Jones and Bartlett (last edition)

6 - Authors group - Patient teaching reference manual - Springhouse (last edition)

7 - Patient Education for children - teens and parents - (last edition). American Academy of Pediatrics (AAP) (last edition)

- و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف: انجام تکالیف محوله و امتحان پایان ترم

نام درس: تغذیه قبل، حین و بعد از بارداری
پیش نیاز یا همزمان: اصول تغذیه مادر و کودک - نوزادان - کارآموزی نوزادان
تعداد واحد: ۱ واحد
نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با اهمیت و کاربرد تغذیه در مراحل مختلف دوران جنینی، نوزادی شیرخوار و کودکی

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می نماید تا مراقبتها، تجویزات تغذیه ای و آموزشهای لازم را نسبت به تغذیه مادران بارداروشیرده و شیرخواران و کودکان و نوجوانان به درستی انجام دهد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت):

- تغذیه حول تولد و نتایج و پیامدهای آن در شیرخواران
- تغذیه قبل از لقاح
- تغذیه در لقاح
- تغذیه مادر برای رشد داخل رحمی و محدودیت رشد
- تغذیه بارداری و فرضیه جنین بیماریها
- تغذیه در بارداری پرخطر
- جفت به عنوان یک واحد تغذیه ای
- اثر تغذیه در تکامل شیرخوار
- شیردهی در نوزادان و شیرخواران پره ترم
- تغذیه در نوزادان پره مچور پس از ترخیص از بیمارستان
- تاثیر تغذیه مادران نوجوان باردار بر نوزاد
- تاثیرات تغذیه تکمیلی و تغذیه مصنوعی در بیماریهای آتی کودک

منابع اصلی درس:

- ۱- کمک به مادران شیرده - ساویج کینگ، فلسیتی - آخرین چاپ
- ۲- شیرمادر - اسکندر ریچارد ج ترجمه نیک نفس، پدram - آخرین چاپ
- ۳- تاثیرات ژنتیکی بارداری آخرین چاپ
- ۴- کراس - آخرین چاپ

- 5 - Bhatia J. Perinatal nutrition - optimizing infant health and development - Deker (last edition)
- 6 - Lawrence RA. Lawrence RM. Breast feeding - A guide for the medical profession 5th Mosby (last edition)
- 7 - dare A. O Donovan M. A practical guide to child nutrition (last edition).Churchill Livingstone (last edition)
- 8 - Royal college of midwives - Successful breast feeding (last edition).Churchill Livingston (last edition)

- 9 - Lang S. Breast feeding special care babies (last edition) Bailliere Tindal (last edition)
- 10 - Mannel R. MartensPJ. Walker M. International Lactation Counsoltant Association - Core curriculum for lactation consultant practice.(last edition).Jones and Bartlett (last edition)
- 11 - Zigler EE. Lucas A. Moro GE. Nutrition of the very low birth weight infant (Nesthle Workshop serial vol.43 - Lippincott Williams and Wilkins (last edition)
- 12 - Suskind RM. Tontisiran K. Nutrition , Immunity, and infection - Lippincott Williams and Wilkins (last edition)

- و دیگر منابع معتبر روز

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف: انجام تکالیف محوله و امتحان پایان ترم

کد درس: ۷۲

نام درس: ترویج تغذیه با شیرمادر

پیش‌نیاز: بارداری و زایمان ۱ و ۲ - بهداشت مادر و کودک و باروری (بهداشت ۴)

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: ۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی درس: - آشنایی با بیمارستانهای دوستدارکودک به عنوان بخشی از استراتژی جهانی

- آشنایی با اهمیت ترویج تغذیه با شیرمادر

- آشنایی با اقدامات لازم برای ترویج تغذیه با شیرمادر

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می‌کند تا با نحوه کار در بیمارستانهای دوستدارکودک و چگونگی ترویج تغذیه با شیرمادر بطور نظری آشنا شده و در عمل نیز اقدامات مربوطه را بکاربندد.

رئوس مطالب (۲۲ ساعت):

الف: نظری (۹ ساعت):

- ۱ - بیمارستان دوستدارکودک به عنوان یک بخش از استراتژی جهانی و اقدامات مربوطه
- ۲ - مهارت‌های برقراری ارتباط
- ۳ - ترویج تغذیه با شیرمادر در دوران بارداری
- ۴ - حفاظت از تغذیه با شیرمادر
- ۵ - روشهای زایمان و تغذیه با شیرمادر
- ۶ - چگونگی انتقال شیر از پستان به شیرخوار
- ۷ - کمک به تغذیه با شیرمادر
- ۸ - روشهایی که به تغذیه با شیرمادر کمک می‌کند
- ۹ - تولید شیر
- ۱۰ - شیرخواران با نیازهای خاص
- ۱۱ - شیرخوارانی که قادر به تغذیه از پستان نیستند
- ۱۲ - وضعیتهای پستان و نوک آن
- ۱۳ - نگرانیهای مربوط به سلامت مادران
- ۱۶ - مشکلات و بیماریهای مربوط به شیرمادر
- ۱۷ - استفاده از شیرمادر در انواع بیماریهای کودکان
- ۱۸ - پرسشها و سوالات مادران و نحوه پاسخدهی به آنها و ارائه راه حل
- ۱۹ - حمایت مداوم از مادران شیرده - ۲۰ - چگونگی راه اندازی بیمارستان دوستدارکودک

ب : عملی (۱۷ ساعت) :

- ۱ - مشاهده شیردهی و کمک به تغذیه با شیر مادر و پوزیشن های مختلف
- ۲ - گفتگو (آموزش و مشاوره) با زنان باردار و همسر یا دیگر اعضای خانواده
- ۳ - مشاهده دوشیدن شیر با دست و تغذیه با فنجان

منابع اصلی درس:

- ۱ - یونیسف و who، ترجمه: فریور، خلیل - سعدوندیان، سوسن - فریور، مریم - وزارت بهداشت، معاونت سلامت، دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس
- ۲ - راهنمای آموزشی مادران باردار برای شیردهی - وزارت بهداشت - دفتر سلامت جمعیت، خانواده - اداره ترویج تغذیه باشیرمادر
- 3 - Breast feeding hand book for physicians - American Academy of Pediatrics & American College of Obstet. & Gyn. -(last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف: حضور فعال در کلاس - انجام تکالیف محوله - ارزشیابی انتهای ترم

پیش نیاز یا همزمان: بارداری و زایمان ۳ و ۴ - بهداشت ۳ و ۴ و ۵ - بیماریهای زنان و ناباروری

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مسائل مامایی و بهداشت باروری و در هنگام بحرانها و بلایای طبیعی

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند تا با مباحث مهم و عمده مامایی و بهداشت باروری در زمان بروز بحرانها، بلایای طبیعی آشنا شوند و اولویتها و اورژانسها در این مواقع بشناسند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت):

- تعریف وضعیت اورژانس و بحرانی
- مراحل یک اورژانس یا یک وضعیت بحرانی
- اثرات بحرانها و بلایا بر سلامت و بهداشت
- استانداردهای سلامت باروری شامل: حداقل خدمات لازم - خشونت‌های جنسی - اورژانسهای مامایی - مسائل پیشگیری از بارداری - خدمات جامع بهداشت باروری
- مسائل روانی و اثرات آن بر مسائل بهداشت باروری
- فراهم ساختن خدمات بهداشت باروری در بحرانها و بلایا
- سلامت یا بهداشت باروری چه هستند؟
- تاریخچه خدمات بهداشت باروری بویژه در مورد آوارگان و پناهندگان - خدمات بهداشت باروری و حقوق انسانی
- اورژانسهای خدمات بهداشت باروری در مورد آوارگان و پناهندگان
- خدمات طولانی مدت بهداشت باروری و جنسی شامل:
- سلامت مادری
- تنظیم خانواده
- بیماریهای منتقله از راه جنسی
- خشونت‌های جنسی و وابسته به جنس
- بهداشت باروری و جنسی در نوجوانان و سنین بلوغ
- دیگر نیازهای بهداشت باروری و جنسی شامل: مشارکت مردان - عملکردهای سنتی و صدمه زننده جامعه و...

منابع اصلی درس: به انتخاب استاد یا مدرس مربوطه و نیز:

- Khalili Gh. Shatti M. Izadi F. Disaster and Reprodukutive Health - Health Ministry (last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف: حضور فعال در کلاس - انجام تکالیف محوله - ارزشیابی انتهای ترم

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مسائل مامایی و بهداشت باروری در زمینه سلامت شهری

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند تا با مباحث مهم و عمده مامایی و بهداشت باروری در زمینه سلامت شهری آشنا شوند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت):

- سلامت شهری و اهمیت آن
- مسائل عمده در سلامت شهری
- بهداشت باروری و سلامت شهری
- نقش ماما در مسائل بهداشت باروری و مسائل شهری
- بهداشت باروری و انواع آلودگیهای شهری هوا، غذا، آب و....
- بهداشت باروری و مسائل سلامت شغلی
- بهداشت باروری و آموزش شهروندان
- بهداشت باروری و سلامت نسل آینده
- بهداشت باروری و سلامت زنان و دختران
- بهداشت باروری و نقش مردان
- بهداشت باروری و کودکان و نوجوان و آموزشهای لازم در این زمینه
- بهداشت باروری و بحرانهای شهری و بلایا
- بهداشت باروری و نقش مسئولین و مدیران و رهبران جامعه
- دیگر مسائل در زمینه بهداشت باروری مرتبط با مسائل سلامت شهری

منابع اصلی درس: به انتخاب استاد یا مدرس مربوطه

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف: حضور فعال در کلاس - انجام تکالیف محوله - ارزشیابی انتهای ترم

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی درس: رسیدن به مهارت در اداره و انجام مراقبت‌های حین بارداری در موارد طبیعی و بارداریهای پرخطر
شرح درس: این درس به دانشجوی کمک می‌کند تا به مهارت لازم در انجام مراقبت‌های بارداری از مادران بارداری طبیعی و غیرطبیعی دست یابد و آموزشها و مشاوره‌ها و تجویزات لازم را برای آنها انجام دهد.

رئوس مطالب: (۱۵۳ ساعت):

- انجام مراقبت‌های بارداری همراه با درخواست انجام آزمایشات و تجویزات، آموزشها و مشاوره‌ها و ارجاع و پیگیریهای لازم در درمانگاههای پره ناتال بیمارستانهای آموزشی

۳۲ روز (روزانه ۴/۵ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) (انجام بیش از موارد تعیین شده مانعی ندارد)

درخواست ۱۰ - ۵ مورد سونوگرافی و دیگر تست - های سلامت جنین و ۳۰ مورد تفسیر و راهنمایی بر طبق جواب آنها	معاینه فیزیکی اعضای مختلف بدن مادر باردار و مورورسیستمها در حدود ۸۰ مورد (شامل ملتحمه چشم، تیروئید، قلب، ریه، پستان، لئوپلد، اندامها و...)	گرفتن شرح حال و ارزیابی روانی - اجتماعی و فیزیکی در ۶۰ - ۵۵ خانم بارداری طبیعی (بدون عارضه) همراه با آموزشهای لازم و انجام مراقبت‌های کامل (حدوداً ۱/۳ درسه ماهه اول، ۱/۲ درسه ماهه دوم و ۱/۳ درسه ماهه سوم)
انجام ۲ - ۱ مورد NST و ۲ - ۱ مورد rollover test و ۱ - ۲ مورد کومبس غیرمستقیم	تهیه یک پمفلت یا پوستر آموزشی (فردی یا گروهی)	گرفتن شرح حال و ارزیابی روانی - اجتماعی و فیزیکی و انجام معاینات و مراقبت‌ها و درخواست
سمع صدای قلب با گوشی پینارد ۲۰ مورد و داپلر ۵۰ مورد	تشکیل پرونده و درخواست آزمایشات روتین یا لازم در حین بارداری در ۴۰ مورد	آزمایشات در ۳۰ - ۲۵ مورد خانم باردار مبتلا به بیماریهای داخلی و جراحی (۳ - ۲ مورد بیمار قلبی، ۲ - ۲ مورد حامله دیابتی، ۲ - ۲ مورد پره - اکلامپسی، ۲ - ۲ مورد عفونت ادراری، ۲ - ۲ مورد آنمی، ۲ - ۲ مورد عفونتها نظیر سرخچه و هیپاتیت و...، ۲ - ۲ مورد پره ترم و پوست ترم، ۲ - ۲ مورد ارهاش منفی، ۲ - ۳ مورد بیماری تیروئید، ۲ - ۳ مورد دیگر بیماریها نظیر تنفسی، صرع، IUGR و...)
تفسیر و راهنمایی صحیح بر اساس جواب آزمایشات در ۵۰ مورد	تجویز داروهای مجاز و لازم حین بارداری در ۵۰ مورد و دادن ۳۰ مورد آموزش و ۳ مشاوره	
اداره کلاسهای آموزشی دوران بارداری ۲ مورد	درخواست ۶ - ۳ مورد آزمایش کامل و کشت و موردی ادرار در موارد اورژانس و مورد نیاز	
انجام مشاوره بارداری با زن و شوهر ۲ مورد		

شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری که مربي تعیین می‌کند

منابع اصلی درس: همان منابع دروس نظری بارداری و زایمان

شیوه ارزشیابی دانشجوی در حیطه های مختلف:

- حضور فعال دانشجوی
- انجام تکالیف و وظایف محوله
- انجام مراقبت‌های مربوط به بیماریها مراجعه کننده
- امتحان پایان دوره

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲/۵ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه زایمان

هدف کلی درس: رسیدن به مهارت اداره لیبروانجام زایمان و نیز مراقبتهای بعد از زایمان در موارد طبیعی و موارد

case در بخشهای زایمان بیمارستانهای آموزشی

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند تا مهارت علمی و عملی لازم را در مهارت اداره لیبروانجام زایمان و نیز مراقبتهای بعد از زایمان در موارد طبیعی و موارد case بدست آورند.

رئوس مطالب: (۲۵۵ ساعت):

دانشجویان باید عهده دار کلیه مراقبتهای اداره لیبروانجام زایمان و نیز مراقبتهای بعد از زایمان در موارد طبیعی و موارد case شوند.

۲۶ روز صبح و عصر ۱۰ ساعته (۱ ساعت نماز و ناهار) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

رسیدگی به وضعیت نوزاد بلافاصله بعد از زایمان (باز - کردن راه هوایی، جلوگیری از هیپوترمی، تحریک برای تنفس بهتر و دادن آپگار ۱ و ۵) - ۲۵ - ۳۰ مورد	پوشیدن صحیح گان و دستکش و استفاده صحیح از وسایل و باز کردن صحیح پک و فراهم کردن وسایل مورد نیاز	توجه: نیمی تا دو سوم از موارد زیر باید در caseهایی مانند دیابت، پره اکلامپسی، پارگی زودرس کیسه آب، دکولمان و پروپلا، post date/post term، قلبی، دوقلویی، بریج، جنین مرده، IUGR، زایمان زودرس، واکيوم و... باشد و نام هر مورد خاص، در شرح خلاصه ای که دانشجو برای هر فرد می نویسد ثبت گردد تا بعد مشخص شود که هر دانشجو آیا همه caseها را آموزش دیده است؟ و نیز از هر case چند مورد را انجام داده است؟
کلامپ بند ناف و معاینه فیزیکی نوزاد و تزریق ویتامین K و نظارت بردستبند و گرفتن اثر پای نوزاد - ۲۵ - ۳۰ مورد	بکارگیری اصول صحیح استریلیتی - ۲۵ - ۳۰ مورد	شرکت در کلاس های خوشایند سازی بارداری و آمادگی برای زایمان گرفتن شرح حال، معاینات فیزیکی و لئوپلد و گرفتن علائم حیاتی - ۲۵ - ۳۰ مورد
کمک به ترمیم اپی زیوتومی یا پارگی ۳ مورد با توجهات و مراقبتهای ضروری قبل و حین و بعد از ترمیم (در مورد دانشجوی همکلاسی خود)	انجام صحیح پرپ و درپ پرینه - ۲۵ - ۳۰ مورد	کنترل FHR حداقل ۱۳۰ مورد (البته به میزان لازم برای کنترل لیبر) شامل پیدا کردن محل صحیح، کنترل نبض جنین با نبض مادر، کنترل دقیقه ای کامل، کنترل لازم بلافاصله بعد از کنترکشن، شمارش و ثبت و بکارگیری مانیتورینگ داخلی و خارجی
انجام صحیح زایمان جفت و معاینه کامل آن - ۲۵ - ۳۰ مورد	انجام صحیح بیحسی اپی زیوتومی ۱۰ مورد و بیحسی پودندال ۱ مورد و کمک به بیحسی اپیدورال ۱ مورد	

معاينه واژينال: ديلا تاسيون، افا سمان، استيشن، احيانا پوزيشن، موقعيت سرويكس، وضعيت كيسه آب و تا حدی معاينه لگن (۷۰ - ۵۰ بار)	تشخيص نياز و انجام اپي زيوتومي ۱۰ مورد	خروج دستی جفت و بررسی داخل رحم در مرحله چهارم ۱ مورد
معاينه لازم و تصميم در بستري كردن زائو در ليبر ۱۵ مورد اجرای روش های غیر دارویی کاهش درد زایمان	ترميم اپي زيوتومي ۱۰ مورد	دفع صحيح وسايل مصرفی آلوده و جمع آوری درست وسايل غير مصرفی درمحلهاي مربوطه پس از زایمان ۲۵ - ۳۰ مورد
آماده كردن زائوی بستري شده برای استقرار در اتاق ليبر (لباس، تخت، توصیه به تخلیه مئانه، گرفتن رگ و وصل سرم در صورت لزوم و خونگیری و توضیحات لازم به زائو) ۲۰ مورد	ترميم پارگی ۳ مورد	برقراری attachment و bounding بين مادر و نوزاد پس از زایمان ۲۵ - ۳۰ مورد تهيه يك پمفلت يا پوستر آموزشی (فردی یا گروهی)
اداره و کنترل ليبر بطور كامل (شامل کنترل صدای قلب، کنترل انقباضات رحمی، تغذيه، پوزيشن، برقراری ارتباط اعتماد آميز و آموزشهای لازم و حمايت عاطفی از زائو، معاينه واژينال، توجه به تخلیه مئانه، کمک به تسکين درد، تجویز دارو و مایع درمانی لازم در موارد مورد نیاز، پاسخ به سوالات زائو یا همراه او و...) ۵۰ - ۴۵ مورد، هر مورد حداقل ۳ ساعت که ۸ - ۶ مورد آن اينداکشن باشد.	مشاهده ۵ case ديگر که تاکنون مشاهده نکرده است.	برقراری وسايل راحتی زائو و انجام کنترل های مرحله چهارم (شامل کنترل خونريزی، ارتفاع وقوام رحم، علائم حیاتی، هشیاری زائو هر ربع ساعت تا ۱ ساعت) پس از زایمان و ثبت درست و گزارش آن به مربی / مامای بخش ۳۵ - ۳۰ مورد مشاهده سقط، کورتاژ و سزارین و کمک به مراقبتهای مادر و نوزاد بعد از آن ۲ - ۱ مورد
انجام آمنيوتومي با رعايت تمامی شرايط لازم ۱۰ مورد	مشاهده و کمک به انجام زایمان در مورد case ۵-۶	دادن آموزشهای کامل بعد از زایمان قبل از انتقال مادر به بخش بعد از زایمان (شامل مراقبت از خود و بهداشت فردی، حمام، مراقبت از زخم، لوشیا، تغذيه، بهداشت در دفع مدفوع ادرار، علائم خطر در مادر و نیاز به مراجعه فوری، نحوه شیردهی، واکسیناسيون، دفع مدفوع و ادرار نوزاد، ديگر مراقبتهای نوزاد، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم برای غربالگری بیماریهای منجر به عقب افتادگی نوزاد، نزدیکی جنسی و تنظیم خانواده و بازگشت قاعدگی و نیز احتمال بارداری مجدد و زمان و مکان مراجعات بعدی) در ۲۵ - ۳۰ مورد و ۱ مورد مشاوره با زن و شوهر بعد از زایمان
تشخيص زمان زایمان و انتقال به موقع زائو به اتاق زایمان ۲۵ - ۳۰ مورد	انجام زایمان بطور كامل (طبیعی و case) ۲۵ - ۳۰ مورد	ترخيص مادر با انجام معاينات و دادن آموزشهای لازم حين ترخيص در مورد خود و نوزاد ۴ مورد طبیعی و ۳ - ۲ مورد case

شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین می کند

منابع اصلی درس: همان منابع درس نظری دروس بارداری و زایمان

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

حضور فعال دانشجو - انجام تکالیف و وظایف محوله - انجام مراقبتهای مربوط به بیمار یا مراجعه کننده - امتحان پایان دوره

کد درس: ۷۷

نام درس: کارآموزی در عرصه زایمان طبیعی و غیرطبیعی (۲)

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲/۵ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه زایمان

هدف کلی درس: رسیدن به مهارت اداره لیبروانجام زایمان و نیز مراقبتهای بعد از زایمان در موارد طبیعی و موارد Case در بخشهای زایمان بیمارستانهای آموزشی

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند تا مهارت علمی و عملی لازم را در مهارت اداره لیبروانجام زایمان و نیز مراقبتهای بعد از زایمان در موارد طبیعی و موارد Case بدست آورند.

رئوس مطالب: (۲۵۵ ساعت):

دانشجویان باید عهده دار کلیه مراقبتهای اداره لیبروانجام زایمان و نیز مراقبتهای بعد از زایمان در موارد طبیعی و موارد Case شوند

۲۶ روز صبح و عصر ۱۰ ساعته (۱ ساعت نماز و ناهار) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

رسیدگی به وضعیت نوزاد بلافاصله بعد از زایمان (باز کردن راه هوایی، جلوگیری از هیپوترمی، تحریک برای تنفس بهتر و دادن آپگار ۱ و ۵) ۳۵ - ۳۰ مورد	پوشیدن صحیح گان و دستکش و استفاده صحیح از وسایل و باز کردن صحیح پک و فراهم کردن وسایل مورد نیاز با بکارگیری اصول صحیح استریلیتی ۳۵ - ۳۰ مورد	توجه: نیمی تا دو سوم از موارد زیر باید در Caseهایی مانند دیابت، پره اکلامپسی، پارگی زودرس کیسه آب، دکولمان و پروپا، post date/post term، قلبی، دوقلویی، بریچ، جنین مرده، IUGR، زایمان زودرس، واکيوم و... باشد و نام هر مورد خاص، در شرح خلاصه ای که دانشجو برای هر فرد می نویسد ثبت گردد تا بعد مشخص شود که هر دانشجو آیا همه Caseها را آموزش دیده است؟ و نیز از هر Case چند مورد را انجام داده است؟
کلامپ بند ناف و معاینه فیزیکی نوزاد و تزریق ویتامین K و نظارت بردستبند و گرفتن اثر پای نوزاد ۳۵ - ۳۰ مورد	انجام صحیح پرپ و درپ پرینه ۳۵ - ۳۰ مورد	گرفتن شرح حال، معاینات فیزیکی و لثو پلید و گرفتن علائم حیاتی ۳۵ - ۳۰ مورد
کمک به ترمیم اپی زیوتومی یا پارگی ۳ مورد با توجهات و مراقبتهای ضروری قبل و حین و بعد از ترمیم (در مورد دانشجوی همکلاسی خود)	انجام صحیح بیحسی اپی زیوتومی ۱۰ مورد و بیحسی پودندال ۱ مورد و کمک به بیحسی اپیدورال ۱ مورد	کنترل FHR حداقل ۱۲۰ مورد (البته به میزان لازم برای کنترل لیبر) شامل پیدا کردن محل صحیح، کنترل نبض جنین با نبض مادر، کنترل دقیقه ای کامل، کنترل لازم بلافاصله بعد از کنترکشن، شمارش و ثبت و بکارگیری مانیتورینگ داخلی و خارجی
انجام صحیح زایمان جفت و معاینه کامل آن ۳۵ - ۳۰ مورد	تشخیص نیاز و انجام اپی زیوتومی ۱۰ مورد	توشه و ژینال: دیلاتاسیون، افاسمان، استیشن، احیانا پوزیشن، موقعیت سرویکس، وضعیت کیسه آب و تا حدی معاینه لگن (۷۰ - ۵۰ بار)
خروج دستی جفت و بررسی داخل رحم در مرحله چهارم ۱ مورد	ترمیم اپی زیوتومی ۱۰ مورد	معاینه لازم و تصمیم در بستری کردن زانودر لیبر ۱۵ مورد
دفع صحیح وسایل مصرفی آلوده و جمع آوری درست وسایل غیر مصرفی در محلهای مربوطه پس از زایمان ۳۵ - ۳۰ مورد		

برقراری attachment و bounding بین مادر و نوزاد پس از زایمان ۳۵ - ۳۰ مورد تهیه یک پمفلت یا پوستر آموزشی (فردی یا گروهی)	ترمیم پارگی ۲ مورد	آماده کردن زائوی بستری شده برای استقرار در اتاق لیبر (لباس، تخت، توصیه به تخلیه مثانه، گرفتن رگ و وصل سرم در صورت لزوم و خونگیری و توضیحات لازم به زائو) ۲۰ مورد
برقراری وسایل راحتی زائو و انجام کنترل های مرحله چهارم (شامل کنترل خونریزی، ارتفاع و قوام رحم، علائم حیاتی، هشیاری زائو هر ربع ساعت تا ۱ ساعت) پس از زایمان و ثبت درست و گزارش آن به مربی/مامای بخش ۳۵ - ۳۰ مورد	مشاهده ۵ case دیگر که تاکنون مشاهده نکرده است	اداره و کنترل لیبر بطور کامل (شامل کنترل صدای قلب، کنترل انقباضات رحمی، تغذیه، پوزیشن، برقراری ارتباط اعتماد آمیز و آموزشهای لازم و حمایت عاطفی از زائو، معاینه واژینال، توجه به تخلیه مثانه، کمک به تسکین درد، با استفاده از روش های مختلف
مشاهده سقط، کورتاژ و سزارین و کمک به مراقبتهای مادر و نوزاد بعد از آن ۲ - ۱ مورد		غیر دارویی تجویز دارو و مایع درمانی لازم در موارد مورد نیاز، پاسخ به سوالات زائو یا همراه او و... ۴۵ - ۴۰ مورد، هر مورد حداقل ۲ ساعت که ۸ - ۶ مورد آن اینداکشن باشد
دادن آموزشهای کامل بعد از زایمان قبل از انتقال مادر به بخش بعد از زایمان (شامل مراقبت از خود و بهداشت فردی، حمام، مراقبت از زخم، لوشیا، تغذیه، بهداشت در دفع مدفوع ادرار، علائم خطر در مادر و نیاز به مراجعه فوری، نحوه شیردهی، واکسیناسیون، دفع مدفوع و ادرار نوزاد، دیگر مراقبتهای نوزاد، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم برای غربالگری بیماریهای منجر به عقب افتادگی نوزاد، نزدیکی جنسی و تنظیم خانواده و بازگشت قاعدگی و نیز احتمال بارداری مجدد و زمان و مکان مراجعات بعدی) در ۳۵ - ۳۰ مورد و ۱ مورد مشاوره بازن و شوهر بعد از زایمان	مشاهده و کمک به انجام زایمان در مورد ۶ - ۵ case	انجام آمنیوتومی با رعایت تمامی شرایط لازم ۵ مورد
ترخیص مادر با انجام معاینات و دادن آموزشهای لازم حین ترخیص در مورد خود و نوزاد ۴ مورد طبیعی و ۳ - ۲ مورد case	انجام زایمان بطور کامل (طبیعی و case) ۳۵ - ۳۰ مورد	تشخیص زمان زایمان و انتقال به موقع زائو به اتاق زایمان ۳۵ - ۳۰ مورد
شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین می کند		

منابع اصلی درس: همان منابع درس نظری دروس بارداری و زایمان

شیوه ارزشیابی دانشجوی در حیطه های مختلف:

حضور فعال دانشجوی - انجام تکالیف و وظایف محوله - انجام مراقبتهای مربوط به بیماریا مراجعه کننده - امتحان پایان دوره

کد درس: ۷۸

نام درس: کارآموزی در عرصه بیماریهای زنان و ناباروری

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی درس: رسیدن مهارت در تشخیص بیماریهای زنان و نحوه اداره و درمان آنها و نیز آموزشها و مشاوره های لازم. همچنین آشنایی با نحوه تشخیص و درمان موارد ناباروری و آموزشها و مشاوره های مربوط به ناباروری.

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند تا در تشخیص و ارائه خدمات مربوطه در مورد بیماریهای زنان و نیز مشکلات ناباروری و انجام مشاوره و آموزشهای مربوط به آنها به مهارت لازم برسند.

رئوس مطالب: (۱۰۲ ساعت):

انجام خدمات مربوط در مورد مراجعین و بیماران مبتلا به انواع بیماریهای زنان و نیز ناباروری اعم از تشخیص، مراقبت، درمان، نسخه نویسی، ارجاع، پیگیری و آموزش و مشاوره های لازم در درمانگاههای ژنیکولوژی و مراکز ناباروری بیمارستانهای آموزشی و نیز ۱ - ۲ روز در بخش جراحی زنان. ۲۱ روز (روزانه ۵ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

گرفتن شرح حال و انجام معاینات فیزیکی در ۶۰ مورد	دادن آموزش در ۲۰ مورد	دیدن اسمیر مرطوب زیر میکروسکوپ و تشخیص آن در ۱۵ مورد فوق
انجام معاینات دستگاه تناسلی در ۶۰ مورد (شامل معاینه خارجی و داخلی)	انجام مشاوره در ۲ مورد	انجام و تفسیر تست فرن در ۲ مورد
انجام معاینه پستان در ۱۰ مورد	مشاهده اعمال جراحی زنان در اتاق عمل زنان یک روز ۳ - ۲ مورد	انجام PCT و دیدن آن زیر میکروسکوپ در ۱ مورد
گذارن اسپکولوم در ۶۰ مورد	مشاهده و پیگیری ۵ مورد case نازایی در درمانگاه نازایی (یک روز) مشاهده، معاینه و پیگیری تومورهای پستان (نصف روز یا یک روز)	کمک به انجام هیستروسالپنگوگرافی، هیستروسکوپی، کولپوسکوپی، لاپاراسکوپی، کوتر و کرایو، دیلاتاسیون و کورتاژ سرویکس و آندومتر کدکام ۱ مورد
تهیه اسمیراز سلولهای سرویکس در ۱۵ مورد	مشاهده ۳۵ case غیراز سرویسیت و واژینیت	تهیه کشت از ترشحات واژن ۱ مورد
خواندن و تفسیر نتیجه اسمیر در ۵ مورد	گرفتن شرح حال و انجام معاینات و تجویزات و درخواست آزمایشات و پیگیری لازم در مورد ۳۵ case به غیراز سرویسیت و واژینیت (داخل همان ۶۰ مورد که در ابتدا گفتیم) با ذکر نام case ها تا بعد معلوم شود دانشجو چه case ها بی را آموزش دیده است؟ و نیز از هر case چند	دادن آموزش به بیمار در ۲۵ مورد در case های مختلف
خواندن و تفسیر جواب آزمایشات در ۲۰ مورد	آشنایی با نحوه تشخیص، اداره و درمان، مراقبتها و پیگیری بیمارانی که در بخش جراحی زنان بستری هستند به مدت ۲ روز (حداقل ۶ case مختلف)	

تشخیص سرویسیت و واژینیت در ۳۰ مورد	مورد را انجام داده است؟ (شامل انواع بیماریهای مقاربتی، عفونت دستگاه ادراری، بی اختیاری ادراری، PID، مول و GTN، حاملگی خارج رحمی، کانسرها، کیستها و توده های تخمدانی، میوم، بیماریهای پستان، دیسمنوره ها، PMS، خونریزیهای غیرطبیعی، آمنوره، نایباروری، مشکلات یائسگی، هیرسوتیسم، و...)	آموزش معاینه پستان به بیمار در ۳ مورد
تجویز درمان و نوشتن نسخه برای ۳۰ مورد فوق	تهیه پاپ اسمیر، LBC و اسمیر مرطوب در ۱۵ مورد	تفسیر نتیجه آزمایش آنالیز منمن (منی) ۱ مورد
		تهیه یک پمفلت یا پوستر آموزشی (فردی یا گروهی)
		شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری

منابع اصلی درس: همان منابع درس نظری

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف: حضور فعال دانشجویان - انجام تکالیف و وظایف محوله - انجام مراقبتها ی مربوط به بیماریا مراجعه کننده - امتحان پایان دوره

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی درس: رسیدن مهارت در ارائه خدمات بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده و خدمات بهداشت جامعه مربوطه را که جزو وظایف اصلی ماماهاست. همچنین تشخیص مشکلات موجود در مورد این خدمات و نیز ارائه راه حل برای آنها.

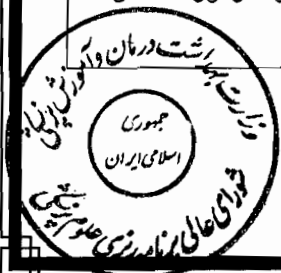
شرح درس: این درس به دانشجویان مامایی کمک می نماید که خدمات مامایی مربوط به بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده و خدمات بهداشت جامعه مربوطه را بنحو صحیح و با مهارت لازم انجام دهند. همچنین مشکلات موجود در مورد ارائه این خدمات را تشخیص داده و راه حل های لازم را برای رفع آنها ارائه نمایند.

رئوس مطالب: (۱۰۲ ساعت):

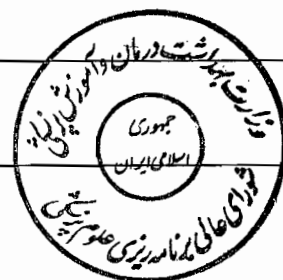
انجام خدمات مربوط به بهداشت باروری، مادر و کودک و تنظیم خانواده و نیز خدمات بهداشت جامعه مربوط به حرفه مامایی در محیط های ستادی و نیز مراکز بهداشتی و درمانی شهری و نیز روستایی و مراکزی از اجتماع که زنان در آن مراکز حضور دارند یا به تحصیل و اشتغال می پردازند به همراه انجام یک پروژه حل مشکل.

۲۱ روز (روزانه ۵ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجویانمانعی ندارد)

تنظیم خانواده:	بخش مراقبت از کودکان زیر ۵ سال:	غربالگری مادران پرخطر و ارجاع به پزشک متخصص یا بیمارستان ۲ - ۱ مورد
تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید ۶ مورد	تشکیل پرونده برای مراجعین جدید ۳ مورد	درخواست انجام سونوگرافی ۲ - ۱ مورد
معاینه فیزیکی مراجعه کنندگان	توزین وزن و اندازه گیری قد و دور سر کودکان بنحو صحیح ۱۰ مورد	تشخیص حاملگیهای پرخطر و آموزش موارد خطر و ارجاع و پیگیری آنها
انجام اسمیر دهانه رحم ۴ مورد	ترسیم درست منحنی رشد در کارت مخصوص ۱۰ مورد	برنامه ریزی برای فواصل مراجعه در ۵ مورد
خواندن جواب اسمیر و تفسیر آن ۴ مورد	برنامه ریزی برای فواصل مراجعه برای پایش رشد در مورد ۱۰ کودک	دیگر موارد:
انجام مشاوره تنظیم خانواده ۲ مورد انجام انواع مشاوره های دیگر ۳ مورد	تشخیص انحرافات از رشد مناسب و پیگیری علت آن با انجام مصاحبه با مادر و دادن توصیه های لازم و احیانا ارجاع لازم به پزشک در ۲ مورد	آموزش و مشاوره در مورد بهداشت دوران بلوغ ۱ مورد
تغییر روش تنظیم خانواده با انجام مشاوره لازم ۱ مورد	آموزش شیردهی صحیح از پستان به مادر ۳ مورد	آموزش و مشاوره در مورد مسائل یائسگی ۱ مورد

آموزش و مشاوره ازدواج ۲ - ۱ مورد	آموزش تغذیه تکمیلی ۲ مورد تا یکسالگی ۲ مورد تا دوسالگی	ارائه انواع روش مناسب تنظیم خانواده به مددجویان شامل قرص خوراکی، کاندوم، آمپول، آی یودی، و... از هر کدام حداقل ۵ مورد با انجام معاینات و درخواست آزمایشات لازم در هر مورد
آموزش و مشاوره عملکرد جنسی ۱ مورد	آموزش تغذیه با شیرکمی در ۱ مورد	گذاردن آی یودی ۸ - ۶ مورد
آموزش رابطین بهداشتی در یک موضوع مرتبط	آموزش تغذیه صحیح کودک ۲ مورد بالای ۲ سال	خارج کردن آی یودی یک مورد
بخش بهداشت جامعه (شهر و روستا): شامل ۴ روز شهر و ۴ روز روستا	تشخیص، انجام برنامه مراقبتی و آموزش در ۱ مورد اسهال، ۱ مورد بیماری تنفسی، ۱ مورد برفک، ۱ مورد افت قند خون و ۱ مورد تب	آموزش فردی یا گروهی و اداره کلاسهای تنظیم خانواده حداقل ۲ مورد
ارائه کلاس آموزشی برای مدرسه دخترانه ۱ مورد	بخش مراقبت از مادر باردار:	تهیه پمفلت، بوکلت یا پوستر آموزشی در بخشهای مختلف کارآموزی
ارائه کلاس آموزشی در فرهنگسرا برای خانمها با یک موضوع از قبل تعیین و برنامه ریزی و اطلاع رسانی شده ۱ مورد	تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید مورد	بخش واکسیناسیون:
بازدید از یک کارخانه یا یک کارگاه که زنان در آن اشتغال دارند و ارائه آموزشهای بهداشتی لازم به آنها	اندازه گیری قد و وزن و فشارخون ۵ مورد	بکارگیری زنجیره سرد در استفاده از واکسنها
بازدید و ارائه خدمات بهداشت مادر و کودک در مرکز بهداشت روستایی	انجام معاینات فیزیکی و لثولید ۵ مورد	بکارگیری اصول آسپتیک بهنگام انجام واکسیناسیون
بازدید از مرکز ستادی در شبکه بهداشت و آشنایی با نحوه کار و جمع آوری اطلاعات بهداشتی و نظارت در آن مرکز و تهیه زیج حیاتی و تفسیر آن توسط دانشجو	کنترل صدای قلب جنین و علائم حیاتی مادر ۵ مورد	بکارگیری شیوه صحیح تجویز و تزریق انواع واکسن
ارائه کلاس آموزشی در مسجد برای زنان	درخواست انجام آزمایشات روتین بارداری ۵ مورد	تجویز و تزریق ۱۸ مورد واکسن برای کودکان از هر نوع واکسن ۳ مورد
بازدید از یک مرکز سالمندان و معلولان زنان و ارائه آموزش برای آنان	انجام آموزش به مادر باردار در مورد مراقبت از خود در موضوعات مختلف: تغذیه، خواب، استراحت و بهداشت فردی و روابط جنسی، علائم خطر، تمرینات، ورزشهای بارداری و... ۲ مورد	تجویز و تزریق واکسن کزاز برای مادر باردار ۲ مورد
بازدید از منزل در شهر و روستا با کمک رابطین یا بهورز		

برنامه ریزی واکسیناسیون براساس فواصل ونوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز کرده است ۲مورد	انجام آموزش گروهی برای مادران باردار ۲ - ۱ مورد با موضوعات مربوط به آموزشهای دوران بارداری	بازدید از مهد کودک و رسیدگی و آموزش درمورد مسائل بهداشتی کودکان قبل از سنین مدرسه
برنامه ریزی واکسیناسیون براساس فواصل ونوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز نکرده است ۲مورد	توجه و معاینه درمورد بهداشت دهان و دندان زن باردار و ارجاع به دندانپزشک در موارد لازم ۲مورد	انجام یک پروژه حل مشکل بهداشتی یا مدیریتی (مورد (در رؤس مطالب: ذکر شده است)
تشخیص موارد منع انجام واکسیناسیون	راهنمایی درمورد انجام واکسیناسیون کزاز ۲مورد	باضافه هر نوع برنامه بهداشت جامعه دیگری که مربوط به منطقه محل تحصیل و قابل اجرا باشد.
تشخیص و اجرای صحیح تفاوت در تجویز مقدار ونوع واکسن در کودکان، بزرگسالان	معاینه پستان و بررسی آن جهت آمادگی برای شیردهی ۱مورد	شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین می کند

منابع اصلی درس: همان منابع درس نظری

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

حضور فعال دانشجو - انجام تکالیف و وظایف محوله - انجام مراقبتهای مربوط به بیمار یا مراجعه کننده - امتحان پایان دوره

نام درس: کارآموزی در عرصه نوزادان نیازمند مراقبتهای ویژه

کد درس: ۸۰

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

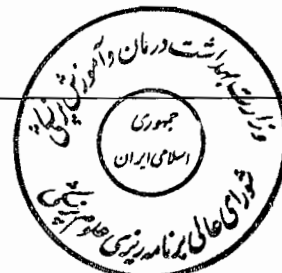
هدف کلی درس: ایجاد مهارت در دانشجویان بمنظور ارائه مراقبتهای لازم در خصوص انواع مشکلات و بیماریهای نوزادان بستری در بخش نوزادان و بخش مراقبتهای ویژه نوزادان

شرح درس: این درس به دانشجویان مامایی کمک می کند تا بتوانند موارد غیرطبیعی در نوزادان را تشخیص دهند و همچنین مراقبتهای لازم از نوزادان بیمار و پرخطر را در بخشهای مربوطه انجام دهند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

انجام مراقبتهای لازم از نوزادان پرخطر و بیمار در بخش نوزادان و NICU (NICU ۶ - ۳ روز بسته به امکانات موجود) در طی ۹ روز (روزانه ۶ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

انجام معاینه ترخیص نوزاد ۱ مورد	مراقبت از نوزاد پرخطر در ۲ مورد (RDS وزردی)	۱۰ مورد معاینه فیزیکی نوزاد از لحاظ بررسی سلامت: معاینه سر و گردن و فونتانلها، صورت، قفسه سینه، قلب و ریه، شکم، ستون فقرات، رنگ، مفصل لگن،
کار با دستگاههای پالس اکسیمتر و ونتیلاتور هر کدام ۱ مورد	توانایی کار با آمیوبگ و لارنگوسکوپ ۱ مورد و مشاهده ۱ مورد احیای نوزاد	و تست بابینسکی، دستگاه تناسلی، تستهای تعیین سن جنین، رفلکسها و تستهای عصبی
آموزش واکسیناسیون، تغذیه و مراقبتهای نوزاد، رشد نوزاد، ادرار و مدفوع و گریه نوزاد، تعویض لباس و کهنه، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم، مراقبت از بندناف، تب و تشنج و... ۲ مورد	مراقبت از نوزاد نارس در ۱ مورد	آموزش ۲ مورد شیردهی از پستان
تهیه یک پمفلت آموزشی (فردی یا گروهی)	مراقبت از نوزاد در آنکوباتور ۲ مورد	انجام ۱ مورد شستشوی معده نوزاد با گذاردن کاتتر
آشنایی با سیر احیای نوزاد و انجام آن روی مولاژ ۱ مورد و کمک به یک احیا در صورت امکان	مراقبت از نوزاد دچار بیماری و عارضه ۲ مورد به غیر از موارد فوق با ذکر نام هر مورد	انجام ۱ مورد گاوژ با گذاردن کاتتر معده
طرز کار با آنکوباتور و مراقبت از دستگاه ۱ مورد	وصل سرم ۱ مورد و اجرای تغذیه و ریدی و الکترولیتها ۳ مورد	انجام ۱ مورد لاوز با گذاردن کاتتر معده
طرز کار با دستگاه فتوتراپی ۱ مورد	خونگیری از ورید یا کف پا ۳ مورد	اندازه گیریهای آنترپومتریک و وزن در ۲ مورد
مشاهده و کمک به تعویض خون یک مورد	در صورت امکان ۱ مورد مشاوره	
کار و انجام مراقبتهای در NICU ۶ - ۳ روز	آموزش به مادر در مورد نحوه دارو دادن و تغذیه نوزاد ۱ مورد	
شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری		

منابع اصلی درس: همان منابع درس نظری

شیوه ارزشیابی دانشجویان در حیطه های مختلف:

- حضور فعال دانشجویان
- انجام تکالیف و وظایف محوله
- انجام مراقبت های مربوط به بیمار یا مراجعه کننده
- امتحان پایان دوره

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی درس: ایجاد مهارت در دانشجو برای تشخیص بیماریهای داخلی و جراحی در مادران باردار و نحوه اداره و درمان آنها و همچنین عوارض احتمالی این بیماریها بر مادر باردار و جنین و نوزاد و نحوه پیشگیری و کاهش این عوارض و نیز آموزشها و مشاوره های لازم برای بیماران مربوطه.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت)

انجام معاینات، بررسی سیر تشخیص و درمان و نیز انجام مراقبتهای، آموزش و مشاوره لازم در مادران باردار دچار بیماریها و مشکلات داخلی و جراحی

شرح درس: این درس به دانشجویان مامایی کمک می کند تا با علل، نحوه تشخیص و درمان و عوارض بیماریهای داخلی و جراحی همراه با بارداری آشنا شوند و بتوانند مراقبتهای بارداری لازم در مورد این بیماران را در دوران بارداری انجام دهند و موارد ارجاع را تشخیص داده و ارجاع لازم را به متخصصین و مراکز مربوطه انجام دهند و پیگیریها و آموزشها و مشاوره های مورد نیاز را انجام دهند.

در طی ۹ روز (روزانه ۶ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) حداقل در ۱۵ بیمار باردار مختلف (انجام بیش از موارد تعیین شده مانعی ندارد)

تهیه شرح حال دقیق از ۱۵ مادر باردار دارای بیماریهای داخلی و جراحی	تجزیه و تحلیل و شناخت تغییرات آزمایشات پاراکلینیکی مهم در بارداری و تفسیر آن	تشخیص با توجه به شرح حال و معاینه فیزیکی، درخواست، تفسیر آزمایشات و پاراکلینیک و همچنین مشاهده و بررسی درمان آنها به انضمام انجام مراقبتهای لازم، ارائه آموزشهای مورد نیاز، شناخت داروهای مربوطه و... با تکیه بر اهمیت آنها در بارداری در طی ۱۲ روز شامل ۱۲ مورد داخلی (از هر دستگاه ۳ - ۲ مورد) و ۳ مورد جراحی
انجام معاینات فیزیکی کامل آنها	کسب سریع اطلاعات مورد نیاز از پرونده بیمار	داروهای مربوطه و... با تکیه بر اهمیت آنها در بارداری در طی ۱۲ روز شامل ۱۲ مورد داخلی (از هر دستگاه ۳ - ۲ مورد) و ۳ مورد جراحی
تشخیص موارد غیر طبیعی در شرح حال و معاینه	ارائه گزارش صحیح و دقیق از وضعیت بیمار به مربی	دادن آموزشهای لازم به مادر
درخواست آزمایشات لازم بر اساس نیاز	تشخیص و مشاهده، اداره و درمان اورژانسهای داخلی و جراحی در بارداری	برنامه ریزی مراقبتهای بارداری در این مادران تا انتهای بارداری
تجزیه و تحلیل موارد غیر طبیعی آزمایشات پاراکلینیکی مهم		انجام یک فرآیند مراقبتهای توسط هر دانشجو
		شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری

منابع اصلی درس: همان منابع درس نظری

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف: ۱ - حضور فعال دانشجو ۲ - انجام تکالیف و وظایف محوله ۳ - انجام مراقبتهای مربوط به بیمار یا مراجعه کننده ۴ - امتحان پایان دوره

نام درس: کارآموزی در عرصه مدیریت و کاربرد آن در مامایی
 پیش نیاز یا همزمان: ندارد
 تعداد واحد: ۱ واحد
 نوع واحد: کارآموزی در عرصه

هدف کلی درس: آشنایی با مدیریت در حرفه مامایی و نیز بکار بستن اصول آن در موقعیتهای مدیریتی بویژه در بخشهای مربوط به اشتغال ماماها

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند تا با اصول مدیریت در حرفه مامایی و محیطهایی که ماماها در آن اشتغال دارند آشنا شوند و آنها را عملاً در بهبود شرایط محیط کار و نیز بمنظور ارتقا کیفیت ارائه خدمات مامایی به مراجعین و بیماران بکار گیرند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

انجام وظایف مدیریتی بویژه در بخشهای مربوط به مامایی نظیر لیبروزایمان و بعد از زایمان و مامایی و نوزادان و درمانگاههای پره ناتال و زنان و دفاتر مدیریتی بیمارستان
 ۹ روز (روزانه ۶ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجومانعی ندارد)

الف: مشکل گشایی (به صورت ارزیابی میزان دستیابی به اهداف تعیین شده)	الف: اجرای فرآیند مشکل گشایی (براساس بهترین راه حل منتخب در هفته دوم)	الف: تهیه پروژة کتبی در مورد ساختار بخش یا درمانگاه مربوط به کار مامایی: ۱- ساختار فیزیکی به صورت رسم کروکی ۲- تهیه لیست وسایل پزشکی، غیر پزشکی و اداری بخش ۳- وضعیت بیماران بستری از لحاظ: تشخیصهای پزشکی - نیازهای مراقبتی - نیازهای آموزشی ۴- تعداد متوسط بیماران بستری، پذیرش و ترخیص ۵- روتینهای بخش از جمله: - نحوه پذیرش بیماران - نحوه ترخیص بیماران - نحوه نوشتن گزارشات و معاینات و آزمایشات - نحوه آموزش به بیمار - نحوه اجرای فرآیندهای مراقبتی و درمانی - ترتیب برگه های پرونده - نحوه انجام مشاوره ها
ب: طراحی برنامه ماهانه شیفت کاری پرسنل	ب: ارائه یک استاندارد مراقبتی بنا بر آموزش بخش (بصورت پمفلت آموزشی، پوستر آموزشی و...)	
ج: بررسی وضعیت ارائه مراقبت به بیماران بخصوص بیماران بدحال	ج: اجرای اصول تحویل گرفتن بخش از طریق: ۱- حضور به موقع در بخش ۲- رفتن بر بالین بیماران ۳- توجه به کلیه گزارشات کتبی و شفاهی مسئول بخش در مورد بیماران ۴- توجه به وسایل و داروهای تحویلی در هر شیفت	
د: انجام فعالیتهای مربوط به هدایت و راهنمایی دانشجویان و نیروی انسانی بخش	د: اجرای اصول تحویل دادن بخش از طریق: ۱- تحویل بیماران بر بالین آنها ۲- تحویل وسایل، داروها و تجهیزات ویژه ۳- ثبت کلیه گزارشات مربوط به بیماران با توجه به اصول صحیح گزارش نویسی	

۵: برقراری ارتباط مناسب و اثربخش با پزشکان، ماماها، پرستاران، دانشجویان، بیماران، همراهان بیمار، پرسنل خدمات و سایر قسمتهای بیمارستان	۵: شرکت فعال در ویزیت پزشکان و سایر اعضا تیم بهداشتی و درمانی از طریق: ۱- همراهی با پزشک و یا سایر اعضا تیم در بالین ۲- چک کردن دستورات پزشک با توجه اصول مربوطه ۳- وارد کردن دستورات در کاردکس و کارتهای دارویی و کامپیوتر	- نحوه درخواست آزمایشات - نحوه چک دستورات پزشک - نحوه تکمیل کاردکس - نحوه ورود اطلاعات به کامپیوتر ۶- تهیه لیست اسامی پزشکان، رزیدنتها، انترنها و دانشجویان پرستاری و مامایی و غیره و روزهای حضور آنها
و: انجام فعالیتهایی در جهت کنترل عفونت دربخش (باتوجه به امکانات و شرایط موجود) از طریق: ۱- ارائه پیشنهادات کاربردی در جهت کنترل عفونت ۲- اجرای برنامه های آموزشی جهت کنترل عفونت (برای پرسنل و دانشجویان)	۴- انجام اقدامات مناسب به دنبال دستورات (از جمله پیگیری مشاوره ها، درخواستها و..) و: کنترل و نظارت بر انجام امور بخش از طریق: ۱- راندهای مکرر و هدفمند در بخش و کسب آگاهی درمورد: ۲- فعالیتهای سایر اعضای تیم از جمله: پزشکان - پرستاران - ماماها و دانشجویان ز: محاسبه تعداد نیروی انسانی مورد نیازبخش (حرفه ای و غیرحرفه ای) و تعداد هریک از آنها درهرشیفت	۷- تهیه لیست داروهای مصرفی رایج دربخش و نکات مراقبتی و تجویزی آنها ۸- تهیه لیست وسایل و تجهیزات موجود در ترالی کد بخش و داروهای موجود آن ۹- تهیه لیست روشهای تشخیصی بخش (آزمایشات)، چگونگی انجام آنها و آمادگیهای لازم برای بیماران (جهت انجام آنها) ۱۰- تهیه لیست اسامی پرسنل پرستاری و مامایی و دیگر پرسنل و تعداد هرکدام از آنها درهرشیفت کاری
ز: همکاری مناسب با کلیه بخش در شرایط مقتضی	ح: تهیه آمار روزانه بیماران ط: تهیه لیست غذایی بیماران و کنترل و نظارت برحسن اجرای آن	۱۱- آگاهی ازسیستمهای حفاظتی و امنیتی بخش و کنترل آن ۱۲- آگاهی از روشهای تقسیم کارنیروی انسانی دربخش
شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین می کند	ی: تهیه انواع درخواستها از جمله: آزمایشات، وسایل انبار، و... ک: پیش بینی کلیه وسایل و داروهای مورد نیازشیفت های دیگر در شیفت صبح و یا قبل ازروزهای تعطیل ل: کنترل حضور و غیاب دانشجویان دربخش و ارائه گزارش لازم به مربی یا هد بخش	۱۳- تهیه لیستی از اشکالات فنی و تاسیساتی ب: ارائه گزارش کتبی فوق و رفع اشکالات آن الف: طراحی فرآیند مشکل گشایی، درمورد یکی ازمشکلات موجود بخش به صورت: ۸- بیان مساله واضح و روشن ۲- بیان دلایل شکل گیری مساله ۳- تعیین اهداف قابل اندازه گیری (دارای

م: شرکت فعال دراندهای بالینی سوپروایزرها از طریق: ۱- بازدید محیط فیزیکی بخش، تجهیزات و امکانات ۲- بررسی نحوه عملکرد کادرپرستاری و مامایی و ارتباطات آنها ۳- بررسی نحوه ثبت و ضبط اطلاعات و گزارشات ۴- بررسی وضعیت بالینی بیماران و ارائه خدمات به آنان ۵- تهیه لیست اشکالات موجود درهریک ازمواردفوق ۶- ارائه تذکرات بجا و مناسب به مسئولین بخشها ۷- پیگیری جهت برطرف شدن اشکالات تذکرده	معیار سنجش) ۴- ارائه راه حلهای ممکن ۵- انتخاب بهترین راه حل با توجه به شرایط و امکانات موجود دربخش ب: تقسیم کارروزانه نیروی انسانی و دانشجویان پرستاری ومامایی با توجه به اصول آن ۱- برای دانشجویان پرستاری و مامایی با همانگی مربی مربوطه و Head بخش ۲- برای پرسنل پرستاری و مامایی مربوطه بامهانگی Head بخش ۳- نصب آن برتابلوی اعلانات و یا ثبت آن دردفترمخصوص
ن: همکاری مناسب با پرسنل بخش باشرايط لازم	

منابع اصلی درس: همان منابع درس نظری

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

حضورفعال دانشجو

انجام تکالیف ووظایف محوله

انجام مراقبتهای مربوط به بیماریا مراجعه کننده - امتحان پایان دوره

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی در عرصه

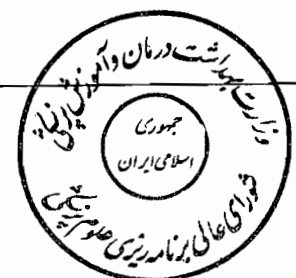
هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با نحوه انجام، خواندن، دیدن و تفسیر روشهای پاراکلینیک نظیر رادیولوژی و سونوگرافی و نیز نحوه کاربرد الکتروولوژی و نیز فیزیوتراپی در مامایی. همچنین آشنایی با دستگاههایی که در تشخیصهای مامایی از آنها استفاده می شود نظیر دستگاههای مانیتورینگ جنینی و سونوگرافی و تنس و غیره.

شرح درس: این درس به دانشجویان کمک می کند تا با کاربرد روشهای پاراکلینیک نظیر رادیولوژی، سونوگرافی، الکتروولوژی و فیزیوتراپی در موارد مامایی آشنا شود و در حد امکان نتایج آنها را تشخیص داده یا تفسیر نماید و آنها را در مورد مراجعین مامایی بکاربندد. همچنین کار با دستگاههایی نظیر مانیتورینگ و سونوگرافی و تنس را یاد بگیرند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت):

- دیدن و انجام رادیولوژی بویژه سونوگرافی لکن رحم زنان حامله و غیرحامله به مدت ۸ روز در بخش سونوگرافی و رادیولوژی بیمارستان آموزشی ترجیحا تک تخصصی زنان و زایمان (زایشگاه) به دلیل اینکه مراجعین فقط مراجعین مامایی و زنان هستند وقت دانشجو تلف نمی شود و نیز نحوه کار دستگاه مانیتورینگ جنینی و دیگر دستگاههای مشابه (روز در اتاق لیبریا بخش زایمان و همچنین کار با دستگاه تنس (TENS) و تمرینات و حرکات مربوط به کاهش درد بویژه در کمرو لکن و زنان و گردن و شانه و ماساژ به منظور کاهش درد یا رفع بی اختیاری ادراری و ریلکسیشن همراه با تمرینات و ورزشهای مربوط به دوران بارداری و بعد از زایمان به مدت ۳ روز در درمانگاه فیزیوتراپی ۹ روز (روزانه ۶ ساعت همراه با ۱۵ دقیقه استراحت) شامل ۹ روز سونوگرافی و رادیولوژی و ۳ روز الکتروولوژی و فیزیوتراپی توجه: (انجام بیش از موارد تعیین شده توسط دانشجو مانعی ندارد)

مشاهده و تفسیر عکسهای رادیولوژی ساده از لکن	انجام مانیتورینگ با استفاده از دستگاه مربوطه	مشاهده بخشهای مختلف دستگاه لیزر و نحوه انجام کار آن
مشاهده و تفسیر عکسهای رادیولوژی با ماده حاجب از لکن و رحم	مشاهده بخشهای مختلف دستگاههای سونوگرافی	مشاهده انواع دستگاهها و روشهای گرما ده و سرما ده برای برطرف کردن درد
تشخیص عکس رادیولوژی با کیفیت خوب و بد از هم	یافتن رحم و مثانه و تخمدان زن (حامله و غیرحامله) و نیز سرو قفسه سینه و شکم و اندامها و... جنین و جفت در سونوگرافی	مشاهده انواع و بخشهای مختلف دستگاههای TENS
مشاهده بخشهای مختلف دستگاههای رادیولوژی	اندازه گیری قطری پاریتال، طول فمور، دور سر و دور شکم با استفاده از سونوگرافی	استفاده و بکاربری دستگاه تنس حداقل یکبار بویژه برای برطرف کردن درد دیسمنوره، درد زایمان و نیز در بی اختیاری ادراری

مشاهده بخشهای مختلف و نحوه انجام رادیوتراپی	انجام تفسیر عکسهای سونوگرافیک از رحم ولگن حامله و غیرحامله و نیز جنین و جفت	دادن تمرینات برای برطرف کردن دردهای ستون فقرات بویژه ناحیه گردن، کمر ولگن و نیز درد زانو به مراجع (حتی المقدور مادر باردار یا مادرپس از زایمان)
انجام سمع قلب جنین با سونیکید (داپلر)	مشاهده آزمایش بیوفیزیکال پروفایل برای جنین	دادن تمرینات و ورزشهای دوران بارداری
مشاهده بخشهای مختلف دستگاه مانتیتورینگ	مشاهده بخشهای مختلف دستگاه الکترو کترو دستگاههای فریزکننده (کرایو)	دادن تمرینات و ورزشهای دوران پس از زایمان و دادن تمرین کگل
انجام نصب و تعویض کاغذ آماده بکار کردن دستگاه مانتیتورینگ	انجام یا مشاهده الکتروکتروتر و فریز کردن دهانه رحم	مشاهده و انجام انواع ماساژ درمانی برای برطرف کردن درد و برای ریلاکسیشن
		شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری

منابع اصلی درس: همان منابع درس نظری

شیوه ارزشیابی دانشجو در حیطه های مختلف:

حضور فعال دانشجو، انجام تکالیف و وظایف محوله، انجام مراقبتهای مربوط به بیماریا مراجعه کننده، امتحان پایان دوره

فصل چهارم
ارزشیابی برنامه آموزشی
دوره کارشناسی پیوسته
رشته مامایی

ارزشیابی برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته مامایی

۱) هدف ارزشیابی

هدف از انجام ارزشیابی شناسایی نقاط ضعف و قوت برنامه آموزشی و همچنین نقاط ضعف و قوت در اجرای برنامه آموزشی در مراکز آموزشی است.

۲) نحوه انجام ارزشیابی

در دانشگاهها دفتر نظارت و ارزشیابی تحت نظر معاونت آموزشی دانشگاه و دفاتر متناظر در داخل دانشکده ها نظارت مستمر بر چگونگی اجرای دوره را به عمل خواهند آورد. گروه آموزشی مربوطه نیز موظف است در پایان هر سال تحصیلی گزارشی از تعداد دانشجویان پذیرفته شده، واحدهای درسی ارائه شده، نمرات و وضعیت آموزشی دانشجویان و رتبه - های کسب شده، کیفیت آموزشی اساتید، کتب و تجهیزات خریداری شده و مشکلات موجود و... ارائه نماید. همچنین مسئولین دانشکده و گروه همراه با واحد ارزشیابی کننده پس از بررسی گزارش و نیز نتایج ارزیابی درونی انجام شده باید راه حلهای لازم را ارائه و در رفع نواقص و مشکلات اقدام کنند.

۳- مراحل و چگونگی اجرای ارزشیابی

در طول دوران تحصیل، ارزشیابی از چگونگی ارائه دروس نظری و عملی و کارآموزی بصورت مرتب توسط دفتر و / کمیته ارزشیابی و نظارت انجام خواهد شد. جمع بندی نظرات دانشجویان در مورد دروس و کیفیت اساتید آنها در هر ترم و در خصوص نحوه تعامل اساتید با دانشجویان و نیز نظرات مدیر گروه در طول سال، ملاک انتخاب اساتید ارائه کننده دروس خواهد بود. در پایان دوره و در زمان دانش آموختگی، پرسشنامه کیفیت دوره تحصیل توسط دانش آموخته تکمیل و پس از تحلیل توسط دفتر نظارت و ارزشیابی جهت طرح در شورای گروه ارسال خواهد شد. مدرسان دروس در پایان ترم نسبت به محتوای درس، نحوه ارائه، زمان ارائه، امکانات مورد نیاز، چگونگی مشارکت دانشجویان، نحوه اجرای کارآموزیها و... در قالب پرسشنامه نظر خواهی خواهند شد. همچنین دانش آموختگان نیز پس از گذشتن از زمان تحصیل و نیز بویژه پس از اشتغال نظر خواهی میشوند.

۴) تواتر انجام ارزشیابی

الف - ارزشیابی توسط دانشجویان بصورت هر ترم و نیز در پایان دوره تحصیلی

ب - ارزشیابی توسط مدرسان در پایان ترم تحصیلی و نیز در مورد هر دوره دانشجویی در انتهای امتحان فینال

ج - ارزیابی درون توسط گروه آموزشی هر ۲ - ۳ سال یکبار

د - ارزیابی برون هر ۲ - ۳ سال یکبار

ه - ارزشیابی توسط نظارت و ارزشیابی دانشکده هر ۲ - ۳ سال

و - ارزشیابی توسط دفتر نظارت و ارزشیابی دانشگاه و نیز وزارتخانه هر ۴ سال

ز - ارزشیابی توسط هیئت ممتحنه و برنامه ریزی ارزشیابی مامایی هر ۴ سال یکبار

ح - ارائه گزارش از کیفیت کار و فعالیتهای دانش آموختگان هر ۴ سال یکبار

۵) شاخصهای پیشنهادی برای ارزشیابی برنامه

الف - میزان رضایت دانشجو از دوران تحصیل و مدیران و مسئولین، کیفیت اساتید، شیوه ارائه مطالب، کیفیت کارآموزیها و شرایط محیط آموزشی بالینی، امکانات آموزشی و پژوهشی و...

ب - اشتغال دانش آموخته پس از دانش آموختگی و نوع ارتباط شغل او با تخصصش و رضایت مدیر او از کارکردش و نیز رضایت خدمت گیرندگان از او، توسط تکمیل پرسشنامه

ج - رضایت دانش آموخته از تواناییهای کسب شده و امکان اشتغال و کسب درآمد و رفع مشکلات زندگی خود و جامعه در ابعاد مختلف مربوطه

د - رضایت اساتید از کیفیت مدیریت مسئولان و ساختار مدیریتی، کیفیت و کمیت امکانات آموزشی و پژوهشی در خصوص رشته، کیفیت کار دانشجویان و نحوه تعامل با آنها و نظر اساتید در خصوص برنامه آموزشی و دورس و نحوه اجرا...

ه - کیفیت آموزش نظری (شامل تدریس کامل و به روز محتوا، رشته و تخصص استاد مربوطه و شیوه تدریس و میزان یادگیری دانشجویان و...) و همچنین کیفیت آموزش بالینی (شامل آموزش کامل و کافی مهارتهای بالینی و انجام حداقل مهارتهای اساسی در نظر گرفته شده، رشته و تخصص استاد مربوطه، امکانات و تجهیزات و تعداد مراجعین ماهیانه و روزانه بخش یا درمانگاه مربوطه، امکان انجام کار مستقل توسط دانشجو و مربی، تعداد و نسبت مربی به دانشجو، حداکثر نسبت مربی به دانشجو در زایمان ۱ به ۳، در پره ناتال و بیماریهای زنان و بهداشت و نوزادان ۱ به ۴ و در باقی واحدها ۱ به ۵ است) توجه: کمتر میتواند باشد ولی بیشتر نمی تواند باشد، تناسب تخصص استاد با درس یا کارآموزی مربوطه و تناسب بخش یا محیط بالینی مربوطه با آن و...

و - برای ورودی سالیانه ۲۵ - ۲۰ دانشجوی کارشناسی، وجود بیمارستان یا بیمارستانهایی با آمار حداقل ۲۵۰ زایمان طبیعی در ماه و نیز وجود بخشهای تخصصی بیماریهای داخلی و جراحی و بیماریهای زنان و ناباروری لازم است.

ز - همچنین وجود گروه (های) آموزشی مامایی مصوب در چارت تشکیلاتی دانشکده

ح - بررسی کیفیت آزمون بالینی نهایی در بخشهای زایمان، پره ناتال، ژنیکولوژی، بهداشت مادر و کودک و باروری و تنظیم خانواده و نوزادان و کودکان

ط - کافی بودن منابع کتابخانه ای، امکانات و تسهیلات کامپیوتری آنلاین و کلاسهای مجهز به وسایل سمعی بصری و فعالیتهای فوق برنامه دانشجویان مامایی

ی - بررسی نحوه انجام و کفایت حداقل مهارتهای اساسی مامایی که دانشجویان در طی کارآموزیها و در پایان دوره باید کسب کنند.

ک - امکانات رفاهی و تفریحی و ورزشی و فرهنگی برای اعضای هیئت علمی و دانشجویان

۶) معیارهای موفقیت برنامه در مورد هر شاخص ارزشیابی

در کلیه موارد فوق پس از ارزشیابی کسب نتیجه ۹۰٪ به بالا حاکی از کمیت و کیفیت مطلوب و کسب نتیجه ۹۰ - ۸۰٪ حاکی از نتیجه نسبتاً خوب و ۸۰ - ۷۰٪ حاکی از نتیجه قابل قبول و کمتر از ۷۰٪ حاکی از نتیجه غیرقابل قبول و عدم توانایی لازم در تربیت دانشجو می باشد.

سوگند نامه مامائی

پروردگارا حمد و ثنای بی پایانت را بجا می آورم که نعمتم ارزانی داشته و مرا به عنوان ماما، همراهی در مسیر خلقت قرار دادی.

در پیشگاهت و به کتاب مقدست، قرآن کریم * سوگند یاد می کنم که همواره تا واپسین لحظه حیاتم با عشق و ایمان، [حضرت فاطمه (س) را سرمشق خود قرار داده و با تمسک به او و نام مبارکش*] در فهم دانش خلقت و باروری و بقای مطلوب بشر کوشا بوده، امانتدار گوهر آفرینش باشم و حفاظت از آن را وظیفه خطیر خویش بدانم، و با طهارت قلبی و روحی که لازمه امانتداری است، مهارت دست و ذهن را به پشتوانه علم بکارگیرم، حفاظت را به اتمام و کمال رسانده و بعنوان دست ظاهر هدایتگری رشد و تکامل و تولد مروارید خلقت را در نقطه پایانی احسن تقویم عهده دار شوم و تا رسیدن به بلوغ و در دوران باروری اش و پس از آن نیز همچنان که گفتم باشم.

همچنین، حافظ و حامی صدف زن و گوهر مادر بوده، در کشاندن دامن بهشت به زیر پایش سهیم و شریک گردم و برای چراغ خانواده این کانون محبت و نورافشانی ات همچون چراغدان باشم تا سرانجام خود بسوی احسن الخالقین هدایت شده، در زمره متقین قرار گیرم.

همچنین سوگند یاد می کنم، به احکام مقدس اسلام* و حدود الهی پای بند بوده و با رعایت قداست و معنویت شغلی و اخلاق و مقررات حرفه مامائی، از هواهای مادی و نفسانی اجتناب نموده و حافظ حقوق و اسرار مراجعین و بیماران طبق شرع مقدس و قوانین نظام جمهوری اسلامی ایران باشم.

پروردگارا [تو را به جان و نام زهرا (س) *]

زیبایی،

هدایت،

رضایت و

امانت را به من و حرفه ام عطا فرما و مرا در انجام مسئولیت در حیطة وظایفم، بدون خطا، که آن را قول می دهم یاری فرما. آمین یا رب العالمین.

تاریخ

نام و امضای فارغ التحصیل

* - اقلیتهای مذهبی بجای قرآن نام کتاب خود و به جای اسلام نام دین خود را خواهند گفت و می توانند عبارات داخل کروشه را نخوانند.

پیوست پایانی برنامه آموزشی کارشناسی پیوسته مامایی (کارآموزیها) :

فهرست محتوای فعالیتها (procedures)

وکارهایی که دانشجویان مامایی باید

در طی کارآموزیهای مختلف خود در دوران تحصیل انجام دهند.

(توجه : برگه های مربوط به فهرست محتوای فعالیتهای کارآموزیها باید از طرف مدیرگروه در هر کارآموزی در اختیار مربی مربوطه قرارگیرد . همچنین این برگه ها باید از طرف مربی مربوطه در برد محل کارآموزی نصب و / در اختیار دانشجویان قرارگیرد.)

فهرست فعالیتهای مربوط به کارآموزی اصول و فنون پرستاری و مامایی و روش کار در اتاق عمل و زایمان (کد درس ۱۶)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها ۱۲روز(روزانه ۴/۵ ساعت) ۲روز از ۱۲ روزدر اتاق عمل باشد	تاریخ مشاهده وامضای مربی	تاریخ انجام وامضای مربی	کیفیت وملاحظات
۱	مراقبت ازدهان و دندان			
۲	درست کردن تخت بسته وباز			
۳	جابجا کردن مددجو از تخت به صندلی و برانکار و انتقال وبالعکس			
۴	پوزیشن دادن به مددجو (انواع)			
۵	دادن ورزشهای اکتیو و پاسیو			
۶	کنترل فشارخون وثبت آن			
۷	کنترل تنفس وثبت آن			
۸	کنترل نبض وثبت آن			
۹	کنترل درجه حرارت(A. O. R) وثبت آن			
۱۰	پذیرش مددجو دربخش			
۱۱	کنترل I, O وثبت آن			
۱۲	گذاشتن لگن و گرفتن نمونه مدفوع (ساده وکشت)			
۱۳	گرفتن نمونه ادرار(ساده، کشت)			
۱۴	تنقیه			
۱۵	شستشوی مثانه			
۱۶	کنترل ادرار از نظر قند،استون،پروتئین			
۱۷	کمپرس سرد و خشک (غیراستریل)			
۱۸	کمپرس گرم و خشک (غیراستریل)			
۱۹	مراقبت اربیمارایزوله (تنفسی، خون آلوده، مواد دفعی آلوده)			
۲۰	غذا دادن ازراه دهان			
۲۱	سونداژ معده			
۲۲	گاواژ			
۲۳	لاواژ			
۲۴	سونداژ مثانه			
۲۵	اکسیژن دادن(سوند،ماسک، کانولا)			

فهرست فعالیتهای مربوط به کارآموزی اصول و فنون پرستاری و مامایی و روش کار در اتاق عمل و زایمان (کد درس ۱۶)

۲۶	ساکشن دهان، بینی، حلق به طرق مختلف و نحوه کار با دستگاه ساکشن		
۲۷	نحوه گذاردن air way و مراقبت از راه عبور هوای مصنوعی و مشاهده گذاردن لوله تراشه		
۲۸	پانسمان ۵ مورد، کمپرس استریل		
۲۹	شستشوی زخم آلوده		
۳۰	کشیدن بخیه		
۳۱	بانداز		
۳۲	دارو دادن خوراکی		
۳۳	دارو دادن یا تزریق عضلانی ۵ مورد		
۳۴	دارو دادن یا تزریق وریدی ۵ مورد		
۳۵	دارو دادن یا تزریق زیرجلدی ۲ مورد		
۳۶	تست داخل جلدی ۱ تا ۲ مورد		
۳۷	گذاردن کاتتروریدی و وصل سرم و مراقبت آن و نحوه محاسبه و ترکیب داروها ۵ مورد		
۳۸	قطره چشم، گوش، بینی		
۳۹	شیاف (واژینال، رکتال)		
۴۰	گرفتن نمونه خون		
۴۱	وصل کردن خون و مشتقات آن و مراقبتهای مربوطه		
۴۲	ترخیص بیمار و آموزشهای مربوطه به بیمار و خانواده		
۴۳	آموزش به مددجو		
۴۴	حمام در تخت (کامل / باکمک بیمار)		
۴۵	حمام دوش و وان		
۴۶	ماساژ نقاط تحت فشار		
۴۷	شستشوی سرومراقبت از سر آلوده		
۴۸	شستشوی پرینه		
۴۹	تامین آسایش، استراحت و خواب برای بیمار		
۵۰	حمام کردن نوزاد (میتواند در کارآموزی نوزادان انجام شود)		
۵۱	اندازه گیری قد و وزن و دور سینه نوزاد		

فهرست فعالیتهای مربوط به کارآموزی اصول و فنون پرستاری و مامایی و روش کار در اتاق عمل و زایمان (کد درس ۱۶)

۵۲	مشاهده رفتار حرفه ای ماما در اتاق زایمان		
۵۳	آماده کردن مددجو برای اتاق عمل		
۵۴	استریل کردن وسایل و پارچه ها (کار با اتوکلاو و فور)		
۵۵	شستن دست		
۵۶	گان پوشیدن و ماسک زدن		
۵۷	پوشیدن دستکش		
۵۸	مشاهده انواع پنس ها، سوزنها و لوازم پارچه ای مربوط به جراحی		
۵۹	آماده کردن مددجو برای اتاق عمل		
۶۰	ضد عفونی کردن اتاق		
۶۱	مراقبت حین عمل جراحی		
۶۲	مراقبت پس از عمل جراحی		
۶۳	مشاهده وسایل اتاق ریکاوری		
۶۴	پذیرش بیمار از اتاق ریکاوری		
۶۵	مشاهده محیط اتاق عمل و نحوه کار در آن		
۶۶	مشاهده انواع عملها (حداقل ۲ مورد سزارین باشد)		
۶۷	مراقبت از جسد		
۶۸	مشاهده محیط و وسایل اتاق لیبر و زایمان و بعد از زایمان		
۶۹	مشاهده کار با دستگاه بنت		
۷۰	مشاهده کار با واحد یا دستگاههای احیای نوزاد در اتاق زایمان		
۷۱	ثبت مراقبتهای انجام شده و وضعیت بیمار در پرونده و دفاتر		
۷۲	بررسی پرونده بیمار از حیث قسمتهای مختلف		
۷۳	بررسی انواع دفاتر در بخش		
۷۴	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است		

فهرست فعالیت‌های دانشجوی مامایی در کارآموزی نشانه‌شناسی و معاینات فیزیکی (کد درس ۳۹)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها	تاریخ انجام و امضای مربی	کیفیت و ملاحظات
	در طی ۱۲ روز (روزانه ۴/۵ ساعت) موارد ذیل برای حداقل ۱۰ بیمار انجام شود		
۱	طرز برخورد با بیمار و شروع مصاحبه		
۲	گرفتن شرح حال کامل از بیمار یا مراجع: مشخصات عمومی، شکایت اصلی، شرح ناراحتی اخیر، سوابق پزشکی، سوابق شخصی و اجتماعی، سوابق فامیلی و مروری بر سیستمهای مختلف بدن		
۳	شرح وضعیت عمومی بیمار شامل: سطح هوشیاری، وضعیت بیمار در موقع معاینه، میزان همکاری بیمار		
۴	بررسی قد و وزن و شاخص توده بدنی (BMI)		
۵	بررسی علائم حیاتی		
۶	بررسی پوست و ضمامت شامل: رنگ، رطوبت، حرارت و... پوست، رنگ، قوام شکل و زاویه ناخن، توزیع و ریزش مو و هیرسو تیسم		
۷	بررسی غدد لنفاوی، نبضهای محیطی و مرکزی، وریدهای ژوگولرو JVP		
۸	بررسی سروگردن شامل: جمجمه، صورت (از نظر شکل، شکستگی، قرینگی، فرورفتگی، برجستگی)، تراشه، تیروئید		
۹	بررسی گوش شامل: گوش خارجی، پرده گوش، گوش داخلی، تست نجوا		
۱۰	بررسی حلق و بینی شامل: حلق، بینی خارجی، حفره خارجی، سینوسها		
۱۱	بررسی چشم شامل: ساختمان خارجی و داخلی چشم، میزان بینایی، حرکات چشم		

فهرست فعالیت‌های دانشجوی مامایی در کار آموزشی نشانه‌شناسی و معاینات فیزیکی (کد درس ۳۹)

		۱۲ بررسی ریه‌ها (قدام و خلف) شامل : مشاهده : سرعت، ریتم، عمق و کوشش تنفسی، شکل قفسه صدری و طریقه حرکت آن لمس : تعیین مناطق حساس، ارزیابی اتساع تنفسی، ارزیابی ارتعاش لمسی دق : ارزیابی قسمت‌های مختلف ریه سمع : تشخیص صداهای طبیعی ریه و محل آنها (وزیکور، برونکوزیکولر، برونشیال و تراکتال) صداهای غیرطبیعی ریه، کراکل، ویز، رونکای، فریکشن راب) و صداهای انتقالی صحبت فرد
		۱۳ بررسی پستانها : مشاهده : اندازه، قرینگی، شکل و ظاهر پوست پستانها، رنگ، ضخیم شدن یا ادم، نمای وریدی، نوک پستانها لمس : قوام بافت، حساسیت، ندولها، ترشح، بررسی غدد لنفاوی زیربغل و سوپرا و اینفراکلاویکول
		۱۴ بررسی قلب : مشاهده : PMI و تغییر PMI در بارداری لمس : PMI، تغییر PMI در بارداری سمع : صداهای طبیعی (S1 و S2) و صداهای غیرطبیعی (EJ, OS, S4, S3)، انواع سوفلهای سیستولیک و دیاستولیک، تغییرات فیزیولوژیک سمع قلب در بارداری
		۱۵ بررسی شکم: مشاهده : پوست شکم، ناف، شکل شکم، قرینگی، اعضای بزرگ شده، پریتالیتسم، نبض آئورت سمع : BS صداهای عروقی دق : صداهای طبیعی (تمپان یا رزنانس) و صداهای غیرطبیعی لمس : لمس سطحی، لمس عمقی، کبد، طحال، کلیه، tenderness, rebound tenderness, CVA tenderness، بررسی محلهای درد، ارزیابی آسیت، ارزیابی آپاندیسیت

فهرست فعالیتهای دانشجوی مامایی در کار آموزشی نشانه شناسی و معاینات فیزیکی (کد درس ۳۹)

		۱۶ بررسی اندامها و ستون فقرات شامل: بررسی مفاصل اندامها شامل: مشاهده رنگ وورم، لمس ورم و حرارت، محدودیت حرکت بررسی ستون فقرات: مشاهده شکستگی، تغییر انحنای و برآمدگی، لمس حساسیت، محدودیت حرکت	۱۶
		۱۷ بررسی اعصاب و روان: وضعیت ذهنی، سطح هوشیاری، اعصاب جمجمه ای، اعصاب حرکتی وحسی، رفلکسها	۱۷
		۱۸ تهیه گزارش نهایی از شرح حال و معاینات	۱۸
		۱۹ شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است	۱۹

فهرست فعالیتهای دانشجوی مامایی در کارآموزی بارداری طبیعی (کد درس ۲۸)

ردیف	نام دانشجو:	تاریخ:	نام محل کارآموزی:	نام مربی:	کیفیت و ملاحظات
			نام فعالیتها در طی ۱۲ روز (روزانه ۴/۵ ساعت)		تاریخ انجام و امضاء مربی
۱			گرفتن شرح حال و ارزیابی روانی و اجتماعی و فیزیکی ۲۰ خانم باردار طبیعی (مشاهده و ۱۵ مورد انجام) همراه با آموزشهای لازم و آشنایی مختصر با موارد غیرطبیعی در طی ۱۲ روز:		
۲			گرفتن شرح حال و ارزیابی روانی و اجتماعی و فیزیکی ۵ مورد خانم باردار غیرطبیعی شامل انواع بیماریهای داخلی و جراحی همراه بارداری نظیر قلبی، دیابت، عفونت ادراری و کلیوی، آنمی، حاملگی طولانی، پره اکلامپسی، گروه خون منفی، اختلالات تیروئید و.....		
۳			انجام ۱۵ بار معاینات کامل فیزیکی اعضای مختلف بدن (قلب، ریه، تیروئید آنمی، کلیه، پستان، اندامهای تحتانی)		
۴			تشکیل پرونده و درخواست آزمایشات روتین یا لازم در حین بارداری برای خانم باردار		
۵			تجویز داروهای مجاز و لازم حین بارداری برای ۱۰ خانم باردار		
۶			درخواست ۱-۲ نوبت U/A, U/C در بارداری		
۷			درخواست ۱-۲ مورد سونوگرافی		
۸			مشاهده ۱-۲ نوبت NST		
۹			انجام ۱-۲ نوبت Roll over test		
۱۰			تفسیر و راهنمایی صحیح بر اساس جوابهای آزمایش مراجعین در ۱۰ مورد		
۱۱			تفسیر و راهنمایی صحیح بر اساس جوابهای سونوگرافی یا آزمایشهای ارزیابی جنین ۳ مورد		
۱۲			بررسی حداقل ۱۰ مورد اندام تحتانی از حیث ادم و میزان آن و واریس		
۱۳			آموزش و توضیح یک مورد تست حرکت جنین		
۱۴			ارائه آموزشهای مختلف دوران بارداری ۲ مورد در دو موضوع مختلف (در کلاس یا فردی)		
۱۵			تفسیر و راهنمایی صحیح بر اساس جوابهای آزمایش مراجعین در ۱۰ مورد		
۱۶			شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است		

فهرست فعالیتهای دانشجوی مامایی در کارآموزی نوزادان (کد درس ۳۵)

ردیف	نام فعالیتها	نام محل کارآموزی:	تاریخ:	نام مربی:
	در طی ۱۲ روز (روزانه ۴/۵ ساعت)	تاریخ انجام وامضای مربی	کیفیت و ملاحظات	
۱	۱۰ مورد معاینه فیزیکی نوزاد از لحاظ بررسی سلامت : معاینه سروگردن و فونتانلها، صورت، قفسه سینه، قلب و ریه، شکم، ستون فقرات، رنگ، مفصل لگن، و تست بابینسکی، دستگاه تناسلی ، تستهای تعیین سن جنین، رفلکسها و تستهای عصبی			
۲	آموزش ۲ مورد شیردهی از پستان			
۳	انجام ۱ مورد شستشوی معده نوزاد با گذاردن کاتتر معده			
۴	انجام ۱ مورد گاوآژ با گذاردن کاتتر معده			
۵	انجام ۱ مورد لاواژ با گذاردن کاتتر معده			
۶	اندازه گیریهای وزن در ۳ مورد			
۷	حمام، پوشاندن لباس و گرم نگهداری نوزاد ۲ مورد			
۸	مراقبت از نوزاد سالم در ۳ مورد			
۹	مراقبت از نوزاد نارس در ۲ مورد			
۱۰	مراقبت از نوزاد در انکوباتور در ۳ مورد			
۱۱	مراقبت از نوزاد پرخطر در ۲ مورد (RDS و زردی)			
۱۲	محاسبه دارویی و اجرای تجویز پزشک در ۳ مورد			
۱۳	وصل سرم ۱ مورد			
۱۴	انجام اندازه گیریهای آنتروپومتریک ۱۰ مورد			
۱۵	آموزش به مادر در مورد نحوه دارو دادن به نوزاد ۱ مورد			
۱۶	انجام معاینه ترخیص نوزاد ۱ مورد			
۱۷	آموزش واکسیناسیون، تغذیه و مراقبتهای نوزاد، رشد نوزاد، ادارو مدفوع و گریه نوزاد، تعویض لباس و کهنه، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم، مراقبت از بندناف، تب و تشنج و... ۲ مورد			
۱۸	تهیه یک پمفلت آموزشی (فردی یا گروهی)			
۱۹	آشنایی با وسایل احیای نوزاد و کاربرد آن روی مولاژ ۱ مورد			
۲۰	طرز کار با انکوباتور و مراقبت از دستگاه ۱ مورد			
۲۱	طرز کار با دستگاه فتوتراپی و انجام ۱ مورد			
۲۲	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است			

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی بیماریهای کودکان (کد درس ۳۷)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها	تاریخ انجام و امضای مربی	کیفیت و ملاحظات
۱	در طی ۱۲ روز (روزانه ۴/۵ ساعت) برای حداقل ۱۵ کودک معاینه کودک (سرگردن، گوش و حلق و بینی، قلب و ریه، شکم و کبد و طحال، دستگاه تناسلی، و اندامها، دستگاه ادراری و...)		
۲	بررسی علائم VIS در کودکان و تفاوت آن با بزرگسالان		
۳	تفاوت معیارهای آزمایشگاهی مثل Hb, Hct, FBS, Ca, Mg, P, آلکالن فسفاتاز و کراتینین ادراری... در کودکان با بزرگسالان		
۴	بررسی رشد کودک از نظر دستگاه عصبی و معاینات و تستهای مربوطه: بررسی عقب افتادگی های ذهنی به دلیل کرن ایکترس و غیره، تشنج در کودکان و تظاهرات و آن، افت تحصیلی به دلیل مشکلات مغزی و ...		
۵	بررسی کودک از نظر کم خونی		
۶	بررسی کودک از نظر رشد (تاخیر رشد، افزایش غیرطبیعی رشد)		
۷	آموزش گرفتن نوار قلب از کودکان (ECG)		
۸	آموزش ی انجام EEG صحیح (از نظر زمان و آموزش محرومیت از خواب قبل از انجام) به والدین		
۹	آموزش تغذیه صحیح و ورزش به کودکان و والدین		
۱۰	آموزش، بررسی و توصیه واکسیناسیون صحیح در کودکان در حالتها و شرایط مختلف		
۱۱	مشاهده، معاینه، تشخیص علائم و تظاهرات و اداره و پیگیری بیماریهای شایع عفونی و غیر عفونی در کودکان شامل حداقل ۱۵ مورد بیماری مختلف		
۱۲	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است		

فهرست فعالیت‌های دانشجویان مامایی در کارآموزی بیماریهای داخلی و جراحی (کد درس ۴۴)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها: در طی ۱۲ روز (روزانه ۴/۵ ساعت) برای ۲۵ بیمار	تاریخ انجام و امضای مربی	کیفیت و ملاحظات
۱	تهیه شرح حال دقیق از بیمار		
۲	انجام معاینات فیزیکی کامل بیمار		
۳	تشخیص موارد غیرطبیعی در شرح حال و معاینه		
۴	درخواست آزمایشات لازم براساس نیاز		
۵	تجزیه و تحلیل موارد غیرطبیعی آزمایشات پاراکلینیکی مهم		
۶	تجزیه و تحلیل و شناخت تغییرات آزمایشات پاراکلینیکی مهم در بارداری و تفسیر آن		
۷	کسب سریع اطلاعات مورد نیاز از پرونده بیمار		
۸	ارائه گزارش صحیح و دقیق از وضعیت بیمار به مربی		
۹	تشخیص و مشاهده اداره و درمان اورژانسهای داخلی و جراحی		
	تشخیص بیماریهای شایع دستگاههای مختلف بدن که در ذیل می آید با توجه به شرح حال و معاینه فیزیکی، درخواست و تفسیر آزمایشات و پاراکلینیک و همچنین مشاهده و بررسی درمان آنها به انضمام انجام مراقبتهای لازم، ارائه آموزشهای مورد نیاز، شناخت داروهای مربوطه و... با تکیه بر اهمیت آنها در بارداری در طی ۱۲ روز شامل ۲۰ مورد داخلی (از هر دستگاه ۳ - ۲ مورد) و ۵ مورد جراحی شامل:		
۱۰	قلبی (تنگی میترال، پرولاپس میترال، افزایش و کاهش فشارخون شریانی، بیماریهای عروق کرونر و...)		
۱۱	عروقی (نارسایی قلبی، آمبولی شریانی، ترومبو فلیبیتها، واریس ها و...)		
۱۲	تنفسی (پنومونی، سل، آسم، آمبولی ریه، بیماریهای محدود کننده و انسدادی و...)		
۱۳	بیماریهای خونی شایع (فقر آهن، تالاسمی، بیماریهای خونریزی دهنده و...)		
۱۴	بیماریهای غدد شایع (نظیر دیابت، کم کاری و پرکاری تیروئید، سندروم شیهان، کوشینگ و..)		
۱۵	بیماریهای اعصاب (سردردها، صرع، CVA)		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی بیماریهای داخلی و جراحی (کددرس ۴۴)

		بیماریهای شایع دستگاه ادراری (شامل عفونتهای کلیه و مجاری ادرار، نارسایی حاد و مزمن کلیه، گلو مرونفریت و سنگهای ادراری و...)	۱۶
		بیماریهای عفونی شایع نظیر سرخچه، هپاتیت، هرپس و...	۱۷
		گوارشی (نظیر زخمها، عفونتها، انواع اسهالها و یبوست ها، خونریزی، سوزش و...) و...	۱۸
		بیماریهای پوستی و آلرژی (کهیر، خارش، قارچ، ویروس و انگل، پیگمانتاسیون و...)	۱۹
		دستگاه حرکتی و کلاژن (سندروم کانال کارپ، شکستگیهای استخوانهای مهم، شلی های مفاصل، تب روماتیسمی، آرتريت روماتوئید، لو پوس، عفونتهای استخوانی و مفاصل)	۲۰
		جراحیهای شایع (آپاندیسیت، جراحی قلب، سنگها، واریس، هموروئید، تیروئید، پستان و..)	۲۱
		شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که استاد و مربی تعیین کرده است	۲۲

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی پزشکی قانونی در مامایی (کد درس ۲۴)

ردیف	نام فعالیتها	نام محل کارآموزی:	تاریخ:	نام دانشجو:	نام مربی:	کیفیت و ملاحظات
	در طی ۱۲ روز (روزانه ۴/۵ ساعت) توجه: موارد زیر باید شامل ۱۵ - ۱۰ مورد یا case باشد.					
۱	مشاهده و معاینه مراجعین دختر، زن و کودک پزشکی قانونی که دچار انحرافات، مشکلات و مسائل جنسی شده اند					
۲	مشاهده و معاینه مراجعین پزشکی قانونی که سقط جنینی انجام داده اند					
۳	مشاهده و معاینه مراجعین پزشکی قانونی که بصورت خلاف شرع و عرف باردار شده اند (اثبات حاملگی)					
۴	مشاهده و معاینه پرده بکارت					
۵	مشاهده نحوه اثبات هویت فرزند و اینکه به چه شخصی تعلق دارد					
۶	مشاهده و معاینه زنان یا دختران و کودکانی که به زور مورد حمله و آزار و اذیت جنسی قرار گرفته اند					
۷	مشاهده و معاینه کودکانی که مورد کودک آزاری قرار گرفته اند					
۸	انجام معاینات مراجعین پزشکی قانونی در موارد تعیین و اثبات حاملگی					
۹	انجام معاینات در مورد زنانی که مورد خشونت یا خشونت خانگی قرار گرفته اند					
۱۰	ثبت یک مورد از معاینات خود به عنوان ماما و گزارش آن بصورت کتبی با رعایت مقررات و موازین قانونی					
۱۱	شرکت در یک جلسه رسیدگی به پرونده تخلف یک ماما					
۱۲	آشنایی با آنچه که انجام آن از طرف یک ماما جرم محسوب می شود و مجازات حقوقی و جزایی و قانونی دارد					
۱۳	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است					

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی زایمان طبیعی (کد درس ۳۰)

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتها	تاریخ انجام وامضای مربی	کیفیت وملاحظات
	۱۲روزصبح وعصر ۱۰ساعته(روزانه ۱ ساعت برای نماز و ناهار) = ۲ واحد		
۱	گرفتن شرح حال، معاینات فیزیکی و لئوپلیدو گرفتن علائم حیاتی ۲۰مورد		
۲	کنترل FHR حداقل ۱۰۰مورد(البته به میزان لازم برای کنترل لیبر) شامل: پیدا کردن محل صحیح، کنترل نبض جنین یا نبض مادر، کنترل یک دقیقه کامل، کنترل لازم بلافاصله بعد از کنترکشن، شمارش و ثبت و آشنایی با مانیتورینگ		
۳	توشه واژینال: دیلاتاسیون، افاسمان، استیشن، احیانا پوزیشن، موقعیت سرویکس، وضعیت کیسه آب و تا حدی معاینه لگن (۲۰-۱۲بار)		
۴	معاینه لازم و تصمیم در بستری کردن زائودر لیبر ۳مورد		
۵	آماده کردن زائوی بستری شده برای استقرار در اتاق لیبر(لباس، تخت، توصیه به تخلیه مثانه، گرفتن رگ و وصل سرم در صورت لزوم و خونگیری و توضیحات لازم به زائو) ۱۰ مورد		
۶	اداره و کنترل لیبر بطور کامل (شامل کنترل صدای قلب، کنترل انقباضات رحمی، تغذیه، پوزیشن، برقراری ارتباط اعتماد آمیز و آموزشهای لازم و حمایت عاطفی از زائو، معاینه واژینال، توجه به تخلیه مثانه، کمک به تسکین درد با استفاده از روشهای مختلف با ذکر نام روشها، تجویز دارو و مایع درمانی لازم در موارد مورد نیاز، پاسخ به سوالات زائو یا همراه او و...) ۲۴مورد هر مورد حداقل ۳ساعت که ۲- ۱مورد آن اینداکشن باشد		
۷	انجام آمنیوتومی با رعایت تمامی شرایط لازم ۱مورد		
۸	تشخیص زمان زایمان و انتقال به موقع زائو به اتاق زایمان ۸- ۴ مورد		
۹	پوشیدن صحیح گان و دستکش و استفاده صحیح از وسایل و باز کردن صحیح پک و فراهم کردن وسایل مورد نیاز با بکارگیری اصول صحیح استریلیتی ۸- ۴ مورد		
۱۰	انجام صحیح پرپ و درپ پرینه ۸- ۴مورد		
۱۱	انجام صحیح بیحسی اپی زیوتومی ۱مورد		
۱۲	تشخیص نیاز به اپی زیوتومی انجام اپی زیوتومی ۱مورد		
۱۳	مشاهده زایمان ۵ مورد زایمان طبیعی		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی زایمان طبیعی (کد درس ۳۰)

۱۴	کمک به انجام زایمان ۴ مورد زایمان طبیعی
۱۵	انجام زایمان بطورکامل ۸ - ۴ مورد
۱۶	رسیدگی به وضعیت نوزاد بلافاصله بعد از زایمان (باز - کردن راه هوایی، جلوگیری از هیپوترمی، تحریک برای تنفس بهتر و دادن آپگار دقایق ۱ و ۵) ۸ - ۴ مورد
۱۷	کلامپ بند ناف و معاینه فیزیکی نوزاد و تزریق ویتامین K و نظارت بردستبند و گرفتن اثر پای نوزاد ۸ - ۴ مورد
۱۸	کمک به ترمیم اپی زیوتومی یا پارگی ۱ مورد با توجهات و مراقبتهای ضروری قبل و حین و بعد از ترمیم
۱۹	انجام صحیح زایمان جفت و معاینه کامل آن ۸ - ۴ مورد
۲۰	دفع صحیح وسایل مصرفی آلوده و جمع آوری درست وسایل غیرمصرفی درمحلتهای مربوطه پس از زایمان ۸ - ۴ مورد
۲۱	برقراری attachment و bonding بین مادر و نوزاد پس از زایمان ۸ - ۴ مورد
۲۲	برقراری وسایل راحتی زائو و انجام کنترل های مرحله چهارم (شامل کنترل خونریزی، ارتفاع و قوام رحم، علائم حیاتی، هشیاری زائو هر ربع ساعت تا ۱ ساعت) پس از زایمان و ثبت درست و گزارش آن به مربی / مامای بخش ۸ - ۴ مورد
۲۳	دادن آموزشهای کامل بعد از زایمان قبل از انتقال مادر به بخش بعد از زایمان (شامل مراقبت از خود و بهداشت فردی، حمام، مراقبت از زخم، لوشیا، تغذیه، بهداشت درد دفع مدفوع ادرار، علائم خطر در مادر و نیاز به مراجعه فوری، نحوه شیردهی، واکسیناسیون، دفع مدفوع و ادرار نوزاد، دیگر مراقبتهای نوزاد، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم برای غربالگری بیماریهای منجر به عقب افتادگی نوزاد، نزدیکی جنسی و تنظیم خانواده و بازگشت قاعدگی و نیز احتمال بارداری مجدد و زمان و مکان مراجعات بعدی) در ۸ - ۴ مورد
۲۴	ترخیص مادر با انجام معاینات لازم و دادن آموزشهای حین ترخیص در مورد خود و فرزندش ۲ مورد
۲۵	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است

* روزانه یک ساعت برای نماز و ناهار است.

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی زایمان طبیعی و غیرطبیعی (کد درس ۳۲)

نام دانشجو:	تاریخ:	نام محل کارآموزی:	نام مربی:	کیفیت و ملاحظات
		نام فعالیتها	تاریخ انجام وامضای مربی با ذکر نام caseها	
		۱۳ روز صبح و عصر ۱۰ ساعته (روزانه ۱ ساعت برای نماز و ناهار) = ۲ واحد برای انجام زایمانهای طبیعی و غیرطبیعی)		
		توجه: نیمی تا دو سوم از موارد زیر باید در caseهایی مانند دیابت، پره اکلامپسی، پارگی زودرس کیسه آب، دکولمان و پرویا، post date/post term، قلبی، دوقلویی، بریج، جنین مرده، IUGR، زایمان زودرس، واکيوم و... باشد و نام هر مورد خاص در شرح خلاصه ای که دانشجو برای هر فرد می نویسد ثبت گردد تا بعد مشخص شود که هر دانشجو آیا همه caseها را آموزش دیده است؟ و نیز از هر case چند مورد را انجام داده است.		
۱		گرفتن شرح حال، معاینات فیزیکی و لئوپلد و گرفتن علائم حیاتی ۲۰ مورد		
۲		کنترل FHR حداقل ۱۰۰ مورد (البته به میزان لازم ۲۰ مورد فوق) شامل پیدا کردن محل صحیح، کنترل نبض جنین با نبض مادر، کنترل یک دقیقه ای کامل، کنترل لازم بلافاصله بعد از کنترکشن و شمارش و ثبت و بکارگیری مانیتورینگ		
۳		توشه واژینال: دیلاتاسیون، افاسمان، استیشن، احیانا پوزیشن، موقعیت سرویکس، وضعیت کیسه آب و تا حدی معاینه لگن (۲۰ - ۱۲ بار)		
۴		معاینه لازم و تصمیم در بستری کردن زائو در لیبر ۳ مورد		
۵		آماده کردن زائوی بستری شده برای استقرار در اتاق لیبر (لباس، تخت، توصیه به تخلیه مثانه، گرفتن رگ و وصل سرم در صورت لزوم و خونگیری و توضیحات لازم به زائو) ۱۰ مورد		
۶		اداره و کنترل لیبر بطور کامل (شامل کنترل صدای قلب، کنترل انقباضات رحمی، تغذیه، پوزیشن، برقراری ارتباط اعتماد آمیز و آموزشهای لازم و حمایت عاطفی از زائو، معاینه واژینال، توجه به تخلیه مثانه، کمک به تسکین درد با استفاده از روشهای مختلف با ذکر نام، تجویز دارو و مایع درمانی لازم در موارد مورد نیاز، پاسخ به سوالات زائویا همراه او و...) ۲۴ مورد هر مورد حداقل ۳ ساعت که ۴ مورد آن اینداکشن باشد		
۷		انجام آمنیوتومی با رعایت تمامی شرایط لازم ۱ مورد		
۸		تشخیص زمان زایمان و انتقال به موقع زائو به اتاق زایمان ۴ مورد		
۹		پوشیدن صحیح گان و دستکش و استفاده صحیح از وسایل و باز کردن صحیح پک و فراهم کردن وسایل مورد نیاز با بکارگیری اصول صحیح استریلیتی ۸ - ۴ مورد		
۱۰		انجام صحیح پرپ و درپ پرینه ۸ - ۴ مورد		
۱۱		انجام صحیح بیحسی اپی زیوتومی ۲ مورد و بیحسی پودندال ۱ مورد		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی زایمان طبیعی و غیرطبیعی (کد درس ۳۲)

۱۲	تشخیص نیاز به اپی زیوتومی انجام اپی زیوتومی ۲ مورد
۱۳	مشاهده اداره لیبردرمورد ۵ case
۱۴	کمک به انجام زایمان در مورد ۴ case
۱۵	انجام زایمان بطور کامل ۸ - ۴ مورد
۱۶	رسیدگی به وضعیت نوزاد بلافاصله بعد از زایمان (باز - کردن راه هوایی، جلوگیری از هیپوترمی، تحریک برای تنفس بهتر و دادن آپگار دقایق ۱ و ۵) ۸ - ۴ مورد
۱۷	کلامپ بند ناف و معاینه فیزیکی نوزاد و تزریق ویتامین K و نظارت بردستبند و گرفتن اثر پای نوزاد ۸ - ۴ مورد
۱۸	ترمیم اپی زیوتومی یا پارگی ۲ مورد با توجهات و مراقبتهای ضروری قبل و حین و بعد از ترمیم
۱۹	انجام صحیح زایمان جفت و معاینه کامل آن ۸ - ۴ مورد
۲۰	خروج دستی جفت و بررسی داخل رحم در مرحله چهارم ۱ مورد
۲۱	دفع صحیح وسایل مصرفی آلوده و جمع آوری درست وسایل غیرمصرفی درمحلتهای مربوطه پس از زایمان ۸ - ۴ مورد
۲۲	برقراری attachment و bonding بین مادر و نوزاد پس از زایمان ۸ - ۴ مورد
۲۳	برقراری وسایل راحتی زائو و انجام کنترل های مرحله چهارم (شامل کنترل خونریزی، ارتفاع و قوام رحم، علائم حیاتی، هشیاری زائو هر ربع ساعت تا ۱ ساعت) پس از زایمان و ثبت درست و گزارش آن به مربی / مامای بخش ۸ - ۴ مورد
۲۴	دادن آموزشهای کامل بعد از زایمان قبل از انتقال مادریه بخش بعد از زایمان (شامل مراقبت از خود و بهداشت فردی، حمام، مراقبت از زخم، لوشیا، تغذیه، بهداشت در دفع مدفوع ادرار، علائم خطر در مادر و نیاز به مراجعه فوری، نحوه شیردهی، واکسیناسیون، دفع مدفوع و ادرار نوزاد، دیگر مراقبتهای نوزاد، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم برای غربالگری بیماریهای منجر به عقب افتادگی نوزاد، نزدیکی جنسی و تنظیم خانواده و بازگشت قاعدگی و نیز احتمال بارداری مجدد و زمان و مکان مراجعات بعدی) در ۸ - ۴ مورد و مشاوره بازن و شوهر (مورد)
۲۵	مشاهده سقط، کورتاژ و سزارین و کمک به مراقبتهای مادر و نوزاد بعد از آن
۲۶	ترخیص مادر با انجام معاینات لازم و دادن آموزشهای حین ترخیص در مورد خود و فرزندش ۲ مورد case
۲۷	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی بیماریهای زنان (کد درس ۵۴)

	نام دانشجو:	تاریخ:	نام محل کارآموزی:	نام مربی:	کیفیت و ملاحظات	تاریخ انجام وامضای مربی بازکرنام caseها	ردیف
							۱
							۲
							۳
							۴
							۵
							۶
							۷
							۸
							۹
							۱۰
							۱۱
							۱۲
							۱۳
							۱۴
							۱۵
							۱۶
							۱۷
							۱۸
							۱۹
							۲۰
							۲۱
							۲۲

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی بیماریهای زنان (کد درس ۵۴)

۲۳	انجام PCT و دیدن آن زیر میکروسکوپ در مورد
۲۴	مشاهده و کمک به هیسترو سالپنگوگرافی، هیستروسکوپی، کولپوسکوپی، لاپاراسکوپی، کورتوکرایو، دیلاتاسیون و کورتاژ سرویکس و آندومتر هر کدام ۱ مورد
۲۵	تهیه کشت از ترشحات واژن ۱ مورد
۲۶	دادن آموزش به بیمار در ۲۵ مورد در case های مختلف
۲۷	آشنایی با نحوه تشخیص، اداره و درمان، مراقبتها و پیگیری بیمارانی که در بخش جراحی زنان بستری هستند به مدت ۲ روز (حداقل ۶ case مختلف)
۲۸	آموزش معاینه پستان به بیمار در ۲ مورد
۲۹	انجام ۲ مورد اسپرموگرام
۳۰	تفسیر نتیجه آزمایش آنالیز سمن (منی) ۱ مورد
۳۱	شرکت در پرسش و پاسخ و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین می کند

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی بهداشت باروری مادر و کودک و تنظیم خانواده (کد درس ۴۸)

نام دانشجو:	تاریخ:	نام محل کارآموزی:	نام مربی:	کیفیت و ملاحظات
ردیف	نام فعالیتها	تاریخ انجام وامضای مربی	کیفیت و ملاحظات	
	۲۴ روز (روزانه ۴/۵ ساعت)			
	تنظیم خانواده:			
۱	تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید ۴مورد			
۲	معاینه فیزیکی مراجعه کنندگان			
۳	انجام اسمیر دهانه رحم ۲مورد			
۴	خواندن جواب اسمیر و تفسیر آن ۲مورد			
۵	مشاهده مشاوره تنظیم خانواده یک مورد			
۶	انجام مشاوره تنظیم خانواده یک مورد			
۷	ارائه انواع روش مناسب تنظیم خانواده به مددجویان شامل قرص خوراکی، کاندوم، آمپول، آی یودی، و... از هر کدام حداقل ۵ مورد با انجام معاینات و درخواست آزمایشات لازم در هر مورد			
۸	گذارن آی یودی ۴ - ۵ مورد			
۹	خارج کردن آی یودی یک مورد			
۱۰	آموزش فردی یا گروهی و اداره کلاسهای تنظیم خانواده حداقل یک مورد			
۱۱	تهیه پمفلت، بوکلت یا پوستر آموزشی در تنظیم خانواده یک مورد			
	بخش واکسیناسیون:			
۱۲	بکارگیری زنجیره سرد در استفاده از واکسن ها			
۱۳	بکارگیری اصول اسپتیک بهنگام انجام واکسیناسیون			
۱۴	بکارگیری شیوه صحیح تجویز و تزریق انواع واکسن			
۱۵	تجویز و تزریق ۱۸ مورد واکسن برای کودکان از منوع واکسن ۳ مورد			
۱۶	تجویز و تزریق واکسن کزاز برای مادر باردار ۲مورد			
۱۷	برنامه ریزی واکسیناسیون بر اساس فواصل و نوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز کرده است ۲مورد			
۱۸	برنامه ریزی واکسیناسیون بر اساس فواصل و نوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز نکرده است ۲مورد			
۱۹	تشخیص موارد منع انجام واکسیناسیون			
۲۰	تشخیص و اجرای صحیح تفاوت در تجویز مقدار و نوع واکسن در کودکان و بزرگسالان			
	بخش مراقبت از کودکان زیر ۵ سال:			
۲۱	تشکیل پرونده برای مراجعین جدید ۳مورد			
۲۲	توزین وزن و اندازه گیری قد و دور سر کودکان بنحو صحیح ۱۰ مورد			

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کار آموزشی بهداشت باروری مادر و کودک و تنظیم خانواده (کد درس ۴۸)

۲۳	ترسیم درست منحنی رشد در کارت مخصوص ۱۰ مورد
۲۴	برنامه ریزی برای فواصل مراجعه برای پایش رشد در مورد ۱۰ کودک
۲۵	نشخیص انحرافات از رشد مناسب و پیگیری علت آن با انجام مصاحبه با مادر و دادن توصیه های لازم و احيانا ارجاع لازم به پزشک در ۲ مورد
۲۶	آموزش شیردهی صحیح از پستان به مادر ۲ مورد
۲۷	آموزش تغذیه تکمیلی ۲ مورد تا یکسالگی ۲ مورد تا دوسالگی
۲۸	آموزش تغذیه با شیر کمکی در ۱ مورد
۲۹	آموزش تغذیه صحیح کودک ۲ مورد بالای ۲ سال
۳۰	تشخیص، انجام برنامه مراقبتی و آموزش در مورد اسهال، ۱ مورد بیماری تنفسی، ۱ مورد برفک، ۱ مورد افت قند خون و ۱ مورد تب
	بخش مراقبت از مادر باردار:
۳۱	تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید ۲ مورد
۳۲	اندازه گیری قد و وزن و فشارخون ۵ مورد
۳۳	انجام معاینات فیزیکی و لئوپلد ۵ مورد
۳۴	کنترل صدای قلب جنین و علائم حیاتی مادر ۵ مورد
۳۵	درخواست انجام آزمایشات روتین بارداری ۵ مورد
۳۶	انجام آموزش به مادر باردار در مورد مراقبت از خود در موضوعات مختلف: تغذیه، خواب، استراحت و بهداشت فردی و روابط جنسی، علائم خطر و تمرینات ورزشهای بارداری و... ۲ مورد
۳۷	انجام آموزش گروهی برای مادران باردار ۲ - ۱ مورد با موضوعات مربوط به آموزشهای دوران بارداری
۳۸	توجه و معاینه در مورد بهداشت دهان و دندان زن باردار و ارجاع به دندانپزشک در موارد لازم ۲ مورد
۳۹	راهنمایی در مورد انجام واکسیاسیون کزاز ۲ مورد
۴۰	معاینه پستان و بررسی آن جهت آمادگی برای شیردهی ۱ مورد
۴۱	غربالگری مادران پرخطر و ارجاع به پزشک متخصص یا بیمارستان ۲ - ۱ مورد
۴۲	درخواست انجام سونوگرافی ۲ - ۱ مورد
۴۳	تشخیص حاملگیهای پرخطر و آموزش موارد خطر
۴۴	برنامه ریزی برای فواصل مراجعه در ۵ مورد
۴۵	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در عرصه کارآموزی زایمان طبیعی و غیرطبیعی (کد دروس ۷۶ و ۷۷)

	نام دانشجو:	تاریخ:	نام محل کارآموزی:	نام مربی:	کیفیت و ملاحظات
					نام فعالیتها ۵۲ روز صبح و عصر ۱۰ ساعته (۱ ساعت نماز و ناهار) = ۵ واحد (۳ واحد زایمان عرصه ۲+ واحد افزایش مهارتها)
					توجه: نیمی تا دو سوم از موارد زیر باید در case هایی مانند دیابت، پره اکلامپسی، پارگی زودرس کیسه آب، دکولمان و پرویوسا، post date/post term، قلبی، دوقلویی، بریج، جنین مرده، IUGR، زایمان زودرس، واکيوم و... باشد و نام هر مورد خاص در شرح خلاصه ای که دانشجو برای هر فرد می نویسد ثبت گردد تا بعد مشخص شود که هر دانشجو آیا همه case ها را آموزش دیده است؟ و نیز از هر case چند مورد را انجام داده است.
۱					گرفتن شرح حال، معاینات فیزیکی و لئوپلد و گرفتن علائم حیاتی ۵۰ مورد
۲					کنترل FHR حداقل ۲۵۰ مورد (البته به میزان لازم برای کنترل لیبر) شامل پیدا کردن محل صحیح، کنترل نبض جنین با نبض مادر، کنترل یک دقیقه ای کامل، کنترل لازم بلافاصله بعد از کنترکشن و شمارش و ثبت و بکارگیری مانیتورینگ داخلی و خارجی
۳					توشه و اژینال: دیلاتاسیون، افاسمان، استیشن، احیانا پوزیشن، موقعیت سرویکس، وضعیت کیسه آب و تا حدی معاینه لگن (۵۰ - ۳۰ بار)
۴					معاینه لازم و تصمیم در بستری کردن زائودر لیبر ۸ مورد
۵					آماده کردن زائوی بستری شده برای استقرار در اتاق لیبر (لباس، تخت، توصیه به تخلیه مثانه، گرفتن رگ و وصل سرم در صورت لزوم و خونگیری و توضیحات لازم به زائو) ۳۰ مورد
۶					اداره و کنترل لیبر بطور کامل (شامل کنترل صدای قلب، کنترل انقباضات رحمی، تغذیه، پوزیشن، برقراری ارتباط اعتماد آمیز و آموزشهای لازم و حمایت عاطفی از زائو، معاینه و اژینال، توجه به تخلیه مثانه، کمک به تسکین درد، تجویز دارو و مایع درمانی لازم در موارد مورد نیاز، پاسخ به سوالات زائو یا همراه او و...) ۵۰ مورد هر مورد حداقل ۳ ساعت که ۱۲ - ۱۰ مورد آن اینداکشن باشد
۷					انجام آمنیوتومی با رعایت تمامی شرایط لازم ۵ مورد
۸					تشخیص زمان زایمان و انتقال به موقع زائو به اتاق زایمان ۲۰ - ۱۰ مورد
۹					پوشیدن صحیح گان و دستکش و استفاده صحیح از وسایل و باز کردن صحیح پک و فراهم کردن وسایل مورد نیاز با بکارگیری اصول صحیح استریلیتی ۲۰ - ۱۰ مورد
۱۰					انجام صحیح پرپ و درپ پرینه ۲۰ - ۱۰ مورد
۱۱					انجام صحیح بیحسی اپی زیوتومی ۱۰ مورد، بیحسی پودندال ۱ مورد و کمک به بیحسی اپیدورال ۱ مورد

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در عرصه کارآموزی زایمان طبیعی و غیرطبیعی (کد دروس ۷۶ و ۷۷)

۱۲	تشخیص نیاز و انجام اپی زیوتومی ۱۰ مورد
۱۳	ترمیم اپی زیوتومی ۱۰ مورد
۱۴	ترمیم پارگی ۵ مورد
۱۵	مشاهده ۱۰ - case ۵ دیگر که تاکنون مشاهده نکرده است
۱۶	کمک به انجام زایمان در مورد ۱۰ - case ۵
۱۷	انجام زایمان بطور کامل ۲۰ - ۱۰ مورد
۱۸	رسیدگی به وضعیت نوزاد بلافاصله بعد از زایمان (باز - کردن راه هوایی، جلوگیری از هیپوترمی، تحریک برای تنفس بهتر و دادن آپگار دقایق ۱ و ۵) - ۲۰ - ۱۰ مورد
۱۹	کلامپ بند ناف و معاینه فیزیکی نوزاد و تزریق ویتامین K و نظارت بردستبند و گرفتن اثر پای نوزاد ۲۰ - ۱۰ مورد
۲۰	کمک به ترمیم اپی زیوتومی یا پارگی ۳ مورد با توجهات و مراقبتهای ضروری قبل و حین و بعد از ترمیم (برای دانشسجوی همکلاسی خود)
۲۱	انجام صحیح زایمان جفت و معاینه کامل آن ۲۰ - ۱۰ مورد
۲۲	خروج دستی جفت و بررسی داخل رحم در مرحله چهارم ۱ مورد
۲۳	دفع صحیح وسایل مصرفی آلوده و جمع آوری درست وسایل غیرمصرفی درمطهای مربوطه پس از زایمان ۲۰ - ۱۰ مورد
۲۴	برقراری attachment و bonding بین مادر و نوزاد پس از زایمان ۲۰ - ۱۰ مورد
۲۵	برقراری وسایل راحتی زائو و انجام کنترل های مرحله چهارم (شامل کنترل خونریزی، ارتفاع و قوام رحم، علائم حیاتی، هشیاری زائو هر ربع ساعت تا ۱ ساعت) پس از زایمان و ثبت درست و گزارش آن به مربی/ مامای بخش ۲۰ - ۱۰ مورد
۲۶	دادن آموزشهای کامل بعد از زایمان قبل از انتقال مادر به بخش بعد از زایمان (شامل مراقبت از خود و بهداشت فردی، حمام، مراقبت از زخم، لوشیا، تغذیه، بهداشت در دفع مدفوع ادرار، علائم خطر در مادر و نیا زبه مراجعه فوری، نحوه شیردهی، واکسیناسیون، دفع مدفوع و ادرار نوزاد، دیگر مراقبتهای نوزاد، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم برای غربالگری بیماریهای منجر به عقب افتادگی نوزاد، نزدیکی جنسی و تنظیم خانواده و بازگشت قاعدگی و نیز احتمال بارداری مجدد و زمان و مکان مراجعات بعدی) در ۲۰ - ۱۰ مورد و مشاوره با زن و شوهر ۲ مورد
۲۷	مشاهده سقط، کورتاژ و سزارین و کمک به مراقبتهای مادر و نوزاد بعد از آن
۲۸	ترخیص مادر با انجام معاینات و دادن آموزشهای لازم حین ترخیص در مورد خود و نوزاد ۳ مورد طبیعی و ۳ مورد case
۲۹	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی کارآموزی در عرصه بارداری طبیعی و غیر طبیعی (کد درس ۷۵)

	نام دانشجو:	تاریخ:	نام محل کارآموزی:	نام مربی:	کیفیت و ملاحظات
ردیف	نام فعالیتها ۳۲روز (۴/۵ساعت)				
۱					گرفتن شرح حال و ارزیابی روانی - اجتماعی و فیزیکی در ۶۰ - ۵۵ خانم باردارطبیعی (بدون عارضه) همراه با آموزشهای لازم و انجام مراقبتهای کامل (حدوداً ۱/۳ درسه ماهه اول، ۱/۳ درسه ماهه دوم و ۱/۳ درسه ماهه سوم)
۲					گرفتن شرح حال و ارزیابی روانی - اجتماعی و فیزیکی و انجام معاینات و مراقبتهای و درخواست آزمایشات در ۳۰ - ۲۵ موردخانم باردارمبتلا به بیماریهای داخلی و جراحی (۲ - ۳ مورد بیماری قلبی، ۲ - ۳ مورد حامله دیابتی، ۲ - ۳ مورد پره اکلامپسی، ۲ - ۳ مورد عفونت ادراری، ۲ - ۳ مورد آنمی، ۲ - ۳ مورد عفونتها نظیر سرخجه و هپاتیت و...، ۲ - ۳ مورد پره ترم و پوست ترم، ۲ - ۳ مورد ارهاس منفی، ۲ - ۳ مورد بیماری تیروئید، ۲ - ۳ مورد دیگر بیماریها نظیر تنفسی، صرع، IUGR، و...)
۳					معاینه فیزیکی اعضای مختلف بدن مادر باردار و مرور سیستمها در حدود ۸۰ مورد (شامل ملتحمه چشم، تیروئید، قلب، ریه، پستان، لئوئید، اندامها و...)
۴					تشکیل پرونده و درخواست آزمایشات روتین یا لازم در حین بارداری در ۴۰ مورد
۵					تجویز داروهای مجاز و لازم حین بارداری در ۴۰ مورد و دادن ۳۰ مورد آموزش
۶					درخواست ۳ - ۶ مورد آزمایش کامل و کشت موردی ادرار در موارد اورژانس و مورد نیاز
۷					درخواست ۱۰ - ۵ مورد سونوگرافی و دیگر تست - های سلامت جنین و ۳۰ مورد تفسیر و راهنمایی بر طبق جواب آنها
۸					انجام ۲ - ۱ مورد NST و ۲ - ۱ مورد rollover test و ۲ - ۱ مورد کومیس غیرمستقیم
۹					سمع صدای قلب با گوشی پینارد ۲۰ مورد و داپلر ۵۰ مورد
۱۰					تفسیر و راهنمایی صحیح بر اساس جواب آزمایشات در ۵۰ مورد
۱۱					اداره کلاسهای آموزشی دوران بارداری ۳ مورد
۱۲					مشاوره با زن و شوهر ۲ مورد
۱۳					شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه بیماریهای زنان و ناباروری (کد درس ۷۸)

نام دانشجو: _____ تاریخ: _____ نام محل کارآموزی: _____ نام مربی: _____

ردیف	نام فعالیتها : ۲۱ روز (روزانه ۵ ساعت)	تاریخ انجام وامضای مربی بازکرنام case	کیفیت وملاحظات
۱	گرفتن شرح حال و انجام معاینات فیزیکی در ۵۵ - ۵۰ مورد		
۲	انجام معاینات دستگاه تناسلی در ۵۰ مورد (شامل معاینه خارجی و داخلی)		
۳	انجام معاینه پستان در ۱۰ مورد		
۴	گذاوردن اسپکولوم در ۵۰ مورد		
۵	تهیه اسمیر از سلولهای سرویکس در ۱۵ مورد		
۶	خواندن و تفسیر نتیجه اسمیر در ۵ مورد		
۷	درخواست آزمایشات لازم در ۲۵ مورد		
۸	خواندن و تفسیر جواب آزمایشات در ۲۰ مورد		
۹	تشخیص سرویسیت و واژینیت در ۲۵ مورد		
۱۰	تجویز درمان ونوشتن نسخه برای ۲۵ مورد فوق		
۱۱	دادن آموزش در ۲۰ مورد		
۱۲	انجام مشاوره در ۲ مورد		
۱۳	مشاهده اعمال جراحی زنان در اتاق عمل زنان یک روز ۲ - ۲ مورد		
۱۴	مشاهده، معاینه و پیگیری تومورهای پستان (نصف روز یا یک روز)		
۱۵	مشاهده و پیگیری ۳ مورد case نازایی در درمانگاه نازایی (یک روز)		
۱۶	مشاهده ۳۵ case غیراز سرویسیت و واژینیت		
۱۷	گرفتن شرح حال و انجام معاینات و تجویزات و درخواست آزمایشات و پیگیری لازم در مورد ۳۵ case به غیراز سرویسیت و واژینیت (داخل همان ۵۰ مورد که در ابتدا گفتیم) با ذکر نام case ها تا بعد معلوم شود دانشجو چه case های را آموزش دیده است؟ و نیز از هر case چند مورد را انجام داده است. (شامل انواع بیماریهای مقاربتی، عفونت دستگاه ادراری، بی اختیاری ادراری، PID، مول و GTN، حاملگی خارج رحمی، کانسرها، کیستها و توده های تخمدانی، میوم، بیماریهای پستان، دیسمنوره ها و PMS، خونریزیهای غیرطبیعی، آمنوره، ناباروری، مشکلات یائسگی، هیرسوتیسم، و...)		
۱۸	تهیه اسمیر مرطوب در ۲۰ مورد		
۱۹	دیدن اسمیر مرطوب زیر میکروسکوپ و تشخیص آن در ۲۰ مورد فوق		
۲۰	انجام و تفسیر تست خون در ۵ مورد		
۲۱	انجام PCT و دیدن آن زیر میکروسکوپ در ۱ مورد		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه بیماریهای زنان و ناباروری (کد درس ۷۸)

		کمک به انجام هیستروسالپینگوگرافی، هیستروسکوپی، لاپاراسکوپی، کورتاژ، دیلاتاسیون، کورتاژ سرویکس و آندومتر هر کدام ۱ مورد	۲۲
		تهیه کشت از ترشحات واژن ۱ مورد	۲۳
		دادن آموزش به بیمار در ۲۵ مورد در case های مختلف	۲۴
		دادن مشاوره به بیمار در ۵ مورد	۲۵
		آشنایی با نحوه تشخیص، اداره و درمان، مراقبتهای پیگیری بیمارانی که در بخش جراحی زنان بستری اند بمدت ۲ روز (حداقل ۶ case مختلف)	۲۶
		مشاهده، معاینه و پیگیری تومورهای پستان (نصف روز یا یک روز)	۲۷
		تفسیر نتیجه آزمایش آنالیز سمن (منی) ۱ مورد	۲۸
		شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه و مطالعه مباحث نظری	۲۹

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه بهداشت باروری مادر و کودک تنظیم خانواده (کد درس ۷۹)

نام دانشجو:	تاریخ:	نام محل کارآموزی:	نام مربی:	ردیف	نام فعالیتها : ۲۱روز(روزانه ۵ساعت	تاریخ انجام وامضای مربی	کیفیت وملاحظات
					تنظیم خانواده:		
				۱	تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید ۶ مورد و معاینه فیزیکی مراجعه کنندگان		
				۲	انجام اسمیر دهانه رحم ۴مورد		
				۳	خواندن جواب اسمیر و تفسیر آن ۴مورد		
				۴	انجام مشاوره تنظیم خانواده ۳مورد		
				۵	تغییر روش تنظیم خانواده با انجام مشاوره لازم ۱مورد		
				۶	ارائه انواع روشهای تنظیم خانواده به مددجویان شامل قرص خوراکی،کاندوم، آمپول، آی یودی و... از هر کدام حداقل ۵مورد با انجام معاینات و درخواست آزمایشات لازم		
				۷	گذازدن آی یودی ۵ - ۴ مورد		
				۸	خارج کردن آی یودی یک مورد		
				۹	آموزش فردی یا گروهی و اداره کلاسهای تنظیم خانواده حداقل ۲مورد		
				۱۰	تهیه پمفلت، بوکلت یا پوستر آموزشی در تنظیم خانواده یک مورد		
				۱۱	بخش واکسیناسیون:		
					بکارگیری زنجیره سرد در استفاده از واکسن ها		
				۱۲	بکارگیری اصول آسپتیک بهنگام انجام واکسیناسیون		
				۱۳	بکارگیری شیوه صحیح تجویز و تزریق انواع واکسن		
				۱۴	تجویز و تزریق ۱۸مورد واکسن برای کودکان از هر نوع واکسن ۳مورد		
				۱۵	تجویز و تزریق واکسن کزاز برای مادر باردار ۲مورد		
				۱۶	برنامه ریزی واکسیناسیون بر اساس فواصل و نوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز کرده است ۲مورد		
				۱۷	برنامه ریزی واکسیناسیون بر اساس فواصل و نوع واکسن برای کودکی که برنامه واکسیناسیون خود را درست و به موقع آغاز نکرده است ۲مورد		
				۱۸	تشخیص موارد منع انجام واکسیناسیون		
				۱۹	تشخیص و اجرای صحیح تفاوت در تجویز مقدار و نوع واکسن در کودکان و بزرگسالان		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه بهداشت باروری مادر و کودک تنظیم خانواده (کد درس ۷۹)

۲۰	بخش مراقبت از کودکان زیر ۵ سال:	
	تشکیل پرونده برای مراجعین جدید ۳ مورد	
۲۱	توزین وزن و اندازه گیری قد و دورسر کودکان بنحو صحیح ۱۰ مورد	
۲۲	ترسیم درست منحنی رشد در کارت مخصوص ۱۰ مورد	
۲۳	برنامه ریزی برای فواصل مراجعه برای پیش رشد در مورد ۱۰ کودک	
۲۴	ن تشخیص انحرافات از رشد مناسب و پیگیری علت آن با انجام مصاحبه با مادر و دادن توصیه های لازم و احیانا ارجاع لازم به پزشک در ۲ مورد	
۲۵	آموزش شیردهی صحیح از پستان به مادر ۲ مورد	
۲۶	آموزش تغذیه تکمیلی ۲ مورد تا یکسالگی ۲ مورد تا دوسالگی	
۲۷	آموزش تغذیه با شیر کمکی در ۱ مورد	
۲۸	آموزش تغذیه صحیح کودک ۲ مورد بالای ۲ سال	
۲۹	تشخیص، انجام برنامه مراقبتی و آموزش در مورد اسهال، ۱ مورد بیماری تنفسی، ۱ مورد برفک، ۱ مورد افت قند خون و ۱ مورد تب	
۳۰	بخش مراقبت از مادر باردار:	
	تشکیل پرونده برای مراجعه کنندگان جدید ۲ مورد	
۳۱	اندازه گیری قد و وزن و فشارخون ۵ مورد	
۳۲	انجام معاینات فیزیکی و لئوپلد ۵ مورد	
۳۳	کنترل صدای قلب جنین و علائم حیاتی مادر ۵ مورد	
۳۴	درخواست انجام آزمایشات روتین بارداری ۵ مورد	
۳۵	انجام آموزش به مادر باردار در مورد مراقبت از خود در موضوعات مختلف: تغذیه، خواب، استراحت و بهداشت فردی و روابط جنسی، علائم خطر و تمرینات ورزشهای بارداری و... ۲ مورد	
۳۶	انجام آموزش گروهی برای مادران باردار ۲ - ۱ مورد با موضوعات مربوط به آموزشهای دوران بارداری	
۳۷	توجه به بهداشت دهان و دندان زن باردار و ارجاع به دندانپزشک در موارد لازم ۲ مورد	
۳۸	راهنمایی در مورد انجام واکسیاسیون کزاز ۲ مورد	
۳۹	معاینه پستان و بررسی آن جهت آمادگی برای شیردهی	
۴۰	غربالگری مادران پرخطر و ارجاع به پزشک متخصص یا بیمارستان ۲ - ۱ مورد	
۴۱	درخواست انجام سونوگرافی ۲ - ۱ مورد	
۴۲	تشخیص حاملگیهای پرخطر و آموزش موارد خطر	
۴۳	برنامه ریزی برای فواصل مراجعه در ۵ مورد	

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه بهداشت باروری مادر و کودک تنظیم خانواده (کد درس ۷۹)

۴۴	دیگرموارد:	
	آموزش و مشاوره در مورد بهداشت دوران بلوغ ۱ مورد	
۴۵	آموزش و مشاوره در مورد مسائل یائسگی ۱ مورد	
۴۶	آموزش و مشاوره از دواج ۲ - ۱ مورد	
۴۷	آموزش و مشاوره عملکرد جنسی ۱ مورد	
۴۸	آموزش رابطین بهداشتی در یک موضوع مرتبط	
۴۹	بخش بهداشت جامعه (شهر و روستا): شامل ۴ روز شهر و ۴ روز روستا	
	ارائه کلاس آموزشی برای مدرسه دخترانه ۱ مورد	
۵۰	ارائه کلاس آموزشی در فرهنگسرا برای خانمها با یک موضوع از قبل تعیین و برنامه ریزی و اطلاع رسانی شده ۱ مورد	
۵۱	بازدید از یک کارخانه یا یک کارگاه که زنان در آن اشتغال دارند و ارائه آموزشهای لازم	
۵۲	بازدید و ارائه خدمات بهداشت مادر و کودک در مرکز بهداشت روستایی	
۵۳	بازدید از مرکز ستادی در شبکه بهداشت و آشنایی با نحوه کار و جمع آوری اطلاعات بهداشتی و نظارت در آن مرکز و تهیه زیج حیاتی و تفسیر آن توسط دانشجو	
۵۴	ارائه کلاس آموزشی در مسجد برای زنان	
۵۵	بازدید از یک مرکز سالمندان و معلولان زنان و ارائه آموزش برای آنان	
۵۶	بازدید از منزل در شهر و روستا با کمک رابطین یا بهورز	
۵۷	بازدید از مهد کودک و آموزش در مورد مسائل بهداشتی کودکان قبل از سنین مدرسه	
۵۸	انجام یک پروژه حل مشکل بهداشتی یا مدیریتی ۱ مورد (در سرفصل ذکر شده است)	
۵۹	باضافه هر نوع برنامه بهداشت جامعه دیگری که مربوط به منطقه و قابل اجرا باشد.	
۶۰	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری	

فهرست فعالیت‌های دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه مدیریت و کاربرد آن در مامایی (کد درس ۸۲)

نام دانشجو:	تاریخ:	نام محل کارآموزی:	نام مربی:	کیفیت و ملاحظات	ردیف
				نام فعالیتها ۹روز (روزانه ۶ ساعت)	تاریخ انجام و امضای مربی
					۱
				الف: تهیه پروژه کتبی در مورد ساختار بخش یا درمانگاه مربوط به کار مامایی: ۱- ساختار فیزیکی به صورت رسم کروکی ۲- تهیه لیست وسایل پزشکی، غیر پزشکی و اداری بخش ۳- وضعیت بیماران بستری از لحاظ: تشخیصهای پزشکی - نیازهای مراقبتی - نیازهای آموزشی ۴- تعداد متوسط بیماران بستری، پذیرش و ترخیص ۵- روتینهای بخش از جمله: - نحوه پذیرش بیماران - نحوه ترخیص بیماران - نحوه نوشتن گزارشات و معاینات و آزمایشات - نحوه آموزش به بیمار - نحوه اجرای فرآیندهای مراقبتی و درمانی - ترتیب برگه های پرونده - نحوه انجام مشاوره ها - نحوه درخواست آزمایشات - نحوه چک دستورات پزشک - نحوه تکمیل کاردکس - نحوه ورود اطلاعات به کامپیوتر ۶- تهیه لیست اسامی پزشکان، رزیدنتها، انترنها و دانشجویان پرستاری و مامایی و غیره و روزهای حضور آنها ۷- تهیه لیست داروهای مصرفی رایج در بخش و نکات مراقبتی و تجویزی آنها ۸- تهیه لیست وسایل و تجهیزات موجود در ترالی کد بخش و داروهای موجود آن ۹- تهیه لیست روشهای تشخیصی بخش (آزمایشات)، چگونگی انجام آنها و آمادگیهای لازم برای بیماران (جهت انجام آنها) ۱۰- تهیه لیست اسامی پرسنل پرستاری و مامایی و دیگر پرسنل و تعداد هر کدام از آنها در هر شیفت کاری ۱۱- آگاهی از سیستمهای حفاظتی و امنیتی بخش و کنترل آن ۱۲- آگاهی از روشهای تقسیم کار نیروی انسانی در بخش ۱۳- تهیه لیستی از اشکالات فنی و تاسیساتی	
				ب: ارائه گزارش کتبی فوق و رفع اشکالات آن	۲

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه مدیریت و کاربرد آن در مامایی (کد درس ۸۲)

		۳ روز دوم:
۳		الف: طراحی فرآیند مشکل گشایی، درمورد یکی از مشکلات موجود بخش به صورت: ۱- بیان مساله واضح و روشن ۲- بیان دلایل شکل گیری مساله ۳- تعیین اهداف قابل اندازه گیری (دارای معیارسنجش) ۴- ارائه راه حلهای ممکن ۵- انتخاب بهترین راه حل با توجه به شرایط و امکانات موجود دربخش
۴		ب: تقسیم کارروزانه نیروی انسانی و دانشجویان پرستاری و مامایی با توجه به اصول آن: ۱- برای دانشجویان پرستاری و مامایی با هماهنگی مربی مربوطه و Head بخش ۲- برای پرسنل پرستاری و مامایی مربوطه باهماهنگی Head بخش ۳- نصب آن بر تابلوی اعلانات و یا ثبت آن در دفتر مخصوص
		۳ روز سوم:
۵		الف: اجرای فرآیند مشکل گشایی (براساس بهترین راه حل منتخب در هفته دوم)
۶		ب: ارائه یک استاندارد مراقبتی بنا بر آموزش بخش (بصورت پمفلت آموزشی، پوستر آموزشی و...)
۷		ج: اجرای اصول تحویل گرفتن بخش از طریق: ۱- حضور به موقع در بخش ۲- رفتن بر بالین بیماران ۳- توجه به کلیه گزارشات کتبی و شفاهی مسئول بخش درمورد بیماران ۴- توجه به وسایل و داروهای تحویلی در هر شیفت
۸		د: اجرای اصول تحویل دادن بخش از طریق: ۱- تحویل بیماران بر بالین آنها ۲- تحویل وسایل، داروها و تجهیزات ویژه ۳- ثبت کلیه گزارشات مربوط به بیماران با توجه به اصول صحیح گزارش نویسی
۹		ه: شرکت فعال در ویزیت پزشکان و سایر اعضا تیم بهداشتی و درمانی از طریق: ۱- همراهی با پزشک و یا سایر اعضا تیم در بالین ۲- چک کردن دستورات پزشک با توجه به اصول مربوطه ۳- وارد کردن دستورات در کار دکس و کارتهای دارویی و کامپیوتر ۴- انجام اقدامات مناسب به دنبال دستورات (از جمله پیگیری مشاوره ها، درخواستها و..)
۱۰		و: کنترل و نظارت بر انجام امور بخش از طریق: ۱- راندهای مکرر و هدفمند در بخش و کسب آگاهی درمورد: - فعالیتهای سایر اعضای تیم از جمله: پزشکان - پرستاران - ماماها و دانشجویان

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه مدیریت و کاربرد آن در مامایی (کد درس ۸۲)

۱۱	ز: محاسبه تعداد نیروی انسانی مورد نیازبخش (حرفه ای و غیرحرفه ای) و تعداد هریک از آنها درهرشیفت
۱۲	ح: تهیه آمار روزانه بیماران
۱۳	ط: تهیه لیست غذایی بیماران و کنترل و نظارت برحسن اجرای آن
۱۴	ی: تهیه انواع درخواستها از جمله: آزمایشات، وسایل انبار، و...
۱۵	ک: پیش بینی کلیه وسایل و داروهای مورد نیازشیفت های دیگر در شیفت صبح و یا قبل ازروزهای تعطیل
۱۶	ل: کنترل حضور و غیاب دانشجویان دربخش و ارائه گزارش لازم به مربی یا هد بخش
۱۷	م: شرکت فعال درراندنهای بالینی سوپروایزرها ازطریق: ۱- بازدید محیط فیزیکی بخش، تجهیزات وامکانات ۲- بررسی نحوه عملکرد کادرپرستاری و مامایی و ارتباطات آنها ۳- بررسی نحوه ثبت و طباط اطلاعات و گزارشات ۴- بررسی وضعیت بالینی بیماران و ارائه خدمات به آنان ۵- تهیه لیست اشکالات موجود درهریک ازمواردفوق ۶- ارائه تذکرات بجا و مناسب به مسئولین بخشها ۷- پیگیری جهت برطرف شدن اشکالات تذکرداده شده
۱۸	ن: همکاری مناسب با پرسنل بخش درشرایط مقتضی
۱۹	۳روزچهارم:
۲۰	الف: ارزشیابی از اجرای فرآیند مشکل گشایی (به صورت ارزیابی میزان دستیابی به اهداف تعیین شده)
۲۱	ب: طراحی برنامه ماهانه شیفت کاری پرسنل
۲۲	ج: بررسی وضعیت ارائه مراقبت به بیماران بخصوص بیماران بدحال
۲۳	د: انجام فعالیتهای مربوط به هدایت و راهنمایی دانشجویان و نیروی انسانی بخش
۲۴	ه: برقراری ارتباط مناسب و اثربخش با پزشکان، ماماها، پرستاران، دانشجویان، بیماران، همراهان بیمار، پرسنل خدمات و سایرقسمتهای بیمارستان
۲۵	و: انجام فعالیتهایی درجهت کنترل عفونت دربخش (باتوجه به امکانات وشرایط موجود)ازطریق: ۱- ارائه پیشنهادات کاربردی درجهت کنترل عفونت ۲- اجرای برنامه های آموزشی جهت کنترل عفونت (برای پرسنل و دانشجویان)
۲۶	ز: همکاری مناسب با کلیه بخش درشرایط مقتضی
۲۷	شرکت درجلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است

**فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کار آموزشی در عرصه رادیولوژی، سونولوژی و الکترولوژی در مامایی و زنان
(کد درس ۸۳)**

نام دانشجو: تاریخ: نام محل کارآموزی: نام مربی:

ردیف	نام فعالیتهای	تاریخ انجام وامضای مربی	کیفیت و ملاحظات
	۹ روز (روزانه ۶ ساعت) شامل ۹ روز سونولوگرافی و رادیولوژی و ۳ روز الکترولوژی		
۱	مشاهده و تفسیر انعکسهای رادیولوژی ساده از لگن		
۲	مشاهده و تفسیر انعکسهای رادیولوژی با ماده حاجب از لگن و رحم		
۳	تشخیص عکس رادیولوژی با کیفیت خوب و بد از هم		
۴	مشاهده بخشهای مختلف دستگاههای رادیولوژی		
۵	مشاهده بخشهای مختلف و نحوه انجام رادیوتراپی		
۶	انجام سمع قلب جنین با سونیکید (داپلر)		
۷	مشاهده بخشهای مختلف دستگاه مانیتورینگ		
۸	انجام نصب و تعویض و آماده بکار کردن دستگاه مانیتورینگ		
۹	انجام مانیتورینگ با استفاده از دستگاه مربوطه		
۱۰	مشاهده بخشهای مختلف دستگاههای سونوگرافی		
۱۱	یافتن رحم و مثانه و تخمدان زن (حامله و غیرحامله) و نیز سروقفسه سینه و شکم و اندامها و... جنین و جفت در سونوگرافی		
۱۲	اندازه گیری قطری پاریتال، طول فمور، دور سر و دور شکم با استفاده از سونوگرافی		
۱۳	انجام تفسیر انعکسهای سونوگرافیک از رحم و لگن حامله و غیرحامله و نیز جنین و جفت		
۱۴	مشاهده آزمایش بیوفیزیکال پروفایل برای جنین		
۱۵	مشاهده بخشهای مختلف دستگاه الکترو کورتو دستگاههای فریزکننده (کرایو)		
۱۶	انجام یا مشاهده الکترو کوتر و فریز کردن دهانه رحم		
۱۷	مشاهده بخشهای مختلف دستگاه لیزر و نحوه انجام کار آن		
۱۸	مشاهده انواع دستگاهها و روشهای گرما ده و سرما ده برای برطرف کردن درد		
۱۹	مشاهده انواع و بخشهای مختلف دستگاههای TENS		
۲۰	استفاده و بکاربری دستگاه تنس حداقل یکبار بویژه برای برطرف کردن درد دیسمنوره، درد زایمان و نیز دربی اختیاری ادراری		

فهرست فعالیتهای دانشجویان مامایی در کارآموزی در عرصه رادیولوژی، سونولوژی و الکترولوژی در مامایی و زنان
(کد درس ۸۳)

		دادن تمرینات برای برطرف کردن دردهای ستون فقرات بویژه ناحیه گردن، کمر و لگن و نیز درد زانو به مراجع (حتی المقذور مادر باردار یا مادر پس از زایمان)	۲۱
		دادن تمرینات و ورزشهای دوران بارداری	۲۲
		دادن تمرینات و ورزشهای دوران پس از زایمان	۲۳
		مشاهده انواع ماساژ درمانی برای برطرف کردن درد و برای ریلکسیشن	۲۴
		شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که استاد و مربی تعیین کرده است	۲۵

فهرست فعالیتهای دانشجوی مامایی در کارآموزی در عرصه نوزادان نیازمند مراقبت های ویژه (کد درس ۸۰)

ردیف	نام دانشجو:	تاریخ:	نام محل کارآموزی:	نام مربی:
				کیفیت و ملاحظات
			نام فعالیتها در طی ۹ روز (روزانه ۶ ساعت)	تاریخ انجام و امضای مربی
۱			۱۰ مورد معاینه فیزیکی نوزاد از لحاظ بررسی سلامت : معاینه سروگردن و فونتاتلها، صورت، قفسه سینه، قلب و ریه، شکم، ستون فقرات، رنگ، مفصل لگن، و تست بابینسکی، دستگاه تناسلی، تستهای تعیین سن جنین، رفلکسها و تستهای عصبی	
۲			آموزش ۲ مورد شیردهی از پستان	
۳			انجام ۱ مورد شستشوی معده نوزاد با گذاردن کاتتر معده	
۴			انجام ۱ مورد گاوآژ با گذاردن کاتتر معده	
۵			انجام ۱ مورد لاواژ با گذاردن کاتتر معده	
۶			اندازه گیریهای آنتروپومتریک و وزن در ۳ مورد	
۷			حمام، پوشاندن لباس و گرم نگهداری نوزاد ۲ مورد	
۸			مراقبت از نوزاد پرخطر در ۲ مورد (RDS و زردی)	
۹			مراقبت از نوزاد نارس در ۱ مورد	
۱۰			مراقبت از نوزاد در انکوباتور در ۲ مورد	
۱۱			مراقبت از نوزاد دچار بیماری و عارضه ۵ مورد به غیر از موارد فوق با ذکر نام هر مورد	
۱۲			محاسبه دارویی و اجرای تجویز پزشک در ۳ مورد	
۱۳			وصل سرم ۱ مورد و اجرای تغذیه وریدی ۲ مورد	
۱۴			خونگیری از ورید یا کف پا ۳ مورد	
۱۵			آموزش به مادر در نحوه دارو دادن و تغذیه نوزاد ۱ مورد	
۱۶			انجام معاینه ترخیص نوزاد ۱ مورد	
۱۷			آموزش واکسیناسیون، تغذیه و مراقبتهای نوزاد، رشد نوزاد، ادرار و مدفوع و گریه نوزاد، تعویض لباس و کهنه، علائم خطر نوزاد، آزمایشات لازم، مراقبت از بندناف، تب و تشنج و ... ۲ مورد	
۱۸			تهیه یک پمفلت آموزشی (فردی یا گروهی)	
۱۹			آشنایی با وسایل احیای نوزاد و کاربرد آن روی مولاژ ۱ مورد و مشاهده یک احیا در صورت امکان	
۲۰			طرز کار با انکوباتور و مراقبت از دستگاه ۱ مورد	
۲۱			طرز کار با دستگاه فتوتراپی و انجام ۱ مورد	
۲۲			مشاهده و کمک به تعویض خون یک مورد	
۲۳			کار و انجام مراقبتهای در NICU ۶ - ۳ روز	
۲۴			شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی و مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است	

**فهرست فعالیتهای دانشجوی مامایی در کارآموزی در عرصه بیماریهای
داخلی و جراحی در بارداری (کد درس ۸۱)**

نام دانشجو:	تاریخ:	نام محل کارآموزی:	نام مربی:
ردیف	نام فعالیتها در طی ۹ روز (روزانه ۶ ساعت)	تاریخ انجام و امضای مربی	کیفیت و ملاحظات
۱	تهیه شرح حال دقیق از ۱۵ مادر باردار دارای بیماریهای داخلی و جراحی		
۲	انجام معاینات فیزیکی کامل آنها		
۳	تشخیص موارد غیرطبیعی در شرح حال و معاینه		
۴	درخواست آزمایشات لازم براساس نیاز		
۵	تجزیه و تحلیل موارد غیرطبیعی آزمایشات پاراکلینیکی مهم		
۶	تجزیه و تحلیل و شناخت تغییرات آزمایشات پاراکلینیکی مهم در بارداری و تفسیر آن		
۷	کسب سریع اطلاعات مورد نیاز از پرونده بیمار		
۸	ارائه گزارش صحیح و دقیق از وضعیت بیمار به مربی		
۹	تشخیص و مشاهده، اداره و درمان اورژانسهای داخلی و جراحی در بارداری		
۱۰	تشخیص با توجه به شرح حال و معاینه فیزیکی، درخواست، تفسیر آزمایشات و پاراکلینیک و همچنین مشاهده و بررسی درمان آنها به انضمام انجام مراقبتهای لازم، ارائه آموزشهای مورد نیاز، شناخت داروهای مربوطه و... با تکیه بر اهمیت آنها در بارداری در طی ۱۲ روز شامل ۱۲ مورد داخلی (از هر دستگاه ۲-۳ مورد) و ۳ مورد جراحی		
۱۱	دادن آموزشهای لازم به مادر		
۱۲	برنامه ریزی مراقبتهای بارداری در این مادران تا انتهای بارداری		
۱۳	انجام یک فرآیند مراقبتهای توسط هر دانشجو		
۱۴	شرکت در جلسات پرسش و پاسخ روزانه با آمادگی قبلی مطالعه مباحث نظری که مربی تعیین کرده است		

منشور حقوق بیمار در ایران

۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.

- ارائه خدمات سلامت باید:

- ۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد.
- ۱-۲) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد.
- ۱-۳) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد.
- ۱-۴) بر اساس دانش روز باشد.
- ۱-۵) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد.
- ۱-۶) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد.
- ۱-۷) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد.
- ۱-۸) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد.
- ۱-۹) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد.
- ۱-۱۰) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد.
- ۱-۱۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد.
- ۱-۱۲) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیر فوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد.
- ۱-۱۳) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد.
- ۱-۱۴) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد برای حفظ آسایش وی راهکاری ارائه گردد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.

۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.

۲-۱) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:

- ۲-۲-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش.
- ۲-۱-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش.
- ۲-۱-۳) نام، مسؤلیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجوی و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر.
- ۲-۱-۴) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش

آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار.

۲-۱-۵) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان.

۲-۱-۶) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.

۲-۱-۷) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان.

۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد :

۲-۲-۱) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:

- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).

- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد.

۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.

۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.

۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:

۳-۱-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط .

۳-۱-۲) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور.

۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت.

۳-۱-۴) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد.

۳-۱-۵) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.

۳-۲) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:

۳-۲-۱) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد.

۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.

۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار(حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.

۴-۱) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد.

۴-۲) در کلیه مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد.

۴-۳) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند.

۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.

۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.

۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید.

۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند.

۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه حقوق بیمار- مذکور در این منشور- بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.

چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما میتواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی – بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه پزشکی* باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد. لذا رعایت قرات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقاً الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینیو آزمایشگاهی باید متحد الشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- ۱- روپوش سفید بلند) در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
- ۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- ۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور آمل بسته باشد.
- ۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی(حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان، نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت های حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- ۵- دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- ۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- ۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
- ۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
- ۹- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
- ۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده نا متعارف باشد.
- ۱۱- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوارو کفش ممنوع می باشد
- ۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره(به جز حلقه ازدواج در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
- ۱۳- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل ممنوع می باشد.

* منظور از گروه پزشکی، شاغلین در حرف پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی، پرستاری، مامایی، توانبخشی، بهداشت، تغذیه، پیراپزشکی، علوم پایه و فناوریهای نوین مرتبط با علوم پزشکی است.

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

- ۱ - وابستگی به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت رفتار در محیط های آموزشی علوم علوم پزشکی از ضروریات است.
- ۲ - ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.
- ۳ - آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.
- ۴ - نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.
- ۵ - ادوکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزشی پزشکی

- ۱ - رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، فراگیران و کارکنان الزامی است.
- ۲ - صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
- ۳ - استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.
- ۴ - جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس، راند بیماران و در حضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.
- ۵ - در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.
- ۶ - هرگونه بحث و شوخی های عمومی مرتبط نظیر آسانسورها، کافی شاپ ها و رستوران ها ممنوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

- ۱ - نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم وابسته پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.
- ۲ - افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت نمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می شوند.

مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی

حیوانات نقش بسیار مهمی در ارتقاء و گسترش تحقیقات علوم پزشکی داشته و مبانی اخلاقی و تعالیم ادیان الهی حکم می کند که به رعایت حقوق آنها پایبند باشیم. بر این اساس محققین باید در پژوهش هایی که بر روی حیوانات انجام می دهند، ملزم به رعایت اصول اخلاقی مربوطه باشند، به همین علت نیز بر اساس مصوبات کمیسیون نشریات، ذکر کد کمیته اخلاق در مقالات پژوهشی ارسالی به نشریات علمی الزامی می باشد. ذیلا به اصول و مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی اشاره می شود:

- ۱- فضا و ساختمان نگهداری دارای امکانات لازم برای سلامت حیوانات باشد.
- ۲- قبل از ورود حیوانات، بر اساس نوع و گونه، شرایط لازم برای نگهداری آنها فراهم باشد.
- ۳- قفس ها و دیوار کف و سایر بخش های ساختمانی قابل شستشو و قابل ضد عفونی کردن باشند.
- ۴- در فضای بسته شرایط لازم از نظر نور، اکسیژن، رطوبت و دما فراهم شود.
- ۵- در صورت نگهداری در فضای باز، حیوان باید دارای پناهگاه باشد.
- ۶- فضا و قفس با گونه حیوان متناسب باشد.
- ۷- قفس ها امکان استراحت حیوان را داشته باشند.
- ۸- در حمل و نقل حیوان، شرایط حرارت و برودت، نور و هوای تنفسی از محل خرید تا محل دائم حیوان فراهم باشد.
- ۹- وسیله نقلیه حمل حیوان، دارای شرایط مناسب بوده و مجوز لازم را داشته باشد.
- ۱۰- سلامت حیوان، توسط فرد تحویل گیرنده کنترل شود.
- ۱۱- قرنطینه حیوان تازه وارد شده، رعایت گردد.
- ۱۲- حیوانات در مجاورت حیوانات شکارچی خود قرار نگیرند.
- ۱۳- قفس ها در معرض دید فرد مراقب باشند.
- ۱۴- امکان فرار حیوان از قفس وجود نداشته باشد.
- ۱۵- صداهای اضافی که باعث آزار حیوان می شوند از محیط حذف شود.
- ۱۶- امکان آسیب و جراحت حیوان در اثر جابجایی وجود نداشته باشد.
- ۱۷- بستر و محل استراحت حیوان بصورت منظم تمیز گردد.
- ۱۸- فضای نگهداری باید به طور پیوسته شستشو و ضد عفونی شود.
- ۱۹- برای تمیز کردن محیط و سالم سازی وسایل کار از مواد ضد عفونی کننده استاندارد استفاده شود.
- ۲۰- غذا و آب مصرفی حیوان مناسب و بهداشتی باشد.
- ۲۱- تهویه و تخلیه فضولات به طور پیوسته انجام شود به نحوی که بوی آزار دهنده و امکان آلرژی زایی و انتقال بیماری به کارکنان، همچنین حیوانات آزمایشگاهی وجود نداشته باشد.
- ۲۲- فضای مناسب برای دفع اجساد و لاشه حیوانات وجود داشته باشد.
- ۲۳- فضای کافی، راحت و بهداشتی برای پرسنل اداری، تکنیسین ها و مراقبین وجود داشته باشد.
- ۲۴- در پژوهشها از حیوانات بیمار یا دارای شرایط ویژه مثل بارداری و شیردهی استفاده نشود.
- ۲۵- قبل از هرگونه اقدام پژوهشی، فرصت لازم برای سازگاری حیوان با محیط و افراد فراهم باشد.
- ۲۶- کارکنان باید آموزش کار با حیوانات را دیده باشند.

شرایط اجرای پژوهش های حیوانی

- ✓ گونه خاص حیوانی انتخاب شده برای آزمایش و تحقیق مناسب باشد.
- ✓ حداقل حیوان مورد نیاز برای صحت آماری و حقیقی پژوهشی مورد استفاده قرار گیرد.
- ✓ امکان استفاده از برنامه های جایگزینی بهینه به جای استفاده از حیوان وجود نداشته باشد.
- ✓ در مراحل مختلف تحقیق و در روش اتلاف حیوان پس از تحقیق حداقل آزار بکار گرفته شود.
- ✓ در کل مدت مطالعه کدهای کار با حیوانات رعایت شود.
- ✓ نتایج باید منجر به ارتقاء سطح سلامت جامعه گردد.